

БОГОМИЛСТВОТО

ПЪТ

Влад Пашов

НА СЪВЪРШЕНИТЕ

Влад Пашов

БОГОМИЛСТВОТО
ПЪТ НА СЪВЪРШЕНИТЕ

ВЛАД ПАШОВ

(1902-1974)

Влад Пашов е автор на първия труд по астрология на български език, както и на книгите:

Историческият път на Бялото Братство през вековете в осем тома:

1 том

*Първият клон на Бялото Братство:
Мелхиседек, Зороастър, Хермес, Орфей, Кригина,
Платон до неоплатониците*

2 том

*Вторият клон на Бялото Братство:
Авраам, Мойсей, есеите, Кабала, пророците*

3 том

Християнството като окултна школа

4 том

*Евангелието на Йоан - Книга на Мъдростта
Евангелието на Кука - Книга на Любовта*

5 том

*Евангелието на Марко - Книга на Истината и Волята
Евангелието на Матей - Книга на Живота*

6 том

*Деянията на апостолите - Книга на осъществяването
Посланията на апостолите
Апокалипсисът - Книга на Тайните*

7 том

*Третият клон на Бялото Братство:
Възраждане на древния Херметизъм, Таро
Манихейство, Гностици, неоплатоници, исихасти
Деятелността на Бялото Братство в Арабския свят*

Настоящата книга се явява 8 том на тази поредица:

Богомилството - Път на свършените

*Имам дом неръкотворен - сборник с методи за духовна работа
в два тома из Словото на Учителя Петър Дънов*

Необикновения живот на Учителя Петър Дънов

Пътища и методи за влизане във връзка с невидимия свят

Живот след смъртта на физическото тяло

Влад Пашов е работил по време, когато езотеричните идеи са били преследвани от държавата, поради което всичко, което е писал, се е разпространявало само в няколко екземпляра, написани на машина, тайно, от ръка на ръка между близки и верни приятели. В следствие на това не разполагаме с пълния текст - има липсващи страници и неясни думи. Издателството се извинява за непълнотата и евентуалните неточности в текста.

Влад Пашов

**БОГОМИЛСТВОТО
ПЪТ НА СЪВЪРШЕНИТЕ**

ЗАПАДНАТА ЕЗОТЕРИЧНА ТРАДИЦИЯ

**Богомилството
като християнско окултно учение**

София 2008

• АВИР •

Вразвитието на бялата раса Бялото Братство е изпратило три клона. И трите клона са живели дълго време в Египет. И трите клона са били в Индия, само че са излезли оттам в различни времена.

Първия клон можем да наречем *Египетски*. Той от Египет отива в Персия, Гърция, Рим и пр.

Втория клон можем да наречем *Палестински*. Той от Египет отива в Палестина и в християнската епоха отива в Рим, Англия, Германия и пр.

Третия клон можем да наречем *Богомилски* или *Български*. Той от Египет отива в Персия, оттам в Арабия, Сирия, Мала Азия и България.

Учениците на Всемирното Бяло Братство в днешната епоха представят сбор от трите клона. Сега в България работят и трите клона.

Тези три клона — Египетски, Палестински и Богомилски идват от по-високо място!

Тези, които ръководят трите клона, са посветени.

Най-рано е излязъл Първият, Египетският клон, после Палестинският и най-после Българският или Богомилският.

Първият клон е имал за цел до подготви условията за Християнството, да подготви съзнанието на човечеството за Християнството.

Вторият клон е имал за цел да внесе Християнството в света и да го разпространи.

Третият клон е имал за цел да реализира Божественото учение, Християнството. Розенкройцерите са разклонение на Третия, Богомилския клон и те имат за цел подготвянето на Новата култура.

Първото име на богомилите е било съвсем друго. В България им дали името *богомил*.

„Защо да не се признае факта, че богомилите бяха едни от най-благородните и най-добрите хора? Както ги зная аз б онова време, както ги проверявам, те бяха добри хора.“

Учителя Петър Дънов

БОГОМИЛСТВОТО КАТО ХРИСТИЯНСКО ОКУЛТНО УЧЕНИЕ

1. „Най-видният богомил е бил Боян Магът. Той е основател на учението. Поп Богомил е бил проповедник и разпространител на учението.“

2. „Богомилите бяха едно време в България за повдигането на българския народ, но понеже българите не бяха готови, не приеха Богомилството и затова паднаха под робство. Богомилите отидоха горе и сега, като се освободи България, пак дойдоха. Те са сегашните ученици на Бялото Братство.“

3. „Учениците на Бялото Братство са били в Египет, Асирия, Вавилон, Персия, Индия, Палестина, Гърция, Рим и пр. Те са били там в различни свои прераждания. Във времето на Христа са минали в Палестина, оттам в Гърция, Рим, Англия, Германия и сега постепенно преминават в славянството.“

4. „Богомилите не са успели в България поради гоненията на реакционните кръгове, но те са дали мощен тласък на европейската култура.“

5. „Чешките братя в Чехия, квакерите в Англия, илюминатите в Германия и розенкройцерите са произлезли все от богомилите. Реформацията също се изрази в богомилски дух.“

6. „Богомилите не са били мирен елемент. От България те отишли във Франция, Англия и много други страни. След откриването на Америка те са отишли и там. Богомилите са били много смели хора. Време е вече да излезем да говорим пооткрито за богомилите.“

7. „Златният век на България е почнал, когато Бялото Братство е започнало да работи в тази страна. Богомилството едно време от България се разпространи на Запад. И сега това движение от България ще се пренесе в другите славянски народи и навсякъде. Богомилите сега идват отново. Животът минава в друга фаза.“

Учителя Петър Дънов

Предговор

Досега има натрупана огромна литература върху Богомилството както от български, така и от чужди автори. Но различните автори разглеждат Богомилството всеки от свое лично гледище, според своето разбиране, като изхожда от това, което враговете на Богомилството са казали за него. Едни го разглеждат като социално учение, други го разглеждат като някаква религиозна секта, произхождаща от Изток, рядко някои го разглеждат като етично-религиозно учение, но почти никой досега не го е разглеждал като окултно учение, каквото то е било в действителност.

Различните автори дават различни причини за пораждането и развитието на Богомилството. Автори със социална тенденция казват, че то, като социално учение, е израз на протеста на широките народни маси срещу социалната несправедливост и икономическото робство. Други изказват мнение, че то е религиозна секта, недоволна от съществуващата църква и иска реформа на църквата и религията. Едни от авторите намират, че Богомилството е раздвижило умовете на средновековния свят и е внесло нови идеи, които са послужили за основа на Възраждането и Реформацията, а други го изкарват като учение, което е разлагало както религията, така и обществения живот на народа, като е подбуждало масите към бунт и недоволство от положението в църквата и от социално-икономическото положение.

„Теофан и патриарх Никифор са оставили за Богомилството документи, които осакатяват историческата истина“, казва руският историк професор Василевски.

„Страстният и увличащ се Теофан“, казва Василевски, „обезобразява безмилостно лицата и събитията, за които говори. И Никифор, който съблюдава по-„меки“ тонове в своите описания и съждения, и той често извращава фактите, без да съчинява басни, с каквито „добродетели“ се отличава Теофан.“

Иван Клиничаров казва: „Освен едни легенди, предавани от уста на уста между народа, в които богомилският елемент е избледнял под влиянието на времето и събитията, за богомилското движение в България историческите документи са малко и съвсем ненадеждни. Почти цялата литература на Богомилството е унищожена заедно с изтреблението на богомилското движение. И ние трябва да ползваме това, което са оставили.

техните заклетни врагове. Но на тези документи липсва обективност, те излизат вън от рамките на честната и обективна истина и са пълни с клевети и глупави измислици, за да обезобразят своите противници, като са злоупотребявали с наивността на простия народ."

"С такива качества се отличават литературните документи, по които досега се възстановяваше учението на богомилите и неговите носители. Такива са съчиненията на презвитер Козма, Теофилакт Охридски и Търновски, Синодикът на цар Борила и някои от византийските писатели като Евтимий Зигавин, Евтимий от Акмония, Герман, Теофан, патриарх Никифор и други."

Моята задача ще бъде да представя Богомилството в чистия му и реален вид, като го очистя от всички неща, с които времето го е затрупало и да подчертая творческата линия, която то игра в българския и в общочовешкия живот. Също така ще се спра на неговите по-главни представители, както от първата епоха, т.е. от основаването му, така и от по-късната епоха - имена, които са забравени, и да посоча положителното влияние, което те са оказали на цялата средновековна култура не само в България, която заедно с тях уби и себе си, но и за цяла Европа.

Ударът, който беше нанесен на Богомилството, унищожил всички документи, по които може да се възстанови неговия живот. На първо място тези документи са се отнасяли до основателя на Богомилството в България – Боян Мага и неговите първи ученици – поп Богомил, Никита Странник, Симеон Антипа и други, които загиват жестоко още при първото гонение, предприето от Георги Сурсувул, който е бил истинският цар на България през времето на цар Петър и при неговия син Борис Втори.

Затова изследването, като няма обективни исторически документи, се отнася до непосредствените спомени на народа за едно или друго събитие, до легендите и устните предания, в основата на които лежат исторически факти и от тях вади своето заключение, очаквайки тяхното потвърждение от бъдещето. Най-после изследването пристъпва към хипотезата. Без тези стъпки нужното изследване е правило много истини да останат неизвестни. Ван Генет в своята книга *Образуване на легендите* казва: „Никога легендата не стои на едно място, тя снове от уста на уста, от глава на глава и с нея си служи целият народ, но и никога литературната история не е могла да мине

без фолклора. Животът на всички исторически личности от по-старо и от по-ново време е преплетен с елемента на легендите, които в много случаи се вземат за биографична основа." Такъв е случаят и с основателя на Богомилството — Боян Мага, за когото има много легенди в нашия фолклор и никакви исторически сведения, освен фактът, че е съществувал и че е учил във Византия. Разбира се, когато науката или историята си служат с легендите, с фолклорните материали, това не ще каже, че тя трябва да вземе от тях материалите безразборно. Само критичното отнасяне към легендите може да ползва научното изследване. „Ако във всички тези предания има нещо достойно за нашето внимание, то е именно в това, в което е отразена живата действителност", казва Н. А. Добролюбов, руски критик в средата на 19 век.

Така трябва да пристъпваме и при изследването на Богомилството, като в легендите за него ние потърсим *живата действителност*.

Христо Върбов казва: „Нещастие е, че ние нямаме чисто богомилски паметници, от които можем да черпим точни сведения за учението и живота на богомилите, които предавали тайно учението си един другиму, поради голямото гонение срещу тях. Когато попаднело някое богомилско съчинение в ръцете на правоверните, то или изгубвало своето първоначално съдържание, или било предавано на унищожение."

Единственият извор, от който можем да черпим сведения за Богомилството доскоро се считаше съчинението на Зигавин *Паноплия догматика*. Учените обаче подлагат на голяма критика сведенията на Зигавин и казват, че той приписва на Богомилството баснословни мнения и учения.

Български извор, който ни запознават с учението на богомилите, е беседата на Презвитер Козма. При все, че гледа с презрение на тях, все пак тук-там той проронва мисли и съждения, които рисуват Богомилството в по-благоприятна светлина. Други сведения са: *Синодикът* на цар Борила, *Житието на преподобния Теодоси* и *Тайната книга на богомилите*, занесена на западните богомили от българския епископ Назарий, а също така и разните апокрифи.

Чужди писатели, които са писали съчинения по Богомилството, са: Одер, Волф, Шмидт, Рачки, Лавров, Венгеров и други. Всички тези автори изказват най-противоречиви мнения за Богомилството.

В по-ново време се явяват някои автори, които разглеждат Богомилството като окултно учение. На първо място такъв е Морис Магр, който изследвайки албигойците, се натъква на историята на Християн Розенкройц, който бил възпитан от богомилите. Също така Е. Ару и Босюе са писали върху Богомилството като окултно учение.

Босюе казва: „От съвестната работа на Е. Ару *Комедията* на Данте, преведена по буква и коментирана по дух, е ключът на символичния език на ордена *Верните на Любовта*, се вижда, че Данте имал тясна връзка с гностическото братство на албигойците. От това учение той черпи омразата към папите и римската черква, както и окултните теории, които намираме във всеки ред от епопеята му.“

„Според Е. Ару адът представя обикновения свят, чистилицето – изпитанията при посвещението, а Небето е обиталище на съвършените, при които се намират в най-висша степен Мъдростта и Любовта.“

Според Ару в горепосочената му книга, *квакерите* имали през 12 век знаци за разпознаване, думи за преминаване - *пароли* и една астрологична доктрина. Те са правели своите посвещения в деня на пролетното равноденствие. При посвещението те са употребявали три вида светлини – бяла, червена и зелена /българското знаме/. Научната им система е била основана на доктрината на *съотношенията* или *аналогията*. Това показва, че те са били запознати с Херметичната мъдрост и са я взели като основа на своето учение. Така според тяхната доктрина имаме следните съответствия: на *Луната* отговаря *граматиката*, на *Меркурий* – *диалектиката*, на *Венера* – *музиката*, на *Марс* – *риториката*, на *Юпитер* – *геометрията*, на *Сатурн* – *астрономията* и *астрологията*, на *Слънцето* – *просветеният разум* или *аритметиката*.

И Данте отбелязва, че през Небето чува науката, а чрез небесата /сферите/ - науките, т.е. седемте свободни изкуства, за които споменах по-горе, но разбрано в по-дълбок, мистичен смисъл, отколкото обикновено се разбира.

Според Данте, *осмото небе* от Рая, *небето на неподвижните звезди*, е небето на розенкройцерите, съвършените там са облечени в бели дрехи.

В 24 и 25 песен се намира *тройната целувка на принца* на розенкройцерите, *колба за дестилиране*, *бели туники*, също както при тези на Старците от Апокалипсиса, *восък за запечатване*, символ на дискретност, пазене на тайни. Трите Божествени добродетели на масоните, които символизират

цветето на розенкройцерите, присвоено и от римската църква като цвете на Майката на Спасителя, а също и от тези от Толуза /албигойците/ като емблема на *Верните в Любовта*. Тези символи бяха вече употребявани от предшествениците на *катарите* през 10 и 11 век, т.е. от *богомилите*.

Тези две големи училища за Посвещение – ортодоксалното и *еретическото*, които воюваха помежду си с убийства и клоуки, трябваше да се разберат помежду си, без да знаят водачите им и да си разменят теории и учения.

Обикновено не се знае, доколко светът и черквата са били учени от окултните течения. Ако трябва да вярваме на Ару, който в своята книга дава много доказателства, че катаризмът е проникнал много по-рано между духовенството в Средните векове. Алберт Велики и неговият ученик Свети Тома Аквински, Света Клара и Тверският орден, всички те са били гностици и следователно *катари* /богомилите/."

Според Босюе Божествената комедия на Данте е едно обявяване на война на папството чрез смелото откриване на Мистерииите. Епохата на Данте е...* и гностическа. Това е едно смело приложение на много от фигурите на *Кабалата* към християнските догми и което е отричане на всичко, което съществува в догмите. Пътуването му в другите светове става както при въвеждането в *Мистерииите на Елевзин* и другаде. Вергилий го води и го пази в кръговете на ада.

„Небето му се състои от серия кабалистически кръгове, разделени в един *кръст* като *пентакъла* на *Езекиил*. В центъра на *кръста* има една *роза* и виждаме да се явява за пръв път изложен публично и почти категорично обяснен символа на розенкройцерите."

От гореприведените мисли ясно се вижда, че целият окултно-мистичен живот на Западна Европа се развива под импулса, даден от богомилите, наследници на които се явяват розенкройцерите, както това се доказва от изследванията на Морис Магр, за който ще кажа повече по-нататък. Учителя казва даже, че *квакерите* в Англия и Америка, *илюминатите* в Германия и *чешките братя*, в Чехия имат произхода си от Богомилството. Тази мисъл също потвърждава идеята, че Богомилството е окултно учение.

Както казах, към 1930 година във Франция излизат няколко нови книги върху Богомилството. Между тях са и следните: *Писанията на манихеите* /два тома/ и *Интелектуал-*

* в оригинала не се четат

ната еволюция на свети Августин от Проспер Алфарик, но особено важна е книгата на Морис Магр *Магьосници и посветени*. В своя предговор Морис Магр с трогателни думи излага подбудителните причини, които са го накарали да напише тази книга. Той констатира голямата неправда, която била извършена спрямо албигойците, която и до днес не е поправена, и тя пълни сърцето му с мъка. Той казва: „Скромни хора, които живели през 13 век в Южна Франция и които имали за практическо правило бедността и за идеал любовта към своите ближни, били убивани до последния, и тържествуващата клевета заличила имената им и даже спомена за тях. И тази клевета била толкова активна и ловка, че потомците на тези хора са в пълно невежество за благородната история на своите бащи. И когато искат да я изучат, предлагат им я по такъв начин, че те се червят от едно тъй славно минало.“ И Морис Магр пише тази книга, за да може с нея да хвърли един лъч светлина върху живота на тези, които са умирали за един висок идеал.

Морис Магр, опирайки се на най-новите изследвания върху Богомилството, го представя в съвсем нов вид. Ето какво казва той по този въпрос: „Почти всички автори, които са изучавали Албигойството, са твърдели с голяма авторитетност, което говори за тяхното невежество, че албигойците са били или манихейска, или католическа ерес, каквито християнската религия даде много, но те са се лъгали.“

Горните нови книги съдържат нови документи, нови данни за същността и значението на Богомилството и Албигойството. От тях ясно се вижда, че богомилите са притежавали висшето знание на Божествената наука, че те са били едно окултно Братство. Богомилското движение е било основано и ръководено от посветени. Богомилите са знаели както всички окултни истини, така и учението за прераждането. Ето какво пише Морис Магр в гореспоменатия си труд по този въпрос: „Според албигойците възвръщането на човечеството към Божественото се извършва чрез последователни прераждания, при което нашите мисли, чувства и дела в един живот определят бързината на развитието ни. Колкото те са от по-нисш характер, толкова повече човек се забавя в своето развитие. Чрез самоотричане, чрез Любовта, чрез закона на служенето човек се освобождава от колелото на преражданията и влиза в живота на свободата.“

И немският историк Дьорингер и други потвърждават, че богомилите са знаели и проповядвали за прераждането като закон на човешката еволюция.

Също така вярването на народа, че богомилите могли да влияят на ветровете и на промените на времето, показва, че те са им приписвали притежанието на свръхестествени сили, които се добиват по пътя на окултното знание.

После се знае, че самите богомили казвали, че в тяхното общество е запазена способността да правят тъй наречените *чудеса*, което е обещано от Христа на правоверните християни. Това е пак едно загатване за онова висше знание, което те притежавали.

Лиутпранд, пратеник на императора Отон II, изпратен от последния в Цариград, казва, че най-малкият син на цар Симеон - Боян, минавал между народа за маг, вълшебник. Тук под думата *вълшебник* се разбира лице, владеещо по-дълбоките сили и закони.

Защо Боян е бил наричан *маг*? Народът, който не е запознат, с този израз искал само да загатне на свой език, че Боян Мага притежавал свръхчовешко знание и мощ. Малцина историци са се спирали на това, защо Боян носи това име. После трябва да се обърне внимание, че той е живял точно по времето на основаването на богомилското движение.

Според новите изследвания, основател и ръководител на богомилското движение е бил Боян Мага, а поп Богомил и другите са били разпространители и проповедници на Богомилството. В литературата някои писатели са доловили окултния характер на Богомилството и са изразили това схващане в своите творби. Такъв е например Петър Петков, който в своята повест *Петър Осоговецът*, издадена в 1937 г. прокарва тази идея за Богомилството. Не е важно как тези автори са развили своето схващане, колкото идеята, че Богомилството е окултно движение.

У нас от началото на века до днес се е писало много върху Богомилството. Като се почне от Иречек и Дринов и се стигне в ново време до професор Йордан Иванов и професор Димитър Ангелов. Но във всички тези писания Богомилството е било разгледано било като религиозна секта, било като социално движение, било даже като политическо движение. Като причини за неговото появяване са посочени или социално-икономическите условия, или отпадането на религиозното съзнание и разочарованието на народа от обективната действителност

и оттам отдаването му на религиозно-мистични идеи. Всичко това показва, че се говори за нещо, което не се познава и не се разбира. Професор Йордан Иванов е написал още в 1925 г. книга под заглавие *Богомилски книги и легенди*, в които разглежда Богомилството като прогресивно движение, допринесло много за събуждането на мисълта и духа на българския и европейския човек, но все пак не е можал да разбере неговите дълбоки идеи. Професор Димитър Ангелов наскоро написа книгата си *Богомилството в България*, където обстойно разглежда Богомилството, но той също гледа на него като плод на социално-икономическите условия и като протест против извратяването на християнската религия.

Нашият приятел Георги Драганов е написал наскоро книгата *Стари и нови богомили*, която е още в ръкопис, където съпоставя богомилското учение с учението на Учителя Петър Дънов. Но и той не се е задълбочил в окултните идеи нито на Богомилството, нито на учението на Учителя, а ги разглежда повече като духовно-нравствено учение и тяхното отношение към живота.

Също така в последните години излезе в ръкопис книгата под заглавие *Богомилство и богомили* от епископ Симеон, псевдоним на професор Николай Райнов. Тази книга също е в ръкопис, но е пусната в обръщение. В нея авторът разглежда Богомилството от съвсем ново гледище, мога да го нарека окултно, но с особен оттенък. Той твърди, че основател на Богомилството е Боян Мага, както казва и Учителя, и разглежда доста подробно неговия живот и дейност, а поп Богомил и другите са само разпространители на идеите на Боян. В понататъшното изложение ще се спра на някои идеи, изнесени в тази книга. Най-напред ще изнеса това, което той говори за Боян — неговия живот и основаването на обществото и разпространение на идеите.

Книгата е разделена на две части. В първата част се разглежда историческото развитие на Богомилството, а във втората част се разглежда доктрината на Богомилството.

Епископ Симеон започва книгата си по следния начин: „Един век след епохата, наречена *Златен век* на нашата култура, българското съзнание празнуваше истинското време на триумф. Пирът на литературата бе свършен, доспехите на бранните победи — забравени, когато българската буква и родното слово учеха на светлина славянското огнище. И тогава през хилавата епоха на слабия цар Петър бе дошъл редът на

страшното: българската реч трябваше да възвести на цял свят забравените тайни и магическото очарование на легендата навлизаше в царството на начъртанята общи за целия свят. Родната мисъл трябваше да стане мисъл всеобща."

„Историята почти не е запазила имената на ония, които дадоха искрата и издържаха последиците на пожара. Те не се знаят, освен от Ония, които бдят над всеки подвиг и определят границите на всяка национална история.

Скъдни данни, две-три дати и няколко съмнителни названия, ето що ни е запазила летописца на човешкото перо. Но летописца на света пази много повече.

И тъй, да отхвърлим несправедната реч на тогавашните скъдоумни съдници, ще оставим слабата книга, която поведствува с треперлив глас за неизвестни лица и събития и да чуем онези, които са се движили тогава като духовни войни и които знаят тези неща."

ВЪВЕДЕНИЕ

Както опитният учен по една кост от някое предпотопно животно може да възстанови целия организъм на животното, като знае, че има връзка и съотношение между всички части на организма, така и онзи, който познава закона на съотношението, по един израз, по една дума, останали от едно изчезнало учение, може да го възстанови изцяло. Защото и всяко учение е един жив организъм, между частите на което има връзка и съотношение. Затова ще се опитам по няколко фрази, които са ни предадени за Богомилството от техните противници, да възстановя тяхното учение в неговия истински вид като едно окултно-мистично учение, пратено от Бялото Братство да повдигне българския народ и да даде тласък за развитие на европейската култура.

Досега Богомилството е разглеждано на основание на изложението на неговите противници, които без никакво съмнение са го дали в изопачена и карикатурна форма. И по това изопачено изложение различните автори, които са писали за него, според своите собствени разбирания, са ни представили Богомилството в различна светлина. Едни го разглеждат като социално учение, други като етично учение, трети като някаква религиозна секта, други като видоизменено Манихейство и Павликянство и прочее. Но това според мен не е богомилското учение, а един *хамък*, т.е. скърпено от различни представи на различни хора с различни идеи и разбирания и затова казвам, че това, което ни представят, е един *хамък*, изкуствено построение, създадено от различни остатъци, от различни дребни учения.

В един американски университет студентите, като искали да изпитат своя професор, направили един изкуствен бръмбар, като взели части от различни бръмбари и насекоми и го представили на професора, като казали, че намерили някакъв рядък екземпляр, да им каже какъв е този бръмбар. Като го разгледал внимателно, видял, че това е изкуствена работа, направена от студентите, които са взели части от различни насекоми, и казал: „Момчета, това е хамък, това е ваша работа, а не на природата.“

Затова и аз казвам, че това, което ни се представя като богомилско учение, е съставено от различни представи и хипотези на различни автори, които са изхождали от изложенията

на враговете на Богомилството и са ги съчетали по изкуствен начин, като са съставили едно измислено учение, на което турили името *Богомилство*. Затова казвам, че тези изложения не са богомилското учение, а един хамък, някаква изкуствена компилация от различни учения, на които е турено името *Богомилство*.

Аз ще разгледам Богомилството в светлината на окултната наука, в светлината на Учителя, който е изказал някои мисли, които ще взема като основа, за да разгледам Богомилството като окултно езотерично учение. Защото това, което Учителя е казал, са основни положения, които не подлежат на съмнение. В една от тези мисли Учителя казва, че основател на Богомилството е Боян Мага, най-малкият син на цар Симеон, а поп Богомил е бил разпространител на учението. А в друга мисъл казва: „Боян и Богомил бяха двама архангели, пратени от Бялото Братство да подигнат българския народ.“

От друга страна професор Николай Райнов, който след Учителя е най-компетентният познавач на Богомилството, казва, че се е добрал до някакви оригинални богомилски ръкописи от 7-8 страници, на основание на които той ни представя оригиналното учение на богомилите. Той казва също, че един от учениците на Боян, Симеон Антипа, е написал история на богомилското движение, която е била публикувана през 1564 година на латински.

От друга страна аз, на основание на изказванията на ред автори за Богомилството, доказвам, че Богомилството е окултно учение и като такова то има в основата си окултната наука, която е предавана през всичките векове на човешкото развитие под различни форми.

Понеже всичко писано досега за Богомилството е хипотези и предположения, бих казал басни, и аз в следващото изложение, като изхождам от данните на окултната наука, предлагам една хипотеза, една басня, не по-малко основателна от другите, с която ще се опитам да възстановя истинското богомилско учение както са го учили първите богомили.

Най-напред ще се спра на произхода на Богомилството и на неговия основател Боян Мага. След това ще кажа няколко думи за Бялото Братство, от което произхожда Богомилството. След това ще посоча на основанията, които показват, че Богомилството е окултно учение. После ще изложа Богомилството като християнско учение и произхождащата от това космогония. След това ще разгледам как Богомилството е предадено в

разните апокрифни легенди. След това ще кажа няколко думи за окултната школа на богомилите и за техните нравствени възгледи. И най-после ще кажа няколко думи за социалните възгледи на богомилите, след което ще предам изказването на различни автори за Богомилството и след това разпространението на Богомилството и неговия идеал.

Така че ще разгледам най-напред Богомилството като окултно учение и на второ място като обществено движение.

Според автора на книгата *Богомилство и богомили*, епископ Симеон, Богомилството е едно от най-трудните за представяне западно окултно учение.

В книгата *Теорията* от Симеон Антипа, която е със специален характер и е написана за учениците на школата, които са запознати с цялото учение и са имали нужда само от светлина по магическата доктрина на Богомилството, се излага само тази доктрина на Богомилството.

Той казва: „Сега, когато аз по необходимост съм първият, който излагам системно учението в неговата съкровена страна, трябва да го изложа, като вземам за нишка кратките 7-8 страници, дето Един е нахвърлил учението, а за всички подробности било до книгите, пазени в Малта, било най-често до летописите на света.

Богомилството е преди всичко едно езотерично учение; като такова то знае, че свещените писания имат троен смисъл и затова зад външната история и моралните учения, те са търсили дълбокия вътрешен, мистичен смисъл на това, което се говори. В тази светлина те са разглеждали както *Стария*, така и *Новия Завет*. Те не отричат *Стария Завет*, както твърдят техните противници и някои изследователи на Богомилството, но го разбират в неговия вътрешен смисъл, като върху *Битието* на Мойсея изграждат величествена космогония.

В езотеричната доктрина на Богомилството влизат както астрологията, алхимията, магията, тъй също и свещената херметична наука на *Тарото* и *Кабалата*, които те предават във ред легенди, като вземат за повод това, което е писал Мойсей с своето *Битие*.

Богомилите са носители на западната езотерична традиция, която води началото си от Хермес в Древния Египет и, още подалеч, от Храма на Слънцето в Атлантида, където главен ръководител е бил този, когото познаваме като Мелхиседек. Хермес е бил негов ученик. И като носители на тази традиция, те имат в основата на учението си принципите на тази традиция, кои-

то са дадени от Хермес в така наречените *седем херметически принципа*, които са основата на западната езотерична традиция. По-нататък ще се спра накратко върху тези принципи.

Характерно за западната езотерична традиция е това, че всяко движение и школа, които се явяват на историческата сцена, не водят исторически началото си от предшестващите го школи, но идват направо от духовния свят, където е центърът на Братството, като общото на миналото и настоящето е в учението. Защото западната езотерична традиция е жива и е носителка на вечно живото Учение, което от Божествения Дух и се предава чрез различни посветени.

Според окултната наука в областта на Дамаск в Сирия има един окултен център в етерния свят, който ръководи Западната традиция. Затова там апостол Павел получи своето *посвещение* и *откровение* от Христа. Там по-късно Християн Розенкройц получава своето *посвещение* и *откровение*. Там, по всяка вероятност, и Боян, основател на Богомилството, е получил своето *посвещение* и *откровение*, като се знае исторически, че той е бил във връзка с двама непознати сирийци, които идвали при него чак до Преслав. Затова в Богомилството ние трябва да търсим ученията на Западната езотерична традиция или предания, които са облечени от самия Боян във формата на легенди, за да бъдат забулени и в такава форма да бъдат достъпни за широките народни маси.

Богомилският езотеризъм прави синтез на древната *Херметична доктрина* с християнските *Мистерии*.

Богомилството не е някаква секта, а определен нов начин на мислене и действие. Богомилите са изразители на отношението на космичната мисъл към човечеството в епохата, в която са работили. И затова техните идеи са вечни и безсмъртни и раздвижиха умовете на средновековния европейски човек, като породиха *Ренесанса* и *Възраждането*. Те са онази светкавица, която разкъсала облаците на средновековния мрак и направила възможно лъчите на духовното слънце да проникнат свободно и да огреят човешкия ум, за да почне да мисли. А мисълта е светлина, която разкрива пред човешкия дух широките хоризонти на Природата и Живота.

По такъв начин богомилите дадоха първия подтик за развитие на човешкия ум и оттам и за развитие на обективната наука, като дадоха също и една величествена философия за живота, която дава методи за реализиране на Царството Божие на Земята. За това Царство се бориха и умираха богомилите,

но техните жертви не отидоха напразно. От техните кладни изгря свободата и светлината, която озари Европа. Тази свобода беше високият идеал, който и до днес стимулира будните умовете и души.

Богомилството има космичен, а не земен произход. Това се потвърждава от мисълта на Учителя, където казва, че Боян и Богомил са двама архангели, изпратени в България, за да подигнат българския народ. Защото архангелите са космични същества, които работят в безграничния Космос и ръководят развитието на отделните народи. Те са духове-ръководители на народите. И затова идеите на богомилите имат космичен произход и са вечни и безсмъртни. На това се дължи онзи устрем и въодушевление, с които богомилите отиваха на кладите и понасяха и най-жестоките мъчения, каквито адът може да измисли. Но както казах, със своето мощно слово те разтърсиха средновековна Европа и откриха пътя за свободната човешка мисъл, която се устреми към изследване на Природата и Живота. Защото една от задачите, които бяха дадени на Богомилството от духовното ръководство на човечеството, беше и тази — да пробуди човешкия ум и да създаде условия за неговото развитие. А умът се развива, като се храни със светлина, със светли и възвишени мисли. И тази светлина, тези светли и възвишени мисли донесоха богомилите от Космоса на Земята, за да повдигнат човешкия ум, да събудят човешката мисъл и да дадат методи за приложение на Божественото учение, което Христос донесе на човечеството. Те имаха за задача да дадат методи за приложение на това учение както в индивидуалния живот на отделния човек, така и в социалния живот на един народ и на цялото човечество. Те имаха за мисия, като събудят човешкия ум, да свържат хората с духовните същества на Космоса и по такъв начин да дадат едно възходящо направление на човешкото развитие.

Като ученици на Бялото Братство богомилите имаха на разположение методи, с които да развият скритите сили на човешката душа, да я пробудят от дълбокия сън, в който беше изпаднала вследствие на връзката си с тъмните същества, които един вид бяха я хипнотизирали. Това е задача от космичен мащаб и богомилите направиха много за нейното реализиране. Те посяха семената, които днес, в нашата епоха, дават своите плодове. И затова Учителя казва, че днешните ученици на Бялото Братство са някогашните богомили, които при падането на България под турско робство отидоха в невидимия

свят и оттам подготвиха освобождението на България и след нейното освобождение пак дойдоха, за да продължат своята работа за повдигането на българския народ и оттам и на цялото човечество.

За постигането на тази велика задача богомилите разполагаха с голямо и дълбоко знание. Те познаваха скритите сили на Природата и си служеха с тях за доброто и повдигането на човечеството. Те притежаваха *Бялата магия*, което се вижда и от прозвището, дадено на Боян — *Мага*. Магът е човек мъдрец, който познава законите на Природата и Живота, познава скритите сили на Природата и си служи с тях за доброто и повдигането на човечеството. Благодарение на владението на тези сили, те бяха много магнетични, с което привличаха хората към себе си и те ги слушаха и тръгваха след тях.

Богомилите не бяха пустOVERци и пустословци, но това, което говореха, те го прилагаха, те го живееха. Искаха да създадат едно ядро от хора, които да приложат Любовта в живота и по този начин да поставят началото на Царството Божие на Земята. Техният идеал беше да въдворят Царството Божие на Земята, както е казано в *Господнята молитва*. „Да дойде Царството Ти както на Небето, така и на Земята.“ Те работиха именно за идването на това Царство на Земята — Царството на братство и Любов, Царство на хармония и разбирателство между хората. Затова работиха богомилите, затова хората ги слушаха и тръгваха след тях, защото това е копнеж на всяка човешка душа.

Богомилите бяха наследници на първите християни, които като ученици на Бялото Братство, Глава на което е Христос, познаваха езотеричната доктрина и я предадоха на следващите поколения. Но под влияние на невежеството, което навлезе в Християнството, езотеричното учение постепенно бе отхвърлено и остана само буквалното разбиране на учението и така то бе откъснато от живота; хората започнаха да живеят като езичници, а си туриха фирмата *християни*. Затова богомилите искаха да възстановят първоначалната чистота на Христовото учение с неговата езотерична доктрина, като го приложат както в индивидуалния, така и в социалния живот. Затова те се наричаха просто *християни*.

В следващото изложение ще разгледам накратко появата, развитието и учението на богомилите според схващането на окултната наука. Ще се постарая да посоча, че Богомилството е било християнско окултно учение, а не някакво дуалистично

учение, възприето от Изток. Ще използвам изследванията на съвременните изследователи на Богомилството, но ще ги преценя в Светлината на окултната наука.

„Преди да пристъпя към изложението, ще кажа няколко думи за името *богомилли*, както съвременните изследователи го схващат. В науката не е напълно изяснен въпросът за името на Богомилството в началото на създаването. Догадки по този въпрос се правят от беседата на презвитер Козма. Той не ги нарича *богомилли*, а ги нарича просто зли и заблудени хора. Самите богомили от своя страна са се наричали просто *християни*. Това се вижда пак от беседата на презвитер Козма. Те са се наричали също с гордия епитет *небесни жители*, което личи от един пасаж от беседата. Някои от тях в своите проповеди освен името *християни* и *небесни жители*, са казвали, че са *мили на Бога*. Затова се загатва пак в беседата на Козма. Характерно за тях е било да казват, че те са именно *Божи избраници* и са най-близки на Бога като негови чада и приятели. В това отношение те се основавали главно на съответни изрази от *Евангелието на Йоана*, което им е било особено любимо и предпочитано по време на техните проповеди. Така постепенно, с нарастването на броя на привържениците на учението, името *богомилли*, което по времето на Козма е било още неизвестно, започнало да си пробива път и да се утвърждава като общо означение на учението. Това име се е наложило поради факта, че поп Богомил е бил първият проповедник на новото учение, а също и поради убеждението, че те са най-близки и най-мили на Бога. Така по един двоен път названието *богомилли* се утвърждава трайно и се запазва в продължение на няколко века.“

Йордан Иванов

Преди да продължа да излагам произхода и учението на Богомилството, ще кажа няколко думи за Бялото Братство, понеже Богомилството произхожда от Бялото Братство, за да се знае от какъв източник произлиза.

БЯЛОТО БРАТСТВО И НЕГОВАТА ДЕЙНОСТ

Понеже в настоящото изложение често се споменава за Бялото Братство, което е изпратило няколко *клона* на света, ще кажа няколко думи за него.

Много пъти споменах пътя на Третия клон, на третата вълна-импулс на Бялото Братство, плод на което е и Богомилството. Според Учителя, този клон тръгва от Египет, отива в Персия, Арабия, Сирия, Мала Азия, България и оттам заминава на Запад.

Понеже говоря за *клоновете*, които Бялото Братство е изпратило в света, необходимо е да кажа, какво разбираме ние в Новото учение под понятието Бяло Братство. Защото за Бялото Братство говорят и теософите, говори и Бо Ин Ра и даже се счита за единствен представител на Бялото Братство на земята в нашата епоха, говори и Седир, говорят и други. Но, доколкото зная, всички тези общества и движения влагат различно съдържание в понятието *Бяло Братство*. Няма да се спирам на това, как го разбират различните учения, но ще кажа, как Учителя определя Бялото Братство.

Той казва: „Когато ние говорим за Великото Всемирно Братство, подразбираме онази йерархия от разумни същества, които са завършили своята еволюция милиони и милиарди години преди хората и сега направляват целия Космос. И като се има предвид разумното устройство на цялата Вселена с всички нейни галактики и системи, с всички безбройни слънца и планети, като се има предвид дори само онази висша механика и техническо съвършенство, с което Земята е построена, може да се съди, какъв мощен дух са имали тези гениални творци, които са работили за осъществяване на Божествения план на Мирозданието.“

„И според степента на знанието и развитието си, и според службата, която изпълняват, тези същества са наредени в една йерархическа стълба, в едно органическо Чиноначалие, чиито степени са познати под имената:

Серафими — Братя на Любовта;
Херувими — Братя на Хармонията;
Престоли — Братя на Волята;

Господства — Братя на интелигентността и радостта;
Сили — Братя на движението и растенето;
Власти — Братя на външните форми и изкуствата;
Началства — Братя на Времето, състоянието и такта;
Архангели — Братя на Огъня и топлината;
Ангели — носители на Живота и растителността.

Последният, десетият чин ще се заеме от напредналите човешки души."

„Дейността на тези същества е така хармонично разпределена, че всяко едно от тях знае кога, как и какво да работи. Те направляват функциите на мировия организъм, който включва в себе си всички слънчеви системи."

И богомилите са познавали тези същества и са ги наричали със същите имена, които имена са дадени от християнския езотеризъм. В книгата *Видение на Еноха*, която не е от богомилски произход, но богомилите са си служили с нея, Енох казва: „И дигнаха ме двама мъже отгук и занесоха ме на седмото небе. И видях тука извънредно голяма светлина и цялото огнено Войнство на велики архангели и безпътни сили, господства, началства, власти, херувими, серафими, престоли и много ...* и всички небесни войнства пристъпиха и стояха наредени на десет степени, според чина си."

Учителя продължава: „И Небето, за което се говори в Свещените книги, не е онзи свод над нас, зад който се губи мировото пространство, на който светят нощно време звездите. Небето е организирано от висши същества, от велики души и затова то е велико в своето действие. Ангелите, които населяват Небето, са велики души, които постоянно изпращат светлината си по целия свят. Енергията на тяхната мощна мисъл се разпределя по целия Космос и движи като колективна сила всичко в света. Не мислете, че ангелите са някакви невеществени същества, някакви призрачни духове. Те са същества, чиито тела са високо организирани, образувани от чиста лъчиста материя. Един ангел може да владее тялото си, че да става видим и невидим. Той може да пътува в безпределното пространство със скорост, по-голяма от тази на светлината. Той може да преброди цели слънчеви системи, цели звездни светове."

„И ако животът на човечеството върви по известен план, ако на Земята процъфтяват култури и техните науки, религии и изкуства; ако хората имат един вечен стремеж към развитие и съвършенство, това се дължи на тези разумни същества, кои-

* в оригинала не се четат

то са тясно свързани с хората и постоянно работят и се грижат за тях. От техните сърца блика любов, радост и живот. И благодарение на техния импулс хората живеят и се стремят. Тяхното желание е човечеството да добие онази светлина, която те имат; онази свобода, на която те се радват. Те искат да научат човеците да живеят съобразно великите закони, по които те живеят. Всички велики гении на човечеството, всички велики хора, светии, адепти, всички учени, писатели, държавници, които помагат за развитието на човечеството в едно или друго направление, са все служители на Великото Всемирно Бяло Братство. Те съставят един жив колектив, една разумна общност, съществуваща извън покварените условия, сред които хората живеят. И затова е смешно да се говори, че седалището на тези Братя е тук или там, сред този или онзи народ."

„Учението на Бялото Братство е неизменно. В това учение още от създаването на света, още от самото начало има ред факти, които са записани и се пазят. И един ден, когато вие се развиете, ще четете това, каква е историята за създаването на света от начало до сега. Ще разберете всички стадии, през които сте минали, ще почнете да виждате тези факти. Те ще се явят пред вас като живи картини. Учителите на това Братство държат всички архиви на Космоса. Те пазят *Книгата на Живота* и всички вие трябва да изучавате тази *Книга*."

Това Велико Бяло Братство, както споменава Учителя, се грижи за ръководството и развитието на човечеството, като праща периодически свои представители между хората, които им дават подтик, импулс към възвишеното и благородното, събужда тяхната мисъл към творчество и създава по такъв начин тяхната наука, изкуство и религия.

Както вече много пъти подчертах, Учителя казва, че досега Бялото Братство е изпратило в развитието на Бялата раса три *клона*. Третият клон е Богомилският, за пътя на който споменах по-преди.

ПЪРВИТЕ ПРОЯВИ НА ТРЕТИЯ КЛОН В БЪЛГАРИЯ

Както всеки един човек, така и всеки един народ и раса имат своя мисия в пътя на историческото развитие. И всеки народ на своето време ще заеме своето място на историческата сцена. Историческото развитие върви по строго определени космични закони, които още не са проучени от съвременните историци.

Тази култура, която днес съществува в света, се е зародила в древен Египет под сянката на Сфинкса и пирамидите. И тя е към своя край. Тя води своето начало още от по-рано, но се изявява в древен Египет, от където последователно преминава през всички народи на древния свят и има своя завършек в западноевропейската култура, която е плод на цялото това историческо развитие.

Като говоря за историческото развитие от гледището на окултната наука, нямам предвид социалнополитическото развитие, което е следствие на развитие на съзнанието, но имам предвид развитието на съзнанието. То минава през различни фази и степени на развитие, които са важни, а социалнополитическата обстановка е следствие на това развитие на съзнанието.

Сега се дава начало на един нов импулс, който ще роди една нова култура, която се заражда най-първо между славяните и към нея ще се присъединят всички пробудени души от цялото човечество. Затова в *Посланието към славяните* Учителя се обръща с думите:

„Семейство славянско, послушайте думите на Небето. Братя и сестри от дома славянски, род на страдание, племе на раздор, душа и сърце на бъдещето, живот и спасение на настоящето, носители и застъпници на Мира, Синове на Царството Божие, слушайте Словото: Небето ви отрежда една свята длъжност в Царството на Мира, който иде и приближава в славата си, да отбележи едно велико събитие в живота на този свят. И ако вие се покажете отсега верни на това благородно призвание, което ви чака, вас ви очаква едно светло бъдеще, което иде, не за да затрие живота, но да го възкреси в неговата свършена пълнота. В този живот са призвани да вземат участие всички люде и народи, които образуват цвета на новото поколение на човешкия род.“

От тази мисъл ясно се вижда, че човечеството стои пред една *нова епоха*, пред създаването на една *нова култура*, която ще се зароди между славяните и която ще обедини всички пробудени души от цялото човечество. Славянството е призвано да заеме своето място на историческата сцена и да изпълни своята мисия – да създаде *Шестата култура* на *Петата раса*, от която култура ще се роди *Шестата раса*.

Тази нова култура, която се заражда между славяните, ще бъде култура на *Братството* и *Любовта* между хората и народите. А Любовта изключва всякакво насилие. Затова Учителя казва: „Нека покажем какъв метод се влага /възлага/ на славянството, за да постигне своето обединение, но не обединение частично, но обединение общочовешко!

1. Никакво насилие;

2. Да приложат светлината, живота, Любовта и свободата.

Славяните приближават към златния век на своята история, но само при тези условия те ще могат да изпълнят своята мисия. Защото всяко нарушение на един природен закон води към смърт. Цели раси са били изтребени. Много раси има, които са изчезнали поради неспазването на тези закони на Природата. Всички народи, които живеят в неправда, ще бъдат изродени. Всички ръководители на народите трябва да знаят това."

От тази мисъл ясно се вижда, че за да изпълни мисията си, славянството трябва да се откаже от насилието и неправдата и да приложи идеята за Любовта и братството. За тази си мисия славянството е подготвено от векове от представители на Бялото Братство, които са работили между различните славянски народи по различен начин. Начало на това славянско възраждане се дава от двамата братя светите братя Кирил и Методий, които дадоха писменост на славянството. За тяхната дейност и мисия Учителя казва в *Посланието към славянството* следното: „Понеже сте останали назад в своето развитие, благоволих да извикам отдалеч, от край Небесата, светилата на славянския род и да им връча Словото на Истината и Словото на Живота да ви го донесат и да ви научат пътя, по който трябва да възлезете към Вечната Виделина, във Виделината на Живота, която ви проводих да пребъдете в нея. Вие сте Мой народ. Господ потърси дом за Себе Си и изборът му падна на славянското домородие, което Небето възлюби за неговите Божествени добродетели. Затова ви пратих двамата служители да ви донесат радостната вест, да напуснете мрака на тъмните езически богове."

„И биде радост голяма в света на Виделината, когато Завета Вечен явих на тогавашния царстващ господар и му известих Волята на Небето, да приеме пратениците Ми на Новия Завет и той Ми послуша Гласа и се удостои да стане родоначалник на духовното ваше възраждане. И казвам ви, не се е родил в славянския род от него по-смирнен и по-чистосърдечен господар, който с непоколебима вяра прие даденото обещание подобно на Авраама, който не пожали сина си, но принесе жертва жива Богу. Така се подвизава благоугодно вашият началник и баща на славянския род, който принесе първородния си син в жертва, благоприятен дар, избран за Господа в знак на неизменна вяроност. И от този ден се извърши призиванието пред Бога на Силите, Който със Своята неизмерима Мъдрост да прослави с вас цялото славянство, в което Господ всеилни пребъдва и на което отрежда да вземе най-първо място в Неговото Царство, което стъпва вече в своята сила на този страдален свят.“

От тази мисъл се вижда, че Бялото Братство още от създаването на българската държава е ръководило българския народ и славянството, за да се подготви да приеме последващите импулси, които ще дойдат от Бялото Братство — този на Третия импулс, който се изяви чрез богомилите и този, на Четвъртия импулс, начело на който стои Учителя. Учителя казва някъде, че поел ръководството на българския народ от преди пет хиляди и четиристотин години, за да го подготви за днешните времена.

ПРОИЗХОД НА БОГОМИЛСТВОТО

Животът на Земята, културното развитие и въобще развитието на човечеството не може да се разбере, ако не се разгледа във връзка с космичното развитие. Защото животът на Земята във всичките му прояви е напълно обусловен от Космоса. Периодически от Космоса, респективно от Слънцето, идват жизнени вълни, които стимулират живота на Земята в различни области, както органически, така и културно и духовно и даже в социалния живот. Затова Учителя казва, че за развитието на културния живот на една страна или на една епоха се отпуска кредит от Слънцето; И за всеки народ е точно определен кредитът, който му се отпуска, в зависимост от това, как се използва този кредит за културното и духовно развитие на този народ. Този кредит се състои от енергии, които се отпускат от жителите на Слънцето на културата на даден народ. За изразходването на този кредит се държи точна сметка и се търси отговорност.

Така че, културата на Земята има космичен произход, тъй както пролетта идва от Слънцето и тя е отношение на Земята към Слънцето. Там, където действат тези творчески вълни на Космоса, те създават духовната и културната пролет, която се отличава с растеж и творчество. Това става както физически, така и в духовно отношение. Когато дойдат тези вълни, човешките души разцъфтяват и привличат пчелите — небесните същества, които ги оплодяват и от срещата на човешката душа с небесните същества се ражда културата в дадена епоха, в даден народ.

Тези вълни, както казах, идат периодически по известни вътрешни закони на Битието, на които сега няма да се спирам. По-конкретно казано, тези вълни на Живота идват от центъра на Бялото Братство, което ръководи развитието на човечеството още от излизането му от Бога. Развитието на всяка една раса и на всяка една култура, се обуславя именно от тези вълни, които идват от Космоса към Земята, тъй както пролетта е обусловена от прилива на жизнените енергии, които идват от Слънцето към Земята. Всяка една вълна е родена от един импулс и затова всяка вълна събужда импулс към творчество, растеж и развитие, които са отличителни белези на една култура.

В развитието на Бялата раса, която е Петата раса по реда на историческото развитие на човечеството, Бялото Братство е изпратило досега четири творчески вълни, които са създали

ред култури и цивилизации. Първата вълна е създала културата на древния свят — Египет, Индия, Халдея, Персия, Асиро-Вавилон, Гърция, Рим. Тогава в Египет са изнесени принципите на Божественото учение от великия Учител Хермес и оттам се разнасят по целия древен свят от неговите ученици. Втората вълна се проявява с център Палестина още от времето на Мойсея и има за задача да подготви идването на Христа. При явяването на Христа на Земята това движение е имало за задача да разнесе Божественото учение, донесено от Христа, по цялата Земя. Третата вълна дойде, когато на мястото на Римската империя възникнаха новите държави. Те нахлуха в Римската империя, разрушиха я и на нейно място изградиха своите национални държави.

Тези нови народи, един от които беше и българският, пълни с девствена енергия, прилични на неразорана черноземна целина, бяха обект на Третата вълна на Бялото Братство, защото тяхната девствена енергия трябваше да се канализира, да ѝ се даде направление, за да се развият техните дарби, способности и добродетели. Затова Бялото Братство проектира тука своята енергия, като изпрати будни души и светли духове, които се възплътиха между българския народ, за да го подигнат.

Тази вълна е започнала да работи още със създаването на Българската държава, след това се изявява чрез светите братя Кирил и Методий, които дадоха азбуката на славянството, за да може да се преведе на разбран език Словото Божие и да послужи като храна на тези още неразвити човешки души.

Тази творческа вълна се изрази в България най-силно в лицето на богомилите, учител и апостол на които се явява Боян-Вениамин — най-малкият син на цар Симеон, наречен в преданието Боян Мага. За него един автор казва, че е бил най-силният и най-известният човек в три империи. Поп Богомил е бил негов пръв помощник и разпространител на учението. За тях двамата Учителя казва, че са двама архангели, изпратени от Бялото Братство да повдигнат българския народ и заедно с това да дадат един нов импулс в общочовешката култура.

БОЯН МАГА - ОСНОВАТЕЛ НА БОГОМИЛСТВОТО

„Най-видният богомил е бил Боян Мага. Той е основател на учението, а поп Богомил е бил проповедник и разпространител на учението.“

Учителя

Един летописец от десети век пише подробно за императорската /Магнаурската/ школа във Византия, където се възпитавали наследниците на престола. Понеже по това време още от Симеонови дни между Преслав и Византия имало връзка на приятелство, макар и не на интимност, и един от българските наследници на престола — Боян-Вениамин беше изпратен да се учи там.

Поставен в двора на хитрите ромеи, между тънките оплитания на античния ум и на византийската сръчност, посредством паметниците на великото онова изкуство, за което подробно разказва Константин Седми Багренородни в своите летописи, ние можем да си представим впечатленията, които е трябвало да упражнят ранните търсения на необикновения юноша.

Тънки миниатюри, пергаменти с извитъци, плетеници и заглавки, мозайка, резбарска златна работа, стъклени детайли, книги на строгост и проникновение, бранни доспехи, изваяния, съсъди, старинни одежди, летописи на минали времена и начертания на идни — това е средата, която дава почва за работата на оногова, който трябваше да даде най-добрата българска книга, най-дълбоката теория на вечните искания и най-тънкото дело на човешкото осъществяване."

В тази среда от изкуство, форма и начертания, дето го бе поставил народността каприз на една национална съдба, Боян живя няколко години.

В тази школа на ромейските наследници той срещна две лица, които трябваше да играят своята роля в идните събития и да дадат дан на почит Бояну — Мария, внучка на Роман Лакатник, също се учеше там. Един от главните възпитатели на имперската школа ни казват, че е бил Николай Мистик — канонист, литератор и философ, чието име е влязло в историята. Тези две лица — княгиня Мария и Николай Мистик, ясно очертават фона на оная странна школа, дето чудните събития

трябва да заченат и родят между два набелязани полюса — тънката измамна красота на чара и дълбоката трескава бръчка на мисълта.

Нека се спрем и видим впечатлението, което младият мислител може да остави върху тези две лица, защото то е характерно. Мария го обикна като жена, а Николай Мистик се уплаши от неговата мисъл. Една неразбрана връзка тежеше върху тези трима души, не за дълго събрани там. Пословичната хубавица предложи на магьосника своите стръвни милувки и измамните чарове на една змийска снага, които той студено отблъсна, както отхвърли и умело скованата и суха догматична лъжемъдрост, която му беше предложена от патриарха на тогавашната ученост. Боян беше с пробудена душа и в минали прераждания беше опитал всички тези неща, които му предлагаша тези две лица. Той беше с отворени очи за възвишения свят, където съзерцаваше много по-голяма красота и много по-голяма и жива мъдрост. Затова това, което му се предлагаше, не го блазнеше, не го трогваше.

Боян беше роден от втората жена на цар Симеон, който беше умрял на 27 май 927 г. Когато Петър стана цар след смъртта на Симеона, ожениха го за Мария, византийската княгиня, съученичка на Боян. Наречекоха я Ирине, което значи *мир*.

През зимата на 927 г. Боян, който е вече на 17 години, се връща в Преслав. Това се налагало от нуждите на управлението.

Двама летописци, които говорят за реда в тогавашното управление, споменават, че Иван и Боян били украсени с мантии. Това не ни дава никакво понятие за работата, възложена на двамата братя.

Но знае се, че мантии са носили в ония времена най-близките царски съветници, докато болярите и свитата от избрани дворяни носили само пръстен и меч. Почтената длъжност била дадена на Бояна по две причини: той бил царски брат, главното нещо, и неговата енергия и тънка и здрава мъдрост говорили за способности, които не могли да бъдат игнорирани.

И тук почва животът на Боян посред дворцови интриги, сплетни, хитрости и груби коварства. Византия била пренесена в Преслав и хитрата царица не допускала чужда намеса е не желала правдиво управление.

Старата любов бликнала в Мария, когато Боян се върнал в Преслав. Тя следяла Бояна навред и жадувала неговите милувки. Но студен е бил Боян — и онова, което говорят за мрамор-

ната колона, не е легенда, а истина. Той казвал на царица Мария: „Върви си! Не ме доближавай! Иди си! Прегърни по-скоро тези мрамори, те биха те стоплили повече, защото аз съм по-студен от тях.“

Лиутпранд, епископ кремонски, който в своето звание посланик на императора Отон Втори е бил дохождал в Преслав два пъти и няколко пъти във Византия и се силно заинтересувал от личността и делата на Бояна, той ни е оставил две-три думи за него: „... А Вениамин-Боян, беше силен в магия, вълшебство и тайно очарование“ — пише той.

И знае се, че отпосле десет години след ония времена на първо далечно благоговение, кремонския епископ тайно посетил Бояна във Византия и е получил от него магичен жезъл и пръстен.

Лиутпранд, зрял мъж вече, разнася в своята родина ученията на вълшебника и разпратил ученици да основат центрове и да преписват първите легенди за Бояна. Цитираните редове на германския владика изразяват по-скоро възхищение пред магичната мощ на Бояна, но те не ни дават никакви сведения за неговата работа като маг.

Каква е работата на този странен младеж, който още на 16 годишната си възраст владее ключовете на Великото Дело? Знае се, че онзи, който притежава ключовете на Великото Дело, е господар на живота и смъртта.

Той е един Велик посветен, на когото са разкрити всички тайни на трите свята. Той е бил във връзка с великите разумни същества на Космоса и се ползва от тяхната сила и подкрепа. Познава скритите сили на Природата и ги използва за доброто и доброто на хората. Затова той може да лекува всички болести и да възкресява мъртви. Той е господар на формата и може да става видим и невидим" и да се пренася на далечни разстояния и може да заема каквато форма пожелае.

Откъде е научил Боян това велико изкуство и тази велика наука? — Това не се придобива в един живот. Боян го носи от своите минали съществувания. Той е един Велик дух, дошъл да повдигне българския народ, а оттам и цялото европейско човечество. Боян е имал за задача да събуди човешкия ум, за да почне човек да мисли и да проучва живата Природа и Живота. Затова Учителя казва за Бояна, че е един архангел, изпратен да повдигне българския народ. А архангелите са духове-ръководители на народите. Всеки един народ има един архангел, който го ръководи в пътя на неговото развитие. Той обикновено е

невидим, но в епохални моменти от развитието на народа слиза и се въплътява, за да даде подтик за развитието на душите на хората от народа си.

Така че, в онази епоха в лицето на Бояна ние виждаме въплътен Духът-ръководител на българския народ, който се е въплътил между народа си, за да даде един нов импулс за неговото духовно развитие.

Но обикновено когато се въплътява един Велик дух във физическо тяло, той все има нужда от една външна среда, от един външен подтик, за да се събуди при новите условия. Това станало и с Боян. Той бе пратен във Византия да се учи и там се срещна с хора, които го пробудиха за неговата мисия.

Исторически е известно, че през онези времена българските пазари във Византия са били широки и богати. Византия тогава е била средище на три търговски пътя: за Венеция и Запад, за Преслав и Север, за Сирия и Изток. Дълги кервани сновяли, за да разнасят плодовете и придобивките на три култури на епохата, която се нарича византийска култура.

Българският пазар във Византия обменял западната студена мисъл с красивата мисъл на замечания Изток и давал път на дълбоката източна мъдрост да оплоди конкретната мисъл на Запада и да слее в едно сложно влияние пътеките на двата духа.

И тъй, по търговски път минавало онова, което е чуждо на спекула и корист. България свързвала Изтока със Запада и обменяла както плодовете на техния труд, така и техните духовни богатства.

На тези български пазари във Византия са виждали Бояна често да ходи и да стои по дълги дни в широките подземия в един склад за копринени платове и после да излиза оттам с двама непознати, заметнати с покривала. Те го дирили и в двореца, където той живеел. Нощем се губели някъде и пак ги виждали във Византия винаги заедно, винаги мълчаливи и скришом разговарящи.

Това обърнало внимание и на Николай Мистик и той започнал да се безпокои за намеренията и плановете на ученика си. На два пъти те напуцали Византия и отивали някъде на Изток с гемия.

Един ден след едно такова пътуване Боян се върнал сам и върху ръката му блестял пръстен с оникс и изумруд, белег на високо посвещение и на лицето — черно покривало, символ

на дискретност и пазене на тайна. От тези двама непознати окултни Учители от Сирия Боян получил ключовете на Великото Дело и станал посветен. Те събуждат архангела в него и го подготвят за неговата мисия.

Знае се от* окултната наука, както вече казах, че в Сирия, в областта на Дамаск, има в етерния свят един окултен център. Затова там Христос се яви на апостол Павел. Оттам и Боян получава своето посвещение. Там по-късно и Християн Розенкройц получава своето посвещение.

Но Боян трябва да се върне в Преслав, защото баща му, цар Симеон, е умрял и на престола е възкачен брат му Петър и той трябва да му бъде като съветник. Когато Боян е вече в Преслав, непознатите дохождат няколко пъти при него.

Учителя казва: „Има едно Братство, което пътува по света и носи културата. Там, където то се установи, се развива и цъфти култура и цивилизация. То е било в Египет, Индия, Персия, Халдея, Палестина, Гърция, Рим, Англия, Германия, Франция и сега постепенно преминава между българите и славянството.“ На друго място Учителя казва: „Всеки един от трите клона на Бялото Братство се ръководи от един Велик посветен.“ И когато на дадено място трябва да се създаде един окултен център на физическия свят, един Велик посветен се въплътява и цялото Братство, за което говори Учителя, стои зад него. То е тил, а той е на предна линия. Всички посветени, които са работили в миналите културни епохи, се събират около него като негов тил и му помагат. Същото става и при Боян Мага, Той е пратеник на Бялото Братство да основе един окултен център в България, като проявление на Третия клон на Братството, който клон почва от Египет, след това минава в Персия, Арабия, Мала Азия и оттам преминава в България. И Щайнер в своята сказка Християн Розенкройц и Буда казва: „През десетия век на западния бряг на Черно море е имало окултна школа, където са идвали да проповядват Християн Розенкройц и Буда.“ Тази мисъл потвърждава гореказаното, че когато се яви един посветен във физическия свят, зад него стоят всички посветени и работници за Великото Дело от миналото.

Така че за нас Богомилството не е едно случайно явление, резултат на някакви физически причини, но е дело на Бялото Братство, което иска да създаде един окултен център, чрез който да даде импулс за духовното повдигане на българския народ и оттам на целия европейски свят. И богомилите, наче-

ло с Бояна, направиха много в това отношение, но реакцията беше силна и се опита да унищожи това дело. Но един път семената посяти, те дадоха своя плод за развитието на културата в Европа и сега за делото на Бялото Братство в България. Защото Учителя казва, че сегашните ученици на Бялото Братство в България са някогашните богомили.

ИЗКАЗВАНИЯ НА РАЗЛИЧНИ ПИСАТЕЛИ ЗА БОЯН МАГА

Казах по-преди, че Лиутпранд казва: „... Вениамин-Боян бе силен в магия, вълшебство и очарование". Според друга версия той казва: „Боян дотолкова е изучил магията, че внезапно би могъл да се превърне от човек в каквото животно пожелае." Това показва, че Боян е познавал законите на Магията и си е служил с тях.

Юрий Венелин в своята книга *Критически изследвания за историята на българите* от 1849 г. пише следното: „Боян пък, най-малкият от тях /синовете на Симеона/, предпочел живота на частен човек. Получавайки падащите му се доходи, той се предал на своята склонност към музиката и словесността, предимно към поезията и музиката."

„И така, никак не е чудно, че българите са имали в лицето на Бояна отечествен поет, чиято слава тъй се разнесла, че той се прославил вред суеверния прост народ като магьосник, който превръща вълците в хора и обратно. Неизвестно е защо му се приписва такава сила — дали поради удивителното съдържание на неговите песни или по друга причина — в крайна сметка може да се мисли, че той е бил наричан вълшебник само в метафоричен смисъл."

„Той е бил вещ, което значи предсказвач, магьосник, вълшебник, което именно се приписва на Бояна, което показва, че той е владеел мощното изкуство на Цирцея."

„... Но Боян, великият предшественик на руския Бард, не е могъл да принадлежи на друг славянски народ, освен на този, който много преди русите вкусил от плодовете на образованието и просветата, т.е. българите. Изглежда, че нашият певец е чел песните на Бояна, тъй като той с кратки думи е изобразил характера на неговите съчинения. Говори се, че той, със своето въображение се е разливал по върховете или е пълзял като сив вълк на земята и се е реел като орел в небесата, т.е. че въображението на Боян било изключително горещо и живо, увличащо и омагьосващо неговите слушатели и читатели."

„И така, Боян, когото византийците наричат още Вениамин, малко се стараел за политическите събития, задоволявал

се с лирата и тишината, в която той е прославял века на своя баща, докато братята му не били поети, а военни."

Александър Тодоров в списание *Сенки* през 1894 г. пише следното за Бояна: „Пред този вещ Боян, бил той действителен руски някогашен поет или само олицетворение на поезията, се изправя и българският царски син Боян, като равноправен любител на музиката, която го вдъхновявала, унасяла и превръщала на недостижим вълк в полята и на бързолетна орлица в облаците. И с тези негови дарби пленявал българския народ, който с право го смятал за магьосник, който е способен и вълк да стане, и друг звяр, какъвто пожелае."

„Нашият магьосник или поет Боян може да не е записвал своите магии или песни, та затуй не са известни за тях никакви дири в писмеността, ала той е бил прочут у народа, бил син на един български цар, който от всички други се отличил с най-голямо книголюбие и при двора му се е срещал с именити писатели."

„По времето на Бояновия брат цар Петър, българската държава и църква били чувствителни спрямо всяка дума и постъпка, които изглеждали да не се съгласували с буквата на *Светото писание* и с изричните наредби на светите отци. Те имали да се борят с новопоявилата се вече доста развита в България ерес богомилска, та гонили всичко, което подобно на нея не отговаряло на възгледите на строгото православие. Поради това те не могли по никой начин да съчувстват на волните Боянови мисли и да ги допуснат не само да се поддържат в обществените места за друмна забава, но още и да служат за лично упражнение на един творчески дух. За него /Козма/ са бесовски, разбира се, и песните на един поет, който не се занимава в тях с молитви към Бога и с пости за укротяване на тялото, нито да се споменава достойно, па бил той и царски брат. Затова творчеството на Бояна го изключва и от уважението на религиозните писатели, а царското му потекло е завардило вероятно името му да не бъде у тях укорно записано за близките съвременници, па и за цялото потомство нататък." /печатано в *Български преглед* 1894 г. кнг. 11/12 стр. 248-251/

Васил Пундев е написал обширна историко-литературна студия за Боян Магесника през 1923 г. Той пише следното: „В нашето минало няма по-загадъчна личност от тази на Боян Магесника. Споменът за него е някаква скъпа национална тайна и гордост. Образът му през далечината на десет века

излъчва обилни внушения, в неопределеността на които е непоколебим у нас един почти мистичен респект. В тях трепти смътно досещане за непостижима в своята забуленост загадка. Тя ни тревожи, за да тревожим и ние духа на Симеоновия син, търсейки сигурни исторически свидетелства за него. Легендата, поетическата и научната мисъл се спират пред неговия образ, отгатвайки възможните му черти с предчувствието, че те ще се обединят някога в истински портрет на един изключителен българин, който имал голямо значение за нашия духовен живот.

„Може би в него ще намерим забравени богатства, може би неговата тайна е съкровище, което бихме изнесли с достойнство пред света. А доколко е трепетна тази негова надежда личи от факта, че образът на княза е най-вече изработен в нашата литература от всеки друг исторически образ. Какво е това съкровище? Кой е Боян Магесника?“

Васил Пундев е склонен да свърже Боян Мага с Богомилството. Той казва: „Схванем ли така магьосничеството на Бояна, в него трябва да видим един същински отстъпник от официалното християнство, върнал се като чичо си към предишното езичество или пък да видим представител на Богомилството, комуто народа приписва дарбата да прави чудеса, смятани от ортодоксалната църква за магии. И в единия, и в другия случай у Бояна са на лице известни езически вярвания и тайнства.“

Преди Пундев също се споменава за възможна връзка между Боян и богомилите от Н. Шейтанов.

Георги Константинов в книгата си *Старата българска литература* казва: „А интересно е, че другият син на Симеона — Боян, е познат в историята изключително като духовно лице, като магьосник и поет.“

Професор Иван Дуйчев в студията си *Проучване върху Българското средновековие* пише: „Малобройно са личностите в българската история, които толкова са привличали вниманието на учените и да са дразнили въображението на поетите, както е случаят с Боян Мага. Около неговото име се е създала легенда, която отдавна надхвърля пределите на българската история и се е вляла дори с наченки в староруската книжнина. Трябва да се признае обаче, че всички сведения, с които разполагаме относно личността на Бояна, са напълно оскъдни. Според Юрий Венелин Боян е имал слабост към науката, словесността, поезията и музиката.“

По-нататък той пише: „Може да се приеме прочее, че княз Боян, редом със своето първобългарско и езическо име, е носил и второ от християнски произход, именно Вениамин. Най-добрият пример в това отношение може да бъде случаят с княза-покръстител, който също е носил едно българско име, Борис, и заедно с него едно християнско име – Михаил. Накратко казано, не съществуват податки, които заговарят против твърдението на Лиутпрандовия Боян със споменувания от византийските писатели Вениамин.“

После той се насочва към Византия, за да открие източника на магическите занимания на Боян, като пише по този повод: „Българите от средновековието се намирали, както е известно, под мощно византийско влияние не само в областта на политическия живот, но също и в културно отношение. Тъкмо поради това именно във Византия трябва да търсим обяснението за множеството прояви в средновековната българска политическа и културна история.“

„С оглед на това би трябвало да потърсим във византийския духовен живот обяснение и на сведенията за занимаването на Боян с магия. Неотречимо е, че заниманията на княз Боян могат да бъдат включени в кръга на византийските магически и демонологически вярвания. А суеверията са представлявали отличителна проява на византийската духовност, лъжеученията са били знаме, което е привличало мнозина. Разните форми на магията са били широко познати във Византия. Според вярването на средновековните люде съществувала е тясна връзка между магията и астрологията. Този, който се занимава с магия, твърде старателно е изучавал и астрологията.“

Изследвайки обстойно проблемите на средновековната магия, професор Дуйчев заключава: „Ако дяволът и бесовете са имали способността да се претворяват и да вземат различни облици, могъл е да стори това също и магьосникът, тъй като от една страна съществувало вярването за тясната връзка между магическите занимания и демоничните сили, а от друга магьосникът е бил смятан като ученик на дявола. Като особено показателен случай може да бъде посочен магьосникът Симеон, за чиято магическа мощ се говори твърде много. Необходимо е прочее нашият Боян да бъде поставен в своята естествена среда и да бъде преценяван като син на своето време, за да може да се определи както подобава значението на неговите занимания с магия. Той се е занимавал очевидно с разпространената във Византия магия. Когато вземем предвид широкото разпространение на магията сред византийското общество, не

ще ни се стори никак странно обстоятелството, че този български княз се е занимавал с магия. Не е положително при това да се предполага без друго, че той се бил отрекъл от православие-то и станал еретик или езичник. Средновековните люде са намирали възможност да примирят своите занимания с магията и християнството. Не са редки случаите, когато представители на византийската църква изучават най-усърдно магията и астрологията в най-различните им видове, като от друга страна така постъпват и самите императори."

„Това показва, че в България след покръстването ще да са проникнали не само византийските богословски науки, но и някои лъженауки, които са били широко разпространени между поданиците на империята."

В нашата художествена литература много писатели са се занимавали в личността на Бояна. Те могат да се разделят на църковно-християнски и антибогомилски, пробогомилски и други. Първият тип автори, между които спадат Велдман, Войников, Михайловски и отчасти Петър Карапетров виждат в Бояна магьосника-отцепник от православната църква и по един или по друг начин си отмъщават, като деморализират и принижават личността му.

Цветан Минков разглежда сравнително правдоподобно образа на Боян Магесника в едноименния си роман, като го свързва с Богомилството и го въздига до *съвършен* богомилски водач. Между другото той го свързва с Индия, откъдето смята, че князът носи магическите си способности.

Петър Карапетров е писал роман *Боян Магът*, в който го свързва с неговия чичо Гавраил, който го запознава с тайното учение на старите български жреци, останало записано на дървени плочи. Мъдростта, до която се докосва Боян, била подълбока и от Сократовата, и от Платоновата.

Кирил Христов също е писал за Боян Магесника. Той го представя като личност, която се е вмесвала активно в политическите борби и го представя груб и жесток. Представя го като човек със силна воля и голямо влияние всред народа.

Раковски също се е занимавал с въпроса за Бояна.

Д-р Найден Шейтанов в статията си *Хилядогодишнината на Боян Магесника*, печатана в списание *Златорог*, год. 4, кн. 4, от 1923 година пише: „Десети век е за нашата Родина вече златен век на държавна мощ и култура. Тогава владееше книголюбеца цар Симеон и свещенодействаше Боян Магесникът, тождествен, както изглежда, с поп Богомил и Йерекия.

Ако обаче държавата на царя полуелин пропадна наскоро и черквата и литературата му останаха без следа в народа, духовният подвиг на *Боян Магесника – систематизатор на Богомилството като вяра и мироглед* – направи от България нов Ерусалим за Европа. Историческа истина е, че Българската ерес се разпространи навсякъде, и в Босна, в Северна Италия, Южна Франция, особено в Прованс, а от тези страни и направо от България обхваща Чехия, Германия, Полша и Русия. Богомилството, като систематизирано езичество в разни форми, образува в противовес на официалното християнство плодородната почва на европейския *паганизъм*, на който поникват всички национални литератури, начело с провансалската и възраснаха мъже като Хус, Лютер, Коперник, Коменски, Бруно, Лок, Русо и най-съществените носители на романтизма."

„Преди хиляда години значи, Боян Магесникът донесе от Сион скрижалите на българската Веда и цели десет века съпътства като бледен месец благословената ни, но отрудена земя."

От всички тези изказвания на българските писатели се вижда, че Боян се ползва с голяма популярност сред българския народ и някои като Шейтанов го считат като основател и систематизатор на Богомилството, което е вярно и прави чест за интелектуалното прозрение на Шейтанов. Също и Васил Пундев го свързва с богомилите и други.

За Бояна има най-различни легенди, които се носят между народа и се предават от различни писатели. Във всички той се представя като човек, който владее магията, т.е. окултната наука.

Боян безсъмнено е загадъчна, покрита с тайнственост личност, което превръща неговия живот в легенда. Николай Райнов като говори за него, някъде в книгите си, казва: „Той беше най-известната и най-интересната личност в три империи." Той казва за него следното:

„Тъмна рожба на тъмни дни, Боян Мага е тайна."

„Не виждаше го никой денем, а нощем се бояха от него. Дълги дни се носеха мътни мълви за него: душата си на Сатаната продал, страшни тайни знаел, нямала граници вълшебната му сила."

„Ала само на име го знаеха. Изрядко се мяркаше зад стряха нощем, забулен с тъмно покривало — лицето му никой не беше видял. А черна полунощ го скриваше в подземните чертози на двореца или в тъмните пещери зад обителта „Света Параскева".

„Рядко влизаше човек в покоите на княз Вениамина. Вратата беше заключена и ничий поглед не смееше да надникне вътре. А там се разгъваха жълти пергаменти, свити със сребро и желязо, с врязани странни знакове и непозната писменост разнасяха нечути тайни в мрачната нощ.“

„И гънеше се до сводовете тъмен мирис на ладан, измирна, алое и амбра и страшни слова извиваха синия дим по въздуха. И затрептяваше свещеният пергамент от злато при звука на мощни заклинания — и духове от пъкъла и Небето рисуваха широки сенки по вълшебното огледало. Блясваше меч обнажен с ръкоем от злато и смарагд, магичен жезъл чертаеше шестолъчна звезда, свещен потир изливаше мед и вино, светилник разбухваше с игриви лъчи скрити знакове — и в полумрака отразяваша строго едрелите устни: „Йот — Хе — Вау — Хе, Цебаот! Йехова Елохим! Йот — Хе — Вау — Хе — Цебаот! Халилуйя!“

„И когато денницата разрежеше стената на ...*, пускаше магът покривало над младото лице и някъде скришом излизаше.“

„И не виждаше го никой. И мълвяха за него някои, що се мъчеха да го опознаят: *лицето му е загадка, делото му — притча, а душата му — табу...* А когато се свечереше и здрачът се вдигнеше от земята, виждаха късно странници над обителта „Света Параскева“, върху канарата, грамадна сянка на отшелник, който се моли.“

Фактът, че Боян е наречен *Боян Магесника* показва, че е познавал магията и въобще окултната наука до съвършенство. В окултната история той не е единственият, който скрива своята личност. Още по-загадъчен в своята дейност е продължителят на неговото дело — Християн Розенкройц. Тук ще изкажа едно смело предположение, а именно, че Християн Розенкройц е превъплътеният Боян. Има подобие в живота и дейността им. А западната езотерична традиция нарича този, който е въплътен като Християн Розенкройц *Князьт*, защото той се превъплътява обикновено в княжески и графски семейства. За Християн Розенкройц се знае само като легенда, че е съществувал, без да има конкретни данни за неговата дейност. Има само сведения, че е роден в немско графско семейство и че е израснал в средата на съвършените богомили.

Боян е познавал цялата византийска, арабска, сирийска и въобще източна мъдрост. Във Византия той е могъл да влезе във връзка и с *неоплатониците*, и с *гностиците*, и с *Херметичната мъдрост*. Пастухов твърди, че неговият баща Симеон е

* в оригинала не се чете

бил въздържател и вегетарианец. Също такъв е бил и Боян. А това не е случайно явление. И Симеон е притежавал всичкото знание, което е било познато на епохата му и вероятно и той се е бил срещнал с окултното знание и в последствие, като се увлича във властта, се отдалечава от този път, и неговият син Боян продължава неговото дело. Това е само едно твърдение, един извод.

Боян не е бил магьосник, както обикновено го наричат, а маг, човек, който е имал знания и е познавал силите на Природата и на човешкото тяло и е разполагал с тях, и си е служил с тях за благо на своите близни, а думата магьосник обикновено се употребява за човек, който се занимава с магии и заклинания, обикновено с лоши намерения.

За нас, учениците на Бялото Братство, Боян е най-светлата фигура в нашата история. Той е първият човек, който донесе Божественото знание на окултната наука на нашата земя и го предаде на хора, които той посвети в тайните на това знание. Той беше *Велик посветен*, който основа Първата окултна школа в България, за да може да предаде окултното знание на този народ, който прие посланието на светите братя Кирил и Методий, които дойдоха от край Небесата по повелята на Духа-ръководител на българския народ, да му донесат Словото на Истината, да му донесат азбуката, на която да се преведе Словото Божие на роден славянски език, за да бъде разбираемо за народа. Боян продължи делото на светите братя и искаше да даде едно велико знание в ръцете на този народ, което да го повдигне в Пътя на Светлината и да стане авангард на европейския и общочовешкия прогрес. Той искаше да даде методите на този народ, как да живее разумно, природосъобразен живот в съгласие с Божествените повеления. Той искаше да му покаже един *висок идеал*, който като следва, ще стане най-великият народ, ще стане избран Божи народ. Той искаше да направи българския народ служител в *Храма на Живия Бог*, като му възвести Истината и му посочи Пътя, по който може да постигне всичките си стремежи и копнежи, да постигне духа на съвършенство и освобождение и да застане начело на европейската култура.

БОЯН МАГА - ВЕЛИК ПОСВЕТЕН

Магията е една от окултните дисциплини, която изучава силите в Природата и човека и законите и методите, как тези сили могат да се впрегнат на работа за благо на човечеството. Тъй както съвременната техника е впрегнала на работа електричеството и други сили, също така и магията има методи, с които впряга в работа сили, които са непознати още на съвременната наука и с помощта на тези сили произвежда явления, които са естествени, защото са резултат на природните сили и закони, но за човека на обикновеното самосъзнание те са като чудеса. Защото силите, с които разполага магът, са свързани с т.нар. *духовен свят*, макар че се изявяват в нашия физически свят. Но за да може да оперира с тези сили, човек трябва да е пробудил в себе си т.нар. *Божествено Начало*, което е източник на тези сили. Когато човек пробуди това Начало в себе си, то му дава власт над същите тези сили в Природата — защото има пълна аналогия между Природата и човека — това, което съществува в Природата, съществува и в човека. И когато човек разполага със силите, които действат в неговото тяло, а това става, когато се пробуди Божественото Начало в него, той става господар на същите сили и в Природата. А това става, когато човек мине през т.нар. *посвещение* — след като е преминал известна дисциплина, след като е овладял своя ум и пречистил своето сърце, човек достига до възможността да пробуди Божественото Начало в себе си, което става при *посвещението*. Тогава човек се свързва с разумните същества на Космоса и те му разкриват тайните на Природата и Живота, които са незапознати на човека на самосъзнанието. При *посвещението* човек добива ново съзнание, наречено *свръхсъзнание*, което е свързано с по-тънки и по-мощни сили от тези, които познава самосъзнанието.

По-конкретно казано магията работи със силите, които стоят зад така наречените *природни стихии*, които се изразяват чрез *четирите състояния* на материята — твърдо, течно, въздухообразно и светлинно. Всички тези състояния на материята са свързани с известни сили, които магията проучва и дава методи как да се работи с тях. Тези сили на *стихиите* са свързани с т.нар. *природни духове*, които от своя страна са свързани с по-възвишени същества на Космоса. Защото всяка

сила в Природата е свързана с едно *съзнание*. Съзнанието е, така да се каже, канал, източник, откъдето тази сила извира. Всички *сили* по начало идват от Божественото Начало на Вселената, но се диференцират и се проявяват чрез отделни същества на Космоса. И всяка сила създава своя определена форма, която е ключ, за да може да се впрегне тази сила и енергия в работа. Който познава отношението, което съществува между силата и формата, чрез формата може да въздейства на дадена сила и да я тури в действие. Но това може да направи онзи, който е пробудил *Божественото Начало* в себе си.

Природните духове, които са свързани със *стихиите* или с *елементите* в средновековната магия са били наричани със следните имена: духовете, които са свързани с твърдата материя, са наречени *гноми*. Духовете, които са свързани с течната материя, са били наричани *ундини*, *нимфи*, *русалки*. Духовете, които са свързани с въздухообразната материя, са били наричани *силфи*; духовете, които са свързани със светлинната материя, са били наричани *саламандри*. Енергиите, свързани с тези същества и с тези *стихии* по закона на *аналогията* се проявяват и в човешката психика — и когато човек събуди и овладее тези сили в себе си, той става господар и на силите, които действат и в Природата. Тогава *духовете* на *стихиите* му се подчиняват и са на негово разположение, за да извършат всичко, каквото им заповяда. Но може да заповядва само този, който има сила, който има знание. А това се постига, когато човек мине една дълга дисциплина на обучение и достигне до тази фаза, която в Християнството се нарича *новораждане*. И казва се в *Евангелието*, че Христос дал власт на учениците над духовете. Това показва, че те са били в тази фаза, да могат да владеят тези сили в себе си, затова са ги владеели и въвн от себе си — това е първата фаза на *посвещението* — човек да стане господар на *природните духове* и на *силите*, свързани с тях. Тогава той може да произвежда всички явления, свързани с тези сили — може да променя времето, да направи да вали дъжд, да стане суша, да даде плодородие и обратно. Всички тези сили са свързани с т.нар. *етерен свят*. Но когато човек овладее *силите*, които стоят над *етерния*, когато овладее силите на *астралния свят*, който се отличава с това, че формите се изменят всеки момент под влияние на мисълта, чувствата и волята на съществата, тогава *посветеният* става господар на *формата* и може да изменя и физическите форми. Защото той познава законите за превръщането на материята от едно състояние в

друго. И така той може да сгъстява и разрежда материята според своето желание и тогава може да приеме каквато форма желае и може да става видим и невидим.

И когато се казва за Бояна, че вил вещь в магията и очарованието, с това ни се казва, че той е владеел закона за превръщането на материята от едно състояние в друго и е могъл да произвежда каквито феномени иска — може да вземе каквато форма иска и е могъл да произвежда каквито иска явления. Той е бил господар на силите и си е служил с тях за постигане на определена цел. Това е т.нар. *Бяла магия*. Защото съществува и друга магия — т.нар. *Черна магия*, когато човек е овладял по някакъв начин природните сили и ги използва, за насилие, манипулиране и унищожение или за свои лични егоистични цели. Това е забранено и носи страшна отговорност пред възвишения свят. Това са т.нар. *магьосници*, които плащат с цената на съществуването си. А Боян не е бил *магьосник*, а е бил *маг*, *мъдрец*, който използвал владеещото на силите за доброто и повдигането на човечеството. Защото той е бил *Велик посветен*, който е бил свързан с разумните същества на Космоса и с тяхна сила и помощ е действал.

Учителя определя *мага* по следния начин: „Според Мен магията подразбира разумно обяснение и извършване на нещата. В магията няма никакъв произвол. Магът е физик, химик, естественик, математик и т.н. Той работи с Природата и с нейните сили. Той взема от нея и дава от себе си. Като влезе в Природата, той се чувства така близък с нея, като че е в собствената си банка: отваря книжата, пише, взема колкото пари му трябва и си отива. В това отношение всички хора могат да бъдат маги. Ако не успяват, причината за това се крие в нещо, което им липсва.“

ПЪРВИ СТЪПКИ НА ДВИЖЕНИЕТО

След като Боян се върнал в Преслав от Византия, след като е получил своето посвещение то непознатите, които са били членове на Бялото Братство, един ден посещава патриарх Стефан и измолва от него манастира „Св. Параскева“ за свое усамотение и молитва. За личността на този патриарх се знае много малко. Но след посещението на Боян при него, неговите дни са кратки и са вече дни на вътрешен ученик.

Оттогава манастирът „Св. Параскева“ става център на Новото учение и там се групират онези хора, които ще играят в историята на света една роля неблагоприятна, лишена от сладостта на признанието, но велика, чиста и пълна със строга святост. Там се срещат първите ученици, там външните, след като приемат учението и получат известно посвещение, според степенята на своето развитие, дават обещание да бъдат послушни и да мълчат като риби.

Оттам се запалва огънят, който отначало слабо гори, но после се усилва и лумва в голям огън, чиито пламъци целят да пречистят света, огънят, чиито пламъци трябва да изгорят и самите причинители на пожара, които се самопожертват, за да повдигнат света с една крачка напред.

Там дохождат и двамата непознати сирийци. Тези непознати изrekli пред учениците онези тайнствени слова *Талита Куми*, които трябваше да възкресят душите на българите за нов живот и да родят духовната *Зора* на българите.

Кои бяха тези двама непознати, чиито имена не са записани, но чиито дела никой не може да отрече, защото те са един факт в световната история, и чието учение е пуснало кълнове от северния полюс до екватора и от Китай до Мексико?

Те са присъствали при *Тайната* на Голгота и са първомайсторите на *Светата Тайнопис* и Западът не познава велика мисъл, ярко дело и широк устрем, които да не се съобразяват с техните думи, жест и благословение. Те са Йерофантите на вечната жажда за чистота, двамата Братя на *Светото западно Предание*, мъжът и жената на онова огнище, което се нарича на мистичен език *Северно сияние* и се бележи със знака *изумруд*.

Тези двама непознати са двама от Учителите на Западното езотерично *Предание*. Общо тези учители са четирима, един

от които е този, когото Западът наричат *Князът*, познат като Християн Розенкройц.

Истинската дата на основаването на богомилското общество трябва да се търси през 928 година, когато патриарх Стефан отстъпва на Боян манастира „Св. Параскева“. В този манастир Боян, на 12 април 928 г. среща презвитер Богомил, извикан чрез патриарх Стефан и го призовава за работник на делото, на която покана той се отзовава с готовност, както на времето братята Заведееви Йоан и Яков се отзоваха на поканата на Христа. Боян му обяснява учението и неговата мисия и му съобщава, че двама сирийци на другата вечер ще присъстват там.

На 13 април двамата непознати се явяват в подземната зала на манастира и там намират Боян, Богомил, патриарх Стефан, Симеон Антипа, Василий Византиец, Гавраил Лесновски, Никита Странник, Хамерон Дубровнишки /Камерун Добровнишки/, Михаил Унгарец, Петър Осоговец, Теодор Преславски и Светомир Македонец – всичко са дванадесет.

Двамата непознати приемат клетвата-обещание на дванадесетте и дават на Бояна онези двадесет и две таблици, които езотерично се наричат *Богомилско Таро*, легендата за Стефанит и Ихнилат и първообраза на *Йоановото Евангелие*.

Те слагат върху Олтаря едно старо изваяние на *петолъчна звезда*, около която се виждат наредени *зодиакалните знаци* и *дванадесет чаши*, което изваяние обладава голяма магическа сила. После сирийците благославят присъстващите и си отиват. Това е тяхното последно идване в България.

Така се е зародило богомилското общество, което постепенно се увеличава и развива огромната си дейност и мощ.

На 11 февруари 929 година Боян изпраща по света първите апостоли на Богомилството. Патриарх Стефан е бил изпратен във Венеция, където събира ученици, като им предава учението и става ръководител на Богомилското Братство във Венеция. За три месеца той обикаля Рим, Дубровник, Флоренция и Малта, където основава *братства* и оставя свои ученици, на които предава учението, като оставя и свои заместници на всяко място, които да ги ръководят под негова грижа и опека. Той умира на 11 юли 929 година.

Във Византия е изпратен за ръководител Никита Странник, придворен магистър, книгохранител на Константин Седми Багренородни. Той успява да събере ученици между болярите, войниците и благородниците. Във Византия неговите ученици

са били повече от триста души. И той пътува из целия Изток, по островите на архипелага и по всички краища на империята и оставя навсякъде ученици, а някъде и цели братства, които умело ръководи. От него има много повествователни слова, в които ни разкрива *Мистериите* на целия Древен свят, но те са изгубени. За тях споменава Симеон Антипа в своята *История*.

През 929 година Боян изпраща на Запад Богомил с една девица, известна под псевдонима *Михаил Унгарец*. Те обикалят цяла Западна Европа и основават братства в Париж, Марсилия, Тулуза, Липиска и др. На седмия месец Богомил се връща, а Михаил Унгарец остава там, зает с уреждането на западните братства. Той развива голяма дейност и е написал много книги, които са изгубени, изгорени от Инквизицията. За своите ученици съставя *Книга на означенията*, където излага развитието на *древните Мистерии*, като дири паралел между богомилските *Ключове на Тарото* и старите *Свещени Предания* на Египет и Атлантида. Тази книга е несравнима с великолепието на синтеза и по дълбокото изучаване на свещения символен език на Посветените, който се нарича *Ватански език*.

Най-напред там се излагат двадесет и давата *Аркана* на *Египетското Таро*, след това *Атлантското Таро*, днес известно под името *Мексиканско Таро*, след *Кабалистичното Таро* на *есеите* и най-после *Богомилското Таро*. Те всички са построени върху един и същ принцип, но се различават по фигурите си.

Презвитер в Марсилия, еврейски равин, строг кабалист, Михаил Унгарец пише върху кабалистичните елементи на Богомилството. Така се е явила книгата *За петела на Млечния път*, където той анализира *Кабалата* и нейните начала и разкрива паралелно онези елементи, които са легнали в езотеричната версия на *Трите Небеса*.

Михаил Унгарец е написал също четири големи книги под общо заглавие *За Тирса и Багреницата*, където дава паралели, разкриващи *седемте Пътя* на Богомилското *посвещение*.

В друга книга под заглавие *За стареца на планината*, са изложени онези дълбоки истини, които ясно разбулват пътищата, свързващи Богомилството с Атлантида. Там са предадени и онези думи, които Боян отправя към своите вътрешни ученици.

От значение са също двете посветителни легенди *Змията на дървото* и *Конете на Елиас*. В тези книги личи основно познаване на учението на *есеите* и *гностиците*.

Към тези книги трябва да прибавим още две, свързани по форма и съдържание: *Одеждите на Сиянието* и *За небесната Жена*. И в двете се разглежда един и същ въпрос — въпросът за очистването на духа чрез самооплодяване. Духът стои изправен пред *Дверите на чистотата* и една Жена му дава *Седемте одежди на Сиянието*, като му говори за онова, което отразяват тук долу тези одежди.

Съдържанието на тези книги е построено върху една мисъл, изнасяна от Посветените на всички времена — мисълта за значението на *Чистотата* в Пътя на окултното развитие и Пътя за нейното придобиване. Това са богомилските книги, написани от Михаил Унгарец.

Наред с Никита Странник във Византия е работил и един малоазиец, наречен Василий Византиец. По занятие той е бил ваятел и мозаист, умел преписвач на ръкописи и е работил при Боян още през времето на неговите школки дни. Преписвал му е ръкописи, които е вземал от императорската библиотека чрез Никита и Николай Мистик. Оттам той бил запознат от интересите на Боян към известен род книжнина и го е питал често по ред въпроси и получавал отговори, които го учудвали по своята дълбочина.

Привързан към Боян с онова безмерно почитание, което се приближава до благоговение и тайнствен страх, той заслужил скоро доверието му и влязъл между учениците. Когато тези ученици излезли да разпространяват учението, което трябвало да разрушава и гради едновременно, Василий бил пратен за ръководител на братството в Кипър.

Там делото имало нечуван успех между гърците и островяните. Кипърското братство достигнало до високата чест Боян и Богомил на два пъти да го посетят.

Дълги години работил Василий Византиец в островите, обикалял повечето Малоазийски брегове, минавал често през Александрия, Крит и Малта, дето имало три братства, ръководени от негови близки ученици. Той не е писал нищо.

Един от активните ученици на Боян е и Теодор Преславец, ръководител на *Средечкото братство*. Еднакво прочут и като оратор, и като писател, става най-предания помощник на Богомил в работата му из България. Заедно с него или сам той обикаля цяла Западна и Южна България в активна работа, като основавал центрове, особено на юг — в Охрид, Прилеп, Солун, Атина и Коринт. Братствата на Атина и Прилеп дълго пазели спомена за неговата жива наставническа реч. Той разяснявал с

дълбоко мистично прозрение и с конкретни думи, с остро проникновение легендите на вечните проблеми, долавял местните разбирания и е бил близък до старите народни сказания, като умело използвал тези елементи, за да присади чрез тях новото в духа на народа, да го накара да дири недоволен и устремен. По този път са се явили онези чудни четиридесет и две беседи, наречени *Тълкуване на Исусовите притчи* и онези странни по разбиране и език тринадесет катехизисни поучения, наречени *Думи по притчите Соломонови*, както и класическите *Четири беседи по начертанията на Апокалипсиса*.

Наред с Теодор Преславец е работил и Петър Осоговски, отпосле Доростолски ръководител. Той обикалял Северна и Източна България, като минавал и в земите на сегашна Румъния до самите Карпати, както и в Западна Русия. Основава братство в Доростол, където година след стъпването си става също така ръководител на братства в Рига, Краков и Виена. Там работата му се преплита с дейността на Симеон Антипа и мъчно би могло да се определи кое кому принадлежи. Знае се със сигурност, че споменатите братства са основани от него, но в някои от тях — Краков, Виена и Рига е работил почти изключително Симеон Антипа, който бил ръководител на братството в Краков.

За братството във Варшава се знае, че е основано също от Петър Осоговец. Той проповядвал явно по улиците, площадите, църквите и събиранията. Бил е подложен на големи гонения и изпитания. Той е бил човек от народа с жив темперамент, правдив и рязък. Оставил е две големи книги. Не бил безкнижен, но предпочитал да говори. Едната книга носи заглавие *Денномесечен указател* и съдържа онова, което бихме могли да наречем сега *Богомилска астрология*. Ден по ден той проследява цялата година с кръговрата на Слънцето, Луната, с петте планети и всичките съзвездия. Наред с оригиналните легенди, повествуващи за съвсем ново разбиране на звездните ликове, той наивно и благоговейно рисува в широки линии образите на тези звездни пътища, както неговата проста и непосредствена интуиция му ги диктува. В тази книга се намират на 25 април въпросите, които Пилат задава на Исуса.

Книгата има 364 листа. На всяка страница се намират рисунки, които изясняват мистичното, магичното и митичното изображение на влиянията на този ден. Ред сфери се кръстосват, грубо дадени, свързват се с магични фигури — библейски лица, растения, апокалиптични атрибути и животни. Тук ясно личи влиянието на *Богомилското Таро*.

Друга негова книга е *Митарствата на душата*. Книгата има 22 глави, в които дава страшните картини на онова, което в Средновековието се е наричало *Великото Дело*. Исус слиза в ада, който се пази от голям змей, за да посети местата на митарствата. На всяка врата стои съответен надпис, изясняващ стадията, през която душата минава. Всички врати са 21. Толкова загадки трябва да разреши душата, толкова подвизи трябва да извърши човешкия дух.

Друг работник в полето на Богомилството е Камерун Дубровнишки, родом от Александрия, учен, дълбоко просветен човек. Той е бил ръководител в Дубровник и е написал няколко ценни книги. Характерна за неговото книжно дело е онази черта, която го доближава до диалектиката на Платона и първите неоплатоници.

Първата от книгите му е наречена *За Тайната вечеря* и в нея говори за две неща — за *Тайната вечеря* на човека и за *Тайната вечеря на Вселената*. Другата му книга е озаглавена *Енигми за Чашиата*. В нея разглежда Тайните на първия момент от *Великото Дело* и разглежда Тайната на *Светия Граал*.

Друга негова работа е *Книга за домовете*. В нея разглежда дванадесетте зодиакални знаци и техните митични и алхимични образи. Описва в образи пътя на Слънцето и планетите през дванадесетте знака, като почва от пролетната равноденствена точка, което е начало на знака Овен.

1. **Овен** е символ на **жертвата**, *Агнецът заклан върху равноденствения кръст*. Там е **главата** на *Небесния Човек*. Коляно на **Вениамин**, който държи **Вълк**. Неговият камък е **аметистът**.
2. **Телец** е **Ашер**, **плодородието**, **Девата на Любовта**, *с рог на главата, водеща Апис*. Там е **шията** на *Небесния Човек*. Племя на **Исахар**, *държащ покорен Осел*. Неговият камък е **ахатът**.
3. **Близнаци** е **Теомим**, **съюз между двамата близнаци**, *избили оскърбителите на сестра си*. Там са **ръцете** на *Небесния Човек*. Племя на **Симеон и Леви**, *държащи меч и брадва*. Неговият камък е **верил**.
4. **Рак** е **Сартан** — **привързаността**. *Ракът на гърдите на Изис*. Там е **коремът** на *Небесния Човек*. Племя на **Забулон**, *държащ кораб*. Неговият камък е **изумруд**.
5. **Лъв** е **Ариел** — **силата**. *Разярен лъв, огряващ земните семена*. Там е **Сърцето** на *Небесния човек*. Коляно на **Юда**,

държащ лъв и магически скиптър. Неговият камък е **рубинът**.

6. **Дева** е Бетулах, **чистотата**. Момиче с клас. Там е **слънчевият възел** на *Небесния Човек*. Коляно на **Ашара**, държащ *Тайна*. Неговият камък е **яспис**.
7. **Везни** е Мознаим – **Правдата**. Жена с вързани очи и с *Везни* в ръка. Там е **кръстът** и **слабините** на *Небесния Човек*. Коляно на **Дан**, държащ *скрижалите* и *Книгата на Еноха*. Неговият камък е **брилянтът**.
8. **Скорпион** е Акреб – **изпитанието**. *Змията под дървото*. Там са **възпроизводителните органи** на *Небесния Човек*. Коляно на **Гада**, държащ *въже и бич*. Неговият камък е **топаз**.
9. **Стрелец** е Кешат – **отплатата**. Представя *Кентавър с опънат лък*. Там са **бедрата** на *Небесния Човек*. Коляно на **Йосиф**, държащ *лък и кожа от сърна*. Неговият камък е **карбункулът**.
10. **Козирог** е Геди – **грехът /Тайната/**. Представя *козел с рана на гърлото*. Там са **колената** на *Небесния Човек*. Пле-
ме на **Нафталин**, държащ *сърна и свирка*. Неговият камък е **ониксът**.
11. **Водолей** е Дели, **съдът**. Представя *един стар човек, изливащ вода от една урна*. Там са **пищялите** и **прасците** на *Небесния Човек*. Коляно на **Рувима**, държащ *амфора*. Неговият камък е **сапфир**.
12. **Риби** е Догим – **потопът**. Представя *две риби*. Там са **стъпълата** на *Небесния Човек*. Коляно на **Еврем и Манасия**. Неговият камък е **хризолит**.

Следващата книга от дубровнишкия ръководител е *Книга за кръговете*, където говори за планетните цикли. Ще предам накратко описанието на планетите, които дава.

1. **Сапфора – Венера – Любов и Мъдрост**. Престол на архангел Анаел, цар на *звездната светлина*. Държи *огледало, арфа и седмоцветна дъга*. Управлява *утробата*.
2. **Минит – Марс – вражди и жар**. Престол на архангел Самаел, цар на *разорението и катастрофите*. Държи *меч, гърнило и пламък*. Управлява *устата*.
3. **Тора – Юпитер – покровителство и царственост**. Престол на архангел Цадкиел – цар на *безпристрастието и безкористието*. Държи *държава, скрижали и везни*. Управлява *носа*.

4. **Атебим – Сатурн – Смърт и Тайна.** Престол на архангел Касиел, цар на мисълта и духопостигането. Държи черна завеса, косер и седморка. Управлява ушите.
5. **Ашгедим – Слънце – хармония и начало.** Престол на архангел Михаил, победител на Змията, цар на живота и безсмъртието. Държи златен диск, бяла завеса и тире. Управлява темето.
6. **Шеншикашием – Луната – бременност и хранителство.** Престол на архангел Габриел, цар на Посвещението и Откровенията. Държи покривало, яйце и пентакъл. Управлява тила.
7. **Хермасим – Меркурий – проводничество и движение.** Престол на архангел Рафаел, цар на Мъдростта и изкуството. Държи сфера, лира и папирус. Управлява очите.

От него също е и книгата *Царицата на Сабах*, в която подражава на Бояновата легенда. Книгата силно напомня ранните неоплатоници, даже на места по стил и разпределение наподобява явно Платоновите *Енеиди*. Но нищо заето няма, освен плана на първите две глави. С това се свършват книгите на дубровнишкия ръководител, където личи разнообразната тема, живия език и догматичната строгост, почти сухост.

Светомир Македонец – работил е в Южна Македония, но е ходил и основавал братства надалеч. Той е бил комитопол, т.е. наследствен княз. Създал е много братства на изток и на запад, стигал е до Южна Русия, Берлин, Франция, Унгария, Италия, Германия, чак до Индия и Цейлон.

Наред с тази огромна организаторска работа той е намерил време да пише и писма. Написал е 493 писма до различни братства. Те са послания на истински пастир, който увещава, учи, буди и наказва строго.

Някои от писмата съдържат изяснение на богомилските легенди, някои уясняват морални въпроси, други – проблеми от космогоничен и алхимичен характер, херметизъм и магия. Всички писма са събрани в шест книги. Тонът на писмата е плавен, спокоен, уверен и съсредоточен. Напомнят по език *Посланията на апостол Яков*.

Симеон Антипа е бил ръководител на братството в Краков, където е работил заедно с Петър Осоговец. Неговата дейност се простира най-напред във вътрешна България, където е придружавал Боян или Богомил, а после става ръководител на братството в Краков. Той е обикалял постоянно Рига, Виена, Варшава, но центърът му е бил в Краков.

Интересувал се е от историческата страна на движението и затова се заема да изисква от много братства творенията на богомилските апостоли, а други преписва. Онова, което ръката му е оставила като книги или рисунки, носи явни следи на строга художественост. Той дълго е учил в Атина, Византия, Флоренция и Венеция. На него се дължат много копия на богомилски творби. Той е преписал и осемнадесетте легенди на Боян, оригиналите на които са били изгорени, а също и легендата за *Стефанит и Ихнилат* с коментари от Симеон Антипа.

Той е направил преписи на много богомилски книги, чиито оригинали са изгубени. Между тях са:

1. *Йоановото Евангелие* – богомилско-гностична версия с коментари на Симеон Антипа.
2. **Дванадесет книги** за мистичния брак на богомила, писани под диктовката на самия Богомил.
3. **Образите** на Боян, Богомил, Вотан и Алтотас.
4. *Начертанията на Скинията* – диктувана от Боян.

На Симеон Антипа се дължи единствената книга по история на богомилското движение – *История на Милостта Божия*, в която се дават сведения за учениците, учението и събитията в тяхната вътрешна връзка. Разгледани са тридесет и две години от движението – от 928 година нататък.

Наред с това той прави опит за системно изложение на цялото Богомилско учение под заглавие *Теория на Милостта Божия*, в която обгръща *Мистериите*, догмите и ритуалите на първото Богомилство.

Това са единствените книги, писани от вътрешен ученик и то в ранния период на *Първото богомилско братство*.

От Симеон Антипа има и други книги, които ще изброя:

Две книги под заглавие *За синовете на Якова* – богомилско изложение на кабалистичното предание. В тях се дават езотеричните картини на 12-те часа, подвизите, които трябва да извърши посветеният в седемте сфери на Вселената чрез развитието на качествата в себе си. Според изложението на книгата 12-те синове на Яков освен към 12-те зодиакални знаци имат отношение и към 12-те часа на денонощието. Така:

Венеамин владее първия час. Той има число **12**.

Исахар владее втория час. Той има числото **9**.

Симеон и **Леви** господаруват над третия час и имат числото **3**.

Забулон владее четвъртия час и има числото **6**.

Юда владее петия час и има числото **4**.

Ашер владее шестия час и има числото **8**.

Дан владее седмия час и числото **7**.

Гад е владетел на осмия час и на числото **11**.

Йосиф владее 9 час и числото **10**.

Навталим владее десетия час и числото **5**.

Рувим е владетел на 11 час и числото **1**.

Еврем е владетел на 12 час и на числото **2**.

Друга книга от Симеон Антипа е *Тълкуване на Йоановия Апокалипсис*.

Друга негова книга е *За Небесния хляб*.

Следващата негова книга е озаглавена *Тайнопис на Милостта Божия*. Изложение на кабалистическите богомилски ключове. Там се дават следните ключове:

1. Азбучен ключ на човешките имена с превод, тълкуване, езотерична легенда, мистични начертания и кабалистично значение.
2. Ключ на имена Божии с гностично кабалистично указание, значения, магични действия, седем произношения и скъпоценните камъни, отговарящи на всяко име.
3. Ключ на митовете на всички времена и религии.
4. Ключ на ангелските йерархии — признаци, деления, влияния, молитви, заклинания, дни и часове.
5. Ключ на страните — страни, градове, острови, области с тълкуване на езотеричните значения и зодиакалните знаци, под които се намират.
6. Ключ на деянията — подвизи, дела, изпитания, посвещения, загадки.
7. Ключ на символите — пентакли, букви, цифри, линии, знакове, образи и пр.
8. Ключ на службите — култове, церемонии, одежди, молитви, жертви, ръкополагания, *Тайнства*, треби.
9. Ключ на Тайните — *Мистерии* и секретни церемонии.

Книгата е от огромно значение. Единствената книга, дето са запазени и изложени точно и строго ключовете на едно тайно общество. Тази книга е била запазена на листа и непълен препис у един манихеец във Виена. В 1257 година е била преведена на латински, а в 1420 година е напечатана с името на Симеон Антипа.

Друга негова книга е *Книга на пророчествата*, в 4 книги, където се дава богомилското тълкуване на скритата версия на библейските пророчески книги.

Друга книга от него е *Ледени дихания* – сборник с магически молитви, богомилски по произход. Това е единственият богомилски ритуал, писан някога.

Отпосле той е влязъл в *Големия ритуал на Малта*, с който си служи само йерофантът на *Ордена* в Малта.

При това разнообразно съдържание ясно личи грамадната книжовна заслуга на Симеон Антипа. Той е направил онова, което е изглеждало излишно тогава, а наложително сега, като събира изгубените следи на четири века изгубена история. Защото онова, което той скицира като деяние и като подвиг на първите 32 години, се разви и разрасна и храни народите 400 години.

Богомилите нямаха история, защото не искаха човешката памет да запази следите на техните стъпки и Симеон Антипа по необходимост стана техен историк. Защото в своята книжовна дейност той остана верен на онова начало, което четем в първите редове на неговата *История*.

¹ *Аз искам да запазя като скъп спомен за поколенията онова, което извършиха някои; аз искам да дам назидание там, дето смътната памет ще си спомня само метежи и позорно деление, когато говорят "бяха съблазнители и духовни лихоимци" – аз искам младите да дадат правилен отговор: Ние знаем какви бяха те, ние знаем, за какво умряха те!*

В наши дни това звучи като съдбоносно пророчество, но тогава, в далечната епоха на устрем и борба, тези думи са звучали само като строга увереност.

Учениците, за които споменахме по-горе, са били изпращани през 928-929 година. Те се пръснали по света и работили, разнасяли учението и създавали *братства*, като по някой път минавали през България, за да искат насока и осветление.

Нуждите на времената са били наложили всеки да бъде сам съдник и ръководител, като се придържа към основните Принципи, получени от Боян, понеже нямало нито време, нито възможност да се искат наставления по всички въпроси. Но за направеното се е долагало. Духовната верига от устрем, мисъл и чиста ревност за делото трябвало да роди буря, да разрови въглените на жадно духовно дирене – и метежът се наложи. Той дойде по шаблона на онези исторически закони, които еднакво извикват падането на снежинките и падането на метеора и сега трябваше метеорът да падне.

По времето, когато Боян започна своята дейност, както дворецът, така и църквата, бяха потънали в разкош и разврат

и народът не можеше да вярва в догмите на една вяра, чиито представители не живееха по морала на тези догми. Той се отвърщаваше от разпътния клир, от разтленните властници – боляри и слабия цар. Политическите условия помогнали на това недоволство да се разрази на няколко пъти.

В 928 година, както летописец Кедрин говори, боляри въстанали, за да свалят от преславския трон Петра и да покачат на престола брат му Иван. Предложението било направено най-напред на Бояна, но той го отхвърлил, като ги посъветвал да не вдигат бунт, а да премахнат лошия ред в двореца, като ограничат Георги Сорсовул и царица Мария, да премахнат раздорите и пречистят разтленните нрави. Болярите не го послушали и вдигнали бунт. Иван бил хванат, хвърлен в затвора и подстриган за монах. Болярите били предадени на ужасна смърт. Иван бил откраднат от византийците и заведен във Византия, където бил оженен за някаква арменка.

Втори заговор се замислил от самия Сорсовул в полза на Бояна. Според Симеон Антипа Боян отказва рязко, вдига една завеса, за да види Сорсовул Петра, който всичко е чул. Но царят е слаб и няма смелост да залови и накаже виновника за това. Народът обаче узнава за това и недоволствата почнали.

Цар Петър дружал с двамата тогавашни църковници – презвитер Козма и патриарх Данаил. Последният бил сменил патриарх Стефан след неговата смърт. Патриархът бил користолюбив, упорит и разпуснат. А презвитер Козма е бил ученолюбив, искрен и се е стремил да придобие повече знания. Той бил строго привързан към догмите на православната вяра, бил жив църковник, добър оратор и мечтаел да стигне до патриаршеския престол. При постоянната обмяна на мисли на тези двама църковници с цар Петър, царят обикнал аскетическия живот и намразил тежкото иго на царската власт.

Веднъж, според историята на Симеон Антипа, той извикал Боян и му съобщил, че ще остави короната, за да се покалугери, и предложил на Боян да приеме короната и царството. Боян му казал, че до потира на жреца се достига през царската корона и лошият цар не може да стане добър жрец. И още му казал, че не може да приеме царската корона, защото е цар на друга държава, земна корона не може да носи. Той упрекнал брата си, че се води по ума на патриарси и презвитери, които служат на себе си, а не на Бога.

Боян, с покривало на лице, обикалял цяла България и избирал ученици. Народът се събирал жадно да слуша думите му,

които говорели за правда, за величие в живота и за търпелива кротост.

Богомилите станали много, неизброими, те са вече половината от църквата и народа и техните сухи, бледи като вощеници, светнали от бдение и пост очи, сухи ръце, привличали вниманието на народа. Те говорили...^{*}, уверено, никога не се карали и не спорели, били кротки, но изобличавали всяка неправда, казвали истината всекиму в лицето, проповядвали без да дирят многобройни слушатели — чисто, без корист и умисъл.

И народът отивал на тъпни подир тези непознати апостоли, които давали само една гаранция за истинността на своята доктрина — че тя ги учила да живеят разумно и чисто. Те говорят на народа реч без хитрост, без хитрословие, разбрано. Думите им били прости, сравненията взета от близката природа и от всекидневния живот.

И народът разбрал, че да се живее чисто и разумно, не е мъчно — достатъчно е да се живее естествено. Те говорили, че църквите са сменили правдата с насилие, и реда — с хилав закон. Как святото назначение на древната войска е сменено с грубото убийствено насилие, което печели ..^{*} и трон. Как жрецьт продава светинята и прави *от дома на Отца — дом търговски*. Как се изменят словата на Правдата в слова на корист и ...^{*}

Към ноември 928 година Боян е бил написал вече своите осемнадесет легенди. Те всички влизат в новото издание, българско изложение, приспособени за външни хора. В оригинала те са много по-големи, пълни със сирийски, еврейски и староегипетски думи, необходим елемент на магическата реч. Те се разделят по назначение и характер на девет рода:

1. **Космични:** Сатанаил — царят на мрака; и Адам — Каин и Авел.
2. **Магия:** Небето /Трите Небеса/ и стълбът — Вавилонската кула.
3. **Мистика:** Царят на Салим /Мелхиседек/ и *търсецата* /Каломина/.
4. **Езотеризъм:** Мойсей, жрецьт на Озирис и поклонението на влъхвите /Пътят на звездата/.
5. **Ритуал:** *Скритият* — псалом на Слънцето и *скритата* — песен на Девата.
6. **Символика:** Соломон /словата на блажения/ и *гадателят* /Даниил/.

^{*} в оригинала не се четe

7. **Великото Дело:** Пригчи /Книга на загадките/ и Савската царица /Соломон и Балкиза/.
8. **Малкото Дело:** Блудният син /сватбата на царския син/ и *домът* /дъщерята на царя/.
9. **Апокалиптика:** Ездра /видението на Ездра/ и Юда /Иисус на планината/.

Освен това по това време Богомил е бил написал 29 легенди.

Ето имената им:

1. *Изгонването на ангелите*
2. *Кръстното дърво*
3. *Въпросите на Балкиза*
4. *Слизането на Иисус в ада*
5. *Ходенето на Богородица по мъките*
6. *Митарственик*
7. *Соломоновият храм*
8. *Виденията на Йоана Кръстителя*
9. *Повест за Чашата*
10. *Деянията на Йосиф Ариматейски*
11. *Въпросът на Пилат*
12. *Образът на Абгар*
13. *Повест за Ева*
14. *Слизането на Бога на Земята*
15. *Архангел Михаил и Сатанаил*
16. *Създаването на рая*
17. *Каин гради град*
18. *Книга на Еноха*
19. *Борбата на Яков с Бога*
20. *За Потопа*
21. *За Голгота*
22. *За детството Иисусово*
23. *Магична молитва на Свети Пиликар*
24. *Житието на света Богородица*
25. *Създаването на звездите*
26. *Странстванията на Балкиза*
27. *Повест за Мелхиседек*
28. *Пророк Елияс*
29. *Откровение на апостол Павел.*

Освен това тъкмо тогава Боян написва бележитото предание за Стефанит и Инхилат, което е най-добрият е най-дълбокият коментар на легендата със същото заглавие.

От тази чудна книга по език и съдържание има отпечатани на ръкопис със старобългарски букви само седем екземпляра.

Те се намират у седмината Учители на Запада. Печатана е във Виена през 1780 година.

По същото това време Богомил диктува на Симеон Антипа и той написва *Правила за аскетизма и усамотението* – три книги. Пак тогава Гавраил Лесновски изпраща два преписа от своите две книги: *За пътищата на прозрението*, чиста мистика, напомняща есейските книги. След това нищо не е било написано от богомилски учител или ученик.

Условията при зараждането на Богомилството са интересни. От една страна Боян е основател на Братството на Богомилите и разпространява учението чрез своите ученици и лично, а от друга страна той е в двореца и е един вид като съветник на цар Петър и е в контакт с висшите духовници, патриарх Данаил и презвитер Козма, които научават, че той е ръководител на новото учение, което те наричат *ерес* и стигат до там, че го питат той ли е водител на този народ, който се бунтува. Той им казва, че причината за това положение не е той, а самите църковници с техния лек живот – едно говорят на народа, а живеят съвсем не според учението, което проповядват. От друга страна животът на управляващата класа е също така една съблазън за народа и той търси изход от това положение и го намира в учението на богомилите, които вече си поставя за задача не да бунтува народа, а да го просвещава, да му даде учение, което да осмисли живота му, като сами живеят това, което проповядват. Голяма част от болярите са под влиянието на Бояна и го разбират. Но по едно време, под давлением на патриарха и на презвитер Козма, арестуват някои от най-видните богомили, но Боян по това време не е бил в България, и ги убиват. Това още повече възбужда народа и се явяват тенденции за бунт, за преврат, за свалянето на цар Петър. Той се организира от недоволни другари, които лансират брата на Боян Иван да поеме короната – но не успяват. След това бунт вдигат други, за да поставят на престола първия син на Симеона – Михаила, но и този бунт не успява.

Материалът за четвъртата и петата глава съм взел от книгата *Богомилство и богомили* от епископ Симеон, псевдоним на Николай Райнов.

НАЧАЛО НА КОНФЛИКТА

Още с първите си стъпки Богомилството, което носило светлина, среща съпротивата на тъмнината. Героична битка води Богомилството и прониква нашироко в целия Балкански полуостров и оттам по цяла Европа, като става причина за пробуждането на европейския Дух и стимулира *Възраждането* и *Ренесанса* на Западноевропейската култура, което влиза в Плана на Вълната, която идва от Бялото Братство да обнови новите народи, които се раждат на мястото на Римската империя.

На Запад, под влияние на Богомилството, се създават ред *Ордени* и *Братства* – Албигойци, Катари, Илюминати, Чешките братя, Розенкройцерския орден, който е бил най-тайният и скритият и с най-голяма потенциална енергия.

Той е бил основан от *посветените, свършените* богомили и е станал център на ръководството на Западноевропейската култура. Християн Розенкройц, основателят на Розенкройцерския орден, е израснал в средата на *свършените* богомили. Ето какво пише за него един съвременен френски изследовател на Богомилството, Морис Магр: "Основателят на Ордена на Розенкройцерите, Християн Розенкройц, е живял през 14 век. Роден е през 1378 година от немското семейство Гермелхаузен. Чрез влиянието на един пътуващ албигоец това учение /Богомилството/, се посяло във френската земя в околностите на Хесе и Турингия. Всред Турингската гора е бил замъкът на семейство Гермелхаузен. Цялото това семейство приема учението на Богомилството. Противниците на Богомилството опожарили този замък и избили цялото семейство. Спасено било само най-малкото петгодишно дете Християн. На един калугер, който живеел в параклиса до замъка, направило впечатление голямата интелигентност на това дете. Този калугер бил албигоец от *свършените*. Той бил дошъл от Лангедок /Франция/ и бил домашен учител на това семейство. Той се оттеглил в един ближен манастир, където било вече проникнало Богомилството. И именно в този манастир бил възпитан последният потомък на семейство Гермелхаузен, който после станал известен под името Християн Розенкройц. Християн образувал група от четири души калугери, богомили, за изучаване на Истината. След това те правят пътешествие на Изток. Искали да отидат в един център за посвещение, точни данни за който център те вече имали от *свършения* богомил, който

бил възпитател на Християн. Обществото, основано от Християн Гермелхаузен, никога не е прекъсвало своята дейност."

От този цитат се вижда каква голяма връзка има между Богомилството и Розенкройцерството. Значи, Розенкройцерството се явява като разклонение, като превъплъщение на Богомилството, и същевременно те са *клони* на едно и също дърво.

Богомилите дадоха много жертви, но от техните жертви се роди Светлината, която заля Европа и разпръсна мрака, който беше сковал човешкия ум, като го стимулира към мисъл и тури началото на Западноевропейската култура. С тази Светлина, която огря и стимулира човешкия ум, той разкъса веригите на робството и в стремежа си да познае Истината, доби свободата си и заработи за освобождаване на човечеството от всички заблуди, с които беше оковано, като отвори пътя на човешкия прогрес. Но всичко това се дължи на жертвите, които дадоха богомилите – защото **Светлината се ражда от Жертвата.**

Богомилството бързо се разпространявало между народа, защото неговите апостоли живеели според учението, за което говорили и обичали хората, били готови да им се притекат на помощ. Това широко разпространение на новото учение смутило църковниците и те обърнали внимание на царя и Сурсузула, че богомилите настройват народа против църквата и властта. По това време презвитер Козма и патриарх Данаил упорито говорили пред цар Петър, че Боян е богомил и че богомилите, именно, са причинители на народните вълнения, метежи и бунтове. Преди това, както вече споменах, новото учение прониквало между народа и се говорело вечер за Бояновите легенди. Богомилите се събирали, молили се заедно и работили задружно, като си помагали взаимно и по този начин вниманието на хората било привлечено върху съответните учители и ученици.

Презвитер Козма бил чул нещо от болярите, които имали връзка с Боян и искал да узнае по сигурен път *Новото*. Затова една вечер отишъл в манастира „Св. Параскева". Но на вътрешната врата човек с покривало го спрял и му забранил да влезе вътре. На въпроса, защо се крият, ако не са престъпници, човекът не му отговорил нищо, само го отстранил и затворил вратата след него.

Обиден, презвитерът се явил пред патриарха и го упрекнал, че позволява да се обръщат манастирите на нечестиви сборища, дето забулени хора разпътстват, сквернодействат и кощунстват със светите места. Патриарх Данаил поискал от

цар Петър стражи и ги изпратил в манастира с нареждане да арестуват хората, които намерят там. Но на вратата излиза самият Боян, снема си покривалото и заявява, че този манастир му е даден още от патриарх Стефан за лично усамотение и там няма право никой да влиза без негово разрешение. Стражата засрамена се оттеглила. Патриарх Данаил разбрал, че сам Боян закриля *еретиците*, но не смеел да настоява за повече и млъкнал.

Тези събития дали на Козма много подозрения. Той не можел да отиде при Боян и да му иска обяснение по това, защото сам Боян при един предишен спор му е забранил да се среща с него или да иска свиждане.

И тогава, именно, почнали острите нападки срещу богомилите и Богомилството — такива, каквито ги знаем от *Изобличителните слова на Козма*:

Важността на тези *Изобличения* лежи в това, че дворът знае вече кой е духовният родоначалник на *еретиците*, и че в покоите на Боян се събират нощем *ония, които въстават срещу властта и църквата*.

Това силно разклатило доверието на царя, патриарха и дворянството към Боян и богомилите вече се намирили в опасност. Половината боляри били вече богомилски оглашени, но рано било още да се разчита на подкрепата им.

През тия времена презвитер Козма и патриарх Данаил упорито говорили пред цар Петър, че Боян е богомил и че богомилите, именно, са причина за народните вълнения, метежи и бунтове.

Това здраво се вътълпило в главата на царя и той извикал Боян, за да го пита по тези въпроси. Но по това време Боян бил в Доростол и не могъл да дойде. Тогава, по настояването на двамата църковници, царят извикал Богомил и отправил към него въпросите: Той ли е водач на *еретиците*, що учат те, какви скверни деяния вършат на потулени места, какво замислят против царя и властта и пр.

Богомил не отговорил на тези въпроси, а намира причината за метежите в слабостта на царя, разтлението на двора, лукавството на царица Мария, нехайната слабост на болярството. Той казал на царя, че онези духовници, с които той общува, са позор на Христовото Царство и плевели на Божията нива.

От този разговор Петър разбрал, че наистина богомилите са безвластници, не търпят господарска власт, но не правят заговори против короната и властта. Те се стремят да пробудят

съзнанието на народа за нов живот и така да преобразят обществото и държавата.

Богомил не открил пред царя нищо от *Тайното учение* на Богомилите, но само казал: "Ние сме християни, ние се стремим да заслужим Божията Милост с дела, думи и мисъл. Ние нищо скверно не вършим. Нищо от Учението на Христа не отричаме, нито изменяме. Ние живеем онова, което са живели първите християни. Проповядваме Словото на Спасението и пазим Христовите овци, разделени на *оглашени*, *вярващи* и *свършени*. Ние сме Божиите кучета, които разкъсват всеки вълк, който напада Божието стадо. Ако царете и патриарсите идват да грабят стадото, те са вълци и ние ще ги разкъсаме и тях. Но ако се грижат за стадото, ние ще ги подкрепим."

Въстанало срещу светската и духовната власт, защото те били корумпирани от своите собствени представители, Богомилството било гонено и от двете.

Козма пише: "Измъчвани, бити, изтезавани, хвърляни в студени тъмници, те живеят все още за *ереста*, на която служеха." Козма вижда в това тъпо невежество, но истината е, че това е резултат на *висок идеал* и непоколебима увереност в истинността на своите идеи.

Така постепенно отношенията между държавата и църквата, от една страна, и богомилите, от друга, станали напрегнати. Църквата не можела повече да понася това неестествено положение, държавата — също.

Онова, което бе станало закон и бе санкционирало правото на стария ред, отведнъж рязко се нападало от неизвестни някакви *монаси* и *еретици*. Това не можело да бъде допуснато ни от цар, ни от патриарх.

Патриарх Данаил се явява една вечер при цар Петър и настоява богомилите да бъдат заловени като явни бунтовници, защото те замисляли широк заговор против царството и църквата и чакат момент за провъзгласяван на безвластие.

Цар Петър отказва. Тогава патриарха и Козма се явяват пред Сурсувул и искат от него богомилите да бъдат заловени и разпитани.

И на другата нощ, през декември 933 година Сурсувул затваря в подземната тъмница на Преслав 17 души от най-видните *избрани* и *свършени* богомили, посочени от патриарха. Измъчвани цели дни и нощи, те не разкриват нищо. Сурсувул разбира, че заговор няма, но патриархът поискал да узнае поне учението. Но те мълчали. С избодени очи, с изгоряла от зачер-

вените щипци кожа, в гъста мрежа от нагорещени гвоздеи по гърба и гърдите, оковани в нагорещени железни дъски, с дълги ивици месо, отрязано от гърба с ренде, с разтопен метал в ушите, с разкъсани уста, извадени с клещи нокти, с червени *скорпиони*, слагани в носните дупки и още много други мъчения, измислени от ада, те живели три седмици и умрели.

По това време Боян не бил в България. Той обикалял братствата из Европа – Кипър, Малта, Краков, Рига и пр. Когато се върнал, те били вече мъртви. В навечерието на този страшен ден, вторият ден на Коледа, бил затворен и Богомил. В полунощ се върнал Боян и като научил за станалото, поискал да види Сурсувул. Но той се изплашил и не излязъл. Тогава Боян натиснал и счупил вратата и, като влязъл вътре, видял Сурсувул седнал на едно одърче, че разговаря ниско с патриарх Данаил. Той бил бледен, треперещ, гледащ с изгубен поглед.

Боян попитал със страшен глас: *Умряха ли вече?* – Умряха, княже. – Отговорил Сурсувул, с пресипнал от ушлага глас. Боян му казал: „На късове ще бъдеш късан и мръсните кучета ще нахраниш с тялото си за това, което направи. Пусни презвитер Богомил! Аз искам!“ И Богомил бил пуснат.

На разсъмване в покоите на болната царица Мария бил събран таен съвет. Там влизали: цар Петър, Боян, Сурсувул, Никита Странник, патриарх Данаил и двама боляри – презвитер Антоний и презвитер Лазар, които били богомили.

Сурсувул казал с треперещ глас, че е сбъркал, като е мъчил богомилите. Те нищо не знаели, заговор нямало, но причината за неестественото положение и за държавните нещастия е била царица Мария. Царицата трябва да бъде отпратена във Византия, царят желае да остави престола и да приеме монашески сан, а короната може да вземе Боян.

Ако Боян не искал, Сурсувул бил готов да се възцари, макар, че са тежки времена и не му било до царуване. Но той е готов да избави народа от нови беди и да пресече хода на старите държавни неуредици. Царят настоял пред всички да се съгласят. Този ред е най-добър, той го приема.

И народът, и болярите ще си отдъхнат тогава.

Двамата боляри-богомилци, беловласи старци, протестирали против това. Патриархът ги обвинил в желание за метеж.

Тогава Боян взел думата и казал думи, които ще останат паметни в нашата история. Ще предам речта му така, както я предава Симеон Антипа, защото никога друг път българин не е говорил така.

"Метеж! Тази дума от години чувам да се разнася из дворец, палати и покои. От размътане мътните души се боят. Царю, ти бягаш и оставяш народа на вепри, чакали и стръвни кучета, за да дириш спасение за своята малка душа. Патриарх Данаил, скверна е пътеката ти, отче, недей сквернослови. Кръвта на 17-те светии тежи като страшно бреме на твоята скъдна съвест – през позори, безчинства и съсипни ще те изведе позорът на твоето деяние. Ти Бога поруга и поругание е твоята участ. Една нещастна царица внесе безчинство в Преслав и вие я приехте! Защо я гоните сега? Оставете я да умре спокойно. Не смущавайте дните ѝ със своя и нейния позор. Жена не е съсипала народ досега, не може и да съсипе.

Вие доведохте Божията казан на тия черни покои и мръсни дворци. Царю, не бягай! Аз няма да оставя подъл византиец да властва в Преслав. Ако Сурсувул иска корона, да не я предлага на мене. Той два пъти метежи разпалва до днес, и цели дни из царството метежници гони, за да ги убие и да измие ръцете си с кръвта на мъченици. Над пропастта виси народът ни, врагове вътре, врагове вън! Врагове в душите ви са влезли – ето отде иде метеж подир метеж.

Скрити лъжи се трупаха в позорни крепости около вас. Мрежа от престъпления ...* изплетоха дворец и църква. Вие убивате и мъчите, за да забравите мъченията на съвестта си. Оставете! Оставете, казвам ви! Нека спи народът тежкия кошмар на коварната управа, нека сънуват болярите сладни сънища – умира Мария, агония години ще виси над двор и държава. България ще погине!

Ти каза, царю: "Ти ще разбереш, Бояне." – Аз разбрах, аз отдавна съм разбрал."

Като казал това, Боян напуснал събранието, а след него излезли Никита, Антоний и Лазар. Додето тези четирима в покоите на Бояна говорили за това, което трябва да извършат сега, когато държавата явно убива верните, останалите продължили съвета, като извикали болярите и военоначалниците.

Сурсувул казал, че Боян е най-опасният богомил, та трябва да се наблюдава и да се съобщава за онова, което той върши. Царят въстанал срещу това, като заявил, че Боян е прав, а всички те са виновни и че без Бояновата воля той не може да снесе короната.

По това време във Византия император бил Константин Седми, който бил под силното влияние на Боян, защото бил

** в оригинала не се чете*

тих и добър човек и предразположен към духовен живот. Той подкрепял тайно делото на богомилите и бил събрал 123 преписвачи да преписват Бояновите легенди за *избрани и свършени*.

През 956 година се покръстила във Византия руската княгиня-регентка Олга със своята свита от придворни дами, служители и ...* видни руски търговци. Кръстник бил сам Константин. Това покръстване станало по инициативата на Петър Осоговец и Симеон Антипа, които работили в Русия. Русите трябвало да приемат Християнството, за да могат богомилите да работят преди официалната църква да наложи суровите си сухи форми върху духовния живот на онези области.

Около това време, през 958 година, един монах се бил заселил в Лесновската гора, на север от Кратово на Лисец планина. Неговото име е бележито. В историята на българската църква той е известен като св. Гавраил Лесновски, а в историята на Богомилството се нарича Гавраил Кратовски. Той бил от *свършените* богомили, но работел тайно. При него работили четирнадесет души богомилски презвитери, които той изпращал да разпространяват учението из Македония.

Постепенно пещерата на уединението се превърнала в скит, където много послушници и монаси заработили. Народът идвал на поклонение, за да види светиите и да чуе тяхната жива проповед.

Богомилството се развивало широко по този път. В тези глухи гори народът слушал мистичния глас на бледите монаси, които като че идвал от Небето и разкривал на хората Вечната Истина. Боян и Богомил често ходели там. Тук за пръв път богомилските ученици чули легендата за *Победния меч*, който от ръка на ръка е бил предаван от Вотана още на седмица избраници.

През 958 година Боян и Богомил отишли в Лесновския манастир, откъдето Боян отишъл във Византия да се срещне с Непознатите, а Богомил заминал на югозапад, където двама комитополи, които били богомили, замисляли заговор. Делото искало да бъде предотвратен метежът и Богомил трябвало да бъде там да увещава.

Още от манастира Боян и Богомил изпратили 8 души с мисия из Хърватско, Босна, Унгария и Галия. Като плод на тази мисия се явили две големи братства — едното в Марсилия, а другото — в Будин, от които впоследствие произлиза това, което е познато в историята като Аблигойство и Катарство.

* в оригинала не се четат

На 30 януари 969 година умира цар Петър от удар. Преди това, на 16 януари 969 година умира Гавраил Лесновски. След смъртта на Петра на престола се възкачва син на Борис Втори, под регенството на Сурсувул. Сурсувул мразел богомилите и поискал от царя да ги унищожи. Обсажда манастира „Св. Параскева" и излавя тези, които са били там, в това число Михаил Маджарец и Теодор Преславски. И двамата били убити — единия на 9 май 969 година, а другия — на 22 май същата година. С това започва яростно и ожесточено гонение. На 16 август 969 година е изгорен Светомир Македонец с още много видни богомили. На 19 септември е съсечен Хамерун Дубровнишки също с много други видни богомили. На 17 февруари 970 година Боян е убит във Византия, където се пуснала мълвата, че той не бил водач на религиозно движение, но преследвал политически цели, като искал да завземе властта във Византия и да я обедини с България, Унгария и Италия и островите и да стане цар на тази голяма империя.

След пет дена Богомил получил пръстена на Боян и разбрал, че Боян е убит. Пръстенът бил занесен на Богомил в затвора, където бил затворен, заедно с четиристотин души *верни* богомили. В „Св. Параскева" бил затворен след месец близо последният от ръководителите на Богомилството — Симеон Антипа. На 25 януари 971 година на големия преславски площад бил изгорен пред целия народ Богомил, а преди него били посечени затворените богомили.

Останал жив само Симеон Антипа. Той стоял затворен повече от една година: мъчили го, слагали го на горещи въглища, отрязали му езика, оставяли го надолу с главата, наливали в носа му разтопено олово, защото знаели, че той пази всички богомилски книги, като настоявали да им ги предаде. На 17 ноември 972 година той бил изгорен на същия преславски площад, на който бил изгорен и Богомил.

Симеон Антипа завършва своята *История* с думите: "А някой от българите ще върви върху руината и ще дири скъпи съкровища."

Такава е накратко историята на първото Богомилство, изпълнена с мъченици, безчовечно изтезавани и жестоко избивани и изгаряни.

/И материалът на тази глава съм взел от книгата на епископ Симеон "Богомилство и богомили"./

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

И ИЗВЪН НЕЙНИТЕ ПРЕДЕЛИ

Понеже в тази глава се говори за разпространението на Богомилството, ще повтора накратко това, което вече казах в *Пета глава* за първите стъпки на Богомилството и неговите апостоли.

Истинската дата на основаването на Богомилското общество е през 928 година, когато патриарх Стефан отстъпва на Боян манастира „Св. Параскева“. Боян е основоположник на Богомилското общество. Патриарх Стефан е един от първите му ученици. Пред него Боян повиква презвитер Богомил, на когото обяснява учението и му възлага задачата да го разпространява в България. Други от неговите ученици и апостоли на учението са следните: Симеон Антипа, Василий Византиец, Гавраил Лесновски, Никита Странник, Хамерун Дубровнишки, Михаил Унгарец, Петър Осоговец, Теодор Преславец и др.

Тези ученици и първи апостоли на Богомилството Боян разпраща по света да разнесат учението, което той носи от духовния свят като ново учение, което трябва да обнови света.

Патриарх Стефан е изпратен във Венеция, като образува там братство. Оттам ходи и по други места да разпространява учението. Във Византия е изпратен Никита Странник, който работи в пределите на цялата империя.

През 929 година Боян изпраща на Запад Богомил с Михаил Унгарец. Те обикалят цяла Западна Европа, където основават ред братства. След известно време Богомил се връща, а Михаил Унгарец остава да ръководи братствата в Европа. През време на своето пребиваване в Европа той написва много книги, за които споменах в *пета глава*. Наред с Никита Странник във Византия работи и Василий Византиец, който е бил във връзка с Боян още когато последният е учел във Византия. Той е основал братство в Кипър и обикалял и много други места.

Теодор Преславец, един от първите ученици на Боян, е ръководел братството в Средец. Той е един от най-добрите помощници на Богомил в работата му из България. Заедно с него или сам е обикалял цяла Западна България и основавал братства. И той е написал много книги, за които вече споменах.

Редом с Теодор Преславец е работил и Петър Осоговец, ръководител на братството в Доростол. Той работил в Североизточна България и в земите на днешна Румъния и Западна Русия. И от него има интересни книги.

Хамерун Дубровнишки е друг от работниците в полето на Богомилството. И той също е написал много ценни книги, за които вече споменах.

Светомир Македонец е работил в Южна Македония, но е ходил и основавал братства надалеч по света. Той е комитопол, т.е. наследствен княз. Писал много писма до различните братства по света.

Симеон Антипа е един от най-активните работници за богомилското дело. Той е ръководител на братството в Краков, но обикалял цяла Средна Европа и Западна Русия. Най-напред е работил във вътрешна България, като придружавал Боян и Богомил. Написал е много ценни книги върху Богомилството, като най-важна от тях се смята *Историята на Милостта Божия*, в която се дават сведения за учението, за учениците и събитията в тяхната вътрешна връзка. Разгледани са тридесет и две години от дейността на движението – от 928 до 960 година.

Учениците, за които споменах, са били изпращани през 928-929 година. Те се пръснали по света и работили, разнасяйки учението, като създали братства и само понякога минавали през България, за да искат насока и осветление. Нуждите на времето били наложили всеки да работи самостоятелно, като се придържа към основните принципи, получени от Боян, понеже нямало време, нито възможност да искат наставления по всички въпроси. Но за направеното винаги се е долагало. Духовната верига от устрем, мисъл и чиста ревност за делото трябвало да роди буря, да разрови въглените на жадно духовно искане и метежът се наложил.

Боян с покривало на лицето обикалял цяла България и събирал ученици. Народът се събирал да слуша жадно думите му, които говорили за Правда, за Величие в живота и за търпелива кротост.

Така постепенно богомилите станали много, неизброими, те били вече половината от църквата и народа и техните сухи, бледи като вощеници, светнали от бдение и пост очи, сухи ръце привличат вниманието на народа. Те говорят тихо, умно, никога не се карат и не спорят, кротки са, но изобличават всяка неправда, казват истината всекиму в лицето, проповядват,

без да дирят многобройни слушатели — чисто, без корист и умисъл.

И народът отивал на тълпи подир тези непознати апостоли, които давали само една гаранция за истинността на своята доктрина — че тя ги учила да живеят разумно и чисто. Те говорят на народа реч без хитрост, без хитрословие, разбрано. Думите им били прости, сравненията взети от близката природа и от всекидневния живот.

И народът разбрал, че да се живее чисто и разумно, не е мъчно — достатъчно е да се живее естествено.

Такъв е много накратко и в общи линии пътят на Богомилското движение от 928 година, когато е основано обществото, до 970 година, когато всички тези дейци на Богомилското движение, включително и Боян, са избити. След това дълго време движението остава скрито, като че не съществува, но то работи под земята, защото цял народ е вече с него. Семената са посяти, земята е разорана и в следната епоха избухва с още по-голяма сила и устрем и залива света с новите идеи.

Венгеров казва, че Богомилството се разпространило в България толкова бързо, че по-голяма част от народа преминал към него. Клинчаров даже приема, че Богомилите са станали болшинство сред народа. То се разпространило между бедни и богати, селяни и висши кръгове, мъже и жени... Проникнало е между всички слоеве на обществото, което показва, че не е съсловно движение, а общочовешко духовно учение за повдигане на целия народ на една степен по-високо в неговото развитие.

Възникнало в България, Богомилството се разпространява бързо в съседните страни и след това преминава в Западна Европа. Най-напред то прониква в страните на Балканския полуостров — Византия, Сърбия, Босна, Херцеговина, Далмация и после преминава по-далеч — в Италия, Франция, Германия, Англия, Испания, Русия, Чехия и другаде. Навсякъде то намира готова почва, готови души, подготвени от предишната богомилска вълна, за която говорих по-преди и разнася новите идеи за *братство, равенство и свобода* по света.

Богомилите в различните страни са наричани с различни имена: *богомилли, катарии, патарени, албигойци, българи, бугри* и пр. Много думи и изрази, останали в Италия и Франция, показват произхода на Богомилството от България. Например, средновековният писател Роберт Алтисиот нарича албигойците *български хора*. Някои във Франция ги наричат просто *българи*, понеже страната, от която изхожда това движение, е

България. После тази дума е съкратена на *бугри*. Средновековният писател Вилховдуен нарича България *Бугрия*.

Богомилството, където и да прониквало, считало за център на движението България и оттам получавало упътвания и осветления. От България отивали пратеници във всички страни, където имало богомилско движение, за да го подкрепят и просветлят.

Ще кажа няколко думи за движението в разните страни. По-големи подробности по този въпрос се намират в книгите на чуждестранните автори: Гьорингер в неговата *Книга на Богомилството*; Смиidt – *История и доктрина на катарите и албигойците* и Карл Кисеветер – *История на ордена на Розенкройцерите според архивите на ордена*.

Във Византия Богомилството проникнало от България още от основаването му, както видяхме по-горе и се разпространило по цялата империя, както между народните маси, така и между управляващите. Видният български богомил Василий загинал мъченически в Цариград в 1118 година на кладата. По-нататък ще се спра по-подробно на него.

Богомилството се разпространило в Босна, Херцеговина и Далмация. В Далмация център на богомилското движение е бил град Трогир, който е бил в търговски отношения с Италия. Този град бил главен посредник за разпространение на Богомилството в Италия.

Италия

Оживените отношения между България и Италия се доказват от много факти. Между другото това показва и разпространението на имена от български произход в Северна Италия. В окръга Торино в 1047 година се споменава за една местност *Вулгаро*. Споменава се в 1116 година един благородник в Торино на име Булгарело. В окръга Врчели в 1149 година се среща замък на име *Вулгаро*. В Италия Богомилството прониква за първи път в края на десети век от Втората богомилска вълна. Първото по-силно изявяване на Богомилството в Италия е към 1030 до 1035 година. Замъкът Монте Форте е бил тогава главен център на Богомилството в Италия с ръководител Жирар. Бил устроен, поход против замъка. След превземането му заловените били закарани в Милано и там изгорени на обща клета. Те с радост отишли на кладата. Но въпреки пречките Богомилството се разпространило в Ломбардия и в 12 век то било вече доста силно там. В 1200-та година папа Ино-

кентий Трети поръчал на град Витерба да вземе мерки против богомилите. Въпреки това някои от тях били избрани в 1205 година за консули на града и даже *свършеният* богомил Шатиниони бил избран за камариер. В 1220 година в Тоскана е имало вече 50 души *свършени* богомили. Папа Онорий Трети в 1220 година заповядал на италианските градове да изгонят богомилите, но изгонените богомили после били повикани и им връщали имотите, понеже имали привърженици във висшите кръгове. В някои градове, като например Ривола и други, жителите освобождавали затворените богомили. Въпреки преследванията най-благородните граждани на Милано били богомили и давали убежище на *свършените*, помагали за отваряне на училища, салони за събрания и други.

Богомилството имало голям успех и във Флоренция. То било пренесено там от лица, дошли от Ломбардия, където е бил главният център на Богомилството в Италия. В 1231 година било констатирано, че има много богомили в Рим както между духовенството, така и между миряните; както мъже, така и жени. При преследванията после мнозина от тях загинали в пламъците.

В 1231 година папа Григорий Девети учредил във Флоренция инквизиция против Богомилите и поверил тази работа на доминиканците. В 1233 година се въвежда инквизиция и в Ломбардия. В 1254 година папа Инокентий Четвърти обявил кръстоносен поход против богомилите в Италия. Към края на 13-век богомилите се явяват вече и в Сицилия.

Франция

От Италия Богомилството преминава във Франция, където намираме първите му следи в последните години на десети век. Италианецът Гундулф го е пренесъл там. Въодушевени апостоли, мъже и жени, тайно го разпространяват във Франция от провинция в провинция, както в градовете, така и в селата. Тази готова почва се дължи на работата, извършена от Първата богомилска вълна в началото на десети век, за която говорих по-рано. Във Франция това движение, което се е наричало *Албигойство*, направило голям напредък. Най-напред там Богомилството се разпространява в провинцията Аквитания, където в град Тулуза са идвали Богомил и Михаил Унгарец и са основали братство. Този град става център на движението и оттам то се разпространява във всички области на юг от река Лоара. В 1022 година Богомилството било разпространено вече

почти във всички френски области. Благородници, хора от народните маси, духовници, отличаващи се със своята религиозност и ученост, са ставали негови привърженици. Голяма част от жителите на град Орлеан преминава към Богомилството, откъдето пращали хора да разпространяват тези идеи в околните градове. В областта Шампан главен богомилски център е бил замъкът Монвимер. В областта Перигор Богомилството прониква в много замъци, от които замъкът Монфор бил важно богомилско огнище. Много хора се отказвали от своя дотогавашен живот, за да живеят чистия живот на *свършените*.

В 1220 година от България отишъл във Франция пратеник, за да окуражи тогавашните албигойци и да им даде съвети при силните гонения да потърсят убежище в България. Инквизицията и другите мерки на църквата били насочени не само против Богомилството, но и против другите свободни идейни движения, обаче те били учредени първоначално против Богомилството и то дало сравнително най-много жертви на инквизицията. В 1178 година се обявил кръстоносен поход против френските богомили. Той бил придружен с големи жестокости. По-после против тях бил обявен втори кръстоносен поход, който бил по-продължителен и който съставя една от най-кървавите епохи на историята. С художествен жив език Морис Магр излага потресаващи факти за избиването на албигойците. По заповед на папа Иннокентий Трети калугери обикаляли цяла Франция, за да проповядват кръстоносен поход срещу град Тулуза и околните градове. Извършвало се буквално клане на албигойци. Улиците на градовете били пълни с убити. Някои мислели да намерят спасение в църквите, обаче кръстоносците ги запалвали и те изгаряли живи. Например 12 хиляди души по този начин загинали в катедралата Сен Назар. Цели градове били отдадени на пламъци и войниците избивали всеки, който се опита да избяга от пламъците. В 1227 година се създава инквизиционна комисия, която имала право да арестува богомилите. А в 1232 година се учредила инквизиция в цяла Франция. Към края на кръстоносните походи едно от последните убежища на албигойците във Франция бил замъкът Монтегюр. Той паднал в 1244 година и тогава 200 души *свършени*, които живеели там, били изгорени от инквизицията без съд. Тогава много албигойци избягали от Франция в съседните страни и занесли там новите идеи.

Германия

ВГермания Богомилството прониква през Унгария, Италия, Фландрия, а също така и от Франция след бягството на гонените албигойци. В 12 век в град Кьолн имало вече доста силно богомилско движение. Там то е било пренесено от Фландрия или Франция. По това време имало богомилски общества и в Саксония, Бавария и Швейцария. Но изобщо богомилското движение в Германия е било по-слабо, отколкото в Италия и Франция. В 1167 година в Кьолнската катедрала повикали богомилите и един виден богослов Екберт влязъл в спор с тях и след това били изгорени на кладата. Те отишли на кладата с радост и ентузиазъм. Един от тях, на име Арнолд, когато вече пламъците го обгръщали, казал на съмишлениците си: "Братя, бъдете твърди в своята вяра, от този ден вие сте съединени с мъченичеството на Христа". В град Бон на кладата били изгорени много богомили. Има сведения за Теодорих и много други.

В Германия най-силно е било богомилското общество в Бавария. Там имало около 40 богомилски кръжоци. Много от тях имали свои училища. В Австрия, особено във Виена, имало също така богомили, които били във връзка с тези от Далмация и Ломбардия. И Вествалските богомили имали свои училища.

В 1231 година по заповед на папата доминиканците във Вюрстбург учредили инквизиция с клонове в цяла Германия. Император Фридрих я взел под свое покровителство. Тогава били изгорени много богомили, принадлежащи на всички класи от двата пола и от разни възрасти. Те били пращани на кладата без присъда с лъжливи свидетелства.

Сродно движение на Богомилството в Германия било *Братството на свободния дух*. И даже нямало в някои отношения точна граница между тези две течения. И след кървавото опустошение сред немското Богомилство богомилският дух бил пренесен в това *Братство на свободния дух*, което продължило да работи в това направление.

Англия

ВАнглия Богомилството по-слабо се разпространило. В 1159 година някой си Жерар с около 30 души свои съмишленици, мъже и жени от континента, се преселили в Англия, за да се спасят от преследването и се установили в Оксфорд. Там спечелили доста привърженици чрез чистотата на

своя живот. Кралят заповядал да ударят на челата им печат с нажежено желязо и да ги изгонят и никой да не ги приема. Мнозина от тях загинали на кладата. Потомци на богомилите в Англия са квакерите.

Испания

В Испания Богомилството се разпространило в северните ѝ части, съединени с Франция: Арагона, Каталония, Леон, Навара. В 12 век и началото на 13 век там отивали и съвършени от Франция да проповядват учението. Папа Григорий въвел инквизицията в Испания за борба против богомилите. Много от тях били изпратени на кладата.

Русия

В 1004 година Богомилството проникнало в Киев. Разпространявал го някой си Адршан. И в Русия Богомилството било подложено на големи гонения и преследвания.

Освен това Богомилството проникнало и в Чехия и в други страни. Богомилите не били мирен елемент. Те са проникнали навсякъде. След откриването на Америка те отишли и там. Те са били много смели хора. Горните сведения за разпространението на Богомилството в различните страни на Европа съм вземал от книгата на Боян Боев *Мисия на Богомилството във връзка с мисията на славянството*.

Богомилското движение раздвижва широките народни маси, буди и съживява, просвещава, внася борчески дух, подем и идеен живот. Ето защо с право Клинчаров казва: "С унищожението на богомилското движение в Средните векове българската реакция не само уби жизнените сили на българския народ, от които той имаше нужда, за да се бори срещу похитителите на неговата политическа свобода и национална независимост, но с унищожението на Богомилството за дълги години се отне съдържанието на българската култура, която за това до началото на 19 век представлява монотонна степ."

След първия погром, който понася Богомилството до 970 година, когато всички негови дейци, заедно с Боян и Богомил са избити, настава един малък период на затишие.

Богомилството било проникнало нашироко в народните маси, но след избиването на водачите настава едно смушение, едно затишие, което продължило доста време. През периода от 969 година при смъртта на Петър до 1018 година Българската държава води война на живот и смърт с Византия и в това време богомилите са били в първите редове на борбата с чуждия завоевател и през времето на Самуила им е била дадена по-голяма свобода да разпространяват своето учение. Според някои сам Самуил бил запознат с учението на богомилите и го споделял, а според други — това не е вярно. Но както и да е, важно е, че през този период те са имали по-голяма свобода. Но конкретни сведения за дейността на богомилите в България през този период няма.

В периода от 1018 година, когато България пада под византийско робство до 1185 година, когато се освобождава от него, Богомилството е водило много активен живот. Народните маси са били подтиснати още повече от чуждия господар, докато болярите, които предават Самуил на Беласица, защото вземал страната на народа, а тях ограничавал, били запазили своите права и привилегии. Това давало добра почва за учението на богомилите сред народа. Като идеализирали миналото на българския народ, богомилски настроените проповедници през 11 век започнали да нападат византийската светска и духовна власт, да подбуждат населението към неподчинение на властта. В 1040 година Петър Делян, внук на Самуил, вдигнал въстание в центъра на което стояли богомилите.

Във византийските извори от първата половина на 11 век няма конкретни данни за имената на богомилските проповедници в българските земи. В *Бориловия синодик* има една анатема срещу трима богомили — Тодор, Стефан и Добри, които са поставени между прекия ученик на поп Богомил — Михаил, който след смъртта на Богомил поел ръководството на богомилското движение, и известният богомилски проповедник Василий, загинал на кладата в Цариград през 1111 година. Богомиловия ученик Михаил е действал приблизително между 970 и 1010 година, докато за Василий се знае, че е започнал своята проповедническа дейност приблизително към 1070 година. От това се вижда, че посочените в *Бориловия синодик* трима богомилски водачи — Тодор, Стефан и Добри, са живели и проповядвали вероятно между 1010 и 1070 година, т.е. в края на Първата Българска държава и началните години на византийското робство.

През 11 век богомилите в югозападните български земи страдали не само от преследването на византийските църковни власти, но на тях било съдено да изпитат ударите и на кръстоносците, които към края на 11 век на път за Ерусалим минали през Югозападна България и попаднали на едно укрепено селище, близо до Битоля и Прилеп, което било населено с *еретици*. Надъхани с религиозен фанатизъм и раздразнени от враждебното отношение на местните жители, които се бранели от грабежите им, немските рицари се нахвърлили върху споменатото селище, завзели го и го подпалили, но населението се защитавало упорито, макар и да не успяло да отбие ударите на нападателите.

Освен в Македония през 11 век Богомилството продължавало да бъде силно разпространено и в Тракия. От съчинението на Михаил Псел *За действието на демоните* се вижда, че богомилски братства съществували към 1050 година в най-южните краища на Тракия, а именно – в Херсонес /Галиполски полуостров/. Като един от главните проповедници там действал някой си Марко.

Най-значителен център на Богомилството в Тракия през 11 век бил Пловдив и неговата околност. Това личи от съчинението на византийската писателка Ана Комнина. Като описва този голям и важен град, разположен в сърцето на тракийските земи, тя отбелязва, че в него живеело многобройно *еретическо* население, съставено от арменци, т.е. монофизити, манихеи и богомили.

Богомилството е било силно развито през 11 век и в Мала Азия. Затова свидетелства съчинението на цариградския монах Евтимий от Акмония, написано след 1034 година. От неговото съдържание личи, че към това време *еретиците* развивали твърде дейна пропаганда на своето учение сред населението на тези области. Начело на богомилските проповедници стоял някой си Йоан Чурила, когото Евтимий нарича пръв разпространител на новопоявилата се *ерес*. Център на дейността му бил град Смирна. Като негов помощник бил някой си Рахей, а освен тези двамата имало и други дейни проповедници на *ереста*, наричани с названието *апостоли*. Ако се съди по някои пасажи от съчинението на Евтимий, малоазийските богомили се наричали с името *християни* или *хриstopолити*, т.е. граждани, подчинени на Христа. Наред с това име било проникнало и името *богомил*. Наред с името *богомил* в Мала Азия през 11 век си пробило път и едно друго название за означение на

еретиците. Това название било *фундагати* или *фундаити*, което ще рече *торбоносци*. Това название било измислено от противниците им.

Успехът на богомилите в Мала Азия бил значителен. В това учение се увлекли много хора. Там главно селяните навлезли в богомилското движение, като и самият Чурила бил селянин и обърнал цялото село към Богомилството. Освен в селата Богомилството печелело последователи и в градовете. За това свидетелства пак Евтимий, като казва, че Чурила успял да откъсне от христовата вяра цели градове. Както личи от описанието на Евтимий, ръководителите на богомилите били твърде смели и опитни хора, готови всеки момент да защитават своите възгледи и да оборват своите противници. От описанието на Евтимий също се вижда, че и в Мала Азия богомилите се делили на свършени и обикновени. Свършените били по-малко. И там също те били подлагани на гонения и дори на смърт.

Богомилите в пределите на Византийската империя имали и своя литература. Една от най-разпространените сред византийските богомили творба е била т.нар. *Гръцка легенда за сътворението на света*. В нея се разказва подробно за сътворението на Вселената и за първоначалното сътрудничество между Бога и Сатанаил. Сатанаил е представен като пръв между ангелите, който се опитал да се възбунтува срещу Бога, но бил свален от Небето и се превърнал в зъл дух /Сатана/. След падането му неговото място взел архангел Михаил. Такова е положението на Богомилството през 11 век.

Въпреки строгите мерки Богомилството продължавало да се разпространява и през 12 век в своите два главни центрове – Македония и Тракия. Към края на 11 и началото на 12 век като важно средище на Богомилството се очертава и самата столица – Константинопол.

Към 1092 година пред духовния съд бил изправен някой си Нил. След това Влахернит, който принадлежал към свещенослужителите и завербувал много знатни хора. Според сведенията той принадлежал към *свършените* богомили.

ВАСИЛИЙ И НЕГОВАТА ДЕЙНОСТ

По това време разпространението на богомилското учение в Балканските територии на Византийската империя и по-специално в Тракия било твърде силно. Начело на движението, като главен ръководител и проповедник, стоял някой си Василий. Върху него се спира подробно в съчинението си Ана Комнина, а също така и Евтимий Зигавин. Данни за него дават и византийските хронисти Йоан Зонарес и Михаил Глика. Според едни той е монах, а според други — лекар. По времето, когато станал известен на императора със своята дейност Василий бил, както изтъкват византийските писатели, вече твърде стар човек и извънредно опитен и ловък проповедник. В продължение на повече от 15 години той бил изучавал богомилското учение, а го проповядвал повече от 40 години наред.

Откъде е бил родом Василий и дали е бил българин по произход, както приемат някои изследователи, не може да се каже положително, поради липсата на данни. Във всеки случай неговите проповеди имали голям успех върху населението в Тракия и броят на привържениците му постоянно се увеличавал. "*Подобно на огън*" — отбелязва Ана Комнина — "*злото бе обхванало душите на мнозина*". Последователите на Богомилството проникнали и в самия Цариград. Главният проповедник на Богомилството Василий се движел навред придружен от своите 12 души ученици, наречени по обичая *апостоли*. С него се движели също така и няколко Жени, които спадали по всяка вероятност към кръга на *свършените*.

Вярно в общи черти е описанието, което Ана Комнина дава на външния вид и поведението на богомилските проповедници. Това описание напомня твърде много на описанието на Козма в неговата беседа: "Богомилският проповедник — пише византийската писателка — е много способен да се преструва. Един светски богомилски косъм не би могъл да съзреш, защото се крие под расото и килимявката. Богомилът е навъсен, закрил се е до носа, върви с наведена глава, устата му шепнат, а вътре в себе си е неудържим вълк". В случая Ана Комнина е нарисувала строг богомилски проповедник, един *свършен*, който е напомнял по своята външност монах или свещеник и чието единствено занимание и цел е било да разпространява своите възгледи и да въздейства върху умовете и душите на слушателите си.

"Разтревожен от силното разпространение на Богомилството, императорът решил да предприеме бързи мерки. Той заповядал да арестуват няколко привърженици на Богомилството и всички единодушно назовали Василий за учител и главатар на богомилското учение. Тогава императорът заповядал да издирят и доведат главния водач на учението. „И наистина“, пише Ана Комнина, „беше открит архистратът на Сатанаил, Василий, с монашеско облекло, с изпито лице, без брада и мустаци, твърде дълъг на ръст и опитен проповедник на безбожието.“

Като знаел, че богомилите трудно разкриват всички свои възгледи на противниците си и същевременно се нуждаел от повече показания, за да може да започне процес срещу тях, императорът решил да си послужи с измама. Той се престорил, че иска да стане ученик на Василий, да узнае подробно какво учи той и какво проповядва пред последователите си. За тази цел императорът посрещнал ласкаво стария богомилски учител, станал от трона си и го поканил да седне до него на трапезата. Заблуден от това негово държание Василий започнал да излага своето учение в дълга и откровена беседа. На тази беседа освен императорът Алекси Комнин, присъствал и племенникът му Исак. Присъствал, без да се вижда, обаче, и трети човек, а именно, един бързописец, който бил скрит зад една завеса, отделяща стаята на императора от женското отделение на двореца. На него било заповядано да слуша и записва всичко, каквото чуе от Василий. Според Зигавин Василий дал дълъг и подробен разказ за богомилската вяра, като започнал от космогонията и свършил с есхатологията. Това, което най-много засегнало императора, било твърдението, че Сатана след разрушението на Ерусалимския храм се настанил в катедралата „Св. София“ в Цариград. С това той изразил недоволството на народа срещу византийското иго. Всъщност Василий изложил истинското християнско учение, както е предадено в *Евангелието*, от което са се отклонили църквите — Източната и Западната.

Характерна черта за учението на Василий бил мистицизмът. *Свършените* богомили твърдели, че могат да наблюдават не само на сън, но и на яве Светата Троица и нейните три различни форми.

Василий бил изправен пред духовен съд, на който присъствала и светската власт. За господстващите кръгове в Цариград Василий бил не само религиозен проповедник, но и съзакля-

тник срещу държавата и властта. Затова, именно, било наложително той да бъде изправен пред смесен съд. Предложили му да се откаже от учението си, но той твърдо поддържал своите убеждения и казал: "Готов съм да вляза в огъня и хиляди пъти да умра, но не и да се отрека от своите убеждения." При това положение Василий бил хвърлен в тъмница, където няколко пъти бил посещаван от императора, който искал да го склони да се откаже от убежденията си и така да спаси живота си.

Докато Василий бил в затвора, били доведени в Цариград и неговите първи ученици и съучастници. При техния разпит се установило, че разпространението на богомилското учение било по-голямо, отколкото се очаквало. Разбрало се, че от това учение са били засегнати и жителите на столицата, и някои от знатните къщи. Между привържениците на Богомилството имало и някои висши духовници. Обстоятелството, че Богомилството имало привърженици сред висшите светски и духовни кръгове в Цариград, изплашило още повече императора и веднага, щом узнал това, той решил да осъди на изгаряне Василий и първите му последователи. Издигнал две клади — на едната имало кръст и които отивали към кръста, ги освобождавали, а които отивали към другата клада, били обречени на изгаряне. Там присъствали и голям брой богомили, които наблюдавали своя водач Василий. Той гледал с пренебрежение на всяко наказание и заплаха. Отивайки към кладата, той пеел пасажи от *91 псалом* на Давида. Останал непоколебим, защото нито огънят пречупил желязната му воля, нито пратените от страна на императора послания до него да го увещават да се покае. Той останал непоколебим и се качил на кладата, която го обхванала и изгорял.

Тъй трагично завършил своята дейност един от най-изтъкнатите богомилски проповедници през 12 век. Обаче неговите ученици отначало не били изгорени, но били отведени в затвор. После някои от тях изгорели, а други — останали в затвора.

По това време след разправата с Василий богомилското учение започнало все повече да си пробива път сред монашеските и църковните среди, като увличало при това и хора от висшия клир.

За разпространението на богомилските възгледи сред монашеството е най-характерен случаят с процеса срещу привържениците на Константи Хризомола. Той бил византийски монах от манастира „Св. Никола“ и бил написал няколко книги с богомилско съдържание. Установило се при едно разследване

през 1140 година, че тези книги притежавал и самият игумен на манастира, някой си Георги Пимфил, както и двама други калугери, единият от манастира „Св. Антонети“, а другият – от манастира „Героклетон“. По това време Хризомола бил вече мъртъв и тримата посочени монаси били призвани пред Върховния съд в Цариград с обвинението, че пазят и четат писана от него богомилска литература. Книгите на Хризомола, както се установило при започването на процеса, носели заглавие *Господни златни слова* и били проникнали всред доста голям брой монаси. Установило се също така, че съдържащите се в тях възгледи били насочени против официалната вяра и че представлявали "учения по-безумни от учението на масалитяните и богомилите".

В основни линии схващанията на Хризомола били следните: Той проповядвал, че дяволът овладява душите на хората и че кръщението не е в състояние да избави човека. Децата, като се кръщават без да разбират нищо от този обред, не ставали, по негово мнение, никакви християни, въпреки че получавали това име. Не ставали християни, според него, също и възрастните хора, били миряни, били свещенослужители, дори при положение, че са изучили наизуст цялото *Писание*. С други думи Хризомола отхвърля всякаква сила на водното кръщение, както твърдели и богомилите. Не помагало за спасението на душата, според неговите схващания, нито добрите дела, нито посвещаването на храмовете, нито пеенето на псалмите. И в този случай той стоял на позиция, близка до Богомилството. Този, който желае да стане праведен и да заслужи небесното блаженство, трябва да се подложи на едно ново, истинско кръщение, което ще докара в него едно пълно вътрешно преобразяване и ще измени из основа неговата същност. Новопокръстеният, учил той, става вече праведен човек, неподатлив на зло и неспособен да греши. Тук възгледите на Хризомола са чисто богомилски и това ново кръщение, за което той говори, това е *Посвещението* и Пътя към него. Това истинско кръщение, което преобразява хората, могло да се получи само от един истински *съвършен* християнин, който е притежавал благодатта на Светия Дух. Тези твърдения на Хризомола са пак в духа на богомилското учение за необходимостта от ново кръщение, дадено от *съвършените*. Хризомола добавял още, че броят на тези *съвършени* е твърде малък и затова е нужно те да бъдат търсени усърдно, за да могат да бъдат използвани като необходими посредници между Бога и хората.

Книгите на Хризостома били изгорени и било забранено на който и да е да ги притежава или чете.

Две години след този процес последвало ново разследване пред Духовния съд в Цариград във връзка с разпространението на богомилското учение. Този път обвиняеми били двама византийски висши духовници – епископите Климент и Леонтий от градовете и Съзимон и Балбиса в провинциите Кападокия и Мала Азия. По донесение на един местен свещеник, придружено с подписите на граждани и чиновници от тези провинции, двамата епископи били изправени да отговорят за своите възгледи пред цариградското духовно съдилище. Това било към 1143-1146 година и се установило, че те проповядвали неща, противни на официалната религия, като се опитвали при това да приложат своите възгледи на практика. Те учили например, че човек трябва да живее три години като аскет, като страни от жена си и не вкухва месо, риба, вино и мляко. След изтичането на този срок му било позволено да се върне към нормалния си живот, тъй като вече си бил осигурил с тригодишното си въздържание очистване от греховете си. Учили също така, че най-важното условие за небесното спасение е да стане човек монах и поради това били накарали много хора – мъже и жени, да постъпят в манастири. От разпита се установило, че възгледите на двамата епископи били явно богомилски.

След това пред духовното съдилище в същата 1143 година бил изправен монахът Нифон, който също се обвинявал в разпространение на възгледи, подобни на богомилските. И даже след като патриархът, който го осъдил, умрял, на негово място дошъл ...* Атик. Той бил в приятелски връзки с Нифон и вероятно споделял неговите възгледи и го освободил.

Причината за разпространението на Богомилството сред монашеството е била, според професор Д. Ангелов, от книгата на когото взимам всички сведения за разпространението на Богомилството в България и Византия, е че богомилската идеология се отличава със своята по-голяма сложност, като съчетание от религиозно-философски, социални, етически и битово-жителски концепции, които могли да действат заедно, било разделени едно от друго върху съзнанието на хората в зависимост от средата, в която са разпространявани и от условията, които срещали.

Въпреки своята вражеска позиция срещу висшето духовенство, между монашеството богомилите могли да намерят

** в оригинала не се чете*

единични последователи най-вече чрез своите религиозно-етични възгледи, насочени към опростяване на сложния църковен ритуал в духа на евангелските принципи и към привидния морал на свещенослужителите, чрез изтъкване на тезата, че между техните думи и дела трябва да има хармония и че функциите на лошия и порочен свещенослужител нямат нужната сила. На тази плоскост, именно, като учение, което има за цел да опрости религията, да я направи по-духовна и лишена от материални форми и обреди, като усъвършенства нравствено нейните служители, Богомилството било в състояние да увлече отделни монаси и висши духовници. Така към средата на 12 век Богомилството проникнало в средата на монасите и във висшите духовни среди под формата на чисто религиозно течение с цел реформиране на религията и духовенството. Но въвн от това Богомилството продължавало да увлича и широките народни маси.

Особено силен подем получило Богомилството между 1143 и 1180 година при царуването на Мануил Първи Комнин. Жестоките гонения, предприети по времето на Михаил Комнин свидетелстват за голямата сила на богомилското движение. Очевидно това учение имало дълбоки корени сред населението още от първите богомилски времена на Боян и Богомил и после на Василий.

Въпреки силните преследвания, предприети през втората половина на 12 век, Богомилството не могло да бъде изкоренено. Неговите проповеди продължавали да се разпространяват сред населението по села и градове. И, както видяхме, то по това време е заляло вече цяла Европа, макар че е удавено в кръв. И колкото повече ги преследвали, повече се увеличавали. Освен в Македония, Тракия и Галиполския полуостров, то се разпространявало силно и в Мала Азия.

Въпреки гоненията и заплахите по време на царуването на Михаил Комнин, били са изградени вече няколко религиозни общини, начело със свои ръководители. Една такава община имало и в самия Цариград и тя била създадена там вероятно във връзка с дейността на Василий. След процеса през 1111 година тази община може би престанала да съществува, но по-късно била възстановена. През втората половина на 12 век неин ръководител е някой си свещеник Никита, за който има редица данни от западните извори. Ако се съди по сведенията на т.нар. *актове* на събора в Сан Феликс дьо Карман от 1167 година цариградската община по това време се наричала об-

щина Романа. На този събор Никита е бил пратеник от България. Друга община пред втората половина на 12 век е т.нар. *Мелнишка община*. Най-силните и влиятелни общини, обаче, през разглеждания период са били общините *България* и *Драговичия*. За тези общини се споменава за пръв път в актовете на събора през 1167 година, но кога са създадени, не се знае. Не е напълно изяснен въпросът за местонахождението на тези две общини. Към средата на 12 век като ръководител на общината *Драговичи* е бил някой си Симеон. Той, изглежда, бил считан като един от главните учители на тази община и от него бил получил своя духовен сан споменатият ръководител на Цариградската богомилска църква Никита. Според някои автори Драговишката, община поради своя абсолютен дуализъм, се счита за павликянска, а не за богомилска. Аз съм съгласен с това твърдение, защото застъпвам схващането, че богомилите въобще не са били дуалисти, както го посочвам многократно.

От България през 12 век Богомилството проникнало в Сърбия, където бил свикан събор, за да осъди тяхното учение и се почнали жестоки гонения и преследвания. От Сърбия Богомилството проникнало в Босна, където била организирана община, позната под името *Славония*. За разпространението на Запад говорих в началото на това изложение. Тук може да дам само някои допълнителни сведения. Така начело на ломбардските богомили, които се наричали *катари*, стоял някой си Марко. Той бил свързан пряко с България, с българските богомили.

Нов етап в развитието на Богомилството в Италия и Франция настъпва през 1167 година, когато в Ломбардия пристига при техния ръководител Марко ръководителят на Цариградската община Никита. По това време се състоял и съборът в град Сан Феликс дьо Караман, близо до Тулуза. Това станало в 1167 година. На този събор Никита бил посрещнат като всепризнат ръководител. Той държал реч, в която изтъкнал организираността и единението на богомилските общини на Балканския полуостров и Мала Азия, като споменал поименно Романската община, Дравишката община, Мелнишката община, Българската и Далматинската община. По негово мнение богомилите на Запад трябва да се ръководят от примера на тези общини. След речта си, той ръкоположил ръководители на различните западни общини. Известно време след като Никита умрял, пристигнала от България една група богомили, начело на която стоял някой си Петрак.

Някои твърдят, че богомилите били дуалисти и че даже имало умерени дуалисти и абсолютни дуалисти. Това не е вярно. Този въпрос го разглеждам на друго място в този труд. Когато богомилският ръководител в Италия Жерар бил повикан на разпит от архиепископа, той заявил, че не яде месо и не пие вино, и че признава Бога, Който е създал всичко и чрез Когото всичко съществува. От това се вижда, че тук няма дуализъм. Два века по-късно албигойците отговарят по същия начин, че Бог е създал всичко и че Той крепи и урежда всичко.

Както видяхме, в началото на 12 век водител на богомилите е Василий. След него е Петър, после — Тихик, а Никита е след него. Никита е действал неотразимо със своето присъствие и със своето слово. Той е бил един от *съвършените*. Като посветен той имал големи познания и е един от тези, които са много допринесли за разпространението на Богомилството в Италия, Франция и въобще на Запад. Морис Магр казва, че българският мистик Никита е истински посветен и велик разпространител на Богомилството във Франция, пропътувал много пъти Южна Франция и хвърлял семената на новите идеи в готовите души. В 1167 година той отива в Ломбардия, където присъства на събора в Сан Феликс дьо Кампан. Там той държал една блестяща реч. Неговото присъствие навсякъде произвеждало дълбоко впечатление. Знае се, че при едно свое пътуване той от Франция отива в Сицилия.

Морис Магр описва трогателната история на албигойката Есклар Монда. И от тази история се вижда, какво голямо влияние е упражнил Никита.

След като избили по-голямата част от албигойците, част от тях останали в най-южните френски области, близо до Пиринейските планини. Там се прочула албигойката Есклар Монда. Още като била 12 годишна тя видяла българина Никита, който минал през онези места. Тя нямала случай да го чуе. Той само хвърлил поглед на нея и като я съгледал, направил един малък знак с ръка. Дали той познал в мълчаливото дете тази, която ще го разбере и ще защитава Истината? — Есклар Монда трябвало да живее с този поглед на Никита. Но преди да стане апостолка и организаторка на богомилското движение, тя минала през едно дълго мъченичество. Баща ѝ я оженил насила за някой си граф Йордан, груб военен, който се смеел на новия мистицизъм. След смъртта му тя започва апостолството, работа за разпространението на новите идеи и ги прилага в живота си. Прочува се като *учената Есклар Монда*. Нейни-

ят замък станал убежище за всички албигойци, пропъдени от другите области. Но бил обявен нов кръстоносен поход против замъка, който бил опожарен и населението избито.

Такъв накратко е пътят на Богомилството в течение на четири-пет века. Първият период е този, свързан с дейността на Боян и Богомил. След това идва дейността на Василий, след което следват Тихик и Никита.

ОСНОВАНИЯ, КОИТО ПОКАЗВАТ, ЧЕ БОГОМИЛСТВОТО Е ОКУЛТНО УЧЕНИЕ

От писмото на настоящото богомилско братство в Германия, изпратено до нашето братство чрез брат Боян Боев, което предавам в главата: *Влиянието, което оказало Богомилството на Запад*, както и от факта за връзката на Християн Розенкройц със *съвършените* богомили, изнесено от Морис Магр, което предавам в глава: *Основания, че Богомилството е окултно учение*, се вижда, че богомилите са били едно окултно братство, защото за Розенкройцерите никой не се съмнява, че са такива. А те продължават по пряка линия от Богомилството, следователно и Богомилството е окултно учение.

Учителя казва, че Богомилството е израз на Третия клон на Бялото Братство. Следователно то е една окултна школа на Бялото Братство и като такава има свое екзотерично и езотерично учение. Във всичко, което е писано за Богомилството засега, е изтъкната и то само отчасти, екзотеричната, външната страна на това учение, което е в зависимост от средата и епохата, в която се проявява учението. Езотеричното учение на всички окултни школи е еднакво, защото идва от един център — Бялото Братство. А на екзотеричните учения се дава различна форма в зависимост от задачата, която ще изпълняват.

Езотеричното учение е само за пробудените души, които са подготвени да разберат и приложат Божествените закони, които се разкриват там. А екзотеричното учение е за всички, които търсят духовния път — за широките народни маси. И апостол Павел, който е бил посветен в Тайните на окултната наука, казва нещо подобно. Той казва приблизително следното: „Като младенци ви храня със словесно мляко, а мъдрост говорим между съвършените.“

Затова и богомилите, като всички окултни школи, са имали два вида литература — едната за учениците на школата, а другата — за широките народни маси. И в едната, и в другата се изнасят едни и същи истини и принципи, но по два различни начина, в зависимост от степента на съзнанията, на които трябва да се въздейства. В литературата, предназначена за учениците, нещата се дават в ясна и конкретна форма. На широките народни маси истините се предават под формата на притчи,

приказки и сказания. И Христос казва: *На вас, на учениците, е дадено да познаете Тайните на Царството Божие, а на тях, т.е. на народа, се говори в притчи и символи.* Това е закон за всички окултни школи. Защото и Християнството беше една окултна школа и на учениците Христос говореше по един начин, а на народа във от школата говореше по друг начин. И това, което е останало сега от Християнството, е само неговата екзотерична страна, а езотеричното учение е скрито.

Под влиянието на езотеричното учение на Християнството, което не пропадна, а се скри от света в своите вътрешни убежища, се породиха ред ордени, за които споменах по-рано. Едни от тези ордени, както казах, са богомилите, розенкройцерите, илюминатите, катарите, албигойците и др.

Популярната богомилска книжнина е била нагодена според разбирането на народа и под форма най-достъпна за народа. Понеже българският народ, както и цялото човечество от тази епоха, се намира в детската фаза на своето развитие в интелектуално отношение, а у децата най-силно е развито въображението, образното мислене, затова именно богомилите прибегнаха до приказките и разказите, в които в образна форма те предават окултните истини, за да могат да бъдат достъпни за народното съзнание. За целта богомилите имаха и оригинални свои творби, но също така използваша и такива творби, предадени от миналото от други окултни и мистични школи, които минават като народно творчество, защото обикновено нямат автор. Те са наречени от съвременните изследователи *апокрифна книжнина*, т.е. книжнина, която не е призната за правоваерна от носителите на екзотеричното учение, които си присвояват правото да определят кои писания изнасят истинското Християнско учение и кои го извращават. Според нас извратители на Истината са тези, които се придържат о буквата на Писанията, защото казано е, че буквата убива, а Духът носи живот.

Професор Марковски в своята книга *Старозаветни апокрифни книги* казва, че апокрифни книги са тези, които имат окултен елемент в себе си, т.е. държат не на буквата, а на вътрешния смисъл. Но понеже богомилите преминаха през жестоки гонения и преследвания, от тяхната литература не е останало нищо или почти нищо. И това, което знаем за тях, го знаем от техните противници, които винаги го предават в карикатурна и изопачена форма, както се прави и днес, когато се критикуват идеите и принципите на Бялото Братство.

И тези работи, които са останали от богомилите, са предимно от екзотеричната литература и човек трябва да има ключ, за да проникне в символите и да ги преведе на разбран съвременен език. Това, което имаме от Богомилството, представя като костите от някое изчезнало предпотопно животно. Но онези, които познават строежа на костите на различните животни, по една кост, която им се даде, могат да възстановят цялото животно, отдавна изчезнало от лицето на Земята, защото има съответствие между всички части на един организъм. Същото се отнася за едно учение, особено окултно учение. Едно окултно учение е като един жив организъм и има вътрешна връзка между всичките му части и когато познаваме или се загатва за малко нещо от него, по него ние можем да възстановим цялото учение.

С помощта на окултната наука, от загатванията, които се правят, на първо място в т.нар. *апокрифни книги и легенди*, които, както е доказано, не са от богомилски произход, но са били използвани от богомилите за изяснение сред народа на някои от техните идеи, ще се постараям да възстановим тяхното учение. Но далеч тези апокрифи не ни разкриват цялостното богомилско учение, а само загатват за някои негови страни, които са общи за всички езотерични учения на миналото. А казах, че има единство между всички езотерични учения, защото те са едно и също учение, предавано в различни времена и народи.

В следващото изложение ще изнеса някои от елементите на богомилското учение, за които се загатва от техните критици, които показват на окултния характер на Богомилството.

Единство на езотеричното учение

Най-напред най-общо за всички езотерични учения е Нсхващането за същността и строежа на Битието. И богомилите не правят изключение от това. Този въпрос съм разгледал в главата за богомилската космогония. Според всички езотерични учения, Битието има две страни — видима, която представя видимия свят, и невидима, която се състои от седем полета или светове. Във видимия свят се намират минералите, растенията, животните и човекът. А в невидимия свят живеят различни духовни същества на различна степен на развитие, които образуват т.нар. *ангелска йерархия*. Освен тях има и други по-нисши същества. Там живеят и човешката душа и дух,

които са свързани с физическия човек посредством етерното и астралното тяло. Там живеят също духовете на природните стихии, там са и колективните души на минералите, растенията, животните и прочее.

Бог прониква както невидимия, така и видимия свят и е същина на всичко съществуващо. Апостол Павел е изразил тази идея с думите: „Ние живеем, движим се и съществуваме в Бога.“ Така че Бог като Първопричина е Творец и Същина на Битието. Но творческият процес не е един механически процес, а един органически процес, процес на нарастване отвътре навън. А органическото творчество е резултат на разнородни сили, които действат по определен план и са под върховния контрол на Първичната Причина.

За да се създаде каквато и да е форма е необходимо действието на две противоположни сили с еднакво напрежение. Едната сила действа като вътрешно напрежение, а другата като външно налягане и формата е едно уравнивяване на тези сили. Защото светът по начало е поле на действие на сили и разумни същества, а формите са резултат на тяхната дейност. Тези два рода сили, които създават формите, произхождат от два Първични Принципа, които са двете Ръце на Бога, чрез които Той се проявява. За тези Принципи говоря по-подробно в главата за богомилската космогония. В окултната наука ги наричат Първи и Втори Принцип. Към всеки Принцип има и същества, които са израз и възплъщение на Принципите.

Това учение в различни времена и епохи е предавано в различни форми и изопаचавано от противниците на езотеричното учение и от профаните, които мислят, че много знаят, а всъщност не знаят. В най-ясна и строго научна форма то е изнесено в учението на Хермес за *седемте творчески принципа на Природата*. Един от тези седем принципа е *принципът на поляриността*, според който в проявения свят действат два Принципа, които са като двете ръце на Великата Космическа Разумност. По силата на този принцип всички енергии и сили в Битието са поляризиращи на положителни и отрицателни, на възходящи и низходящи. И зад всички тези енергии стоят разумни същества. Този принцип е прокаран във всички езотерични учения под различни форми. И когато тези, които нищо не разбират от езотеричното учение, разглеждат този принцип в различните езотерични учения, те така го изопачават, че човек се чуди как са могли да измислят такива неща, каквито не са съществували в умовете на последователите на тези учения.

Такъв е случаят и с *дуализма* на богомилите и манихеите, които са окултни общества от различни епохи и които може да нямат никаква историческа връзка, но имат общи идеи. Това е, защото и двете са плод на един импулс на Бялото Братство — те са плод на Третия клон на Бялото Братство, който е излязъл от Египет, оттам е минал в Индия, след това в Персия, където поражда манихейството, след това минава в Арабия, където поражда Мохамеданството, след което преминава в Сирия, където пак поражда ред окултни и мистични учения, след което преминава в Мала Азия, където отново поражда ред мистични движения, най-известното от които е исихазмът. Най-после преминава в България, където поражда Богомилството. След това преминава в Западна Европа, където поражда Розенкройцерството.

Такава е вътрешната връзка, която съществува между тези езотерични братства и между идеите, които те са носили. Така че никакъв дуализъм не съществува в тези учения, това са извращения на хора, които не познават Истината и се заемат да обясняват неща, които не разбират.

Противниците на Богомилството, които не разбират дълбокия смисъл на *принципа на полярността* и неговата роля в Битието, са създали учението за дуализма, като го приписват на богомилите и манихеите, които го били взели от учението на Заратустра, което също не е дуалистично. Заратустра говори за Ахура Мазда и Ариман като две сили, две космични същества, които са в борба, но тази борба не трябва да се разбира по човешки, но като сили с противоположни посоки на движение, които са необходими за създаването на формите. Но тези две сили, според разбирането на Заратустра, са в Ръцете на Върховния Бог, Който работи с тях и ги направлява за целите на Битието. А за злото в света Заратустра казва, че то се ражда, когато една идея и една сила, която в миналото е действала като добра, т.е. в посока на развитието, действала е за прогреса на света, когато мине в настоящето и в бъдещето, иска да действа по същия начин, както в миналото, ражда злото. Значи, миналото, пренесено в настоящето, е зло. Това е учил Заратустра, а не някакъв дуализъм; това са учили манихеите и богомилите.

Умението за строежа на човека

Друга обща черта на всички езотерични учения, включително и на Богомилството, е учението за строежа и

същината на човека. Според това учение човек се състои от дух, душа и тяло. В апокрифните разкази се среща идеята, че човек е съставен от тяло и душа, и че душата е създадена от Бога, а тялото е създадено от злата сила. За да разберем тази идея, пак трябва да се обърнем към окултната наука. Според езотеричните учения на всички времена физическият свят е създаден от отрицателните сили на Битието, защото те имат центробежно движение, което им е дадено от Първата Причина и сгъстяват етерната субстанция и така създават материята, а духовният свят е създаден от положителните сили, които имат центростремително движение и разреждат и организират материята. Но, както казах и по-рано, за създаването на формите е нужно действието и на двете сили. Но както зад едните, така и зад другите сили стои Великата Космическа Разумност, която ги ръководи и направлява. И от апокрифите се вижда, че Сатанаил, който е представител на отрицателните сили, не върши нищо без съгласието и помощта на Бога, следователно, той не е никакъв противник, а слуга на Бога. Той е само един изпълнител на Божията Воля. Така са разбирали богомилите и манихеите ролята на Сатанаил. И когато се казва, че Сатанаил е създал човешкото тяло, има се предвид дейността на Първия Принцип, който сгъстява материята, за да могат да се създадат формите.

Така че, щом богомилите са езотерична школа, те приемат и езотеричното учение за същината и строежа на човека, макар че това не е показано от техните критици. Но те приемат като основа на своето учение учението на *Евангелието*, а в *Евангелието* е прокарана идеята за троичността на човека, т.е. че човек се състои от дух, душа и тяло, които са създадени от Бога. Защото се казва в началото на *Йоановото Евангелие*. „В начало бе Словото,... и всичко чрез него стана и нищо, което е станало, без него не стана." А *Евангелието на Йоан* е било настолна книга на богомилите, следователно и неговото учение е и тяхно учение.

Умението за прераждането и кармата

Според езотеричното учение човешката душа слиза на физическия свят да събира опитности, да развива своите спящи сили и способности, което се извършва чрез последователни прераждания. Някъде в критиката на противниците

на Богомилството им се прави упрек, че приемали учението за прераждането на душите. Но критиците го представят в изопачена форма, че уж богомилите учили, че душата се вселява в животинско тяло. Това е едно изопачаване на Истината, което и днес се приписва на някои езотерични учения.

Френският изследовател на албигойството Морис Магр, в своята книга за албигойците, казва: „Според албигойците, възвръщането на човечеството към Божественото се извършва чрез последователни прераждания.“ При тези прераждания нашите мисли, чувства и дела в един живот определят бързината на нашето развитие. Колкото те са от по-нисш характер, толкова повече човек се забавя в своето развитие. Чрез самоотричането, чрез любовта, чрез закона на служенето човек се освобождава от Колелото на преражданията и влиза в живота на Свободата.

И немският историк Гьорингер, и други потвърждават, че богомилите са приемали и проповядвали учението за прераждането като *закон за човешката еволюция*.

За учението за прераждането се говори в *Евангелието*, макар че държавата не го приема. Това е посочено на много места, но най-ясно е показано в онзи момент, когато Христос говори за Йоан Кръстител, който е Илия, който имаше да дойде и казва: „И сториха с него, както си искаха.“ В 11-та глава на Матей, 14-ти стих е казано, като говори за Йоан Кръстител: „И ако искате да го приемете, той е Илия, който имаше да дойде. Който има уши да слуша, нека слуша.“ Тук много ясно е показано, че Йоан Кръстител е прероденият Илия, и то е казано от самия Христос. Също така, където се говори за слепородения учениците питат: „Той ли е съгрешил или родителите му, за да се роди сляп?“ Христос отговаря: „Нито той е съгрешил, нито родителите му, но за да се изяви Славата Божия.“ От това място се вижда, че учениците са приемали *учението за прераждането* като нещо познато, за което няма нужда да се говори и проповядва, което се вижда от въпроса: „Той ли е съгрешил?“ — Ако не е съществувал по-рано, как ще съгреши? И ако не е съществувал, въпросът би бил нелеп. От отговора на Христа се вижда, че и сам Христос приема това учение. А щом това учение е прокарано в *Евангелието*, то е било прието и от богомилите в неговия чист вид, че след смъртта на тялото душата прекарва известно време в духовния свят, след което се преражда в ново тяло — в тялото на новородено дете.

Редом с *учението за прераждането в Евангелието* се прокарва и *учението за Кармата*, което е изразено с думите: „Всеки ще бъде съден според делата си.“ „И каквото посее човек, това и ще да пожъне.“ А това е същината на *закона на Кармата*. Понеже богомилите са приемали *Евангелието* за основа на своето учение и са го знаели наизуст, те са приемали и *учението за Кармата* като съставна част от своето учение.

Развитие на дарбите и способностите и влизане във връзка с възвишените същества

Общо за всички езотерични учения е схващането, че човек може да развие своите дарби и способности и да организира така духовната си природа, че да може да влиза в съзнателна връзка с разумните същества от Духовния свят. Че богомилите са приемали това учение, е показано от една страна в апокрифите, с които те са си служили, в които се говори за разни пророци като Илия, Енох, Варух и др., че са имали *откровения*. А *откровението* е резултат на връзка с разумните същества на духовния свят.

От друга страна това е показано и от степените, през които преминава ученикът на езотеричните школи. Така според богомилите има три степени: *слушатели*, *верующи* и *съвършени*. Преминаването от една степен в друга става след дълги изпитания и подготовка. Тези три степени са съществували и съществуват във всички езотерични школи на Древността до днес. И Учителя говори, че има три степени в Пътя на окултното развитие, които Той нарича: *оглашени*, *вярващи* и *ученици*. Значи тук има пълно единство с учението на богомилите. И Щайнер, в своята книга *Път към Посвещение*, също казва, че има три степени в Пътя на окултното развитие, които той нарича: 1) *подготовка*, при която се развиват духовните чувства и се организира и пречиства астралното тяло; 2) *озарение*, при което се запалва духовната светлина и 3) *посвещение*, което дава възможност на ученика да влезе в съзнателна връзка с духовните същества. Същото учение намираме във всички езотерични школи. Това е също едно доказателство, че Богомилството е езотерична школа.

Използване на свещените книги за размишление и медитация

Всички езотерични школи от различните епохи са използвали различни свещени книги за размишление и медитация в своето окултно обучение. На Изток използват за тази цел книгата *Бхагават Гита* и други свещени книги, а на Запад за същата цел се използва *Евангелието на Йоана* и другите *Евангелия*. Положително се знае, че *Евангелието на Йоана* е играло голяма роля във всички езотерични школи, които са съществували в течение на християнската епоха. Такива имало най-вече в Средните векове, като: *Братята на свети Йоан*, *Рицарите на Кръглата маса*, *Братята на Розата и Кръста*, *Розенкройцерите* и др. Те всички са си служили с *Евангелието на Йоана* като наръчна книга за размишление и медитация и особено са използвали първата глава, която, като се чете и размишлява върху нея, се стига до ясновидство. Същото препоръчва и Учителя. Това са практикували и розенкройцерите, а също са го практикували и богомилите, което се вижда от *Катарския требник*, който ясно показва, че те са езотерична школа.

Християн Розенкойц израства между Богомилите

Както вече казах, исторически установено е, че Християн Розенкойц, основателят на Розенкойцерското братство, е израснал между *съвършените* богомили, от които най-напред се е запознал с езотеричните учения, които впоследствие лягат в основата на Розенкойцерството. От всички запознати с въпроса се знае, че розенкойцерите са едно от най-тайните езотерични братства. А от казаното се вижда, че те са продължение на Богомилството. Основателят на това общество — албигоецът Християн Розенкойц, който е живял в 14 век и е от немското семейство Гермелхаузен. Албигойското движение се разпространило тук-там в Северна Франция, Нидерландия и Германия. Много семейства от юг при гонението избягали в тези страни. По този начин на север се образували малки богомилски ядра. Чрез влиянието на един пътуващ албигоец това учение се посяло на френска земя в околностите на Хесе и Тюрингия. Сред Тюрингската гора е бил замъкът

на семейството Гермелхаузен. Цялото това семейство приело мистичното учение на Богомилството. Противниците на Богомилството опожарили този замък и избили цялото семейство. Спасено било само най-малкото им петгодишно дете Християн. На един калугер, който живял в параклиса до замъка, направил впечатление голямата интелигентност на това дете. Този калугер бил албигоец и то от *свършените*. Бил дошъл от Лангедохц /Франция/. Той се оттеглил заедно с детето в един ближен манастир, дето било вече проникнало Богомилството. И именно в този манастир бил възпитан последния потомък на Гермелхаузен, който после става известен под името Християн Розенкройц. Християн образувал група от четири души калугери за изучаване на Истината. След това те правят пътешествие на Изток; искали да отидат там'в един център за Посвещение. Точни данни за кой център те имали вече от свършения богомил, който бил възпитател, на Християн. Обществото, основано от албигоеца Християн Розенкройц, никога не е прекъсвало своята дейност."

От това се вижда каква голяма връзка има между Богомилството и Розенкройцерството. Значи Розенкройцерството се явява като разклонение на Богомилството и същевременно те са клони на едно и също *Дърво*. А знае се с положителност, че Розенкройцерството е окултно общество. Щом е така, то и Богомилството, от което произхожда Розенкройцерството, е окултно общество.

Знае се също, че повечето окултно-мистични братства на Запад са произлезли по един или друг начин от Розенкройцерството, а понеже последното е произлязло от Богомилството, значи косвено и от Богомилството.

Богомилите са били вегетарианци и въздържатели

Всички езотерични братства в миналото и настоящето са били вегетарианци и въздържатели. И на богомилите се прави упрек от техните противници, че не ядвали месо и не пиели вино. Това е също указание, че те са езотерично общество, защото в онези времена тези идеи са се проповядвали и поддържали от езотеричните братства. Така се знае, че питагорейците, есеите, манихеите и други, които са езотерични братства, се били вегетарианци и въздържатели.

Братските трапези

Във всички езотерични братства е съществувала т.нар. *Братска трапеза, братска вечеря*, подобно на *Тайната вечеря* на Христа, на която се е разчупвал хляб и се е раздавал на всички присъстващи. Тази практика, казва Учителя, е въведена в Братството от преди десет хиляди години. Това се е практикувало и от богомилите и в нашата епоха се практикува от Бялото Братство в България. Това е също едно доказателство, че богомилите са окултно братство.

Живот сред природата

Всички езотерични братства са практикували живот *в*сред природата, стремели са се да се свържат с живите сили на природата, защото те са знаели, че Природата е тяло на Бога и всички сили, които действат в нея, са Божествени. Свързвайки се с живите сили на Природата, те са развивали и съответните потенциални сили в себе си. Защото те са знаели, че човек е микрокосмос и се изгражда и строи от Макрокосмоса. Има подобие между микрокосмоса – човека, и Макрокосмоса – Вселената. Знае се, че и богомилите са живели повече в планините, *в*сред Природата, за да бъдат в общение с нея. Там са били техните светилища, както и светилищата на Древните *Мистерии*.

Посрещане на изгрева на Слънцето

Въз всички езотерични братства на миналото и настоящето са посрещали изгрева на Слънцето с песни и молитви, защото всички са знаели, че животът идва от Слънцето във вид на жизнена енергия. С това те благодарят на Бога, на възвишените същества за това велико благо, което им изпращат от Слънцето, а не са се покланяли на Слънцето, както мислят някои и днес. Това са правили питагорейците, есеите, първите християни, зороастрийците, херметистите, орфеистите, манихеите, практикуват го днес и учениците на Бялото Братство в България. Същото са правили и богомилите като езотерично общество.

Молитвата и медитацията като метод за връзка с Бога

Във всички езотерични братства са прилагали молитвата и медитацията като методи за връзка с Бога и разумните същества на Космоса. Същото са правили и богомилите. Затова ги упрекват, че много се молели. Те са се молили само с молитвата *Отче наш*, което показва, че евангелското учение е основа на Богомилството. Също са размишлявали и медитирали върху стихове от *Евангелието на Йоана* и другите *Евангелия*.

Богомилството и обществения живот

Макар и да не са били външно активни в обществения живот, езотеричните братства, чрез своите последователи, които са живели и действали сред обществото, са давали импулс във всички области на живота. Те са давали светлина, в която да се разрешават всички обществени въпроси. Същото намираме и у богомилите, поради което съвременните изследователи ги таксуват като социално учение. Всъщност, богомилите не са социално учение, но в светлината на окултната наука, на която са били носители, те са давали светлина как да се разрешат всички социални и икономически въпроси. Затова те са практикували братския и комунен живот, живот на братски задруги, с които са давали модели за разрешаване на социалните и икономическите въпроси. Не са били нито религиозно общество в обикновения смисъл на думата, нито са били политическа партия, нито социални реформатори, но те са били окултно общество, което е искало преди всичко да пресъздаде човека, който е градивният камък на обществото, да създаде от човека един силен морален характер с високи идеали, който се стреми да приложи тези свои идеи в живота си. Били са хора делови, практични и същевременно високо идеалистични. Те са се занимавали с всички онези занаяти, които не са били в противоречие с техния идеал. И понеже са живели всред обществото, те са били жив пример с приложението на своите идеи. Те са били квасът, който е заквасвал цялото общество с новите идеи за братски и задружен живот.

Окултните основи на Богомилството

Някои от критиците на Богомилството ги обвиняват, че те учили, че светът е създаден от четири елемента: *огън, въздух, вода и земя*. Това е вярно, защото това е окултно учение, което стои в основата на астрологията и алхимията и цялата окултна наука, което още един път потвърждава, че богомилите са били едно окултно общество. Според Зигавин, византийски критик на Богомилството, богомилите учили, че Бог създал света от четири елемента — *огън, въздух, вода и земя*. Това учение е ядката на учението и на гръцкия философ Емпидокъл, за който се знае, че е запознат с окултната наука. С това учение е бил запознат и Манес. За него също говорят Платон и Аристотел. *Учението за четирите елемента* е било споделяно и от някои православни богослови като Йоан Дамаскин от осми век и други. Щом като богомилите са приемали това учение, ясно показва, че те са едно окултно общество.

Символичното тълкуване на Писанието

Фактът, че критиците на богомилите ги обвиняват, че тълкували *Евангелието* символично, а не го приемали буквално, също показва, че те са били едно окултно общество. Защото всички окултни общества гледат на *Евангелието* и на *Библията* като на символични книги. Те са знаели основната окултна истина, че всичко преходно е само символ на непреходна реалност. Да се тълкува *Писанието* символично, това значи да се даде предимство на духовното, защото да се възприема *Писанието* буквално, това е едно материалистично схващане на *Писанието*.

Критиците на богомилите ги обвинявали, че отричали *Стария Завет*. Според нашето схващане, това не е вярно, защото те, приемайки *Евангелието* като основа на своето учение, много добре са виждали, че сам Христос цитира старите пророци и казва, че те са говорили за Него. А ние знаем, че богомилите са хора разумни и с дълбока и трезва мисъл и не могат да приемат една част от едно учение, което считат за свещено и боговдъхновено, а друга да отричат. Всички езотерични учения знаят, че *Старият Завет*, като всички свещени Писания, има дълбок вътрешен смисъл и че външният разказ е само дреха на този вътрешен смисъл. Древноеврейската кабалистична книга поддържа същата идея, като казва, че *Библия-*

та има трояк смисъл. Външният разказ е само дреха, с която е облечено тялото, което представя моралният принцип, а Духът — това е вътрешният дълбок смисъл. Същото са поддържали и Климент Александрийски и Ориген от втория век на Християнството. Богомилите са знаели това и не са отхвърляли *Стария Завет*, а са прониквали в неговия вътрешен смисъл. В него те са откривали пътя на историческото развитие на човечеството, както ще покаже това на друго място. С положителност може да се твърди, че те са отричали буквалното разбиране на *Стария Завет*, който действително отблъсква човека, защото е пълен с видими противоречия. Но, ако се проникне в неговия езотеричен, вътрешен смисъл, той вече ни се представя в друга светлина, представя ни се като една дълбока научна книга, която съдържа една отлична космогония и която ни дава историческия път на човечеството още от неговото излизане от Бога до наши дни, както и бъдещото развитие. По този въпрос е написал една отлична книга френският окултист от 18 век — Фабр д'Оливие, където разглежда *Библията* и предимно Мойсеевите книги, най-вече *Битието* като дълбока езотерична книга с много дълбоко и разумно учение. Там е обяснено строго научно образуването на световите, раждането на материята от Духа и създаването на всички форми. Там е разкрита *Тайната на времето и пространството*, която е още непозната на съвременните хора.

Връзката на Богомилите с предхождащите ги езотерични учения

Критиците на богомилите ги обвиняват, че произхождат и имали връзка с манихеите, гностиците, даже неоплатониците, за които говорих по-напред в тази книга и обясних, че богомилите са сходни по тях само по учение, но не изхождат от тях. Понеже тези общества са езотерични, то и богомилите, които са подобни на тях по учение, също са езотерично учение.

Във връзка с тази точка, ще приведа мнението и схващането на някои френски изследователи на Богомилството, катарите и гностиците, които убедително показват, че Богомилството е езотерично учение.

Най-напред съвременният окултист Седир казва, че учението на гностиците е остатък от Древните *Мистерии*, малко из-

родени и сега се прави опит да се обновят чрез *Евангелието*. Разглеждайки ги в тяхното развитие, той стига до Средните векове и намира, че най-съвършеното им разцъфтяване и достигнатата висота е *Божествената комедия* на Данте, който е бил един от най-просветените гностици на своето време.

Друг съвременен френски изследовател Босюе казва, че *Божествената комедия* на Данте е едно обявяване на война на папството чрез смело откриване на *Мистериите*. Епохата на Данте е йонийска и гностическа. Това е едно смело приложение на фигурите на *Кабалата* към християнските догми и което е отричане на всичко, което има в догмите. Пътуването му в другите светове спада както въвеждането в *Мистериите на Елевзин...* Виргилий го води и пази в кръговете на ада. „Да забележим също“, казва Босюе, „че адът на Данте е едно чистилище. Неговото чистилище изглежда да се е формирало в неговия ад като в калъп, то е като капак и като запушалка на Бездната, и тогаз разбираме, че флорентинският титан като изкачва рая, би искал да хвърли с един ритник чистилището в ада.“

Небето му се състои от серия кабалистични кръгове, разделени с един кръст като *пентакъла на Езекиил*. В центъра на този кръст има една *роза*, в която виждаме да се явява за пръв път, изложен публично и почти категорично обяснен, символа на розенкройцерите.

"От съвестната работа на Е. Ару *Комедията на Данте*, преведена по буква и коментирана по дух, с ключа на символичния език на *Верните на Любовта*", казва Босюе, „се вижда, че Данте е имал тясна връзка с гностическото братство на албигойците. От това учение той черпи омразата си към папите и римската черква, както и окултните теории, които намираме във всеки ред на епопеята му.“

"Според Ару *адът* представя обикновеният свят, *чистилището* — изпитанията при Посвещението, а *Небето* е обиталище на *съвършените*, при които се намират в най-висша степен Мъдростта и Любовта."

"Според Ару в горепосочената книга, катарите са имали през 12 век знаци за разпознаване, думи за преминаване — пароли — и една астрологична доктрина. Те са правили своите посвещения в деня на пролетното равноденствие. При посвещението те употребявали три светлини. Научната им система е била основана на *доктрината на съотношенията, на аналогията*. Така, според тяхната доктрина, на *Луната* отговаря *граматиката*, на *Меркурий* — *диалектиката*, на *Венера* — *му-*

зиката, на Марс – риториката, на Юпитер – геометрията, на Сатурн – астрономията и астрологията, а на Слънцето – просветленият разум и аритметиката.

И Данте отбелязва, че през Небето чува науката, а чрез небесата – науките, т.е. седемте свободни изкуства, за които споменах по-горе, но разбрани в по-дълбок смисъл, отколкото обикновено се разбират."

"Според Данте, осмото небе от рая, звездното небе, е небето на розенкройцерите. *Свършените* там са облечени в бяло. В 24 и 25 песен от рая намираме *тройната целувка на принца* на розенкройцерите, *колба за дестилация*, *бели туники*, също като на тези от *Апокалипсиса*, *восък за запечатване*, символ на дискретност, пазене на тайна., *трите добродетели* на масоните, които символизират *цветето на розенкройцерите*, присвоено и от римската църква като *цвете на Майката на Спасителя*, а също и от тези от Тулуза – албигойците, като емблема на *Верните на Любовта*. Тези символи били вече употребявани от предшествениците на катарите и албигойците през 10-ти и 11-ти век, от богомилите."

"Тези две големи училища за Посвещение, ортодоксалното и *еретическото*, които воюваха помежду си с убийства и ключи, трябваше да се разберат помежду си, без да знаят водачите им и да си разменят теории и учения."

"Обикновено не се знае, доколко светът и църквата са били учени от окултните братства, ако трябва да вярваме на Ару, който в своята книга дава много доказателства, че Катаризмът е проникнал много по-рано между духовенството в Средните векове. Алберт Велики и неговият ученик св. Тома Аквински, Петър от Ломбардия, св. Виктор, св. Франциск Азийски, св. Клара, всички те са били гностици и следователно – катари."

¹ Данте е бил по всяка вероятност ръководител на мистичния орден *Верните в Любовта*." (Торните цитати взимам от книгата на Седир *Розенкройцерството – история и доктрина*.)

Според френския окултист Папюс Данте е бил запознат с езотеричната наука, което се вижда от мистичното му съчинение *Божествена комедия*, което е построено по седморните ключове на Кабалата. Това си схващане Папюс е изложил в главното си съчинение *Методично изложение на окултната наука*.

Според Седир мистиката на християнското учение е най-силно изразена в чудната книга *Подражание на Исуса*, пи-

сана от Тома Кемпийски, който е бил във връзка с катарите, която розенкройцерите от 1614 година вземат като молитвеник и я дават на неофитите си като безпогрешно ръководство. Тези адепти уверяват, както и вярата им в Словото изяснява техния неизменен синтетизъм, както и опитното им знание, което имат за ролята на нашия Спасител като ръководител и център на всички светове.

"Елифас Леви мисли, че *Романът на Розата и Комедията* на Данте са две противоположни форми на едно и също творение — Посвещение в интелектуалната независимост, сатира за съвременните институти и алегорична форма на Великите Тайни на Розенкройцерското братство. Тези важни изявления на окултизма съвпадат с епохата на пропадането на Тамплиерите, докато Жак дьо Менг и Клопинел (които според някои са едно и също лице), съвременници на Данте, процъфтяват в двора на Филип Хубави. *Романът на Розата* е епическа поема на старата Франция. Това е едно дълбоко съчинение под обикновена форма. Това е едно изложение на *Мистерииите* на окултизма, също така мъдро, както това на Апулея. *Розата* на Фламел, тази на Жак дьо Менг и поемата на Данте цъфтят на едно и също дърво."

От горните цитати на Седир много ясно се вижда, че албигойците и катарите са били едно гностическо, езотерично братство и са имали своите *Мистерии* и *Посвещения*, както и всички езотерични братства. А те, както знаем, не са нищо друго, освен Богомилството, пренесено на Запад. Следователно, и богомилите са едно езотерично братство, и само в тази светлина трябва да бъдат разглеждани.

Отношението на Богомилите към децата

Критиците на богомилите ги обвиняват, че те не обичали децата и не се женели. Това се опровергава от положението, че те са се стремили да бъдат като първите християни и са се наричали просто *християни* и са подражавали в живота си на Христа, Когото са признавали за Велик Учител и Спасител на човечеството. А знае се, че Христос е обичал децата и затова казва: "Оставете децата да дойдат при Мене." А що се отнася до въпроса за брака, женитбата, обикновените богомили са се женили и са имали семейства и деца, а безбрачието е било за свършените, които са били като апостоли на учението и затова е трябвало да са свободни от семейни задължения. Това е истината по този въпрос.

От такъв характер са всички твърдения на критиците на Богомилството — те си създават известна идея за богомилите, известна представа за тях и след това ги критикуват, без тази представа да отговаря на реалността.

Богомилите и тайните науки

Някои от враговете на богомилите ги обвиняват, че се занимавали с гадателство, чрез което прониквали до лековерните и суеверни прости хора, които били още под влияние на езичеството, в което се практикували различни гадателски изкуства. Това обвинение е профанизиране на един факт, но все пак е показателно, че богомилите са се занимавали с окултните науки, които противниците наричат *гадателски*. Значи, те са се занимавали с астрология, хиромантия, физиогномия, кабала и прочее, което се потвърждава и от факта, че те приемали *учението за четирите елемента*, което стои в основата на окултните науки. И не може да бъде другояче, щом като са имали връзка с манихеите и неоплатониците и щом от тях са произлезли розенкройцерите, в чиито среди се развивала астрологията и алхимията с голяма дълбочина.

В средновековната апокрифна книжнина се срещат и гадателни книги като *Коледник*, *Гръмник* и др., в които се описва какво ще се случи през дадена година, било с хората, било с животните, било с културите по полето, какво ще е времето през тази година и пр. Това ясно показва, че те са се занимавали с мондиалната и метеорологична астрология, която дава такива прогнози, с която се е занимавал и знаменитият астроном Кеплер.

Така че, това обвинение, което се приписва на богомилите като грях, е още е едно доказателство, че те са окултно общество, което се е занимавало с различните окултни науки.

Магията като основа на Богомилството - Боян Магът

Също така нека вземем предвид прозвището, което се приписва на основателя на Богомилството — Боян Магът. Значи, за да бъде маг, той се е занимавал...*

*... цели книгата *Енох*, която говори за планетните сфери. Щом богомилите са приемали това учение, което е чисто окултно, то и те са едно окултно общество.

* в оригинала липсва страница

Учението за седемте небеса

Според Евтимий от Акомония богомилите приемали *Учението за седемте небеса*, създадени от Бога Отца. За седемте небеса се говори и във *Видение Исаево*, а също и в *Тайната книга*, която се счита за богомилска. Също така в тази *Тайна книга* се говори, че Сатанаил увлякъл със себе си ангелите от петте долни небеса, което също отговаря на един окултен факт, на който сега няма да се спирам. Учението за седемте небеса е също така окултно учение и щом богомилите са го приемали, това показва, че те са едно окултно общество.

Какво нещо е апокрифна книжнина

Професор Иван С. Марковски, който е написал книга под заглавие *Вехтозаветни апокрифни и псевдоепиграфи*, казва следното: "Характерно за вехтозаветните апокрифи и псевдоепиграфи е това, че те имат своето начало в един особен род тайнствена езическа литература* от което по-късно се възползвали и някои юдейски и християнски писатели с еретически разбирания. Така че, тези писания са от езотерично естество, но в тях има примес повече или по-малко на юдейски и християнски религиозни представи и понятия и на библейски повествувания. В някои от тях по-ясно личат следите на езическите религиозни обичаи, говори се за тайнствени науки, за митология и митични предания, за тайнствени закони и сили в природата. Така че, появилите се в последните два века от дохристиянското време, а и после еврейски тайнствени писания по съдържание имали известно сходство с езическата писменост от този род. Така например, юдейската митична секта на *терапевтите* освен канонизираните книги на *Вехтия Завет*, притежавали и особен род писания, приписвани на бележити мъже от древната история, от които черпели тайната мъдрост."

От тази мисъл на Марковски ясно се вижда, че апокрифните книги са с повече или по-малко окултен характер, като разбира се има примесени и много фантазии и заблуждения. А щом богомилите са си служили с тях, това още един път показва, че те са окултно общество.

От всичко казано дотук се вижда ясно, че богомилите са били едно окултно братство, което е било пратено от Бялото

Братство да повдигне българския народ, като му даде високи идеали и да му даде методи, с помощта на които да може да одухотвори и преобрази целия си живот. Те са имали великата задача да дадат подтик, импулс на зараждащата се европейска култура, да пробудят човешкия ум и да му дадат импулс да изследва както живота, така и природата и да се добере до великото знание, носители на което са били самите богомили като езотерично братство. Като окултно общество те са разполагали с големи знания, които са прилагали във всекидневния си живот и затова те са били хора с високи идеали, със силен характер и готови на всички жертви за своите идеи. Само хора с високи идеали, които считат за свещени, и със силен характер могат да се жертват за своите идеи. А богомилите бяха готови на всички жертви за своите идеи.

Богомилите имаха за задача да създадат новия тип човек, човека-християнин в неговия първичен и дълбок смисъл, човек, който да прилага в живота си Учението на Христа. Те са имали методи, чрез които са влизали в непосредствена връзка с Христа и с великите разумни същества на Космоса, което им е давало сила да могат да превъзмогнат всички изпитания и страдания с радост. Затова те са се наричали *християни*, а техните противници са ги наричали *еретици*. Като християни те са се стремили да подражават в живота си на Христа и затова са прилагали всичко, каквото Той е казал и са правили всичко, каквото Той е правил.

В 35-ти стих от първата глава от *Евангелието на Марка* се казва: "На сутринта, когато беше още тъмно, стана и излезе и отиде в уединено място и там се молеше." С това е показано, че Христос, макар и Бог, въплътен в плът, имал нужда да се моли, за да поддържа връзката си с духовните сили, които се изливали чрез Него върху човечеството. И Той се е молил рано, преди изгрев слънце, когато приливът на жизнената енергия е бил най-силен. И ако Христос е правил това, колко повече ние трябва да го правим? И богомилите, като християни, са подражавали на Христа в това отношение. Те са посрещали изгрева на слънцето с песни и молитви. И Учителя ни предаде тази тайна на ранното посрещане на слънцето с песни и молитви. А виждаме, че Исус го е практикувал и го е предал на Своите ученици. Това е една практика на всички окултни школи на Древността, както и на съвременните такива. Знае се, че Питагор и неговите ученици с молитва и песни са посрещали изгрева на слънцето. Това са правили и първите християни и богомилите,

като наследници на християнското езотерично учение на правили същото.

Допълнителни сведения за окултния характер на Богомилството

Елена Папазова в своята книга *Богомилски надгробни паметници в Босна и Херцеговина* между другото казва:

1. "В учението на богомилите е отразено схващането на гностиците за възможността чрез духовна чистота да се възвиси душата до едно общение с Първоизточника на Светлината, до Словото, до Христа." Това показва, че това е едно окултно схващане, практикувано от гностиците, които са били една окултна школа. И богомилите, като са поддържали същото учение, показват, че и те са една окултна школа.
2. „Богомилите, верни на принципа на манихеите, виждат своята задача не само в борба срещу злото, но и в преобразяване на злото чрез душевна чистота. *Съвършените* богомили се освобождавали от злото и развивали една мощна любов към човека, истинска християнска любов, за да може да се превърне силата на злото в добро." Това е един окултен принцип, практикуван от манихеите, които са една окултна школа. Щом и богомилите са го практикували, и те са окултна школа.
3. Александър Соловьев, изследовател на Богомилството, между другото казва: "Символите на Месеца и на Слънцето върху надгробните паметници могат да бъдат обяснени във връзка с езотеричното учение на богомилите, според което Слънцето и Месеца са небесни ладии, жилища на праведните души пред вратата на Рая. Това старо учение на манихеите е било пуснало дълбоки корени между босненските богомили и затова те го изобразявали върху своите надгробни паметници. Тези символи показват дълбоката зависимост между човека, Слънцето, Месеца и звездите, особено ясно подчертано в старите източни религии." Това също показва на окултния характер на богомилите.

"Може би тук трябва да намерим и следи от келтите. В един стар храм в Ирландия, който датира от преди 4200 години преди новата ера, има орнаменти във форма на спирала, върху много камъни. На едно място на задната страна на малкия храм се намира странно изображение,

което представя слънчева ладия." И тази ладия и още други митове сочат на зависимостта, която е съществувала в старо време между келтската и египетската култура", казва Заилмакс фон Елиховен. Известно е, че в учението на Мани чрез неговите учители Скитилиос и Тереинтус, са се ввели елементите на старите спиритуалистични традиции на келтите и на египтяните. Не е било трудно тези елементи да минат и в учението на богомилите. Това също показва, че богомилите са окултна школа, защото както Мани, така и Скитиятос са велики окултисти.

4. "Също и в пещерите на Ломбардия и Пиринеите, където последните катарти търсили убежище, можем да видим тук и там по скалите още някои рисунки. Ту виждаме изобразени знака на Слънцето – монограма на Христа или теоморфния слънчев кръст, кръстът на възкресението."
5. "Понякога, макар и по-рядко, виждаме изображение на петолъчна звезда. Някои археолози виждат в това остатък от една много древна традиция на питагорейците, чиято емблема е била пентаграма. У старите славяни числото 5 е играло голяма роля. Като свещено число, вероятно като допир с известни източни мистични учения. Мани, както е известно, от актовете на архиепископ Архелай, сам добре е познавал учението на Питагора. Символът на пентаграма е могъл чрез манихеите да мине и у богомилите." Това също показва, че богомилите са окултна школа, защото пентаграмът е емблема на западните окултни школи.
6. Зигавин изтъква, че една от най-високо оценените книги у богомилите, е *Псалтирът*. Тук трябва да кажа, че *Псалтирът* е от есейски произход, а есеите са една окултна школа на Древността. *Псалтирът* се състои от ред магически окултни формули. И богомилите са знаели това и затова са го ценяли. Това пак ни показва на техния окултен характер.
7. Един от най-добрите познавачи у нас на Богомилството, професор Иордан Иванов, казва: "Отчасти чрез гностицизма, отчасти от вавилонски предания са минали в манихейството астрономическите понятия, както и вярата в влиянието на седемте планети върху човешкия живот. И тези схващания са се предали и на богомилите." Това също потвърждава, че богомилите са окултна школа, защото астрологията, която се занимава с влиянието на звездите върху живота на човека, е една окултна наука.

8. Върху един голям саркофаг е издълбана върху цялата повърхност една хубава свастика. А свастиката е една от най-старите и най-примитивни форми на кръста. Тя се счита за символ на животворния пламък на Слънцето.
9. Бихали Мерия казва, че само изследването на митовете може да ни обясни зависимостта между образите и орнаментите. Тези изображения на космически и растителни форми ни напомнят на *Мистерии* на друидите. Срегат се също изображения на *Дървото на Живота*. На много места се виждат лозови клонки, обкичени с тежки гроздове. Тези мотиви от най-стари времена са били свързани с живота след смъртта, напомнят на райската градина. Изглежда, че каменоделците са вградили в камъните цялата пищна растителност. Всичко диша движение и ритъм — ритъмът на Живота. А често се срещат и спирали. Те още от Древността са били символ на отвъдния живот на душите.
10. При цялото богатство на различните сцени, символи и орнаменти се чувства нещо общо. Като че ли всичко идва от един общ източник, всичко като чели сочи на вечното, което стои отвъд Смъртта. На някои места са дадени сцени и елементи от Космогонията на богомилите.
11. "Във връзка с въпроса за отричане на култа към иконите от богомилите, образите на евангелистите в едно *Евангелие*, което е било преписано от Богомил, предназначено за техните проповеди, лицата на евангелистите са били заменени с техните символични изображения във вид на животни. В две...* богомилски *Евангелия* от 14 век, от богомилски произход, може да видим тези изображения. Изглежда, че като отричали изобщо иконите, богомилите не били против религиозната живопис." Когато говорех за първата епоха на богомилите, споменах, че Симеон Антипа е нарисувал образите на Боян и Богомил и на други богомили, което показва, че не са против живописиста.

Тези изображения на животни на местата на лицата на евангелистите са стари окултно-християнски символи и се срещат още при първите християни. Това също потвърждава, че богомилите са окултно общество. Тези животни са четирите елемента на Сфинкса — *телец, лъв, орел и човек*, които съществуват от най-дълбока древност във всички окултни школи. Този въпрос подробно съм го разгледал в изложението на окултната страна на Християнството.

* в оригинала не се четат

12. Знае се също, че живописца е била неделима част на апостолската дейност на манихеите. Мани сам е илюстрирал книгите си. Според неговите собствени изказвания, картините, с които били украсени неговите книги, допълвали думите на проповедта за образованите хора. За необразованите подкрепяли откровението. Всички ориенталски извори за манихейството твърдят, че сам Мани е бил голям художник. В своята книга *Кефалония* той сам казва, че намира едно предимство на своята собствена религия спрямо старите религии в това, че е изобразил своето учение в леко усвоими изображения.

БОГОМИЛСТВОТО КАТО ХРИСТИЯНСКО УЧЕНИЕ Космогонично учение

Понеже от богомилската литература не ни е останало почти нищо, съвременните изследователи на Богомилството се ползват изключително от противниците му, за да възстановят тяхното учение. Но противниците на Богомилството изнасят учението в такава форма, в каквата то е съществувало само в техните умове, но за действителното учение на богомилите ние може да си съставим понятие само от логични заключения, изхождайки от някои изказвания на техните противници, като например твърдението, че те се наричали *християни*.

Общопризнато от всички изследователи е, че богомилите се наричали просто *християни* и са се стремили да въплътят в живота си Учението на Христа, което е Учение на любовта и братството между хората и народите. Това е едно положение, от което можем да излезем, за да си съставим известно правилно понятие и представа за учението на богомилите. Защото те са били хора умни, сериозни и с дълбока и светла мисъл и не са могли да поддържат неща, които са противоречиви сами по себе си. Щом като са се наричали *християни* и *Евангелието на Йоана* им е било настолна книга, те са приемали изцяло Учението на Христа, изложено в *Евангелията*, в *Посланията* и *Деянията на апостолите* и няма в тяхното учение място за някакъв дуализъм. Аз изясних в предишните глави как те са разбирали Сатанаил и неговата дейност – като слуга на Бога и изпълнител на Неговата Воля. Можем да кажем, че те са наследници на езотеричната традиция на Християнството и са имали дълбоки разбирания за мировите закони и тяхното проявление, която традиция официалната църква отхвърля, като приема само буквата на Християнството, а в живота си остава езичеството. А у богомилите няма такова противоречие между идеите и делата. Те каквото говорили и учили, го прилагали в живота си. У тях, както вече изтъкнах, най-свещено и почитано е било *Евангелието на Йоана*, в което намираме най-пълно и дълбоко изложено езотеричното учение на Христа.

От друга страна, според съвременната окултна наука, изнесена от Учителя, богомилите са ученици на Третия клон на Бялото Братство, следователно в тяхното учение ние трябва да

открием учението на Бялото Братство, което лежи също и в основата на Християнството, което е плод на Втория клон на Бялото Братство.

В тази светлина ще се опитам да изнеса учението на богомилите.

Богомилите не са секта, не са религиозно общество, както се разбира обикновено сега. Не са също и социално учение, както ни го представят съвременните изследователи. Богомилите са едно окултно общество, както показах това в осмата глава: *Основания, които показват, че Богомилството е окултно учение*, и имат за основа езотеричното учение на Христа.

Щом като богомилите са наследници на езотеричното християнство, то трябва да видим в общи линии какво е това учение, за да разберем истинското учение на богомилите. То е дадено както в *Евангелията*, най-вече в *Евангелието на Йоана*, също така и в *Посланията на апостолите*, най-вече в посланията на апостол Павел, който казва, че говори Мъдрост между *свършени*. Той казва буквално: "Обаче, ние поучаваме мъдрост между *свършените*, ала не мъдростта на този век, нито от властниците на този век, които преминават, но поучаваме Божията тайнствена Премъдрост, която е скрита /т.е. окултна/, която е предопределена от Бога преди векове да ни докарва Слава. Никой от властниците на този свят не я е познавал, защото ако бяха я познали, не биха разпнали Господа на Славата. А според както е писано: "каквото око не е видяло и ухо не е чуло и на човешко сърце не е дохождало, всичко това е приготвил Бог за тези, които Го любяат." А на нас Бог откри това чрез Духа, понеже Духът издирва всичко, даже и Божиите глъбини. Защото кой човек знае що има в човека, освен духът на човека, който е в него? Така и никой не знае, що има в Бога, освен Божият Дух. А ние получихме не духа на света, а Духа, който е в Бога, за да познаваме това, което Бог е благоволил да ни подари. /1 Послание към коринтяните 2:6-12/

Апостол Павел продължава: "Кое то и възвестяваме не с думи, научени от човешка мъдрост, но с думи, научени от Духа, като поясняваме духовните неща на духовните чловеци. /1 Послание към коринтяните 2; 13/

От тази мисъл ясно се вижда, че апостол Павел е говорил не само пред обикновени слушатели, с които образуват църквите, а и пред *свършени* в богомилски смисъл на думата. А *свършени* са тези, които с работа над себе си са достигнали до състояние да разбират по-дълбоките Тайни на Битието и

Живота, които са влезли в Пътя на окултното развитие. На тях той разкрива Божествената Мъдрост, Божественото знание, което, както сам казва, е получил направо от Бога чрез Божия Дух, с Когото той е бил във връзка. Това е Мъдростта, която се разкрива във вътрешните окултни школи на подготвени хора. Тази Мъдрост им разкрива Тайните на Битието и Живота, вътрешните закони, по които е създаден и се развива светът, вътрешните закони на Живота и на човешкото Битие.

Тези *съвършени*, за които говори Павел, това са третата категория богомили, т.нар. *съвършени*. Те са познавали Божествената Мъдрост, за която говори апостол Павел и са живели съобразно нея. По-нататък апостол Павел казва: "Но естественият човек не побира това, което е от Божия Дух, защото за него е глупост и не може да го разбере, понеже то се изпитва духовно. Но духовният човек изпитва всичко, а него никой не изпитва, защото кой е познал Ума на Господа, за да може да го научи? — А ние имаме ума Христов." И след това казва: "И аз, братя, не можех да говоря на вас като на духовни, но като на плътски, като на младенци в Христа. С мляко ви хранех, не с твърда храна, защото още не можехте да я приемете. И сега още не можете. Понеже и досега сте плътски, защото докато има у вас завист и разпра, не сте ли плътски и не постъпвате ли по човешки?"

И след това апостол Павел казва още следното: "Върху това имам да кажа много неща и мълча за пояснение, защото бавно схващате. Понеже вие досега, според изтеклото време, и учители можехте да станете, имате нужда да ви учи някой на най-елементарни начала на Божието Слово, и достигнахте да се нуждаете от мляко, а не от твърда храна. Защото всеки, който се храни с мляко, е неопитен в учението за Правдата, понеже е младенец. А твърдата храна е за пълнолетните, които са упражнявали чувствата си да познават доброто и злото." */Послание към евреите 5,11-14 ст./*

От тези няколко мисли се вижда, че апостол Павел, който е един от видните апостоли на Християнството и който е получил Учението чрез откровение от Христа, говори две учения — пред младенци говори учението на млечната храна, която е за деца, а пред съвършените говори Мъдрост, която е твърда храна. Млякото, за което говори Павел, това е екзотеричната, външната страна на учението, което той преподава с църквите, а твърдата храна — това е езотеричната страна на учението, която той изнася в окултната школа, за което само загатва в пос-

ланията си, без да го излага. Това е учението, за което Христос казва на учениците: "На вас е дадено да познаете Тайните на Царството Божие, а на тях, /т.е. на широките народни маси/ се говори с притчи."

И богомилите, които са наследници на езотеричното християнство, са именно тези, специално *свършените*, които се хранят с твърда храна, с Божествената Мъдрост, с езотеричното учение. А каква е основата на това учение, каква е неговата същност?

Апостол Павел, като посветен, казва: "Ние живеем, движим се и съществуваме в Бога." Значи, според него целият свят, с всичко съществуващо в него, е проявление на Бога и съществува в Бога. Вън от Бога няма нищо. И този Бог живее скрит във всички хора и във всички същества и чака момента да му дадат възможност да се прояви, за да им разкрие Своята Любов и Мъдрост.

Същото учение са поддържали и богомилите, които приемат целия *Нов Завет* без никаква уговорка. На друго място, в беседата пред атиняните, Павел казва: "Аз ви говоря за Незнайния Бог, за Който видях един надпис във вашите храмове." А в *Посланието към римляните*, първа глава 20-ти стих, казва: "Понеже това, което е възможно да се знае за Бога, на тях /сиреч на посветените, на свършените/ е известно, защото Бог им го изяви. Понеже от създанието, това, което е невидимо у нас, т.е. Вечната Му Сила и Божественост, се вижда ясно разбираемо чрез творенията. Така щото, хората остават без извинение, щото като познаха Бога, не Го последваха като Бог, нито Му благодариха, но извратиха се чрез своите мъдрувания и несмисленото им сърце се помрачи"

А *Посланието към Тимотея*, 6-та глава, 16-ти стих казва: "Бог, Който сам притежава безсмъртие, обитавайки в непристъпна светлина, Когото никой човек не е видял, нито може да види, Комуто да бъде чест и вечна сила." Йоан казва: "Той е познат от Сина и на тези, на които Синът благоволи да Го открие", сиреч на посветените, на *свършените*. Павел също казва: "Бог е Огън всепояждащ за онези, които не Му се покоряват."

Тази идея за Бога и за Неговото познаване, изявен чрез Сина, е основа на християнското езотерично учение и следователно и на богомилите, които се наричали *християни* и приемали изцяло *Новия Завет*. Този Бог, за Когото Павел говори и Който е познат на посветените, е скрит дълбоко във всяка

душа и езотеричното християнство и богомилите посочват Път, по който човек може да стигне до Него и да Го познае. И който Го е открил у себе си, той ще Го намери и във Вселената, изявен чрез Сина.

Втората основна идея, и всъщност най-важната в Павловото благовестие, е идеята за Христа и Неговото изкупително дело за човечеството. За това Павел говори в *Първото послание към Тимотея*, 2-ра глава, 5-ти стих. "Защото има само един Бог и един ходатай между Бога и човеците, Христос Исус, който като своевременно свидетелства за това и даде себе си откуп за всички. И без противоречие велика е Тайната на благочестията. Той, който биде явен по път, доказан чрез Духа, вииден от ангелите, проповядван между народите, повярван в света, възвишен в Слава."

В *Посланието към евреите* 1-ва глава, 1-2 стих, Павел много говори върху Тайната на Христа, като казва: "Бог, Който много пъти и по много начини е говорил в старите времена на бащите ни чрез пророците, в края на този век говори нам чрез Сина, Когото постави наследник на всичко, чрез Когото направи и световите"

"Който бидейки Сияние на Неговата Слава и отпечатък на Неговото същество, и държейки всичко чрез Своето могъщо Слово, след като извърши чрез Себе Си очищение на греховете, седна отдясно на Величието на всичко и стана по-горен от ангелите, колкото името, което наследи, е по-горно от тяхното. Защото кому от ангелите е рекъл Бог някому: "Ти си Мой Син, Аз днес те родих", и още: "И Аз ще му бъда Отец и той ще Ми бъде Син." А когато пък въвежда Първородния във Вселената, казва: "И поклонете се нему, всички Божии ангели." И за ангелите Си казва: "Който прави ангелите си силни като ветрове и служители си като огнен пламък." А за Сина Си казва: "Твоят престол, о, Боже, е до вечни векове. И скиптърът на Твоето Царство е скиптър на Правда." "Възлюбил си Правдата, а намразил си беззаконието, затова, Боже, твоят Бог те е помазал с миро на радост повече от твоите събрата."

"В началото, Ти Господи, си основал земята, и дело на Твоите ръце е Небето. Те ще изчезнат, а Ти ще пребъдеш. Да, те всички ще овехтеят като дрехи и като одежди ще ги свиеш и те ще бъдат изменени, а Ти си същият и Твоите години няма да се свършат."

Във всички гореприведени мисли на апостол Павел се изнася езотеричното учение за Отца и Сина и че светът е създаден

чрез Сина и всичко е подчинено на Него. А щом богомилите са приемали и *Посланията*, и *Евангелията* като основа на тяхното учение, къде има тук място за дуализъм, за който ги обвиняват техните противници? Дуалистичното Богомилство е измислено от техните противници, които не са разбирали дълбоките основи на тяхното учение и техните космогонични разбирания за дейността на Сатанаил като изпълнител на Божията Воля, а не като самостоятелен Бог. А истинското богомилско учение е това, което изнасям тук, което е и в основата на Християнството и на всички езотерични учения.

А Йоан още по-ясно в началото на своето *Евангелие* изнася учението за Словото, като творческа сила на Вселената. А богомилите са лягали и ставали с това *Евангелие* в ръка, което ясно показва, че Словото, Синът Божий, е Творец на света и всичко чрез Него е станало. При това учение къде има място за дуализъм? А всички изследователи на Богомилството са еднородни, че *Евангелието на Йоана* е било наръчна книга на богомилите. Щом е така, как те могат да пренебрегнат учението за Словото, изложено в него, и да приемат учение, което се съдържа в апокрифните легенди и в народните приказки, с които те са си служили, за популяризиране на някои техни идеи, но никъде не се казва, че те са си служили с тях, както с *Евангелието на Йоана*. А що се отнася до *Тайната книга*, и тя има съмнителен произход и ако е богомилска, тя е от покъсен период, когато основното християнско богомилско учение е било примесено с чужди и криворазбрани идеи, каквато е идеята за Сатанаил и неговата роля в космичното творчество. В друга глава изложих как първото, чистото Богомилство е разбирало този въпрос.

Поради важноста, която представя *1-ва глава* на *Евангелието на Йоана*, където е изложено учението за Словото, и откъдето ясно се вижда, че в това учение, което е споделяно от богомилите, няма място за някакъв дуализъм, затова ще предам началото на тази глава, която богомилите са четели всеки ден и са размишлявали върху нея, с което са постигали ясно-видство, както са правили и техните приемници — розенкройцерите.

"В начало бе Словото, и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог. То в начало бе у Бога. Всичко чрез него стана и без него не е станало нищо от това, което е станало. В него бе животът и животът бе виделина на човеците. И виделината свети в тъмнината, и тъмнината я не обзе."

"Яви се човек, изпратен от Бога, името му Йоан. Той дойде за свидетелство, да свидетелства за виделината, за да повярват всички чрез него. Не бе той виделината, но дойде да свидетелства за виделината. Истинската виделина, която осветява всекиго човека, идеше на света."

"Той бе в света. И светът чрез него стана, но светът го не позна. У своите си дойде, но своите му го не приеха. А на ония, които го приеха, даде власт да станат чада Божии, сиреч на тия, които вярват в неговото име. Които се родиха не от кръв, нито от плътска похот, нито от мъжка похот, но от Бога се родиха."

"И Словото стана плът и пребиваваше между нас. И видяхме славата му, слава като на единородния от Отца, пълен с благодат и истина."

Тук много ясно е дадено учението за Словото като единствен творец на света, чрез когото е станало всичко; което стана плът и се всели между нас. Това учение са поддържали и богомилите, които са имали *Евангелието на Йоана* за най-свещено и за най-дълбоко. Да се приписва друго учение на богомилите, това значи да се изкарват като хора, изповядващи две учения – учението за Словото и учението за Сатанаил като творец на света. Аз изясних как са разбирали богомилите тази идея, която е една езотерична идея, която, разбрана екзотерично, води до криви заключения. Защото, както казах вече, за богомилите *Евангелието на Йоана* е най-свещената книга и всичко, каквото пише в нея, е свещено и истинно, и е аксиома, която не търпи никакво съмнение. Следователно, това, което се говори за техния дуализъм, е измислица на техните противници, които не разбират нищо от езотеричните истини. *Учението за Словото* е легнало в основата на всички езотерични учения, като *принципа за полярността* е един метод за проява на творческото Слово. Но *принципът на полярността* не значи дуализъм. Защото тук става въпрос за един принцип, който действа в света, зад който стои Великата Разумност като единствен Ръководител и Творец. Този *принцип на полярността* действа в цялата Природа. Всички енергии са поляризиращи, но действат в пълна хармония, защото са под ръководството на Великата Разумност. Нима когато учените казват, че електричеството има два полюса, положителен и отрицателен, трябва да ги считаме за дуалисти? Така и в творческия процес на Битието има два полюса, които се ръководят от Великата Разумност. Но това не значи дуализъм. Защото и човек има две ръце, два крака, две очи, две уши и пр., но не е дуалист. А двата полю-

са на творческия процес са двете ръце на Великата Разумност, която твори.

Следователно, според истинското богомилско учение, което се намира и в *Евангелието на Йоана*, и в *Посланията* на апостол Павел, Бог е Творецът на света и Той е единственият господар и управител на света, който царува с Любов, управлява с Мъдрост и освобождава с Истината. И ако съществува някаква друга сила, която наричат Сатана, това е един служител на Бога, натоварен със специална задача. Казано на езика на науката, той е отрицателният полюс на енергията.

Словото, Синът, е това, което в окултната наука се нарича *Проявеният Бог*. Той е Душата на света, който организира и одухотворява света. Но както всеки предмет има сянка, така и Проявеният Бог има своя сянка, говоря символично; тази сянка е това, което наричат Дявол и Сатана. Думата *Сатана* произлиза от санскритския корен *sat*, което значи *проява*. Значи, Сатана е отрицателният полюс на Проявения Бог, на проявяващата се творческа сила на Битието, на Божественото Слово, чрез когото Бог е създал видимия свят. Защото Той е една сила, която съгъства материята, за да стане способна за образуване на формите. Той е една сила, която има центробежно движение, която излиза от центъра на Битието и се движи към периферията, вследствие на което съгъства материята. И ако богомилите са говорили за Сатана като творец на видимия свят, те са го правили именно в горния смисъл, без да го боготворят и да му придават самостоятелно съществуване като противник на Бога. И сам Христос казва: "Иде князът на този свят, който няма нищо общо с мене." Значи и сам Христос признава, че съществува един княз, който управлява този свят, но който няма нищо общо с Христа, със Словото, което създава и организира света. По-нататък Христос казва: "Аз победих света, даде ми се всяка власт на небето и на земята. Идете и кръщавайте народите в Името на Отца, и Сина, и Светаго Духа." Това са езотерични, мистични идеи, които трябва правилно да се разберат.

Това е учението, което са проповядвали богомилите, което е учението на всички езотерични школи.

Значи, богомилите са признавали съществуването на три основни Принципа в Битието — Бог Отец, Бог Син и Светия Дух. Но те са ги разбирали в техния езотеричен смисъл. Според съвременната окултна наука, предадена ни от Учителя, тези три Принципа, това са Любовта, Мъдростта и Истината. Любовта е основата, същината на всичко съществуващо.

Мъдростта е Пътят на изявлението на тази първична реалност на Любовта. А Истината — това е плодът на този творчески процес на Мъдростта, тя освобождава. Затова Учителя казва: "Само светлият път на Мъдростта води към Истината. В Истината е скрит Животът."

Това са в общи линии космогоничните схващания на богомилите, които са космически схващания и на езотеричното християнство, продължение на което се явява Богомилството и след това — Розенкройцерството.

Като последователи на едно езотерично учение богомилите са споделяли и *учението за троичността* на човека. Според езотеричното учение човек се състои от дух, душа и тяло. Това са приемали и богомилите, защото то е съставна част от учението на езотеричното християнство. Същината на човека е духовният човек, душата, в която живее духът. И тази душа се развива чрез последователни превъплътявания, за да развие своите вътрешни потенциални възможности, които са вложени в нея от Бога. Че Християнството е приемало това учение се вижда от мисълта на Христа, където говори за Йоан Кръстител, като казва: "Ако искате да приемете, той е Илия, който имаше да дойде."

А Морис Магр в своята книга за албигойците казва: "Според албигойците възвръщането на човечеството към Божественото се извършва чрез последователни прераждания." И немският историк Гьорингер, и други автори потвърждават, че богомилите са приемали и проповядвали *учението за прераждането* като закон за човешката еволюция. Редом с *учението за прераждането* в християнството се приема и *учението за Кармата*, което е изразено с думите: "На всекиму ще бъде отдадено според делата му." И "Кой каквото посее, това ще и да пожъне."

Такова е в общи линии учението на езотеричното християнство за човека и неговото развитие, което се приема и от богомилите, като наследници на езотеричното християнство.

А колкото до версията, че богомилите отричали *Стария Завет* като даден от Сатанаил, това е едно твърдение, което не отговаря на истината. Защото те, като езотерици, са знаели много добре кой е Мойсей и къде е учил той, както и Кой му е говорил. Едно езотерично учение не може да даде такова твърдение. От друга страна сам Христос, като говори, на много места се позовава на *Стария Завет*, което е показано най-вече в *Евангелието на Матей*.

* * *

Според професор Димитър Ангелов учението на богомилите в общи линии е следното: Първата особеност на богомилската религиозна философия е нейният идеалистичен характер. Богомилите са поддържали гледището, че първоначално е съществувал само Един Творчески Дух, добрият Бог, а материята, с нейните 4-ри елемента, е била създадена в резултат на Неговата дейност. От него са били създадени и хилядите ангели. Това е била тезата и на официалната църква. За разлика от православните теолози, богомилите приемали, че освен Небесния Отец, като един допълнителен създател, се явява Неговият син Сатанаил, който не е работил самостоятелно, но под контрола на Отца; той е бил изпълнител на идеите и Волята на Отца и по Негово нареждане е създал растенията, животните и човешкото тяло */видяхме по-горе как богомилите са разбирали тази идея/*.

Но това раздвояване на Творческия Дух на два вида — добър и лош, не изменя по същество идеалистичните основи на богомилското учение и не е в противоречие с тезата за първичността на съзнанието и вторичността на материята. Богомилският дуализъм е само една разновидност на идеалистическите философски възгледи на християнството и не може да бъде отделено качествено от тях. Идеализмът на богомилите е обективен и конкретен. Те противопоставят рязко духа на материята, като напълно откъснати една от друга различни субстанции. Този техен възглед прозира ясно от схващането им за естеството на човека. Според тях човек е съставен от две същности — добрата душа, вдъхната от Бога, и греховната плът, направена от Дявола. Душата на човека, затворена в греховната обвивка, страда тежко, тя се чувства като в тъмница и непрекъснато се стреми да се избави от нея, като я одухотвори и пресъздаде чрез развитието на добродетелите и способностите в течение на ред съществувания. След смъртта на човека тялото става на пепел, а душата преминава в духовния свят, където преминава последователно през планетните сфери, където се пречиства и след като премине през сферата на Слънцето, където преживява райското блаженство, се връща отново на Земята за ново възплъщение.

Тези схващания на богомилите ги приближават твърде много до философско-религиозните възгледи на гностиците и манихеите. Характерно за гностицизма е било да разглежда материята като зла същност и да търси начин, чрез който човек би могъл да се избави от нея и да слее душата си с доброто Начало.

Съставяйки своята Космогония, богомилите били изгълнени с увереност, че са разкрили цялата история на Вселената и на човешкия род, отначало до край и че са достигнали до най-дълбоките Тайни на Битието. Те се гордеели с това, че на тях са познати *световните глбини*, че единствени те са в състояние да разберат в подробности въпроса за произхода на небесния и на видимия свят, за проявите на човека и неговата същност, за борбата между доброто и злото, за крайния завършек на Вселената и пр. Богомилските проповедници и писатели имали съзнанието, че са достигнали до притежание на истината, т.е. познавали са най-съкровените явления на Природата и обществото. В това отношение богомилите приличали на гностиците.

До такова познание, което притежавали за света, живота и човека, богомилите достигали чрез откровение от Бога и Светия Дух. Такива откровения имали свършените богомили.

Според Ефтимий Зигавин те се хвалели пред своите слушатели с това, че в тях обитавал Светият Дух, който им давал възможност да знаят всичко и да поучават останалите хора. Те настоявали, че като проповядват своето учение, раждат Светия Дух в хората и поради това сами си давали прозвището *богородници*.

/Всичко гореказано за богомилите е много вярно, защото те са развивали висшия Аз в себе си, изградили са тялото на Любовта, това, което в индуската философия се нарича Манас, чрез което се проявява Светият Дух, който живее в тях и им дава откровения за Тайните на Бога, Вселената и човека./

"От казаното дотук ясно проличава мистичния характер на богомилската гносеология."

"Друга характерна черта в религиозно-философските възгледи на богомилите е било учението, че във Вселената и в човека се борят две начала – добро и зло. */Това е един факт, който се наблюдава навсякъде в Природата и човека. И Гьоте е казал: "В мене се борят две души – едната ме тегли нагоре, а другата – надолу."* Тази борба се вижда във всеки човек./ Този възглед бил свойствен на различните гностически учения от първия и втория век на нашата ера и по-късно бил възприет и проповядван и от манихеите. */Това показва, че те са наблюдавали живота и Природата, наблюдавали са тази борба в себе си и са дошли до извода, че в Битието работят две начала – добро и зло./* И богомилите, които са били най-будни и издигнати в духовно отношение за епохата си, са схванали борбата на тия две начала в Природата, а и в живота и върху това знание са изградили своята Космогония и есхатология / *учение за второто идване на Христа/.*

"Според съвременните изследователи на Богомилството богомилите са били уверени идеалисти, според които злото начало е създадено от Бога, но се е отклонило и един ден ще бъде разгромено и ще остане да съществува само доброто начало. По такъв начин дуализмът на богомилите се приближава до монотеизма на официалното християнство." /И сам Христос казва някъде — "Иде князът на този свят, който няма нищо общо с Мене" Значи, сам Христос — доброто начало, признава, че князът на този свят е Сатана, той го управлява. Това са учили и богомилите, изхождайки от своето дълбоко окултно учение на закона на полярността. В такъв случай трябва да считаме и официалното християнство, и самия Христос за дуалисти, понеже признават, че злото съществува като един факт в Битието и играе известна роля. Дуализмът е едно смешно изобретение на хора, които нямат никакво понятие за силите, които действат във Вселената./

"Богомилите признавали като извор на Християнството, както и на своето учение, понеже те се наричали *християни*, четирите *Евангелия*, но отдавали най-голямо значение на *Йоановото Евангелие*, тъй като в него се съдържа спиритуалистично-гностичната тенденция, свойствена на тяхното учение. В това *Евангелие* се възхвалява по-отчетливо нематериалната, духовната страна на Битието и на човешкия живот. Христос се явява там не като богочовек, а като Божие Слово, като Логос, като Бог. Поради това *Евангелието на Йоана* им е служило за настолна книга при изпълнение на обредите в техните религиозни общини и по-специално при извършване на посвещение, при приемане от една степен в друга. Изобщо, образът на апостол Йоан е много близък на богомилите. Те го почитали и като автор на *Апокалипсиса*, от който черпели вдъхновение и основа за своите есхатологични възгледи. При своите проповеди, с *Евангелие* в ръка, богомилите имали обичай да тълкуват новозаветните текстове не в техния буквален смисъл, а символично, с оглед да разкрият зад конкретните разкази и случки по-друго съдържание.

Освен с каноничните *Евангелия*, богомилите си служили и с три апокрифни: *Евангелието на Яков*, *Евангелието на Тома*, известно под наслов *Детство Исусово*, и *Никодимовото Евангелие*. И трите тези *Евангелия* са били преведени на гръцки и получили с течение на времето голяма популярност."

/Професор Димитър Ангелов — Богомилството в България/.

БОГОМИЛСТВОТО, КАКТО Е ПРЕДАДЕНО В АПОКРИФНАТА КНИЖНИНА

Вглава: *Основания, че Богомилството е окултно учение*
аз цитирах какво казва професор Марковски за апокрифната книжнина. Той казва, че тя е от окултен характер и говори символично, като символите трябва да се превеждат, за да бъдат разбрани.

Много пъти вече подчертах как трябва да се разбира богомилския дуализъм, а именно като приложение на *закона на полярностите*, както за обяснение на процесите и явленията в Битието, така и за обяснение на проявите в живота. Доброто и злото, духът и материята са само форми на проява на Незнайния Бог на Битието. Доброто и злото, това са само два Принципа, чрез които се проявява Абсолютния Дух на Битието, за реализиране на Своите идеи и планове. В окултизма тези два принципа се наричат Първи и Втори. Чрез Първия принцип Бог е създал физическия свят, от който впоследствие се ражда злото. Но този Принцип не може да организира и одухотвори света. Затова след него идва Вторият принцип, който организира света и го одухотворява. Това организиране и одухотворяване става постепенно. И с все по-голямото организиране и одухотворяване на света Първият принцип губи силите си, като при пълното одухотворяване на света Първият принцип се поглъща от Втория. Представител на Първия принцип е Сатана, наречен от Христа в *Евангелието Князът на този свят*. А представител на Втория принцип е Христос, за Когото е казано в *Евангелието*: "В начало бе Словото." Това са факти вътре в Битието, които ни дават ключа да разберем богомилското учение такова, каквото е в действителност, а не изопачено и окарикатурено.

Всичко гореказано може да ни помогне да разберем така наречената *апокрифна книжнина* и легенди, част от които се приписват на богомилите. Но нека пак повторя, че ние почти нямаме оригинални богомилски произведения. Няма да се спирам да разглеждам всички апокрифни разкази и легенди, но ще се спра на някои принципални положения в тях. Специално като богомилско произведение се приема *Тайната книга*. А богомилите са си служили и с легенди от по-стар

произход. Такива са *Видение Исаево*, *Книгата на Еноха* и *Откровение Варухово*. От богомилски произход е т.нар. *Катарски требник*, който говори за методите на работа у богомилите. В *Тайната книга* и във *Видение Исаево* се изнасят някои от принципите на богомилската космогония.

За да разберем характера на богомилската книжнина, ще предам с мои думи една мисъл от Учителя, който казва, че богомилите някога, в минали прераждания, са били ученици на Херметичната мъдрост в Египет, откъдето са почерпили тази велика Мъдрост. Но, като се преродили в България, където били пратени с цел да повдигнат българския народ, те смесили египетската Мъдрост с народните предания и вярвания, предали я в такава форма, че тя изгубила своя блясък и своето величие, които притежавала сама по себе си. Така че, в богомилските идеи и книжнина трябва да търсим да открием онези елементи, които са присъщи на Херметичната мъдрост. В началото на 7 том, под заглавие *Възраждане на херметичната мъдрост*, аз изнесох *принципите* на Херметичната мъдрост.

В горната светлина ще се постарая да изложа принципите на учението на богомилите във връзка с апокрифната книжнина. Според тяхното признание, те се считали за приемници на първичното християнство и се наричали *християни*, а техните противници ги наричали *сектанти*, *енетици*, *дуалисти* и *богомилци*, както и днес привържениците на учението на Бялото Братство в България биват наричани *сектанти*, *еретици* и *дъновисти*.

Според схващането на богомилите, което е схващането на всички езотерични школи, първоначално физическият свят не е съществувал и следователно той е вторична, а не първична реалност. Първоначално е съществувал един предвечен, вечносъществуващ свят със седем небеса, в който е пребъдвал Бог-Отец – Абсолютният Дух на Битието. В този вечносъществуващ свят със седем небеса, като помощници на Бога, е съществувала ангелската йерархия с безброй ангели, разделени на девет чина или степени, всички подчинени направо на Бога. Като началник на всички стоял Сатанаил, Първият Син на Бога, чрез когото Бог създал всички стихии, а чрез тях създал видимия свят.

Първият Син на Бога, това е Първият принцип, чрез когото Бог е създал физическия свят, Но в процеса на мировото творчество Сатанаил се съблазнил от славата и величието си и в него се родила гордостта и амбицията да стане равен на Бога. От този момент неговата сила започнала да намалява и свет-

лината му да потъмнява и той постепенно започнал да пада, да слиза към по-нисшите полета на Битието. В процеса на своето падане той създал видимия свят, на който станал господар.

Чрез силите, които стоят на негативния полюс на творческия процес, начело на който стоял Сатанаил, се създал физическият свят. Силите, които са действали в Сатанаил, са били Божествени, защото той бил излязъл от Бога, но по закона на поляризацията, им е било дадено низходящо направление, в който процес те постепенно съгъстват материята, докато тя станала това, което днес виждаме. Така в седем деня, които са седем космически периода, той създал видимия свят. Казва се също, че той е създал човека, т.е. физическото му тяло, но като се опитал да му вдъхне душа, не могъл, затова помолил Бога Отца да му помогне и Бог вдъхнал душа в човека. Така че тялото на човека е направено от Сатанаил, т.е. от физическата материя, а душата му е от Бога. Преведено това значи, че тялото на човека е изградено от физически елементи и сили, които са последен продукт на творческия процес, и в това тяло Бог поселил душата. Това е Адам, първият човек.

Тук се явява едно различие и противоречие между библейския разказ и богомилското схващане, както е предадено в апокрифната книжнина. Но това противоречие е само привидно, защото в Библията се казва, че Бог е създал човека, без да се обяснява как е станало това. Когато се казва, например, че цар Симеон е съградил Златната църква в Преслав, той лично ли я е съградил или е дал нареждане и план за съграждането, а други са го извършили? Също така стои въпросът и за създаването на човека от Бога. Бог е дал идеята за създаването на човека, а Сатанаил, в случая, е само един изпълнител на Божията Воля и план.

Казано е по-нататък, че от реброто на Адама е била направена Ева — първата жена. Това пак има нужда от обяснение. Това указва на една вътрешна поляризация на човека. Ребрата на човека принадлежат към т.нар. *среден човек*, където обитава душата на човека. Според схващането на окултната наука човешкото тяло е разделено на три части: глава, гърди и стомах, като всяко от тези три части на физическото тяло е израз на определена духовна реалност. Така главата е свързана с духа, гърдите — областта на белите дробове и сърцето, са свързани с душата, а стомахът е свързан с личността. И когато се казва, че Ева е направена от реброто на Адама, това показва, че в средния човек, където обитава душата, е станала известна поляризация

и пасивният принцип в човека е излязъл от него за обективно съществуване. Така се е родила жената. Така че, създаването на Ева показва момента на обективната поляризация на човека.

В богомилското предание се казва, че Ева имала сношение със Сатанаил и родила син Каин и дъщеря Каломела. Това е същата библейска легенда за изкушението на Ева от Сатаната. Това преведено значи, че пасивният човешки принцип, обективизиран като душа-жена, под влияние на силите на Първия принцип, представител на който е Сатанаил, родила Каин – символ на нисшия обективен ум, и дъщеря Каломела – символ на животинското човешко сърце, носител на всички страсти и инстинкти. А от сношението на Ева с Адам, човешкия дух, Ева родила Авел, който бил убит от Каин. Авел, това е висшият човешки ум, който е убит от обективния ум, който е свързан с физическия свят, докато висшият ум е свързан с небесния свят. След това Ева родила Сит, който представя висшия ум в едно по-ниско проявление.

Версията, която се приписва на богомилите, че Сатанаил е бил Бог, който е дал Закона на Мойсей, не отговаря на истината и трябва да се разбира в смисъл, че *Проявеният Бог* е дал на хората законите, по които да живеят. Защото името *Сатанаил* произлиза от санскритския корен *sat*, което значи *проява*. И когато се говори за Сатанаил, в случая се разбира *Проявеният Бог*. Сатана е вече една сянка на *Проявения Бог*, а *Проявеният Бог* е Христос.

За да спаси изпадналото в грях човечество, което живеело под влиянието на Сатана, Бог излъчил от сърцето Си Своя Син – Словото, наречено още Иисус, и го изпратил на Земята да спасява грешното човечество със своето Учение.

Но за да бъдем последователни в изложението на истинското богомилско учение, трябва да направим още един превод, като имаме предвид, че богомилите считали *Евангелието на Йоана* за основна книга на тяхното учение и при всички случаи четяли първата глава, в която се казва: "В начало бе Словото и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог. И всичко чрез него стана." Богомилите не може всеки ден да са четяли това и да са вярвали в противоположни неща. Отгук можем да извадим заключението за истинското учение на богомилите, че Словото е, което е създало всичко, а не Сатанаил. А като се говори за Сатанаил, трябва да се разбира проявлението на *Проявения Бог* чрез Първия принцип. Защото, както казах, сричката *sat* е от санскритски произход и значи *проява*. Затова и Учителя

на едно място казва: Сатанаил и Христос значат едно и също нещо — *Проявеният Бог*. Само че Проявеният Бог в своето проявление се поляризира, както видяхме това. Та Първият принцип на *Проявения Бог* е създал физическия свят, а Вторият принцип — Христос, го е одухотворил.

Спасението подразбира да се обърнат енергиите от низходящо във възходящо направление. И със слизането си на Земята Христос именно това направи — обърна енергиите на човешката природа от низходящи във възходящи и с това обърна човечеството към Бога, с което постепенно се извършва тяхното спасение.

А версията, че Сатанаил изпратил Илия, който е Йоан Кръстител, да пречи за спасителното дело на Христа, противоречи на всеки здрав разум и не може да бъде богомилско схващане, защото в *Евангелието* се говори, че Йоан е кръстил Исуса, а видяхме, че богомилите признават *Евангелията* за основа на своето учение.

Така че, много прах и наслоения трябва да се отмахнат от това, което се приписва на богомилите и да остане само чистото окултно учение в тях, което е предадено в *Евангелието на Йоана*.

На богомилите също се приписва схващането, че Христос привидно бил възплътен и привидно страдал. Тази идея е била лансирана от някои крайни гностици, която буквално не отговаря на истината. Идеята, която е вложена в това разбиране, е следната: Христос е бил вселен в тялото на Исуса и при разпятието напуснал тялото, защото Божественото не може да бъде разпъвано. А човекът Исус е бил разпънат и страдал, като с това държал последния си изпит като Велик посветен, който е пожертвал и физическото си тяло. Също така казах, че в тялото на Исуса е била вселена душата на Адама, който не послушал Гласа на Бога в Рая и сега за изправление на погрешката трябва да мине през кръстната смърт, за да изкупи погрешката на непослушанието.

Също така се приписва на богомилите, че поддържали идеята за Второто идване на Христа, когато ще съди света като върже и самия Сатана и го хвърли в Бездната, а праведните души ще заведе при Отца. Това е и схващането на официалното Християнство, което е изложено в *Евангелието*.

Според учението на богомилите спасението на грешните се извършва чрез дълги странствания и прераждания. От това се вижда, че богомилите са познавали и *учението за странства-*

нето на душите и учението за прераждането. Затова говори в главата за *Основанията*, които показват, че Богомилството е окултно учение. Най-после видимият свят ще изчезне и ще остане само предвечният Божествен свят. Това е една идея, която има нужда от обяснение, но няма да се спирам на това, но само ще кажа, че тази идея подразбира одухотворяване на физическия свят и издигането му до Божествения.

Такова е в общи линии богомилското космогонично учение за създаването на света и еволюцията на човека според *Тайната книга*, която съвременните учени приписват на богомилите, откъдето ги изкарват дуалисти.

Но малко е вероятно тази книга да е богомилска или ако е богомилска, е от по-късената епоха, когато основното богомилско учение е било примесено с други учения и схващания.

Така че, от всичко казано дотук е ясно, че богомилите не са никакви дуалисти, а са истински монотеисти. Същото се отнася и за манихеите и за маздаистите. Ето какво казва дословно професор Йордан Иванов за персийския дуализъм и за дуализма на манихеите и богомилите: "В маздаизма Ахура-Мазда създава света с думата си, т.е. със словото си /значи точно както е казано в *Евангелието на Йоан*/. Ариман гледа всичко да разруши и повреди."

"А според манихеите *Живият Дух*, Който е еманация на Бога, създава видимия свят от телата на убитите демони." Това е основното и оригинално учение на Заратустра и на манихеите, а всичко останало е извращение и неразбиране на някои идеи, изказани от този Велик Учител.

Според професор Димитър Ангелов Манес и сирийските гностици били на мнение, че Доброто начало е първично и по-силно, че злото се е явило по-късно и е по-слабо, поради което може да бъде победено, с което се приближават до християнския монотеизъм.

В съгласие със своите гностични разбирания, Манес и последователите му изработили и своето етично учение. Те проповядвали, че всеки, който иска да развие душата си, трябва да живее скромно и дори аскетичен живот, като избягва плътските наслади. Манихеите не се женели /това се отнася само до *съвършените*/, не трупали имоти, избягвали убийствата, насилието, гнева, лъжата и завистта и всичко отрицателно. Били въздържатели и вегетарианци. Особено строго трябвало да спазват този начин на живот тъй наречените *избрани*, *съвършените манихеи*, наречени още *електи*. Що се отнася до

обикновените последователи на учението, то те водили живот, както всички други хора, като се стремели, обаче, постепенно да се усъвършенстват и да се приближават до положението на електите.

Манес оставил 12 ученици и учението му започнало бързо да се разпространява. От Персия то проникнало в Централна Азия и в Индия. Особено широко разпространение получило то в източните области на Римската империя и впоследствие – във Византия /през 6 век/. Манихейството се разпространило в Централна и Източна Азия, където се задържало по-дълго време. През осми век то станало даже господстваща религия в голямата империя Уйгури."

"Богомилското гледище е, че творчеството на Дявола е¹ ограничено, че той доставя само материалите за създаването на Земята, и че дори когато Дяволът създава нещо, то става със съгласието и съдействието на Бога. Тази идея е прокарана и в *Тайната книга*, където Дяволът е наречен *Подражател на Бога*. Той създава Земята и човека, само след като се е помолил на Бога да му позволи това. Бог се смилява над Дявола и му позволява да направи видимия свят в седем дни,"

Така че, в оригиналната първоначална идея на Маздаизма, на Манихейството и на Богомилството и дума не става за двама създатели, а само за Един Създател, Който е Бог и един паднал дух, който се опитва да съперничи на Бога, но без Него не може нищо да направи.

Това вече не е никакъв дуализъм, а просто признаване на един факт, който съществува в Битието. Вече казах на няколко пъти, че и Христос казва: "Иде князът на този свят." Значи, сам Христос казва, че Дяволът е княз на този свят. Също така Христос бил изкушаван от Дявола, което е всъщност една борба между Христа и Дявола, между доброто и злото. Също така Христос казва: "Не можете едновременно да служите на Бога и на Мамона." Всички тези мисли показват, че Христос и Християнството признават съществуването на Дявола, на злото начало. Това би значело по тази логика и Христос, и Християнството да са дуалистични учения. Но после Христос казва: "Аз победих света", т.е. победих княза на този свят. Значи, сам Христос казва, че е водил война, борба с княза на този свят и го е победил.

Така че, дуализмът, който се приписва на Маздаизма, на Богомилството и на Манихейството, е една измислица на хора, които нищо не разбират от езотеризъм и символизъм, а гледат

на мистичните и окултни факти през очите на материализма и с това създават една каша, в която сами се объркват и объркват и другите, като се заемат с работа, която не е по силите им и за която не са подготвени.

После самите противници на богомилите казват, че те презирали творенията на Дявола. Това също показва, че те нямат отношение към него и се молят само на Бога и на Исуса Христа да ги запази и избави от Дявола. Фактът, че те признават съществуването на Дявола, не показва, че те са дуалисти, защото и Христос го признава. Защото дуализъм значи изповядване на две божества, които еднакво се почитат. А такова нещо при богомилите няма.

Няколко пъти обясних в какъв смисъл се разбира дуализма в една окултна школа, каквато бяха богомилите, а именно – чрез *закона на полярността*. Това е схващането на всички окултни школи, но никоя от тях не е дуалистична, а напротив – всички са монотеистични и Дяволът е само един слуга на Господа за свършване на грубата работа.

ТАЙНАТА ДОКТРИНА НА БОГОМИЛИТЕ БОГОМИЛСКАТА КОСМОГОНИЯ

Кратки Бележки за древните космогонии

Всички народи на древността и всички религии, както и всички философски школи са имали свои космогонични схващания, които в общите си линии се схождат. Според всички космогонични схващания вечно съществуващ е Абсолютният Дух, Когото са кръщавали с различни имена. Той е една Абсолютна Разумност с Воля за дейност. Когато реши да Се прояви по законите на Неговото вътрешно Битие, Той се проявява чрез Логоса, Словото, което излъчва от Себе Си и този Логос създава Вселената.

Преди да изложи богомилското космогонично схващане, ще кажа по няколко думи за различните космогонични схващания, да се види, че има едно единство по този важен въпрос.

1. В халдейската *Книга на числата* се казва: „Едничката вселенска Светлина, която за човека е Тъмнина, съществува вечно. От Нея произтича периодично енергията, която се отразява в Бездната или Хаоса, лоното на бъдещите светове, която, веднъж събудена, действа и оплодява заспалите форми, които съставят, вечните потенциални присъствия. Тогава се пробужда Логосът и съответните разумни сили и новата вселена започва своето съществуване.“

Според друг халдейски разказ *Ану* е скритото Божество, Едничкото, и от Него произлиза *Бел* — Духът на Бога и Творец на всичко, който се движи над лицето на водите.

2. Според Браминското учение „В края на Великата нощ /Прелая/ Брама, Който спял, се събужда и чрез самата енергия на движението излъчва вън от Себе Си Духа или Ума, що всъщност Е, и при все това Не Е. И този Божествен Дух създава Вселената.“

Според Индуската философия има две сътворения, които минават през седем етапа или фази, които се предшестваат от Безусловния Дух.

а) *Махататива* – проявата на Вселенската Душа на безкрайния или Божествения.*

б) *Танкакрас* – елементално сътворяване. Първото обособяване на неразличимата Вселенска същност.

в) *Индрия* – енергетичния развой.

Тези три били сътворения на Пракрити, развивания на неразличимата природа, предхождани от *Неизразимото Начало*.

г) *Мукия* – основно сътворяване на познаваемите неща, създаването на неодоушевените тела.

д) *Гауряно* – сътворяване на животните.

е) Сътворяване на божествата или проявата на великите космични Същности.

ж) *Авакорне* – създаване на Човека.

Такова е екзотеричното индуско учение за сътворяването.

Според индуското учение Божеството, във вид на Етер или Акаша, прониква всички неща. Затова е било наречено от теурзите *Живият Огън, Духът на Светлината* и понякога *Магнес*. Етерът прониква цялото пространство и е външната страна, външен израз на Божеството, *Дух на Божеството*.

Древните са смятали, че щом дейните разумни направляващи богове се оттеглят от някоя част на етера в пространството, тази част се освобождава за Злото, наречено така поради липса на Добро.

3. Според космогонията на Мойсей Бог, Върховното Същество създава света в седем деня, като в седмия ден си почива. Тези *седем дни* са седем космически периода или седем етапа на сътворяване.

4. Според Кабалистите в етера елементите преставят само веществото, слепите космични природни сили, докато *Духът* е *Умът*, който ги движи.

Арийските, Херметичните, Орфеичните, Питагорейските и Платоновите космогонии, както и тези на Синханиатон, финикийски учител, и Бероес, хаддейски учител, се основават на неопровержимата формула, че 'Етерът и Хаосът, или на езика на платонизма *Духът* и *веществото*, са двете първични Вселенски начала, напълно независими, от всяко друго нещо. Те са двете страни на...*', условното Начало. Това са двата Принципа, чрез които Вечното Начало се проявява. Първично е Разумното Начало, което оживява всичко, докато Хаосът, веществото,

* в оригинала не се четат

е пасивно начало без форма и усет. От тяхното съчетание се ражда Вселената. Хаотичното вещество става нейно тяло, а Етерът — нейна Душа. В херметичен откъс се казва: „Хаосът, чрез съчетанието си с Духа, като доби усет, заблестя от удоволствие и така бяха създадени Протогносът, Светлината, Първородният.“

5. Според Платон най-висшето Божество само сътворява Вселената, нейната геометрия и дванадесетостенна форма и нейният Първороден е роден от Хаоса и Първичната светлина. Този Първороден бил сборът войнствата-строители, първите съзидателни сили, наречени в старите космогонии *Старородените от Бездната или Хаоса и от Първата Точка*. Това е, така да се каже, това, което обикновено се нарича *Тетраграматон*, която се намира начело на седемте нисши Сефироти. Такова е било вярването и на халдейците.

6. Логосът е творческото Божествено Начало, за което се говори под различни форми във всички религии и космогонии. Той създава Вселената и чрез него се изявява Абсолютният Дух.

7. Всяка космогония започва с кръга, точката, триъгълника, квадрата и стига до цифрата 9 и тогава започва синтезирането на правата линия с кръга — мистичната десетка на Питагора — сбор от всички съдържащи се и изявяващи се Тайни на цялата Вселена. Цифрите 3 и 4, които в комбинация дават 7, и цифрите 5, 6, 9 и 10 са крайъгълният камък на Окултната космогония.

8. Във всички космогонии най-първо съществува Безусловното Същество, вечно съществуващо. Външен израз и проява на тази Вечносъществуваща Същност е това, което някои от древните наричат *Хаос*, а вътрешен израз и проява на Безусловното е Божественият Дух или Логосът. След като Хаосът е одухотворен от Духа, който се носи над първичната *Вода* или *Хаоса*, се превръща в *Душа на света*, както я наричат Платон и Питагорейците. Духът, като се отразил в първичните води, създава разумността на видимата и проявена Вселена. Етерът, който прониква пространството и всички неща, това е невидимият неуловим дух на нещата.

9. *Хаосът* на древните, *Свещеният Огън* на Заратустра, *Огънят* на Хермес, *Светкавиците* на сибилите, *Неугасимият Огън* на Аполоний и този на Веста, *Огънят върху жертвеника* на

Пан, бляскавите искри от шлема на Палас и посоха на Меркурий, египетският Па-Ра, гръцкият Зевс, Огнените езици на Петдесетница, горящата къпина на Мойсей, огненият стълб в пустинята пред евреите, горящата светлина на Авраама, Вечният Огън на Бездната без дъно, ...* на Делфийския Оракул, Звездната светлина на Розенкройцерите, Акаша на индусите, астралната светлина на Елифас Деви, флуида на магнетиторите,.. * на Райхенбах, атмосферния магнетизъм на някои натуралисти, и най-сетне галванизмът в електричеството — това са различни наименования на различните прояви или последици на една и съща тайнствена и всепроникваща Причина — Безусловният Дух, Първата Причина.

10. Според Египетската космогония, Неразкритият Бог е представен с емблемата на Вечната Змия, завита около водна ваза, движеща главата си над водата, която оплодява с дишането си. Той е наречен Амон-Ра, като Амон е Скригият Бог, Неизявеният, а Ра е Проявеният Бог, Лотосът, чрез когото Вечният се изявява и създава Вселената

В *Книга на мъртвите* Ра е представен като блестящ в яйцето си, слънцето и звездите произлизат от него, щом Бог Щу — слънчевата енергия се пробуди и му даде тласък. Слънчевият Бог възкликва: *Аз съм Творческата Душа на Небесната Бездна. Никой не вижда гнездото ми, никой не може да разчупи яйцето ми. Аз съм Господарят.*

В *Книга на мъртвите* се казва още, че Ра остава в яйцето, докато трае битката между *Децата на тъмнината* и Щу — слънчевата енергия и *Драконът на тъмнината*.

11. Питагор учил, че Единицата е неделима, не е число. Той изисквал от ученика, кандидат за приемане в школата му, да е предварително учил *аритметика, астрономия, геометрия и музика*, които се смятали като четири подразделения на математиката. Това изяснява също, защо Питагорейците твърдели, че Учението за Числата, най-важното в езотеризма, е било открито на хората от Небесните божества. Питагор учил, че светът е извлечен от Хаоса чрез Звука или Хармонията и изграден според началата на музикалния ритам. Той учил също, че седемте планети, които направляват съдбините на смъртните, имат хармонични движения и, както казва Цензуринус: *Интервалите, които отговарят на музикалните интервали, произвеждат известни звукове, толкова съзвусни, че създават най-нежни мелодии, които не бихме могли да чуем, ако не*
* в оригинала не се чете

дусите го наричат Парабрахман, от когото произлиза Брама, който създава Вселената.

16. Според Кабалата Абсолютният Дух, е наречен Ен Соф, което се превежда приблизително Неизследимият, Непознаваемият и Ненаименуваемият, поради което го изразяват като безкраен кръг, който човешкият ум не може да схване. В недрата на този Абсолютен Дух почива Логосът през космичната нощ и когато започне да се проявява Ен Соф, той се изявява в Логоса, който е едно с него.

В Кабалата *светлината, звукът и числата* са трите дейци на творението и Ен Соф не може да бъде познат, освен чрез *светлата точка*, Логосът, който не познава Ен Соф, но го познавал като покривало и Адам Кадмон не познавал нищо друго, освен *Шекина*, тъй като тя била покров на Ен Соф. В качеството си на *Аогос* Адам Кадмон е, според езотеричното тълкуване, пълното число 10, сефиротите, като сам е Троичност или трите свойства на Единното, на Непознатото божество. Когато Небесният Човек, Логосът, взел изначално формата на Венец /Кетер/ и се уеднакви с Сефира, той изтъчил седемте блестящи светлини, което прави всичко десет.

17. Мор Исак казва, че древните сирийци са разпределяли своя свят на управители и дейни богове, по същия начин, както халдейците. Най-нисшият свят е подлунния, надзираван от *Ангелите*. Непосредствено след него идва светът на Меркурий, управляван от *Архангелите*. После идва светът на Венера, чийто богове са *Началствата*. Четвъртият свят е този на Слънцето, обиталище и област на най-висшите и най-силните духове от нашата Слънчева система — *Слънчевите богове* на всички народи. Петият свят е този на Марс, управляван от *Силите*. Шестият свят е този на Юпитер, управляван от *Властите*, седмият свят е светът на Сатурн, управляван от *Престолите*. Тези светове са на формата Над тях идват четирите висши светове, за които е невъзможно да се говори и да се именуват. Осмият свят е съставен от хиляда и сто звезди и е областта на *Херувимите*, деветият принадлежи на неподвижните звезди, понеже разстоянието пречи да се изброят, са подчинени на *Серафимите*. Десетият свят е съставен от невидими звезди, които могат да се вземат за облаци, толкова са натрупани в области, че са наречени Млечен път и това са звездите на Луцифер, които са увлечени от него в ужасна гибел. За онова, което идва след това, то е твърде далече, за да могат сирийците да

кажат нещо. Те знаели само, че започва обширният, необятен Океан на Безкрайността, обител на истинските божества, без граници и край.

18. Шампалион /археолог/ твърди, че същите вярвания са съществували у египтяните. Хермес, след като говори за Бащата, Майката и Сина, чийто Дух — Божественият Фият — създава Вселената, казва: „Седемте проводници били съединени, за да поддържат Божествените светове в съответните им кръгове. Дейността на тези проводници получи името Съдба. По-нататък изброява 7,10 и 12 реда.“

19. Валентин /гностик/ поставя тежестта върху Великите Седем, що получават заповед да породят тази Вселена, след като Архетор или Неизразимият, чието име е съставено от седем букви, представя Първата Седморка, чието име Архехетос означава седморната природа на Единния, на Логоса.

20. Според Кабалата Единният е Духът на Живия Бог, да бъде благословено Името Му, Който живее винаги. *Гласът, Духът* и *Словото* — ето Светият Дух. От Тройното Едно е излязла цялата Вселена. От Едното отначало се излъчва числото 2 или Въздухът — творческият елемент, после числото 3 — водата, произлиза от въздуха. Етерът или огънят завършва мистичното число 4.

Първичното сътворяване е наречено сътворяване на Светлината, на Духа, а вторичното е онова на тъмнината — на веществото. И двете се намират в Битието. Първото е явяването на самородните богове — Елохимите. Второто е на физическата природа. Първото сътворяване е проявата на Божествения Ум, Съзерцателният Разум или Духът на Вселенската Душа.

21. Според индусите Върховната Душа, всепроникващата същина на света, като влезе в естеството /Пракрити/ и в Духа /Пулуша/ раздвижва изменчивите и неизменчивите начала, защото времето на сътворяването е дошло.

22. Същото имаме и във финикийската космогония, където се казва, че Духът като се смесва със собствените си начала, поражда Творението.

23. Орфичната традиция поддържа същото учение. Защото Фанес, Ерос и Хаосът съдържат вселенското сурово необособено вещество и Кронос, времето, в когото са съчетани трите начала, излъчва скритата и неподвижна точка, Логосът, който извършва делото на сътворението.

24. Санханиатон, финикийски учител, в своята космогония казва, че когато Вятърът / Духът/ се обхване от обич към собствените си начала /Хаосът/, извършва се Тяхното съединение, което е наречено Потос, и от това произлиза семето на всичко. И Хаосът не познава плода си, защото е лишен от усет, но от прегръдката на Вятра /Духа/ бил роден Мот или тинята. От това произлизат семената на творението и раждането на Вселената.

Според Кабала пространството не се съдържа, но то съдържа всичко, то е първичната безтелесност на простата същина, разпространеност без граници.

25. В скандинавските Едди медната роса, която пада през нощта, работливите пчели-съзидателки я събират и от нея изграждат света. Росата представя пасивното Начало на творението, а пчелите – това са активните Божествени същества, които от тази роса, която е астралната светлина, създават Вселената.

26. В халдейските легенди на *Бероес*, *Ованес* или *Дагон*, човекът-риба, като наставлява народа, показва им новородения свят, когато излиза от водата и всичко съществуващо, излизащо от това първо вещество.

И Мойсей учи, че само земята и водата могат да извикат към живот живата Душа.

27. Според скандинавската космогония в начало е съществувала Велика Бездна /Хаосът/ и нямало нито ден, нито нощ. Бездната била гигантска зинала пропаст, без начало и без край. Бащата на всичко, Несъздаденото и Невидимото, пребъдващ в дълбините на Бездната /пространството/ изявява Волята Си и всичко, каквото поиска, се роди.

28. У гностиците числото 318 представя стойността на думата Христос, както и числото на изпитание и обрязани слуги на Авраама. Догато числото 318 при тях се разглежда като отвлечено и вселенско число, изразяващо величината на окръжността, чийто диаметър е единица, то употребата му в гражданския календар на египтяните става явно. Това число се среща в един от размерите на една от пирамидите. И знаците, с които е отбелязано, отбелязват дните в египетския граждански календар.

Това число се среща в Египет, Перу, Мексико, Великденските острови, Идния, Халдея и Средна Азия с еднакви глифове, числа и езотерични символи.

БОГОМИЛСКА КОСМОГОНИЯ

От краткото изложение на древните космогонии се вижда първо, че между всички има едно единство в разбирането за произхода на света, въпреки че са разделени по време с векове и хилядолетия и по пространство с големи разстояния. Това единство показва, че всички тези космогонични учения не са човешка измислица, а имат окултен произход, т.е. имат произхода си в окултната наука, която се изучавала в древните Храмове за Посвещение; и второ, всички без изключение учат, че светът е създаден от Логоса, който е изявление на Абсолютния Дух. Това също показва на техния окултен произход. Значи, езотеричните учения на древността, раздалечени по време и пространство, имат едно и също разбиране за създаването на света, което не е заимствано, но навсякъде се явява в нова и оригинална форма.

И богомилите, като езотерично общество, не могат да правят изключение от това. И те, като окултна християнска школа, имат в основата на своята космогония учението, което е споделяно от всички езотерични школи на древността, а именно, че светът е създаден от Бога, от Логоса и чрез този Логос се проявява Абсолютният Бог на Битието. В следващите страници ще се опитам да покажа това. А че те са вмъкнали в своята космогония и идеята за Сатанаил, това показва тяхното дълбоко разбиране на *закона на полярността*.

Всяко тайно учение има в основата си една космогония, която изнася основните принципи за произхода и развитието на света. Според дълбокото езотерично разбиране, светът като цяло не се създава, защото той е тяло на Бога, Вечното Начало, и, като тяло на Бога, съществува вечно. Но светът се развива отвътре навън, като всеки един жив организъм. Тази идея има нужда от обяснение, което в следващото изложение ще изясня, доколкото ми е възможно.

И Богомилството, като тайно учение, има своя космогония, която е дадена в легендите на Боян. Тя изхожда от западното предание, което има за основа седемте принципа на Природата и езотеричното християнство, изнесено в *Евангелието на Йоана* и *Посланията на апостол Павел*. Изхождайки от тези основни положения, ще се опитам да възстановя богомилската космогония, а оттам и богомилското тайно учение.

ДУАЛИЗМЪТ НА БОГОМИЛСТВОТО

Ще скицирам най-първо накратко истината за дуализма, след което ще го разгледам по-подробно. Противниците на Богомилството, както и научните изследователи на Богомилството, наричат богомилите *дуалисти*, защото считали, че Сатанаил е творец на физическия свят. Да приемем, че това е така. Но кой е Сатанаил? – В една апокрифна легенда се разправя, че той е роден от сянката на Бога. Следователно, той е сянка на Бога, а не някаква реалност. Той има живот и творческа мощ дотолкова, доколкото Бог му ги дава. Това е подчертано в много апокрифни легенди, ако ги приемем за богомилски. Това, че Сатанаил е творец, създател на физическия свят, не е в противоречие с официалното християнско схващане, че Бог е Творец на света. Защото богомилите приемат *Йоановото евангелие* като свещено и най-дълбоко. А там е казано: „Всичко чрез Него стана и без Него нищо не е станало.“ Тогава, как богомилите са примирявали това противоречие? – Те, като ученици на окултната наука, са знаели какво представлява Сатанаил. Сричката *Sat*, от която произлиза думата *Сатанаил*, е санскритска и значи *проява*. А легендата казва, че Сатанаил е сянка на Бога, която по заповед на Бога оживяла и добила творческа мощ. Тук ни идва на помощ херметичната наука със своя *закон на поляриността*, който ще ни изясни това противоречие. Като се казва, че Сатанаил е оживената сянка на Бога, с това се подразбира, че в своето проявление Божествената енергия се поляризира. Сянката на Бога – това е единият полюс на проявяващата се енергия, а самият Бог е другият полюс. Следователно, Сатанаил е негативната страна на Проявения Бог, отрицателният полюс на творческата Божествена енергия.

Да погледнем въпроса от друга страна, по *закона на аналогията*. На много места в българската история се казва например, че цар Иван Асен Втори или друг някой български цар съградил еди коя си църква или манастир. Всеки разбира, че не лично царят е съградил тази църква, но той е дал идеята, дал е плана и материалите и средствата за съграждане на тази църква и е възложил на майстори строители да я съградят. Или се казва, че царят или президентът на държавата направи това и това. Той лично ли го направи или е дал нареждане да се направи. От само себе си се разбира, че той е дал идеята, нареж-

дането, а други са изпълнили това нареждане, тази идея.

Същото нещо са разбирали и богомилите, когато са казвали, че Сатанаил е творец на видимия свят. Създаването на света по аналогия е подобно на съграждането на една църква или каквото и да е здание. Значи, един дава нареждането, идеята, плана и материали за съграждането на света, а грубата работа, самото създаване, е извършено от неговите подчинени, какъвто е случаят със Сатанаил. Защото Сатанаил не е една личност, а един колектив от духове, които по нареждане на Бога създават видимия свят.

Така са разбирали въпроса богомилите. И сам Христос казва: „Иде князът на този свят.“ Значи и Христос, Логосът, го признава за княз на този свят. Това се отнася не само за разбирането на богомилите, за дуализма, но и за манихеите и за всички други, които примат *принципа на полярността* за обяснение на космическото творчество.

Преди да скицирам богомилското тайно учение, ще се постарая да изясня въпроса за дуализма, който се приписва на богомилите, по-подробно.

ПРИНЦИПЪТ НА ПОЛЯРНОСТТА, ОСНОВА НА ЛЕГЕНДАТА ЗА САТАНАИЛ

Дуализмът съществува навсякъде в Природата и живота, но трябва да се знае какво се разбира под това понятие. Този въпрос може да бъде изяснен само в светлината на окултната наука, която изследва нещата по-дълбоко и в тяхната основа. Според херметичната наука, която е изградена върху седем принципа, които са седемте принципа на Природата, четвъртият принцип е наречен *принцип на полярността*, според който всички сили в Битието и Природата са поляризирани на положителни и отрицателни. Това е факт, познат и на съвременната наука, без да може да го обясни. Но тя го приема като факт, който съществува в Природата. Тази полярност съществува както в Природата, така и в човека. Затова във всеки човек се води една вътрешна борба между тези сили, която Гьоте гениално е изразил по следния начин: „В мен живеят две души. Едната ме тегли нагоре, към светлото и възвишеното, а другата ме тегли надолу към низките страсти и удоволствия.“ Това го преживява всеки човек. В Природата този факт е изразен с идеята за положителния и отрицателния полюс на енергията,

и е ясно показан в електричеството. Доброто и злото в живота, светлината и тъмнината, както в съзнанието на човека, така и в Природата, са също израз на този принцип.

ДВАТА ПРИНЦИПА - ДВЕТЕ РЪЦЕ НА БОГА

Вокултната наука този *принцип на полярността* е изразен с идеята за двата Принципа, чрез които се изявява Абсолютният Дух в проявения свят. Те са наречени Първи и Втори Принцип. Първият принцип е символизиран в християнството и Богомилството със Сатанаил, а Вторият принцип е символизиран с Христа. Това са двете Ръце на Абсолютния Дух, с които Той си служи при Своето проявление. Тези два Принципа са двете страни на Проявения Бог в света.

Според окултната наука, чрез Първия принцип е създадена цялата физическа Вселена с всички форми, които съществуват в нея. Краен израз на дейността на този Принцип е физическата материя. А Вторият принцип организира и внася живот в тия форми, създадени от Първия принцип.

Тази идея богомилите, като окултна школа, са я предали в легендарна форма за дейността на Сатанаил като творец на видимия свят и за неговото отношение към Бога, който в случая е Христос. Те са двамата актьори на световната сцена и богомилската легенда ги нарича двамата Синове на Отца. Сатанаил е първият, по-големият син, т.е. това, което в окултната наука се нарича *Първи принцип*, понеже той пръв започва да действа. След това започва да действа Вторият принцип – Христос. Сатанаил извършва другата работа, а Христос моделира и одухотворява това, което Сатанаил е създал по идея, дадена от Бога, и внася живот в него.

Според окултната наука, Великата Реалност в света е това, което на религиозен език се нарича *Бог*. Той е Първата Причина на света и живота и е една Абсолютна Реалност, която прониква цялото Битие. Тази Абсолютна Реалност е извън всяко познание. И най-великите Учители на човечеството, както и Ангелите и Боговете не знаят нищо за тази Абсолютна Реалност, освен това, че съществува. Учителя казва в томчето: *Степени на съзнанието* следното: „Окултната наука в своето развитие е стигнала до там, да познава проявите на Божествения Дух. Но над тези прояви има още много, за което тя знае, че съществува, без да знае нещо конкретно.“

Дейността на Божествения Дух се простира в първото космично поле, което включва в себе си седемте свята, за които се говори в окултната наука, които западната окултна наука свежда към три — физически, духовен и божествен. А над първото космично поле съществуват още шест космични полета, в които се проявява този възвишен абсолютен живот. Тази Абсолютна Реалност е наречена общо *Абсолютен Дух*. Но в тези възвишени светове съществуват много напреднали същества, които стоят над серафимите и за които окултната наука сама загатва. Учителя споменава за тази реалност, като говори за Всемирното Братство, което ръководи целия Космос.

Това Всемирно космично Братство е връзката между нашето космично поле и Абсолютния Дух, Който в еврейската окултна наука е наречен Ен Соф или Великото Нищо — това, на което не могат да се припишат никакви качества и определения, защото ще го ограничат, а Той е безграничен.

Когато този Абсолютен Дух, тази Абсолютна Разумност реши да се прояви, Той се еманира, излъчва от Себе Си това, което в окултната наука се нарича *Логос*, *Проявен Бог* или *Божествен Дух*. Той създава обективния свят. За него е казано в първата глава от *Евангелието на Йоана*: „В начало бе Словото и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог.“ Този Проявен Бог е това, което Учителя нарича още *Божествен Дух*.

Това е една разумна съзнателна енергия, която в своето проявление се поляризира, защото *законът на поляриността* е закон на творчество. Без поляризиране никакво творчество не съществува. Това ни показва житното зърно или кое да е семе, които докато не са посадени в земята, съществуват, но не живеят, не растат, не се развиват, които са свойствата на живото същество, на живота. Като се посади в Земята житното зърно се поляризира — пуца коренчета надолу и след това стъбълце нагоре. От този момент започва творческият процес в него, почва вече растене и развитие.

Така че Бог, в Своето проявление, се проявява чрез два Принципа, които в окултната наука се наричат *Първи* и *Втори*, а в съвременната наука се наричат *положителен* и *отрицателен полюс* на енергията, *катод* и *анод*. Понеже това е важен въпрос, затова ще предам някои мисли от Учителя, които той изнася по този въпрос в „Двамата господари“ от *Трета серия*.

„В света работят два разумни Принципа. В окултизма тези два Принципа се наричат *Първи* и *Втори*, а в науката *положителен* и *отрицателен полюс* на енергията. Положителният полюс е всякога по-силен, а отрицателният — по-слаб. Твор-

ческата сила се проявява предимно в слабия Принцип. Това, което гради в света, то не е силното, а слабото. Затова онези хора, които разрушават, са всякога по-силни, отколкото добрите, меките хора. Вие може да усетите тия два Принципа у вас едновременно. Запример, когато станете активен, когато се разгневите и извикате: Тук трябва да има ред и порядък, това е Първият принцип. Но този Принцип не е творчески, той нищо не създава. Само като се оттеглите вътре в себе си, когато се успокоите, тогава всичко взема своя нормален ред.

Първоначалният Принцип, от който произлиза злото, омразата, лъжата, сам по себе си не е лош. Това е Първият принцип.

Христос казва: „Не можете да служите едновременно на Бога и на Мамона.“ Не можете на служите на Любовта и на омразата. Това са две неща, които се изключват, понеже са диаметрално противоположни: и не се движат в еднаква посока.

Под думата *Господ* се разбира най-възвишеното, най-благородното Начало, което твори. Този Принцип е мекият, пластичният, но с това той не е ограничен и е безсмъртен. В този Принцип, Втория, не съществува смърт. В Първия принцип съществува смърт и то само затова, защото силният, със силата, която има в себе си, сам се разрушава.

Първият принцип е създал Космоса, материалния свят, всички видими светове с нашите тела и техните сили и енергии, които са необходими за съграждането им. Когато искате да се откажете от Първия принцип, вие трябва да му върнете всичко, което той ви е дал. А като му върнете всичко, какво ще остане във вас." — Вие ще се върнете във Втория принцип и ще станете едно с Бога. Няма да има нито Иван, нито Драган, няма да има нито ангели, нито дяволи и в света ще настане едно общо състояние на тишина и спокойствие.

Когато човек иска да стане енергичен, трябва да се подсоли. Злото в света е подсояване и човек трябва да стане лош, за да се осоли. Когато човек се обезсоли, Бог праща Първия принцип, за да образува солта. Христос го взема, както се проявява на Земята, а не както се проявява горе между ангелите. Човек не може да бъде едновременно богат и благочестив — аз не вярвам в това благочестие. Всичкото богатство в света принадлежи на Господа и в момента, когато помислиш, че славата и величието, което имаш, е твое, ти слугуваш на Първия принцип. Този Принцип е индивидуален. Той разединява всички същества, защото не е майстор да обединява, а да разединява. Той може да създаде хиляди хора, но не може да създаде усло-

вия, при които те да живеят и най-после той се разгневява и започва да бие и ги умъртвява — говоря по човешки.

Но когато дойде в света Вторият принцип, който хората наричат *Любов*, меката сила на нещата, той веднага смекчава Първия принцип и, съединени така двата Принципа, раждат най-великото, най-възвишеното в света. Като служите на Господа, само чрез Него може да влияете на Първия принцип. Само Господ е в сила да ви избави от смъртта. Не служите ли на Господа, ще бъдете погълнати от Първия принцип, защото законът е такъв. В Любовта имаме едно проявление на Абсолютния Бог в света, Когото никой не знае какъв е — Незнайният Бог, за Когото хората нямат никакво понятие в света. Само Той държи в Ръцете Си тези два велики Принципа, чрез които се проявява.

И тъй, понеже единият Принцип разрушава, а другият — гради, вие не можете едновременно да разрушавате и да градите. Когато мразите, вие разрушавате, а когато обичате — градите, създавате. Някои мислят, че Първият принцип има наглед у хората желание да съгражда, но той пак поглъща. Той казва: Обичам те, обичам те, но ще те изям — така както котката си играе с мишката и най-после я стисне и погълне.

Някои, като говорят за индуската философия, под *Нирвана* разбират сливане с Бога, а не съграждане. Това отчасти е вярно. Има и сливане, и съграждане. Трябва да се влезе в съгласие с Втория принцип и да се живее в него. Във Втория принцип има вечен стремеж да докара всички същества в едно, да ги обедини. Той е стремежът на Христа, да се прояви Бог индивидуално във всяка душа. Бог иска да си създаде в света малки къщички, в които да живее. Велико е онова същество, което може да разбере този дълбок принцип.

Там, където се явява въпрос за първенство, кой да вземе първото място, кой да е водач, там действа Първият принцип. Тази борба съществува навсякъде в света. Тя е естествена, тя е един велик Божествен процес, през който са минали всички ангели. Много от тях са минали изпита, минали са през Първия принцип и са влезли във Втория, и сега служат на Бога. А други не са го минали, паднали са и са останали служители на Първия принцип, на Мамона, затова ги наричат *демони*.

И между тях има служители и на Първия, и на Втория Принцип.

След време, когато човечеството завърши своето развитие, вземе своя венец, всеки ще отиде на своето място. Затова

Христос казва: „Без Мене“ — подразбирайки Втория принцип — „нищо не можете да направите.“ Тук е дълбокият смисъл — останете ли сами да се борите в света, ще станете слуги на Първия принцип и тогава ще се явят във вас всички отрицателни качества: омраза, завист, отвращение, недоволство, които постоянно разрушават. В този Принцип не може да намерите доброто на света, не може да видите никакъв смисъл в живота. Затова Христос казва: „На Бога и на Мамона едновременно не можете да служите.“ Ако служите на Мамона, ще бъдете на дъното на ада, ще бъдете вечно недоволни и никога няма да разберете дори, защо сте мъж или жена. Може да минете през всички форми на създанието, но всякога ще бъдете недоволни, понеже човек сам по себе си никога не е доволен.

Когато се казва: *Правото е на силния*, това е Първият принцип. А когато се казва: *Правото е на слабия*, това е Вторият принцип. Когато човек е в борба със себе си, това показва, че Първият принцип действа в него. Щом се разедините в себе си, трябва да се дигнете над това разединение и да работите вътре в Бога. Само тогава ще разберете смисъла на тези сили, които действат във Вселената.

Та онези, които са тръгнали в Пътя, Посветените, имат голяма опитност. Защото те страдат повече отколкото светските хора, понеже в християнството едновременно с Втория принцип се усилва и Първия. Дето се проявява Любовта, ще се прояви и Първият принцип, който представя само една сянка на Битието. Под *сянка* разбирам Принцип, който умъртвява.

Първият принцип сам по себе си е тъмен и носи вътрешна тъмнина, а Вторият принцип всякога носи светлина в ума. Щом дойде Първият принцип, усещате голяма скръб, безсилие в живота. Дойде ли Вторият принцип, всякога се разполагате, повдигате се. В Първия принцип като търсите изход и не го намирате, дохождате до мисълта на скорпиона — да се самоубиете, за да се освободите от неблагоприятните условия на живота, които сами сте създали. Първият принцип е крайно алчен, ненаситен, в него желанията нямат граници.

Първият принцип е създал много илюзии в човешкия ум. Понеже той носи всички сенки, създал е комбинации, с които може да даде възможност да се изрази Божествената Любов. Любовта намира в него израз, той ѝ става като почва. Неговото желание е да подчини Втория принцип — Любовта, но тя не се подчинява. Тя е закон, който регулира нещата в света. Първият принцип се бои от Втория, защото когато се изпречи пред

Втория, появява се Светлина и като види своя образ, почва да се плаши.

Когато Първият принцип вземе надмощие в човешкото сърце, човек става сух, корав, започва да се втвърдява. У него всичко закоравява: сърцето, мускулите, краката, артериите и т.н. Тогава лекарите казват, че у такъв човек се явява болестта *артериосклероза*. Аз казвам, че това се дължи на Първия принцип, който втвърдява сърцето и обсебва човека.

Когато забележи, че Първият принцип е завладял човека, Бог започва да действа с Втория принцип, с Любовта, която започва да го организира в себе си. Това е борба, която действа навсякъде в света. Тя се явява във всички слоеве на обществото — навсякъде. Тя ще продължи дотогава, докато Вторият принцип вземе надмощие и организира нашето тяло, нашето сърце и ние станем безсмъртни.

Желанието на Христа, желанието на Втория принцип е да вземе надмощие над клетките, монадите и да ги направи неразрушими, безсмъртни. Само тогава ще минем от преходното към неизменното, ще влезем в областта на вечното съединение, на вечната Божествена Хармония.

Затова е създаден светът, за да минат умовете и сърцата на хората от Първия принцип във Втория. Процесът е отляво надясно. Отивате наляво, за да действа дясната ръка по-силно. Има изключения, някои са левичари, но изобщо, когато се работи, отива се отляво надясно. Този Принцип е станал причина да се измести сърцето малко на лявата страна. След време сърцето трябва да се премести в средата между двата дроба и само тогава ще има равновесие между Любовта и Мъдростта, между ума и сърцето.

Когато вашите косми станат остри и груби, Първият принцип е взел надмощие у вас. Когато кожата ви стане суха и почне да надбелява, у вас действа Първият принцип. Този Принцип ще ви погълне, както змията поглъща жабата. Когато Христос казва: „Любете враговете си“, Той подразбира, че ти не може да победиш този враг, Първия принцип, с друго, освен с Любов. Зло със зло не се побеждава.

Философията в Любовта е да даваш и да вземаш едновременно, та обмяната да е правилна. Когато казвате: *Той не ме обича*, това е Първият принцип. Недоволен си — това е Първият принцип; съмняваш се — това е Първият принцип. *Няма Господ* — това е пак Първият принцип.

Първият принцип е във вечно движение. Но животът се проявява във Втория принцип, в съграждането на нещата. Все-

ки трябва да съедини тези два Принципа с Христа. Само така ще бъдете навсякъде полезни — на обществото, на народа, на жена си, на децата си и т.н. Това е казал Христос на евреите преди две хиляди години, но те приеха Първия принцип и отхвърлиха Втория и затова ги сполетя голямо нещастие. И днес хората с тази война */беседата е изнесена в края на Първата световна война/* изпитват влиянието на Първия принцип. И той ще действа, докато хората се изтощят. След като си свърши работата този Принцип, ще се прояви Любовта, т.е. Бог.

Бог предоставя енергиите Си на Втория принцип, и когато той дойде, започва да гради разумно. Не можеш едновременно да любиш и да мразиш. Светлината и тъмнината не представят нашия живот, но когато те се съединят в един Принцип, появява се Животът — Третият принцип, а този Принцип може да се прояви само на екватора на живота.

Прочее, не можем да служим едновременно на Бога и на Мамона. Ако служим на Бога, ще бъдем щастливи; ако служим на Мамона, ще бъдем нещастни. Ако служим на Бога, ще бъдем здрави; ако служим на Мамона, ще бъдем болни и бедни. Ако служим на Бога, стомахът ни ще бъде здрав; ако слрким на Мамона, ще бъде разстроен. Ако служим на Бога, ще бъдем почитани в обществото; ако служим на Мамона, хората ще ни презират. Ако един народ служи на Бога, ще бъде възвишен; ако служи на Мамона, ще се снишава и изражда. Ако служим на Бога, умът ни ще се развива правилно; ако служим на Мамона, умът ни ще се смущава и съмнява. Това са два Принципа, които действат в живота. Ставаш сутрин, смутен си, ще отидеш при Господа, ще отправиш ума си към Него и ако Той положи Ръката Си отгоре, ще придобиеш равновесието си и настроението ти ще се измени. Затова Христос казва: „Елате при Мен всички, които сте обременени, и Аз ще ви успокоя и утеша.“ За да избегнете лошите последствия на Първия принцип, който носи нещастие, всеки ден дружете с Христа. Първият принцип сам по себе си не иска да носи нещастията и ги туря на гърба на другите. Такова е неговото естество. Христос е бил преди Адама, преди Аврама, Той е, Който се нарича *Син на Бога Живаго*. Христос, като дойде, каза: „Аз съм онзи, който беше преди Аврама и преди Адама“ Той е живял в онази велика епоха, велика култура, когато ангелите са пеели, в Божествената Зора на Живота, в Златния век на човешкия живот. Когато дойде грехът в света, тогава дойде вашият баща — дяволът, който живее сега във вас и затова вие сте чада на дявола. Ако

не познаете, че сте, в греха си ще умрете, всякога ще служите на Мамона и няма да бъдете щастливи. Когато казваме *Втория Адам*, подразбираме Христа. Той е втори по отношение на Закона на Любовта, но по изявление на Бога е Първото Начало."

Горните мисли на Учителя за двата Принципа са ключ за разбирането на т.нар. дуалистически разбирания на богомилиите, които са и разбиранията на всички окултни школи и които са основа на окултната космогония, която по-долу накратко ще изложя. Казвам *т.нар.*, защото всъщност нито богомилите, нито манихеите са имали такива разбирания, каквито им приписват техните врагове. Те са имали една окултна космогония, която е предадена в образна форма, за да бъде достъпна за широките народни маси, а техните врагове ги наричат *дуалисти* в култов смисъл на думата, т.е. признават двама богове в света, които са във вечна борба.

Двата Принципа, както се изтъкна в горните мисли, са във вечна борба, докато Вторият принцип вземе надмощие, но тези два Принципа са само двете Ръце на Великата Разумност, Която ръководи всички световни процеси. И тази Велика Разумност, този Абсолютен Дух се изявява чрез Втория принцип, а Първият принцип е само като една сянка, едно отражение, необходимо, за да изпъкне Реалността.

ДВАТА ПРИНЦИПА КАТО НЕОБХОДИМОСТ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ФОРМИТЕ

Двата Принципа са необходими на Великата Разумност за съграждане на формите. Защото всяка форма в света – както планети и слънца, така и всички форми в Природата – растения, животни, хора – се образуват под въздействието на два Принципа, на две сили. Единият Принцип действа като напрежение, а другият действа като налягане. Там, където се срещат тези противодействащи сили, се изгражда формата. Така са се образували планетите, слънцата и галактиките, и цялата Вселена. До тази идея е дошъл и един съвременен френски астроном Емил Бело, който също казва, че за образуването на каквото и да е небесно тяло, е необходимо действието на две равни сили, с противоположно направление.

ОСНОВИ НА ОКУЛТНАТА КОСМОГОНИЯ

Иокултната космогония в това отношение твърди следното: Когато трябва да се създаде една система като нашата Слънчева система, известна група много напреднали духовни същества, които принадлежат на Втория принцип, образуват в пространството един силов център, от който проектират определени етерни енергии в пространството, които, като достигнат до определено място, срещат съпротивлението на други разумни същества, които принадлежат на Първия принцип. Там, където се срещнат, се образува едно небесно тяло.

Така в нашата Слънчева система най-напред от духовния център, който впоследствие се превръща в Слънце, се проектира една етерна енергия, която достига до границата, където сега е орбитата на планетата Сатурн. Това цялото пространство от Слънцето до орбитата на Сатурн представя окултната планета Сатурн. Когато стигне крайния предел, където е определено, тя се посреща от друга енергия, която идва от космичното пространство и иде от Първия принцип. Там, където се срещат тези две енергии, с противоположна посока на движение, се образува физическата планета Сатурн. След това се проектира друга вълна от етерна енергия от Слънцето, което самото е в етерно състояние, с друга дължина на вълната, с други трептения, която достига до границите на днешната планета Юпитер. Там тази енергия се посреща от друга енергия, която иде от Първия принцип и там, където се срещнат, се образува физическата планета Юпитер. По същия начин са образувани и останалите планети от нашата Слънчева система. Такова е в общи линии окултното схващане за образуването на Слънчевите системи.

Така че дуализмът съществува както в Природата, така и в живота, и богомилите и манихеите, както и всички окултни школи, просто констатираят един факт и го описват. Хермес е включил този факт в *четвъртия принцип* на своята философия, така наречения *принцип на полярността*. Но както вече много пъти изтъкнах, и както се Вижда от апокрифната книжка, Сатанаил никога не е действал самостоятелно, без разрешение на Бога. Това показва, че Бог е Върховната творческа разумна Сила на Битието, а така наречения *Сатанаил* е само изпълнител на Волята Божия. Такова разбиране съществува и

в официалното християнство, изразен с факта, че се признава съществуването на Сатанаил и неговата дейност в света, но той не е първопричина на световните явления и събития, а само един изпълнител на Върховната Воля. И Христос казва: „Иде князът на този свят, който няма нищо общо с Мене.“ Също така този Сатана изкушава Христа в пустинята, което показва, че е едно действащо лице в Космичната драма. И Христос казва: „Не можете да служите едновременно на Бога и на Мамо-на.“ Значи Той признава съществуването на този Принцип, но като един вторичен Принцип, за да изтъкне реалността. Има и други указания в християнството за признаването на Сатаната като действащо лице в световната Драма. Най-вече това е посочено в *Откровението на Йоана*. Но това не показва, че Християнството е дуалистично учение.

ПЪРВИЧНАТА ТВОРЧЕСКА ЕНЕРГИЯ - СИНЪТ БОЖИЙ

Но всичката тази история за Сатанаил е, както вече казах, едно изтъкване на *четвъртия принцип* на Хермес, *принципът на полярността*, като един принцип, който съществува в света и по силата на който се извършва космичното творчество под ръководството на Абсолютния Дух на Битието, на Върховния Разум, от Когото идва всеки първичен импулс и инициатива за дейност. От Него произтича първичната космична енергия, която служи като основа за създаването на света и проявата на живота.

Тази първична творческа енергия, която еманира, изтича от Абсолютния Дух в Християнството се нарича *Син Божий*. И казва Йоан в началото на *Евангелието* си: „Защото Бог толкова възлюби света, щото даде Своя единороден Сина, за да не погине всеки, който вярва в Него, но да има Живот Вечен.“ Или казано с други думи, казва Учителя: „Това е една разумна и съзнателна Жива Сила, която действа по разнообразен начин. Тази сила индусите наричат *Татвас*, санскритска дума, която значи *жива, разумна съзнателна енергия, която прониква цялото пространство и е основа за създаването и за движението на всички небесни тела и е причина за пораяването на всички живот във Вселената*. От тази татвическа енергия праната е едно видоизменение. И онзи разумен начин за използване на тази жива енергия индусите наричат *пранаяма*.“

Учителя продължава: „Божият Син, за когото Йоан говори, това е Висшият Разум, това е Божествената Мъдрост, в която човек трябва да вярва. Разумният живот е, в който човек трябва да вярва, за да го възприеме и приложи. Защото сега между знанието и действителния живот има една междина. Да знаеш е едно нещо, а да го приложиш и преживееш — това е друго нещо.“

„Така че Синът е израз на всичката Божествена Мъдрост, която е скрита в него. Когато една душа познае тази Мъдрост, тя ще придобие Вечния Живот като възнаграждение на Мъдростта. Синът Божий е тази енергия, която излиза от Любовта и създава и движи цялата Вселена. И всички наши желания се дължат на тази сила, която със струите си прониква всички наши тела, които имаме. И доколкото живеем в Божественото, тази сила прониква в нас и ни праща много приятни настроения. Този Божий Син е Великият Божи Дух, Който иде в света и иска да твори, той е Духът, Който иска да се изяви. Той стои пред вратата на всяка душа и хлопа. Само на онзи, у когото Божественото съзнание е близо да се събуди, там Христос хлопа.“

„Тази енергия, която слиза отгоре и произтича от Любовта, тя може да се използва само от онези, които имат съзнателен живот. След като се свържете с този Божествен закон, тази енергия ще потече във вашата душа. Ако човек приеме без страх тази жива и разумна енергия, тогава тя ще произведе вътрешна светлина в него. Тогава човек ще бъде във връзка с Божия Син.“

„Тази жива енергия иде от Слънцето. Със слънчевата енергия вие може да направите много опити. Ако във вас се проявява обикновеният живот и ходите гологлави, а Слънцето греє силно към обяд, непременно ще имате слънчев удар, защото тази Божествена енергия ще мине през земята, ще промени вашите вибрации и ще образува горещина в мозъка. Значи, щом имате удар, вие сте прекарвали тази енергия през земята и затова идва ударът. Обаче, ако във вас има съзнателен живот, настроени сте любовно към всички същества, вие ще превърнете тази енергия в *акаша* и ще усетите в себе си една велика, приятна Божествена мекота и през цялото ви тяло ще се носи един велик трепет и ще искате да предадете енергията си на всички хора. Всичко това ще бъде във вас, ако имате съзнателен живот.“

„Тази енергия вие ще я чувствате и през нея ще се предават мислите на всички разумни същества. Животът на всички

същества, които ви обикалят в далечното пространство ще ви се предава с бързината на слънчевите лъчи и ще чувствате, че сте един гражданин на това велико Царство. И като погледнете на този велик свят, вие ще бъдете радостни, всичко ще ви причинява радост. Това е новият живот. Вечер и денем може да приемате този живот."

„Приемете тази енергия и когато някак измените вашето съзнание и повярвате без никакво съмнение в Божия Син, който е изпратен, щом се свържете с Него, вие ще почнете правилният път на вашата еволюция. Следователно, трябва ви една необикновена вяра в Божия Син, разбирам вяра в Божествената Мъдрост. Като дойде това Великото, съзнанието ви ще бъде един велик извор и от този извор ще има за милиони и милиони хора да пият. Такава е тази велика енергия, която слиза от Слънцето и звездите, която изтича от Бога, но чрез видимия свят."

Учителя по-нататък изяснява идеята за тази жива творческа енергия по следния начин: „В *Писанието* е казано: „Ще вложи законите си в сърцата им и ще ги напиша в умовете им." Само чрез ума могат да се напишат тези закони. Тези закони в сегашното положение действат във вашия мозък, действат във вашите бели дробове, действат във вашия стомах и в симпатичната система. Но тези живи закони имат отношение към онази велика Жива Енергия в света, която изтича от своето първично състояние, за да влезе в пътя на еволюцията и тъй да видоизмени тази първична сила, която индусите наричат *Пракрити*, а ние наричаме Дух Духът, това е първичното. И казва апостол Павел на друго място: „Плодът на Духа е Любовта." Т.е. първото диференциране на Духа е Любовта. Та първото изтичане от Бога е Духът, а първото проявление на Духа е Любовта. Следователно, първият закон в света е *Законът на Любовта*. Това в индуската философия се нарича закон за *татвическата енергия*, от която праната е едно видоизменение. То е едно течение, което иде от Слънцето."

„Има две противоположни течения — вливане към Земята и изтичане от Земята. Това течение иде периодически, някога се усилва, а някога отслабва. Във всички закони има периодичност, и тази периодичност зависи от вътрешните закони на Битието. Известни неща се повтарят в известни епохи и времена, дни, месеци, години и векове, периодически идват. И съвременната наука почва да съзнава периодичността на елементите."

„Сега тази енергия в света, която произтича от Великия Космос, се е диференцирала досега в еволюционна и жива енергия. А душата на Вселената е минала през пет степени — тя се е диференцирала в три направления. Затова ние имаме пет сетива, които се проявяват в триизмерния свят. Това показва пътя, който е изминат. Остават още две сили от тази космична Душа да се проявят. Тази първична сила в света, която сега действа, това, което индусите наричат *Акаша*, тя е първичното проявление, тя е създала човешкия мозък, човешката мисъл, създала е звука. Второто проявление индусите наричат *Ваю*, от санскритския глагол *ва*, което значи *да движиш нещата*. Туй е едно видоизменение, обръщане на тази енергия в инволюционен процес — надолу. Тази енергия *ваю*, тъй наречената въздухообразна, азотна енергия, образува облеклото на чувствителността, с която човек си служи днес при сегашното състояние.“

„И тъй, ако у вас чувствата ви са извънредно развити, ставате силни, значи тази енергия се усилва. Ако тази енергия отслабва, тогава чувствата ви се притъпяват. Ако мисълта се усилва, акаша или първичната енергия действа в ума ви и мисълта ви става по-ясна; ако мисълта ви отслабва, връзката ви с тази първична енергия не е силна.“

ДВЕТЕ НАЧАЛА - ОТЕЦ И СИН - ЛЮБОВТА И МЪДРОСТТА

От горните мисли на Учителя се вижда, че според окултната наука имаме две Начала — Отец и Син. Абсолютният Дух, Който е Любов, е Отец, а Синът — Проявеният Бог — е Божествената Мъдрост, която твори в света. Той е Душата на света, за която говори и Платон, че е разпъната на кръста на света. Това е Божественият Дух, който е създал целия Космос и на Когото Космосът представя тяло — всички системи, всички галактики в безпределното космично пространство, са органи на това велико космично тяло. Това е Космическият Човек, за който се говори в окултната наука. Но както всяко едно същество, както и всичко в Космоса, така и Космичният Човек, Божественият Дух, е колективно същество. Той е сбор от всички синове Божии, от всички възвишени свършени същества, които са обединени от една централна монада — центъра на Божествения Дух. Всички тези възвишени същества образуват това, което Учителя нарича *Живата Разумна Природа*.

ДВЕТЕ ТВОРЧЕСКИ ЙЕРАРХИИ ОБЕДИНЕНИ В БОЖЕСТВЕНИЯ ДУХ

Тези същества са от десет степени или чинове. Те всички са от човешката раса и в безкрайността на времената са завършили своята човешка еволюция и сега са съработници на Бога и направляват целия Космос. Ще посоча имената, с които са известни в християнския езотеризъм и техните основни функции в Космоса.

1. Най-висшият чин от тези същества се наричат *Серафими – Братя на Любовта*. Те са толкова възвишени, че обединяват слънчевите системи в по-големи системи и ги направляват и ръководят в пространството.
2. Вторият чин се наричат *Херувими – Братя на Хармонията и Мъдростта*. Те хармонират и регулират движението в една слънчева система.
3. Третият чин се наричат *Престоли – Братя на Волята*. Те дават импулса за движение на планетите, турят планетите в движение.

Тези три чина образуват първия клас на тези възвишени същества, които работят във великия Космос и са изразители на трите Велики Божествени Принципа – Любовта, Мъдростта и Истината.

4. Четвъртият чин се наричат *Господства – Братя на Радостта и интелигентността*. Те образуват колективната интелигентност в Природата.
5. Петият чин се наричат *Сили – Братя на движението и растенето*. Те дават силите, които действат в една планета.
6. Шестият чин се наричат *Власти – Братя на външните форми и изкуствата*. Те дават формите на дадена планета.

Тези три чина образуват втория клас на възвишените същества, които се занимават с организиране на планетите в слънчеви системи. Властите дават формата на планетата и образуват всички форми. Силите дават всички сили и енергии на планетите. А Господстваца дават онази първична интелигентност, която се проявява в цялата планета, както и във всички форми, които съществуват на нея.

7. Седмият чин се наричат *Началства – Братя на Времето, състоянието и такта*, затова се наричат още *Духове на времето и на епохите*. Те ръководят големите епохи в развитието на живота на една планета, респективно епохите в развитието на човечеството.
8. Осмият чин се наричат *Архангели – Братя на Топлината и Огъня*. Те ръководят отделните раси и народи в човечеството и са духове-ръководители на народите, духове, които управляват отделните народи.
9. Деветият чин се наричат *Ангели – носители на Живота и растителността*. Те са, които приготвяват живота. Ангелите са духове-ръководители на всеки отделен човек
Тези три чина образуват третия клас от ангелската йерархия и имат за задача да ръководят конкретно човешката еволюция.
10. Десетият, последният чин се заема от напредналите души на нашето настоящо човечество.

Началствата, Архангелите и Ангелите имат по-конкретна връзка с човечеството и неговото развитие, защото те са завършили своето човешко развитие в трите предшестващи космични периода, през които човек е слизал от Божествения свят към Земята. Така Началствата са завършили своята човешка еволюция през Сатурновия период. Архангелите са завършили своята човешка еволюция през Слънчевия период, а Ангелите са завършили своята човешка еволюция през Лунния период.

БЯЛОТО И ЧЕРНОТО БРАТСТВО

Всички тези йерархии в тяхната целокупност образуват това, което наричаме *Всемирно Бяло Братство*, Глава на което е Христос. Бялото Братство в своята целокупност, е израз на Втория принцип, в който сам Бог пребъдва.

Редом с Бялото Братство съществува и така нареченото *Черно Братство*, което е израз и служител на Първия принцип, глава на което е Сатанаил или Луцифер.

Двете Братства първоначално да били едно, но впоследствие, когато е започнал да действа *принципът на полярността*, са се разделили — едните са тръгнали наляво и надолу и под влиянието на Първия принцип образуват т.нар. *Черно Братство*. Другите са тръгнали надясно и нагоре и образуват Бялото Братство. Защо и за какво са се разделили, това е дълбока

тайна, но във всеки случай това е станало, когато е започнал да действа *принципът на полярността* и са се появили двата Принципа, които нарекохме *Първи* и *Втори*. Бялото Братство работи в главата и дробовете на Космичния Човек, а Черното Братство работи в стомаха, червата и черния дроб на Космичния човек. Черното Братство работи от пъпа надолу в Космичния Човек, а Бялото Братство работи от пъпа нагоре. Но понеже Херметичната мъдрост, която е основа на всяко окултно познание и мъдрост, казва: „Туй, което е долу, е подобно на това, което е горе, и това, което е горе, е подобно на това, което е долу.“ Затова и в земния човек работят тези два Принципа, тези две Братства. Силите на Бялото Братство работят в главата и белите дробове на човека, а силите на Черното Братство работят в стомаха, червата и черния дроб. Черното Братство работи в по-гъстата материя, в корените на Живота, а Бялото Братство работи в по-рядката материя, в клоните на Дървото на Живота.

Това е вътрешното богомилско учение, което Учителя е изнесъл сега в една строго научна форма. В миналото то е било изнесено във форма на легенди, и понеже нямаме оригиналните легенди, затова се създават карикатурни образи на нещата – представят се такива, каквито не са.

БОГОМИЛСКА КОСМОГОНИЯ

За да изясним богомилската космогония, трябва да знаем, че Богомилството, като учение, изхожда от Западната окултна традиция и има в основата си *седемте херметични принципа* и Християнството. И затова, когато искаме да изследваме богомилската космогония, ще изходим пак от тези *принципи*, защото, както видяхме от предшестващото, *четвъртият херметичен принцип*, именно *принципа на полярността*, е в основата на богомилското учение, а оттам и на тяхната космогония.

Също така, за да си изясним и разберем богомилската космогония, трябва да си припомним и изясним преди това космогонията на Мойсей за създаването на света в седем дни и християнската космогония, дадена в първата глава на *Евангелието на Йоана*, за която говорих в главата за Богомилството като християнско учение.

КОСМОГОНИЯТА НА МОЙСЕЙ И ХРИСТИЯНСКАТА КОСМОГОНИЯ

За онези, които разбират езотеричните текстове, Мойсеевата и християнската космогония, изразени в *Битието* и в *Евангелието на Йоан*, говорят едно и също нещо. В тях всяка дума е пълна с мисъл и значение. Ако се разгледат на първоначалния език, на който са написани, и всяка буква има своето значение. Учителя казва, че в първата глава на *Битието* са вложени толкова идеи и такова знание, че може да се напише цяла книга върху нея. И френският окултист и познавач на древни езици Фабр д'Оливие е написал една голяма книга върху първите десет глави на *Битието*, като е направил сам превода на тези глави от еврейски език.

Да се разгледа космогонията на Мойсей е сериозна работа, която няма да правя сега. Върху нея съм говорил малко във втория том на *Историческият път на Бялото Братство през вековете*. Сега ще кажа само това, че всеки Ден от творението представя цяла космична епоха и обгръща началото на създаването на нашата Слънчева система, но не само като материална система, но и като духовна. В *Битието* е казано: „В началото създаде Бог Небето и Земята.“ Това е първият космичен период, когато нашата вселена е съществувала в Ума на Бога. Тук Мойсей е установил *първия херметичен принцип*, че *Умът стои в основата на света*. За втория период се казва: „И Земята беше неустроена и пуста и тъмнина бе върху Бездната.“ Под *Земя* тук не се разбира нашата планета Земя, а се разбира целокупната проявена Вселена с трите нейни свята – физически, духовен и умствен. Това е онзи момент, когато идейният образ на Вселената се проектира навън от Божествения Ум, но не още във физическия свят. Това е *вторият херметичен принцип*, че *Това, което е долу, е подобно на това, което е горе*. Тази Земя е била неустроена и тъмнина е била върху Бездната. Тъмнината е емблема на материята – тези светове са неустроени. И Духът Божий се е носил над тази неустроена и тъмна Вселена. „И рече Бог: Да бъде Виделина! И стана Виделина.“ Тук всяка дума е изпълнена със съдържание и смисъл. Но в случая това, което искам да изтъкна, е следното: при творението на всеки Ден е казано: „И рече Бог.“ *И рече Бог* – това е Словото, за което Йоан говори в началото на своето *Евангелие*. И със Словото Си Бог произведе най-първо Свет-

лината и я разлъчи от Тъмнината. Виделината тук е емблема на висшия Божествен свят, а тъмнината е емблема на нисшия свят на материята, който не е организиран. Виделината Бог нарече *Ден*, а Тъмнината — *Нощ*. Тук не става въпрос за обикновени дни и нощи, защото Слънцето още не е съществувало. А имаме Виделината и Тъмнината като две реалности, от които трябва да бъде изграден светът. Това са двата Принципа, за които говорих по-рано. Виделината е това, което нарекохме *Втори принцип*, а Тъмнината е това, което нарекохме *Първи принцип*. Чак в четвъртия Дек Бог създава Слънцето, Луната и звездите. Четвъртият Ден, това е Четвъртият космичен период в проявлението на космичното Творчество, който в окултната наука се нарича *Земя* и *Земен период*, когато действително се явяват Слънцето и Луната и техните материални форми, тогава се явява физическата Вселена в съвременен смисъл на думата. Дотогава светът се е проявявал още в духовните полета и последователно, чрез постепенна кондензация, се появява физическата Вселена. В процеса на тази кондензация са участвали ред напреднали същества от духовните йерархии.

Първият период на космичното творчество, когато всичко е било още тъмнина и светът е бил неорганизиран в своите най-нисши прояви, в окултната наука се нарича *Сатурнов период*. Във Втория период, наречен *Слънчев период*, се явява Светлината, а в Третия период, наречен *Лунен период*, се явява водата и в Четвъртия период, наречен *Земен период*, се явява твърдата земя. Това е последователното появяване на четирите стихии в процеса на космичното творчество.

В Първия период се явява елементът *Огън*, който се проявява като топлина, зад който стои *Принципът на Любовта*. Във Втория период се появява елементът *Въздух*, зад който стои *Принципът на Мъдростта*. В Третия период се появява елементът *Вода*, зад който стои *Принципът на Истината*. И най-после в Четвъртия период се явява елементът *Земя*, зад който стои *Добродетелта*.

И когато Йоан казва: „В Начало бе Словото“, той има предвид началото на космичното творчество, когато Бог е рекъл: „Да бъде Виделина“ — когато Виделината се пробужда от космичната Нощ и минава в космичния Ден. Затова в *Битието* в първата глава е казано: „Стана вечер, стана утро, Ден първи“. Най-напред е Вечерта, т.е. светът излиза от космичната Нощ и влиза в космичния Ден — във Виделината, преминава от Първия принцип във Втория.

Седемте Дни на творението, това са седемте етапа в процеса на космичното творчество. И Учителя казва, че всеки процес или явление и всяко нещо, което става в Природата и Космоса, минава през седем етапа на развитие, които са обусловени от *седемте принципа на Природата*. И Космосът като цяло не прави изключение на това. Така че *седемте Дни на Творението*, това са седемте етапа, през които минава космичното творчество, които етапи са проява на *седемте принципа*. И когато Йоан казва: „В начало бе Словото“, той има предвид началото на проявата на творческия процес. Словото е израз на мисълта, която е била в Ума на Бога. Чрез Словото тази мисъл се проектира за обективно съществуване: „В начало бе Словото и Словото бе у Бога.“ Това Слово, тази Мисъл първоначално е била в Ума на Абсолютния Дух и казва се още: „И Словото бе Бог.“ Това значи, че Бог се изявява чрез Словото, което също е Бог, изявление на Бога. Това е първият етап на космичното творчество, който отговаря на *Първия Ден* на Мойсея и на *Първия космичен период* на окултната наука. След това се казва: „В Него бе Животът.“ Това е вторият момент на космичното творчество, *Вторият период*, *Вторият Ден*. И после се казва: „И Животът бе Виделина на хората.“ Това е третият момент на творческия процес, когато започва да се проявява *принципът на вибрациите* и се явява Светлината. „И светлината свети в тъмнината и тъмнината я не обзе.“ Това е четвъртият момент на творческия процес, когато започва да действа *принципът на полярността* – явяват се двете Начала – Светлината и Тъмнината, двата Принципа. Това е *Четвъртият Ден*, когато се явяват Слънцето и Луната – *Четвъртият космически период* – Земният.

По-нататък се казва: „И Словото стана плът и всели се между нас.“ С това е показано проникването на Словото в цялата Природа и в историята между човечеството, което става по *принципа на ритъма*. Словото постепенно се влива в живота и в историята. Тук когато вече Словото е станало Човек, явява се и Сатаната в човешки образ. Двата Принципа, които са действали за създаването на Вселената, се явяват в човешки образи и застават един срещу друг – от Вселената минават в човечеството и историята.

Така че в *Новия Завет* Сатаната се явява, след като Словото е станало плът, след като се е въплътило в човешка форма, тогава, когато се пробужда Азът в душата. Когато Духът трябва да стане господар на човека, тогава се явява Сатаната да го из-

кушава, и Словото, станало плът, побеждава. Това става в пустинята.

След това, около *Тайната вечеря*, Христос казва: „Иде князът на този свят, който няма нищо общо с Мене.“ Тук сам Христос, възплътеното Слово, казва, че Сатаната е князът на този свят, т.е. той управлява този свят, т.е. физическия свят. И после Христос казва: „Аз съм Виделината на света“ и „Иде ноц, когато никой не може да ходи“. „Иде ноц“ и „Иде князът на този свят“ са синоними. С тях Христос загатва за царството на Сатаната, който е господар на този свят. Но след *Възкресението* Христос казва: „Дерзайте, Аз победих света“, т.е. Аз победих Сатаната, т.е. тъмнината — Вторият принцип е взел надмощия над Първия, който след Голготската Мистерия прониква цялата Земя. А в *Стария Завет* Сатаната се явява, когато Бог създава човека и му вдъхва душа и той става жива душа. Тогава той се явява във формата на *Змия* да изкушава първите човеци.

Така че, както в *Стария*, така и в *Новия Завет* се говори за Сатаната, като един елемент в космичното творчество. В *Апокалипсиса* е казано повече за него. Но и там той е победен от Архангел Михаил, който е външно проявление на Христа, и е хвърлен в Бездната. Навсякъде се подчертава преминаването на процеса от Първия към Втория принцип.

БОГОМИЛСКАТА ЛЕГЕНДА ЗА САТАНАИЛ

Легендите, които се приписват на богомилите, всъщност не са богомилски произведения, макар и да са били използвани от богомилите. Ще се спра накратко върху това, как тези легенди разглеждат Сатанаил. Но преди това ще отбележа, че това са екзотерични изложения на известни езотерични идеи.

Така в *Тайната книга*, която се приписва на богомилите и която представя един разговор на апостол Йоан с Исуса, Йоан запитва Исуса: „Господи, преди да беше паднал Сатанаил, каква слава имаше той пред твоя Отец? Исус отговаря: „Той имаше такава слава, че заповядваше на небесните добродетели. Аз пък седях при Моя Отец. Сатанаил беше строител на всички неща и подражател на Отца. Той слизаше от Небето в преизподнята и от преизподнята възлизаше до Престола на Невидимия Отец. И като наблюдаваше над облаците и пожела да стане подобен на Всевишния.“

След това се описва, че Сатанаил слиза през областта на *Въздуха* и областта на *Водата* до центъра на Земята, където намира своя пъкъл. След това вече не може да слезе по-нататък поради пламъка на горящия Огън. След това се описва как съблазнил ангелите до Петото небе. „Тогаз излезе Глас от Престола на Отца, говорещ: „Какво вършиш ти, отстъпнико от Отца, прелъстителю на ангелите? Ти, създателю на греха, извършвай онова, което си наумил." И тогава Бог Отец заповядва на своите ангели да вземат одеждите и венеца на всички ангели, които са послушали Сатанаила.

После Иисус казва: „Моят Отец го преобрази поради неговото високомерие. Светлината му бе отнета, лицето му стана на цвят като нажежено желязо и се уподоби изцяло на човешко лице. С опашката си повлече третина от Божиите Ангели. Тогава той бе изхвърлен от Божието седалище и лишен от управлението на Небесата.

След като Сатанаил слязъл на твърдта на Земята и не можел да намери мира нито той, нито онези, що били с него, замолил Отца, казвайки: „Бъди търпелив спрямо мене, аз всичко ще Ти върна." Тогава Бог Отец се смилил над него, дал спокойствие нему и на онези, що били с него, да направи каквото пожелае до Седмия Ден.

След това се описва цялата дейност на Сатанаил — че създал месеца и звездите и небесните войнства и своите ангели според реда, установен при Всевишния. След това заповядал на Земята да се произведе всички същества и растения. Най-после направил човека от глина, но не можал да му дъхне душа, затова помолил Бога да вдъхне душа на този направен от глина човек. След това взел част от това тяло и правил Жената. После вложил в тях половото желание и те се съединяват и извършват първия грях. После той направил Рай и поселва Адам и Ева в него.

Такова е накратко съдържанието на *Тайната Книга*. В първата част на разказа е предадена идеята за падането на Сатанаил-Луцифер, която е предадена в много версии на Изток и на Запад — че поради гордостта той е паднал. Той се поддаде на влиянието на Първия принцип, което събужда гордостта и затова паднал. Според една окултна легенда, в началото на вселенския развой от лоното на Бога излезли две велики Същества, равни по блясък, светлина и сила. Но едното от тях, като се огледало в Божественото огледало и видяло красотата си и съзнало величието си, се възгордяло и си казало: „Това съм

аз". От този момент то започнало да губи светлината и силата си, докато я изгубило съвършено. Това бил Луцифер-Сатанаил. Другото велико Същество, като видяло своята красота и сила, съзнало, че това е резултат на Божественото, което живее в него. То дошло под влиянието на Втория принцип и от този момент неговата светлина и сила все повече се увеличавали. Това Същество е Христос.

Втората част от книгата е писана под влиянието на някои изопачени разбирания, които не са богомилски и предават нещата, както не са. Защото, както видяхме в главата *Богомилството като християнско учение*, богомилите са християни, както и те самите са се наричали, и тяхната космогония е християнска.

Така че, когато богомилите говорят за Сатанаил, в него те намират възплъщение на Първия принцип, чрез когото Бог е създал физическия свят и всички форми, които съществуват в него.

Второто нещо, което трябва да се помни, и което е изтъкнато в т.нар. *Богомилски легенди* и е подчертано и в *Тайната книга* е, че Сатанаил е действал само с разрешение и по заповед на Бога Отца. Така че той е един служебен Принцип, с когото Бог си служи, за да извърши най-грубата работа на Своего творчество. Той е един изпълнител на Божествения План, както майсторите-строители са само изпълнители на плана, даден от архитекта. Той е онзи Принцип, който съгъства материята и от първичната духовна субстанция създава грубата физическа материя, от която изгражда физическия свят в неговата външна страна, защото физическият свят има и своя вътрешна страна, която е отражение на Божествения свят.

Това учение е било познато на Древните Мистерии, но не е било изнасяно извън Школата. Богомилите го изнесоха, но то е било изопачено от техните противници с цел да се компрометира самото Богомилство.

АВЕНИР - АБАДОН - САТАНАИЛ

Какво са разбирали богомилите под името Сатанаил?

Богомилите в своето тайно учение разкриват пътя на Първичната творческа сила. Тя е кръщавана от мистиците и посетените на Запад с различни имена: *Звездна светлина*, *Астрална светлина*, *Астрална змия*, *Магна Аркана*, *Великата Тайна*,

Философският Камък, Слънчев Магистериум, Врил, Небесна Птица, Сатанаил, Луцифер и др. На Изток са я наричали с две имена: в света — *Фохат*, а в човека — *Кундалини*.

Тази сила, разбрана и събудена в човека, дава на мага *ключа* на същата сила във Вселената и основа на онова всемогъщество, което придава на мага вътрешно величие и сигурност във всеки похват. Едно е съдържанието на всички магични и мистични легенди и книги — пътят към Първичната творческа сила, която Учителя нарича *Божествена Любов*. Тя има девет пътеки на проява. Легендите и книгите на богомилите са посветени изключително на тези девет пътеки.

Ще предам накратко съдържанието на една легенда, която ни разкрива проявата на тази творческа сила

Първата Причина, Абсолютният Дух на Битието, след като разбудил Вселената от космичната Нощ, излъчва от Себе Си Словото, което произвежда от себе си *седемте творчески Лъча*, които са седем велики космически Същества, *седемте духове Божи*. Те възвестяват началото на света. Те формират *седемте Първообраза* в идейния Божествен свят. Но тези *Първообрази* трябва да се въплътят долу за осъществяването на седемте идейни образи в седморната многообразност на земните форми.

Така че, най-напред Всевишният излъчва от Себе Си Словото — Авенир — Бащата на творческата Светлина. Той излъчва *седемте Лъча* на творческата Светлина — *седемте духове Божи*. Авенир после хвърля своята сянка долу и се явява астралната светлина. По този начин светът е създаден горе в Божествения свят на Първообразите и трябва да се отрази долу, да се формира по Първообразите от Божествения свят. Затова Всевишният дава на Авенира седемте небеса, т.е. седемте архетипни сфери, които са Първообразите на седемте фази, през които ще мине космичното развитие. Това са седемте Деня от творението, седемте етапа на творческото Слово.

Авенир търси проводник за творчество, точка на опора. Той се обръща към господарите на седемте Лъча, но те не могат да му помогнат за постепенното осъществяване и втвърдяване на духовната субстанция, за да стане годна за изграждане на материалните форми, защото те са много духовни и ефирни и не могат да въздействат на грубата материя. Авенир създава от сенките на тези господари на седемте лъча, т.е. от отрицателните им отражения, свои помощници и ръководители в долната творческа работа. Той събужда също към дейност владетелите

на четирите стихии, ръководени от Абадон и първичните сили на Бездната, ръководени от Червения Змей и творчеството започва. Така тримата творци – Авенир /Светлината/, Абадон – господарят на стихииите и Червения Змей – представител на неорганизираните първични сили на Бездната, които сили втвърдяват материята, под ръководството на Авенир започват творчеството и създават видимия свят.

Така Божественото Начало, представено от Авенир, е слязло вече в материята на...^{*} веществото и седморния ред на строежа, ръководен от оживените сенки на владетелите на седемте лъча, е обърнал духовната субстанция на материя, годна да възплъгни първообразите в материални форми и така Божественият Син се отдалечил от лоното на горните сфери в царството на Мрака. Така Авенир става Душа на създадения от него свят, който е противоположен, като отражение на горния свят с неговата Душа – Първоначалния.

В процеса на създаване на отразения свят Словото-Авенир се поляризира под влияние на двата Принципа и в света се явяват Христос, като проявление на Вечния Бог, и Сатанаил, като противоположен полюс, т.е. отражение, сянка на Бога, и творчеството е привършено.

Като отражение на първата архетипна сфера се явява Небето, на втората – дванадесетте зодиакални съзвездия, на третата – седемте планетни кръга. Като отражение на четвъртата, петата, шестата и седмата архетипни сфери се явяват *четирите реки* на Едем, т.е. четирите елементарни *стихии* като основа на трите *сили* – *Небесната, зодиакалната и планетарната светлини*.

Четирите реки представят четирите елемента. След като формира четирите *стихии*, Проявеният Бог с полюса Сатанаил създал от тях тялото на човека, като внася в него като централна монада зърното на Светия Дух. За да оживи човека, Бог Саваот, другият полюс на Проявения Бог, в когото пребъдва Вечният, праща небесна душа, т.е. устрем към съграждане на личността. Духът, т.е. Отческото Начало ще му се даде, когато мине седемте Бездни, т.е. изпитанията, когато мине през Посещението.

Адам е онзи полюс на Космичния Човек, на Адам Кадмон, който се нарича *Небесен Мъж*. Ева е Животът, *Небесната Жена*, която се облича в слънце.

^{*} *в оригинала не се чете*

Така Проявеният Бог Сатанаил-Христос създава света и Космичния Човек — двата творчески акта на творението. Третият акт е озаряването от Бога и човек влиза в Пътя на Посвещението.

Висшите полюси са отразени долу и те дават два пола: творчество и майчинство, създаване и поддържане.

С тези три творчески акта се завършва първия кръг на творчеството и творческата мощ на Сатанаил отслабва и се засилва организиращата мощ на Христа. Така е осъществено долу горното.

Учителя много накратко дава следната космогонична схема: „Когато неограниченият свят или когато Безграничното се ограничило, образувал се обективният Божествен свят. От Безграничния, значи от обективния Божествен свят се е създал субективният вътрешен свят на човека. А от субективния вътрешен свят на човека се е създал сегашният обективен свят.“

На друго място Учителя казва, че когато Безграничното се ограничава, ражда се Светлината, която създава видимия свят.

БОГОМИЛСКОТО РАЗБИРАНЕ НА БИБЛЕЙСКИТЕ ЛЕГЕНДИ - ЛЕГЕНДАТА ЗА ДВЕТЕ ДЪРВЕТА НА РАЯ И ДЕЙНОСТТА НА КАИН

Разказът за изкушението и Рая и за грехопадението, предаден в *Библията* най-първо отговаря на известен космичен факт, след това има свое историческо значение, и най-после, има и мистично значение. Защото това, което става в Природата, в Космоса, става и в човека, защото човек е микрокосмос и всичко, каквото съществува и става в макрокосмоса, става и в микрокосмоса. Богомилите са знаели тези неща и затова имат едно по-широко и по-дълбоко разбиране на библейските легенди.

Ще кажа няколко думи във връзка с *Легендата за двете Дървета в Рая* и след това за дейността на Каин и последвалите след това събития, като съм предал само съдържанието на една богомилска легенда.

Легендата разказва, че в Едем, който представя Храма на мировите Мистерии, растат две Дървета — *Дървото на Живо-*

** в оригинала не се чете*

та, т.е. Мистерията в Космоса, и *Дървото на познанието*, т.е. Мистерията в човека. Около първото Дърво съска невидим Вятър, а около второто се вие Змията.

Легендата разказва по-нататък за дейността на Каин, който е изразител на творческия процес, който постепенно слиза от възвишения свят към Земята. Под *Дървото на познанието* той получава ключовете на Тайните от Сатанаил: седемте изпитания /Бездната/, чаровете на жертвата /земята/ и Пътя на страданието /подземията/, които са отражение на троичността на човека. Той получава от баща си и трите плода на познанието. Изяжда единия и тогава изпада в тежкия сън на прозрението. И ето как действат страшните *Мистерии* на вътрешното: Каин изпада в транса на постигането, Ева умира, а Каломела стига до копнежа за освобождаване.

Три са Пътеките на *Мистерията* — прозрение, смърт и устрем.

Каин — творецът, е допуснал *Мистерии* да бъдат възприети от външните, т.е. помогнал е на Божественото нещата да се отразят надолу. Прозрението ражда като свое паралелно прераждането и Тесния Път, и той е проклет.

И от седмия ден, денят на клетвата, започва творчеството на Каин. Той познава сестра си Ада, като я възбужда с червен корал, красота, шафран /магическа дума/, кръв от кротал /магическите токове на любовта/ и семе от мерсина /сила/. Ада е секретната традиция в човека — *Вярата*. При втория творчески акт — Каин познава Сета /*жертвоприношението* в *Мистерии* — у човека — *Интуицията*, но я измамва и идват двата мистични греха: кръвосмешението и братоубийството. Защото Каин е грехът — второто име на *Мистерии*. *Творчество* и *грех* на мистичен език е едно и също нещо.

Тогава рукват проклятията на Вечния към Каин — посветеният да бъде занапред безсмъртен, от връх на връх ще води пътя му и дните на страдание ще бъдат дните на живота му. Сета /*ритуала*/ ражда от Каин *Хет* — ужаса, инстинкта. Ада — *догмата*, ражда свръхпостигането, магическото начертание. И Каин напуска Едем на *Мистерии*, за да възвести на дело между страдащите и слабите Словото на Тайната и освободението, което е съществувало досега в трите Небеса.

Трите Небеса са трите рода на мистичното себеосъществяване, но осъществяването вътре на онова, което лежи горе над всяко постижение, над всяка Тайна.

На Първото Небе лежат съградени седемте *Храма*, седемте *Ключове на Посвещението*, седемте *Загадки на Вратите*, се-

демте *Догми*, седемте *Ритуала*, седемте *Жеста*, седемте *Слова*, седемте *Завета на Висшата Магия*. По тези неща не се пише на книга, всеки устно ще чуе, когато стане зрял.

На Второто Небе /по-горе от Първото/ лежи един Храм, синтетичната схема на седемте споменати Храма, където се намира *Ключът на Седморката*, образувана от четирите и трите и дванадесетте Първообраза на зодиакалната светлина и на Словото.

На Третото Небе /над Второто/ стои онзи, чието отражение е Небесният Хермафродит. Образът с отражението дават Соломоновият ключ — шестоъгълника. Четирите стълба и златният в средата дават Пентаграма, който е емблема на власт над елементите. Ясно е, че към Този, Който Е, се стига чрез Висшата Истина, разбулената и изявена Тайна, понеже страдалецът е разчел висшите начертания, овладял е равновесието на Змията и има яйцето на вечно неподвижното пребиваване в себе си.

Когато Висшият проклена Каин, Той казва: „*Ата нарам*“. Четено кабалистически, проклятието на Бога е благословия към човека. Това е *Пътят на мистичните Отражения*.

Мистериите са изнесени от Храма — Ламнохар е мистична дума и мистичен град — той е *Градът на Тайната*. И иде първият йерофант — Енох. Той е син на Ада — *Знанието, магичната дума*. Енох хваща Огнения вихър, Червения Змей и го научава да му служи. Храмът на Мистериите отново е съграден. Един владее вече Ключа за Висшето знание и съвършенство. Той е активен йерофант.

А ето имената на четиримата жреци на примитивните *Мистерии*, образуващи заедно с Първожреца пентаграма или петорката на висшия култ:

Аамех е водачът на обществото, уредника на държавата. Обществото почива върху тайните на Любовта и очарованието.

Но *Бел* е основател на природната взаимопомощ. Той работи земята и отглежда растения и животни.

Товил е основател на изкуството. Той извайва Небесния човек, както той се проявява в трите свята.

А *Мубал* е основател на ритмиката — музика, танци и песни.

Това е накратко съдържанието на *Легендата за двете Дървета и за дейността на Каин*. С това богомилите са повдигнали малко завесата, която скрива езотеризма на библейския разказ и за грехопадението и дейността на Каин.

С казаното дотук върху богомилската космогония и тайната доктрина на богомилите, аз само нахвърлях някои мисли и идеи, които са само като жалони по пътя, който води към Храма на Тайното познание на богомилите.

Богомилите са имали две езотерични доктрини — за миряни, т.е. оглашени, и за верни и *свършени*.

Понеже в първата група влизат хора, които изучават законите и методите за придобиване на чистота, учението има повече морално-напътствен характер. А понеже вторите са в Пътя на Посвещението, учението има чисто посветителен характер — изясняват се пътеките към Посвещението и самия характер на Посвещението.

Основата на учението е била навсякъде магична: необходимо е наред с усвояване законите на мировия ред не само да се живее съобразно с насоката на тези закони, но и да се развиват скритите сили, спомагащи за хармонизиране с вечните закони на Живота и да се постига чрез оперативна магия насочването на обществения живот по тези закони.

Богомилите изучавали законите и пътищата на физическата и духовна терапевтика и теургия. Това било едно широко разбиране на законите и тяхната причинна връзка, едно живо въздействие върху целия тогавашен живот — личен и обществен.

Тези закони са изложени в *Евангелието на Йоана*, което е било настолна книга на богомилите, които притежавали *ключ* за неговото по-дълбоко разбиране. Защото в това *Евангелие* е изложена цялата езотерична доктрина на християнството, която се споделяла и от богомилите, които били наследници на първичното езотерично християнство.

НРАВСТВЕНИТЕ ВЪЗГЛЕДИ НА БОГОМИЛИТЕ

За богомилите Учението на Христа е учение духовно, нравствено и дълбоко окултно, учение, което може да служи за ръководство в живота, което учи хората как да живеят. Богомилите са се стремили да прилагат учението на Христа в живота си и от това са придобивали все повече и повече живот и светлина. Богомилите отдавали голямо значение на приложението и затова казвали, подобно на апостол Павел, че всяко писание, способно към назидание, е боговдъхновено. /Второ Тимотей,3;16/ Но тази мисъл на апостол Павел е извратена от преписвачите на *Новия Завет* и са я превели по следния начин: „Цялото Писание /Библията/ е боговдъхновено и полезно за назидание.“ Богомилите намерили тази мисъл на апостол Павел в оригиналната ѝ форма в съчиненията на Тертулиан, където е казано: „Всяко Писание, способно към назидание, е боговдъхновено.“

Богомилите съборили догматичните стени, издигнати от ортодоксалната църква и дали възможност на ума да се храни от всичко, което човешкият гений е създал. В това отношение богомилите изпъкват пред нас като ранни хуманисти, които са достигнати само от най-великите мислители на новото време. Според богомилите, боговдъхновен характер има всяка книга, която назидва сърцето и му дава нравствени норми; просвещава ума и окриля духа, насочва волята към героични подвизи, към борба за въдворяване Царството Божие на Земята.

Богомилите са първите борци против верската нетърпимост и сляпото неподчинение на антинаучния и антидуховен догматизъм.

Богомилите, подобно на Пактенас, Климент Александрийски, Ориген, Свети ...* и други отричали буквалното разбиране на *Писанието* и приемали алегоричното и символично тълкуване. И затова един автор казва: „Богомилите с риск за живота си срутили инквизиторските стени, махнали печатите от българската мисъл и съвест и дали волност на окования във вериги български дух.“

Богомилите, подобно на първите християни, възприели публичната изповед, която има голямо възпитателно и мо-

* в оригинала не се четe

рално значение за предпазване от падение, за затвърдяване на вярата в доброто. Дълбокото значение на изповедта се състои в това, че човек освобождава съзнанието си от известни отрицателни образи, които от своя страна са свързани с известни отрицателни енергии, които обременяват съзнанието.

Богомилите, подобно на първите християни, не ядели месо, не пиели вино, а се хранели с прясна храна и пиели чиста вода. „Богомилите“, казва Козма, „проповядвали да не се вкухва месо и вино, смятайки ги за скверни. *Съвършените* богомили ядели само растителна храна, а верните и оглашените употребявали млечни продукти и яйца.“

Храната и съгласуването на вярата с делата оказвало голямо въздействие върху поведението и характера на богомилите. В един новооткрит паметник във Виенската библиотека се казва, че „нравствено чистите богомили се удостоявали да виждат Светия Дух и да влизат в общение с него и да получават откровение от него. Това се дължи на тяхното умствено просветление и морално съвършенство.“

Презвитер Козма казва, че богомилите били кротки, смирени, мълчаливи, бледи от пост, не се вглеждали в хората, не се кикотели, т.е. външно приличали на истински християни. Това, обаче, според Козма, е само външно, а вътрешно те били вълци, грабелни стадото, заблуждавали го и го тласкали към ада. Това е субективно схващане на презвитер Козма, което не отговаря на истината.

Западните църковници, колкото и да ненавиждали богомилите, казват, че те били тихи, смирени, затова ги наричали *добри хора*, но тъмни и невежи обскуранти. Козма също казва, че богомилите били безумни. Това са субективни заключения, не почиващи на никакви факти, плод на злоба и омраза. Един съвременен свещеник казва: „Не зная какво да кажа за тези хора, но те никога не лъжат, не клеветят, винаги говорят истината, не крадат, не убиват и не насилват никого. Те, подобно на първите християни, са били против насилието. Те не се кълнели, не се съдели, основавайки се на думите на Исуса Христа.“

Богомилите, както вече казах и на друго място, не са били против брака. Те учили, че за основа на брака трябва да служи любовта и взаимното уважение и почитание, а не някакво църковно венчаване или държавно узаконяване на брака. Те, които живеели в братски обществения, самото братство санкционирало брака. Мъжът и жената се ползвали с еднакви права в задругата и са били равноценни. Те допускали развод по

взаимно съгласие, без да има нужда двамата взаимно да се обвиняват. Двама добри, честни съпрузи, но с разни характери, взаимно се съгласявали да се разделят, за да не се тормозят. Съвършените богомили не се женели, защото те следвали *Тесния път*, за който Христос говори, и били заангажирани с духовна работа за общността.

У богомилите и жените, както и мъжете, можели да бъдат проповедници на учението. На Запад се прочули със своята апостолска дейност жени, като...* и Джулияна. Василий имал за спътници и жени. Богомилите издигнали жената в момента, в епохата, когато тя била хулена, онеправдана, затворена само в къщи. Богомилската проповед за равенство между мъжа и жената е предизвикало сътресение между църковниците и властниците. С признаването на човешкото достойнство у жената, богомилите издигнали семейния и обществен морал на голяма висота и застанали начело на хуманитарното движение в Европа. Те първи предизвикали в Европа най-голямата социално-етическа революция.

Богомилството е било протест против извратеното и фалшифицирано учение на Христа и имало стремеж да живее според *Евангелието*. Богомилите турили морала за основа на своя личен и обществен живот. Подражавайки във всичко на първите християни, те отрекли целия езически култ в християнството — тайнства, обреди, свещи, кандила, икони, мощи и т.н. Те знаели, че тези неща са свързани с така наречената *церемониална магия* и нямат място в религията, която има за задача да облагороди човешкото сърце и да му даде морални и нравствени норми и подтици към доброто и общочовешката и братска любов. По такъв начин богомилите освободили човешкия ум от чудото, тайнствата и авторитета.

Със снемането на наложените догматични печати върху мисълта и съвестта, богомилите тласнали европейския свят с векове напред в пътя на моралния и интелектуалния прогрес. Религиозното чувство, освободено от опекуството на механическите обреди, предизвикало появата на творчеството — теургизма, богообщението, вдъхновението, радостния възторг, с който се възстановява вътрешния мир и хармония в човешкото сърце и душа.

Богомилите извършили едно велико дело, като съединили науката с религията и като признали за боговдъхновено всяко откритие на човешкия гений. Те поставили свободата за единствено условие на интелектуалната и морална култура и с това

* в оригинала не се чете

отrekli правото на опекунство както на държавата, така и на църквата върху мисълта и съвестта на човека. За тези си убеждения те отивали с радост на кладата.

Богомилите първи в Европа провъзгласили идеята за всеобщо свещеничество — правото на всички мъже и жени да бъдат свещеници на Живия Бог. С това дело те разрушили пакостния и вреден догмат на църквата, че само клерикалите са служители на Бога, че само те са Врата за отиване при Него — догмат, който подкопавал от основа естествения морал и убивал у човека всичко идейно и Божествено.

С признаването на всяко Писание, което назидава, за боговдъхновено, богомилите признали за ценни творенията на мъдреците от всички векове, народи и религии. С тази си умствена толерантност те се издигнали твърде високо над всяко сектантство, фанатизъм и буквоедство. Със свободното тълкуване на *Евангелието* богомилите премахнали опасния догмат, който донесъл толкова пакости на християнската религия и на науката.

С отричането на убийството на хора и животни, защото те са били против смъртното наказание, те се издигат високо над съвременното културно човечество, което и до днес си устройва „пиршества“ не само с животинска, но и с човешка кръв и месо.

Храната, около която става толкова много спорове, богомилите са разрешили много просто — хранели се с растителна храна и за питие им е служела чистата вода. Защото храната оказва влияние върху темперамента и характера на човека, затова и противниците им не могли да не кажат, че това са добри хора, но лицемери.

С протеста против убийството и крепостничеството те следвали Христа и първите християни и стоят в реда на първите борци против робството и тиранията и провъзгласили истинската демокрация, която признава правото на всеки човек да разполага със себе си, както разбира, да има свободата да мисли, както го учи неговият ум и да действа според мисълта и убеждението си. Те са били за свободата на убежденията.

С издигането на личността на жената, с правото ѝ да бъде вероучителка и старейшина, богомилите разрешили преди векове въпроса за женската еманципация и то тъй, както не е разрешен и днес от културното човечество.

С искането си държавата и църквата да не се месят в брака, който зависи само от любовта и взаимното съгласие на

брачната двойка, богомилите издигнали брака до единствено *Тайнство*. Това тяхно възвишено гледище за брака за дълго ще представя мечта и за най-чистите души и за най-светлите умове на европейското човечество. С издигането на труда в култ, с поставянето на социално-икономическата взаимопомощ за основа на живота, те унищожили страшното чудовище — егоизма, който и днес терзае културното човечество.

С отричането на просешката милостиня богомилите унищожили дискредитирането на човешката личност и поставили въпроса за дълбоки и коренни социални реформи на морална основа — като на сакатите, болните и децата да се дава братска помощ, а на здравите — свобода и право на труд. Земята, според богомилите, е Божия и братска и принадлежи на Божиите деца — тези, които се трудят и работят. Човекът на труда е достоен за своята награда.

Богомилите били глашатаи на свободната мисъл и съвест; на свободното творчество — научно и художествено; на отделяне на църквата от държавата; на брак, несанкциониран от църква и държава, а само от любовта между съпрузите, и с това с векове са изпреварили съвременното човечество. С всеобщото свещенство и с идеята за мира и за братските общежития, в които се практикува задружно производство и потребление, като се спазва принципа: *Всекиму според силите и на всеки според нуждите*. С тяхната работа за идването на Царството Божие на Земята, което е Царство на свободата и братската любов, с трезвеността и вегетарианството те са отишли далеч пред съвременното човечество. Те са се борили не да намалят радостите в живота, а да ги увеличат, да изчезне злото и неговото място да се заеме от доброто.

Христо Въргов, който е писал върху Богомилството, казва: „Богомилите са проявили най-светлото, най-идейното, що е могъл да създаде някога българският гений и то не само в теоретическо умуване, а приложено на дело. Чрез Богомилството ние се приобщаваме към общоевропейската култура, затова не укор заслужава то, а почитта и уважението на всеки разумен и морален българин.“

Като се вглеждали по-дълбоко в себе си и в душата и живота на другите хора, богомилите забелязали, че в човека има две природи. Едната е телесната природа, която се грижи само за себе си и търси наслаждения и удоволствия, а другата — разумна духовна природа, която се чувства като част от общия вселенски живот и се стреми към възвишеното и благородното в живота. Тя се стреми към сливане с Бога, към намирането

на Бога в себе си. На това стремление на духовната природа да се слее с общия живот пречи свързаната с нея физическа природа. Богомилите съзнавали това, но те не дохождали до неразумното заключение, правено от някои аскети, че човек трябва чрез измъчване на тялото да се стреми да освободи душата от тленната обвивка. Напротив, те се стремели да одухотворят тялото, да го преобразят чрез чист и свят живот, за да го направят достоен носител на душата, чрез което тя да може да изяви своята Божествена природа. Богомилите знаели, че душата може да се развива само когато е в тялото докато постигне своето съвършенство. А душата може да постигне най-голямо съвършенство като си служи с тялото като инструмент и тогава тя може да изпълни своето предназначение — да служи на Бога като помага на хората.

За богомилите животът на християнина представлява взаимодействие на две взаимодействащи сили — физическата и духовната природа, но християнинът трябва да се стреми да заякчи своята духовна природа, което става, когато човек води разумен природосъобразен живот. Затова богомилите били преди всичко вегетарианци и въздържатели. И презвитер Козма казва: „Забраняват да се пие вино и да се яде месо, защото те отдалечавали от Бога.“ Богомилите учели, че човек трябва да е умерен във всичко и скромен. Поради това те препоръчвали на привържениците си да се задоволяват с умерено количество храна, предимно растителна, като забранявали изрично яденето на месо и пиенето на вино и въобще спиртните питиета. Обличали се скромно, но прилично и не били суетни, а трезви и трудолюбиви хора.

Богомилите извеждали своите нравствени норми направо от *Евангелието*, в което те виждали основата на истинското християнство. Затова в живота си те се стремели да прилагат Учението на Христа, което е Учение на любовта и братството между хората. Особено те се придържали в това отношение към планинската проповед на Христа. Животът на богомилите е бил изпълнение на нравствените възгледи, дадени от Христа в тази проповед. Те познавали и по-дълбоката окултна страна на тази проповед. Те знаели *Новия Завет* наизуст и могли да обосноват своите твърдения всеки момент със съответни цитати. Поради важността на планинската проповед, от която те извеждали своите нравствени норми, ще цитирам някои места от нея:

„Блажени нищите духом, защото е тяхно Царството Небесно." /Матей 5;3/

„Блажени скърбящите, защото те ще се утешат." /4/

„Блажени кротките, защото те ще наследят Земята." /5/

„Блажени, които гладуват и жадуват за правдата, защото те ще се наситят." /6/

„Блажени милостивите, защото на тях ще се показва милост." /7/

„Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога." /8/

„Блажени миротворците, защото те ще се нарекат Синове Божии." /9/

„Блажени гонените заради правдата, защото е тяхно Царството Небесно." /10/

„Блажени сте, когато ви хулят и гонят и говорят против вас лъжливо, всякакво зло заради Мене." /11/

„Радвайте се и се веселете, защото е голяма наградата ви на Небесата; понеже така гонеха пророците, които бяха преди вас." /12/

„Чули сте, че е речено на старозаветните: *Не убивай*. И който убие, излага се на съд. А пък Аз ви казвам, че всеки, който се гневи на брата си без причина, излага се на съд. И който рече на брата си *рака* /безумний/, излага се на синедриона. А който му рече: *Бунтовния безумец*, излага се на огъня пъклен." /22/

„Чули сте, че е било казано: *Не прелюбодействай*. Пък Аз ви казвам, че всеки, който гледа жена, за да я пожелае, вече е прелюбодействал с нея в сърцето си." /27-28/

„Още е казано: *Който си напусне жената, нека ѝ даде разводно писмо*. А пък Аз ви казвам, че всеки, който напусне жена си, освен по причина на прелюбодейство, прави я да прелюбодейства. И който се ожени за нея, когато бъде напуснатата, той прелюбодейства." /31-32/

„Чули сте, че е речено на старозаветните: *Не си престъпвай клетвата, но изпълнявай пред Господа клетвата си*. Но Аз ви казвам: Никак да не се кълнете нито в Небето, защото е Престол Божий, нито в Земята, защото е подножие на нозете Му, нито в Ерусалим, защото е град на Великия Цар, нито в главата си да не се кълнеш, защото не можеш направи нито един косъм бял или черен. Но говорът ви да бъде: да, да; не, не. А каквото е повече от това, това е от лукавия."

„Чули сте, че било казано: *Око за око, зъб за зъб*. Аз пък ви казвам: Не се противете на злия човек, но ако те плесне някой по дясната буза, обърни му и другата. На този, който би искал

да се съди с тебе и да ти вземе ризата, остави му и горната си дреха. Който те принуди да вървиш с него една миля, иди с него две." /40-41/

„Дай на оногова, който проси от тебе и не се отвръщай от оногова, който ти иска на заем." /42/

„Чули сте, че е било казано: *Обичай ближния си и мрази неприятеля си*. Но Аз ви казвам: Обичайте неприятелите си и се молете за тези, които ви гонят, за да сте Чада на вашия Отец, Който е на Небесата. Защото Той прави Слънцето Си да грее на злите и на добрите и дава дъжд на праведните и на неправедните. Защото, ако обичате само ония, които обичат вас, каква награда ви се пада? Не правят ли това и бирниците? Не правят ли същото и езичниците? И тъй, бъдете свършени и вие, както е свършен вашият Небесен Отец." /48/

„Недейте си събира съкровища на Земята, където молец и ръжда ги разяждат и гдето крадци подкопават и крадат. Но събирайте си съкровища на Небето, където молец и ръжда не ги изяжда и гдето крадци не ги подкопават и не ги крадат. Защото гдето е съкровището, там е сърцето ви." /Матей 6; 19-21/

Такива са нравствените норми на Християнството, такива са те и за богомилите, които наричат себе си *истински християни*.

Богомилите, като са изпълнявали горните думи на Христа, не са се стремели към богатство и раздавали дори и това, което имали на тези, които нямат нищо. Те не са се съдели, обичали всички. Със своята любезност и готовност да се жертват за другите, те привличали на своя страна симпатиите и любовта на народа и по такъв начин спомагали за широкото разпространяване на своето учение. Любовта им се простирала не само над хората, но над всичко живо. Те отричали войната, убийствата и затова не ходели войници, но когато трябвало да защитават отечеството, те са се притичали на помощ, когато са се ползвали със свобода, както е било при Асеновците – Асен Първи, Калоян, Иван Асен Втори и при Самуила.

Семейният им живот е бил чист и спокоен, разводи между тях почти не ставали. Отношенията между мъжете и жените били напълно братски.

Бирюков, в своята книга *Пролетта на човечеството*, казва: „Богомилите смятали за грях да обичат каквото и да било земно – материално, и да бъдат привързани към каквато и да било собственост. Собствеността и притежанието на земя и вещи за лично-егоистични интереси е грях и зло. Катарите

отричали държавата и всичките ѝ учреждения. Те образували братски общини и задруги, в които нямало нито частна собственост, нито феодали, ни полове, а имало само братя и сестри."

Като истински християни не се кълнели, не се противели на злото, на обидата отвърщали с любов, съд не признавали и никога не се съдели и сами в съд не влизали.

За тях всички хора били равни, хора — братя и деца на един Баща — на Бога. Те не правели никакво различие между националностите, не били шовинисти, а били интернационалисти, но същевременно и добри родолюбци, защото знаели, че всеки народ си има мисия и задача и един път родени в един народ, те трябва да го поддържат, за да изпълни мисията си, което ще им помогне и те да изпълнят своята мисия и задача.

Презвитер Козма не говори нищо за нравствените възгледи на богомилите, но Евтимий Зигавин в своята книга *Паноплия догматика* казва: „Еретиците отначало наставлявали простите хора, като ги увещавали да вярват в Отца и Сина и Светаго Духа и да знаят, че Христос е приел човешка плът и е дал на светите апостоли свещено Писание. Те ги съветвали да спазват евангелските повеления, да се молят, да постят, да бъдат чисти от всякакви пороци, да не притежават нищо, да понасят злото и да бъдат смирени, да говорят истината и да се обичат помежду си. Изобщо ги поучавали във всичко добро."

„В същия дух били наставленията и на онези, които желали да влязат в кръга на съвършените: Ръководителят на богомилската община се обръщал към кандидата за съвършен с думите: *Ти знаеш, че Христос е заповядал човек да не върши прелюбодеяния, нито човекоубийство, нито да лъже, нито да си служи с каквато и да е клетва, нито да взема чуждото, нито да краде, нито да прави на другите това, което не иска и на него да се прави, но да прощава на оногова, който му върши зло, да обича враговете си, да се моли за своите клеветници и ако някой го удари по едната страна, той да обърне и другата, и ако някой му вземе горната дреха, да му даде и ризата си.*" Но Зигавин заключава, че всичко това правели привидно, за да привличат хората към себе си и после им давали своето дяволско учение.

Във всички тези поучения се съдържа християнската етика, взета от нейния първоизвор — *Евангелието*, както видяхме от приведените мисли от планинската проповед.

Особено силно за времето си е било гледището на богомилите, че не трябва в никой случай да се прилага смъртно нака-

зание, тъй като то било противно на духа на *Евангелието* и на здравия разум. Богомилите били трудолюбиви, но не трупали богатство. *Съвършените* не се занимавали с физически труд, а само с проповед. Но когато били свободни, те с радост вземали участие в труда на обикновените богомили.

Професор Димитър Ангелов казва: „Заслужава специално внимание богомилската етика. Основана върху принципите на *Евангелието*, тя насочва своето острие срещу социалните неправди и същевременно съдържа в себе си ярко общочовешки черти. Именно този общочовешки, хуманен характер на богомилските етични възгледи — да не се убива, да не се лъже, да се обичат и взаимно уважават хората, прави Богомилството една твърде силна и прогресивна за времето си идеология. В Богомилството са споени в диалектическо единство две страни: една примиренческа, мистично аскетична и една дейно революционна страна.“ У тях мистицизмът и рационализмът са тясно свързани и прешлетени, както при неоплатониците и при всички езотерични общества, защото истинският мистицизъм и рационализъм стимулират винаги към дейност и творчество.

А д-р Михаил Геновски, в статията си *Нравствените норми на богомилите*, казва: „Истинското богатство за *съвършените* богомили е било богатството на духа, богатството с добродетели и способности за добротворство. Противници на наказанието, принудата и насилието, богомилите са отричали причиняването на смърт. Те не са били само против посягането на човешки живот, а и върху живота на всяко одухотворено същество. Богомилите са били просветени и книжовни.“

Такива са в общи линии нравствените възгледи на богомилите, които те издигнаха преди хиляда години, и с които обновиха живота си и дадоха подтик на прогреса на човечеството както в нравствено отношение, така и в интелектуално отношение. Те първи приложиха *учението за непротивене на злото*, на *пасивната съпротива* и предизвикаха истинска духовна революция, като станаха причина за Реформацията и Възраждането на Западна Европа.

СОЦИАЛНИТЕ ВЪЗГЛЕДИ НА БОГОМИЛИТЕ

От всичко казано дотук е ясно, че социалното учение на Богомилите, т.е. тяхното отношение към обществения живот и неговите форми в различни прояви е един второстепенен клон от дървото на тяхното светоразбиране. Обаче някои разглеждат Богомилството преди всичко като социално учение и там е тяхната грешка. Защото, както видяхме от гореизложеното, Богомилството е преди всичко окултно-мистично учение и може да бъде разбрано само от един човек с окултни идеи и разбирания. Социалните възгледи на богомилите са като една надстройка, като един резултат на окултно-мистичния им миросглед. Защото всяко едно окултно учение има за задача преди всичко да служи на човечеството, да култивира в него ред чувства и добродетели, да създаде истинския тип човек, който да бъде добър гражданин на обществото и служител на великото дело за повдигане на човечеството на една по-висока степен на развитие. И задачата на богомилите е била да пресъздадат отделния човек, индивида, който е градивната единица на обществото. Когато отделният човек е изграден като една силна нравствена личност, със силно развито социално чувство, то понеже обществото е създадено от отделни личности, то и самото общество като цяло ще бъде преобразено.

Като модел за устройството на обществото те устройвали своите братски задруги, където всички членове били равни и никой нямал право да властва над другите, над своите братя. Задругата е била изградена като едно семейство и отношенията били като отношения между членовете на семейството, като между братя. Всички се ползвали от общите блага според нуждите си като от свои блага и всеки работел според възможностите си. Затова те били против всяка власт, като противна на Христовото учение за братство и равенство. На Земята, според тях, трябвало да владее само Любовта. Законът на властта, законът на насилието трябва да бъде премахнат. Но богомилиите не искали това да стане по насилствен начин, а чрез превъзпитание на хората, да дойдат до съзнанието, че да живеят по закона на Любовта е по-икономично и по-разумно, отколкото да живеят по закона на насилието. Богомилите имали като закон думите на Христа: „Князете на този свят властват над на-

родите, но между вас, Моите ученици, не трябва да бъде така. Но който иска да бъде пръв, да стане слуга на всички." Това е пътят, който са следвали богомилите — *Пътя на служенето, Пътя на Любовта и братството*.

Като истински християни, те са се придържали строго към Учението на Христа и са се стремели да постъпват като Него. Както Христос не се е борил с държавата, нито ѝ е служил, така и богомилите не са водили борба с държавата, но не са ѝ и служили. Понеже те са били добри граждани, те са изпълнявали всичките си задължения към държавата, с изключение където наредбите на държавата противоречат на Божествените постановления, дадени в *Евангелието*. Те са се придържали строго към думите на Христа: „Дайте кесаревото кесарю, а Божието — Богу." От това следва, че те са плащали данъци. Стремели са се да не вземат държавни служби, за да бъдат свободни, затова са предпочитали свободния трудов живот.

Понеже живеели в задруги, те не са могли да не зачитат държавата, в която живеят, без да ѝ служат. Те в някои случаи са сътрудничили с държавата, както е бил случаят при Самуила, за когото се твърди, че е бил от богомилски произход и се е стремил да прокара Богомилството като официално учение в държавата и държал страната на народа, затова на Беласица бил предаден от болярите, които били против тази му политика по отношение на народа. Същото отношение са имали богомилите към държавата и при Асеновци — Асен Първи, Калоян и Иван Асен Втори, когато богомилите са се ползвали с пълна свобода. Според някои сведения тогава те са участвали във войската. Те са които по времето на Борила, когато са били гонени и преследвани, напуснали страната и отишли в Русия, където бил в изгнание Иван Асен и са образували армия, с която той идва в България, завзема престола, където им дава пълна свобода да проповядват учението си.

За отбелязване е един факт, че когато на богомилите е била давана свобода да изповядват и разпространяват своето учение, държавата е процъфтявала във всяко отношение — политическо, културно и стопанско. А когато са били преследвани, държавата е западала във всяко отношение и най-после падала под робство. Така във времето на цар Петър гонили богомилите и България пада под гръцко робство. По времето на Шишмановците също гонили богомилите и България пада под турско робство. Това може да се провери и в историята на други народи, че когато са били гонени носителите на Божественото учение в каквато и форма да е съществувало, винаги за тези

народи е последвала катастрофа. И окултната наука твърди, че изчезването на народите и културите от историческата сцена се дължи на преследването на носителите на Божественото учение, вследствие на което се дава път на лъжливи учения, които покваряват живота на обществото и с това го водят до гибел. Да вземем за пример Римската империя — тя гонила Християнството, а Христа разпъна, поне съизволи да бъде разпънат, не се противи на това и затова плати със съществуването си. Същото е и с еврейската държава. Защото според окултната наука Бог е, Който управлява света и взема пряко участие в ръководството на народите и културите. И когато дадена власт и държава се подигне против Божиите пратеници, тя е осъдена на изчезване. Това сега го говоря като твърдение на окултната наука, като посочвам някои факти и може да се каже, че е съвпадение, но един ден това може да бъде доказано с факти на ръка от официалната съвременна наука.

Признавайки всички хора за равни, за братя, за членове на една голяма фамилия, богомилите отричали собствеността. Те учили, че човек не трябва да се стреми към богатство, понеже то го развъртава и го отвлича от вниманието му към себе си, към своята душа. Те са знаели, като християни, че богатството и собствеността отвличат вниманието на човека от работата над себе си, от развитието на душата, която е същината на човека. Те не препоръчвали бедността и сиромашията, но са се стремели да имат толкова, колкото им е необходимо за тяхното съществуване. А когато са имали в излишък, те са го раздавали на бедните и угнетените. Те са били трудолюбиви, но не са злоупотребявали с труда, но са гледали да имат свободно време да се занимават с работа над себе си, с просвета и духовно развитие.

Според тях всичко трябва да бъде общо и всеки да работи за общото. Те са устройвали грамадни общежития, където всеки е внасял придобитото в общото и преставал да бъде собственик. В това отношение са подражавали на първите християни, за които се знае, че са живели братски и всичко им било общо. В тях липсвала всякаква власт и всички били братя и сестри. Влизането в общината не е било задължително, но свободно, и всеки богомил, макар и да не принадлежал на задругата, внасял в общото всичко, което му оставало излишно.

Тези братски общежития имали голямо влияние върху околните хора. Последните, измъчвани от своите нещастия, от своите лоши взаимоотношения, почнали все повече и повече да се присъединяват към богомилските общини, като виждали

как богомилите, признавайки всички за братя, обичайки всички, живеели един за всички и всички за един и живеели в своите братски комунни спокойно, радостни и щастливи.

Но за да стане някой член на задругата на богомилите, той преди всичко е трябвало да приеме тяхното учение, да измени разбиранията си и начина си на живот. И така общината растяла с всеки нов ден.

13-ти век е времето на най-големия разцвет на Богомилството, техни общини имало навсякъде по целия Балкански полуостров и Западна Европа.

Със своите братски задруги богомилите показали, че хората биха могли на основата на Любовта да преобразят своя недобър и неправилен живот и да създадат нов живот, нов строй, нови отношения, където всички биха били равни, свободни и щастливи като членове на едно голямо семейство. Идеалът на богомилите в това отношение е бил да обединят цялото човечество в едно велико братство, където да царува Любовта, да управлява Мъдростта и Истината да бъде идеалът, към който всеки да се стреми.

Такива са накратко социалните възгледи на богомилите – общочовешко братство, на равни и свободни братя-човеци, където няма никакво насилие, никаква частна собственост, където няма гладни и унижени, където няма невежи и изостанали в културно и духовно отношение хора. Културните блага, както и материалните, са били общо достояние на всички. С една дума те са се стремили да реализират Царството Божие на Земята, като преди всичко преобразят и преродят отделния човек чрез своето учение, което е учение, приложимо във всички области на живота. Те са искали Любовта да проникне във всички области на живота и да бъде ръководна сила, ръководен Принцип във всичките им отношения, в целокупния им живот. Любовта да бъде подтик и основа във всяка работа. По такъв начин целокупният живот ще се одухотвори и трудът и работата ще бъдат приятни занимания, а не мъчение. Към това са се стремили богомилите, да направят живота приятен и щастлив чрез приложение на Любовта.

Ще приведа мнението на Христо Досев за социалните възгледи на богомилите. Той разсъждава по следния начин:

„Според богомилите, Исус като дошъл в света, провъзгласил синовството.. * и свободата на всяка личност. Онзи, който е освободен със скъпа цена, не става роб на човеците. Християнинът^ син на свободата. И затова онеправданите и угнетени-

** в оригинала не се четат*

те от светската и духовната власт са търсили прием в тяхното общество. Богомилите били против физическото и духовното робство. Козма се ужасява от анархическата проповед на богомилите и казва: „Учат своите да не се подчиняват на господарите си, хулят богатите, ненавиждат царя, подиграват се със старейшините, укоряват болярите, мислят че са омразни на Бога, които работят на царя и заповядват на всеки слуга да не работи на своя господар.“

„Според богомилите, децата на свободата, каквито са истинските християни, нямат нужда от деспоти и от тирани на своята воля, съвест и мисъл. Иисус сравнява деспотизма, властничеството със сатанизма. Не доброто начало, не Бог съблазнява Иисуса с деспотски трон, а Сатаната. Според богомилите Волята на Бога стои над всичко. Защото е казано: „Да бъде Волята Ти както на небето, така и на земята, да дойде Царството Ти.“

Богомилите са ратници за идване на Царството Божие на Земята. Иисус знае, че има властници на Земята, но той мечтае за Царството на Бога, за Божественото управление, когато ще бъдат премахнати войните, бесилките, тъмниците, съдилищата, неравенствата. Волята на Бога не е тирания, а е Правда, Мир, Любов и Свобода. Апостолите вървят по пътя на Христа. Те казват, че подобава повече да се подчиняваме на Бога, отколкото на земните властници. Първите християни виждали в лицето на цезарите демони, които тиранизират душите и телата на хората. Богомилите, като основавали свой индивидуален и социален живот на вярата в световното Добро — Бог, като считали, че тиранията не е от Бога, не могли да не...* и властта.

Богомилите били трудолюбиви. Козма ги критикува, че работили и в неделя. Самите богомили не живеели в леност, както правели православните архиереи и попове, но живеели в честен труд, като изкарвали прехраната си със собствен труд. Западните писатели свидетелстват, че богомилите работели от зори до мрак. У Козма има един израз, който е използван своеобразно от православните, за да подкопаят авторитета на богомилите: „Едни от тях, казва той, не работят, ходят от къща на къща и ядат чуждото имане на измамените от тях хора.“ Това не са никои други, освен *свършените*, които като учители и ръководители, делели със своите братя и сестри скромната трапеза. Тук за лентяйство, дърмоюдство и просия не може и дума да става.

* в оригинала не се чете

И самите *свършени* работели свободни професии, когато са били свободни от духовна и обществена работа, както това е правел и апостол Павел.

А работата при богомилите е била свързана не само с икономиката, но и с морала и вярата. Богомилите гледали на труда като на Тайнство, което трябва да се извършва при свобода, а не по заповедите на царя, епископа, болярина или игумена. При това богомилите избирали само онези занаяти, които имали социално-етично значение и които не противоречали на техните разбирания. С това нещо те преди десет века са внесли етичния елемент в* икономия, за което се загатва едва в ново време от икономистите. Богомилите, подобно на първите християни, живеели комунален братски живот — произвеждали стопански блага и ги употребявали общо. Те не били само потребителен комунизъм, но и производителен. По такъв начин те разрешили социално-икономическите проблеми — премахнали материалните противоречия не по външен принудителен начин, а по разум и съвест, по убеждение.

Богомилите не се стремели към властта, с политика не се занимавали, и не мислели, че братството, а отгук и равенството, ще дойдат от политическата власт. Те изхождали от евангелската истина: *Търсете първом Царството Божие и Правдата негова и всичко друго ще ви се приложи*. Без издигане на нравственото съзнание, без вътрешна просвета и без прераждане на цялата душа на човека социално-икономическите противоречия няма да се отстранят. Богомилите съединили съвестите и умовете си, насочили волите си към създаването на общо щастие и по такъв начин препятствията били премахнати и Волята на Бога станала двигателна сила на новите християнски общини у нас и в чужбина. Там, където има духовно родство, дето всички са братя и сестри, може ли да има неравенство, преяждане и глад, разкошно облечени и парцаливи, израждане от разкош и мизерия?

Богомилите заявявали: *Махнете просията, дайте земята на трудещите се, които я обработват и социалните противоречия ще изчезнат*. Те не са били никакви екзалтирани мечтатели, както калугерите, а са работили за осъществяване на Царството Божие на Земята. Богомилите били първите пионери в Европа за социално равенство и първи реализирали комунизма, следвайки първите християни.

* в оригинала не се чете

Християнството по начало е против съда, смъртното наказание и войната, затова и богомилите, като истински християни, били против тези неща. Богомилите отричали както гражданския, така и църковния съд. Исус, казвали те, е заповядал да благославяме онези, които ни проклинат, а не да отмъщаваме, да не преследваме още повече в Негово име и от Негово име. Викът на богомилите против смъртното наказание едва в ново време намерил отзвук у някои благородни души.

Богомилите преди хиляда години приемали мира за основа и пръв принцип, категоричен императив в техния личен и обществен живот. Те не само не ходели на война, но не посягали и на животните — едно че били вегетарианци, а друго че ги считали, че имат известен разум и душа. Богомилите не допуснали убиването на птиците и чупенето на яйцата и развалянето на гнездата им.

Богомилите са първите миротворци в Европа. По-късно, в 15-ти век, Петер Хелчицки /Чешките братя/ е говорил, че войната е противна на Християнството. Пълни миротворци са квакерите, духоборите, назаряните, толстоистите и всички оккултни братства на християнска основа. Всички те са носители на идеите, посяти от богомилите.

От всичко гореказано се вижда, че богомилите още преди хиляда години са имали високи социални разбирания, до които днешните хора още не са достигнали, макар че има отделни групи и единици, които също като богомилите, живеят с тези идеи. Техните социални разбирания се синтезират в *учението им за любовта и братството между хората и народите*. Всички хора и народи са равни пред Бога и имат еднакви права и задължения. Частната собственост е отречена, войната също, убийството, смъртното наказание — също. Трудът е въведен в култ и те, като апостол Павел, са поддържали, че който не работи производителен труд, който да е за полза на обществото, няма право да яде. На основата на своите социални разбирания те създали своите братски задруги, където са прилагали на практика социални си възгледи — че всички хора са братя и сестри и са с равни права. Във всички свои действия те внасяли винаги морален елемент."

Предполагам, че техните задруги са били вътрешно организирани на принципа на синархията, според който социалният организъм има троен състав, както и човешкият организъм. Три съвета ръководят респективно духовно-религиозния живот, умствения и стопанския живот. Над всички стои *дедец* — старейшината, който няма власт, но се ползва с авторитет и затова може да направлява целия живот на задругата.

Значи братството между хората и народите, равенството между мъжа и жената, пълна свобода на всеки отделен човек, никакво робство – физическо и духовно, никакво насилие – физическо или морално, мирът като основа на живота, частната собственост е отречена и всичко е общо на заедругата – както средствата за производство, така и земята и всеки се ползва от богатата според нуждите си и работи според възможностите си. Такива са в общи линии социалните разбираня на богомилите.

Христо Въргов, говорейки за богомилите, ги характеризира по следния начин: „Тези добри хора, които обичали враговете си, ние наричаме *духовни революционери*. Те освобождавали разума и съвестта от веригите на църковния догматизъм, окриляли мисълта и издигали глас против всичко, що спъвало интелектуалния, моралния и социалния прогрес на отделната личност и на обществото, чупели с духовни средства робските вериги. Те предпочитали да ги убият, отколкото те да убият.“

Същият автор казва: „Ние, българите, чрез Богомилството сме внесли своята скромна лепта в европейската култура.“

„Богомилството“, казва Пипин, „представя от себе си бележит и рядък акт на движение, което излязло из славянския извор и е преминало в историческия живот на Западна Европа.“

„В културното развитие на човечеството“, казва академик Веселовски, „славянските народи за пръв път чрез реформаторската проповед на Богомил до появата на Хуса внасят в общоевропейския живот своите интелектуални и морални богатства, които е оставил трайни следи върху цялата средновековна култура.“

ВИСОКИЯТ ИДЕАЛ НА БОГОМИЛИТЕ

Кое е онова в богомилското учение, което така ревностно се възприемало от средновековния човек и което го е подтиквало да умира с радост за това, което е по-ценно от живота му? — Това е въпрос, който трябва да си зададе всеки изследовател на Богомилството. Защото ако учението на богомилите било една заблуда и лъжа, както го изкарват съвременните му критици, или ако то е било преповторение на павликянството или манихейството, или на кое да е друго учение, то хората не биха били толкова глупави да приемат една лъжа за истина и да са готови за нея да жертват живота си. Ако това учение е било заимствано от други учения, то самите тези учения би трябвало да имат същия дух и разпространение, както Богомилството. Всеки знае от опита на вековете, че човек е готов да жертва живота си за един висок идеал, за една велика идея. Христос се пожертва за една велика идея — повдигането на човечеството. Мъчениците на християнството се пожертваха също за тази велика идея, а не за някаква заблуда и лъжа. В по-ново време Джордано Бруно, Ян Хус и още много други пожертваха живота си за една велика идея.

Тогава и жертвите, дадени от богомилите, трябва да са стимулирани от една висока идея, от един висок идеал, който ги е вдъхновявал и им е давал сила да пожертват живота си и да останат верни на идеала си.

Коя е тази идея, за която богомилите бяха готови да жертват живота си? — Това не може да бъде дуализмът, който се приписва на богомилите, защото това е една изопачена идея, която им се приписва, което се споделя от почти съвременни изследователи на Богомилството. Но това говори за непознаването ѝ и за повърхностност в изследването. Французинът Морис Магр издава в 1930 година една книга, в която разглежда Богомилството в нова светлина, базирайки се върху новооткрити документи и факти. В своя предговор с трогателни думи той излага подбудите, които са го накарали да напише тази книга. Той констатира голямата неправда, която е била извършена спрямо албигойците, която и до днес не е поправена, и тя пълни сърцето му с мъка. Той пише: „Скромни хора, които живели в 13-ти век в Южна Франция и които имали за практическо правило бедността и за идеал — любовта към своите ближни, били убивани до последния и тържествуващата

клевета заличила даже спомена за тях. И тази клевета е била толкова активна и остра, че потомците на тези хора са в пълно невежество за благородната история на своите бащи и когато искат да я изучават, предлагат им я по такъв начин, че те се червят от едно тъй славно минало." А Морис Магр пише тази книга, за да може с нея да хвърли един лъч светлина върху живота на тези, които са умирали за един висок идеал. Той, опирайки се на най-новите изследвания върху Богомилството, го представя в съвсем нова светлина. Ето какво пише по този въпрос: „Почти всички автори, които са изучавали Албигойството /Богомилството/, са твърдели с голям авторитет, което говори за тяхното невежество, че албигойците са били една манихейска, т.е. дуалистическа секта или някаква католическа ерес, каквито християнската религия даде много. Но те са се лъгали."

Тогава коя е тази светла и възвишена идея, този висок идеал, който е давал сила на богомилите да жертват живота си? — Тази възвишена идея, която хората са прегръщали с радост, е била идеята за общочовешкото братство, за това, че всички хора са братя и равни като деца на един Баща. Това е *учението за любовта към Бога, към ближния и за разпределяне на благата като между братя*. И богомилите са живели с тази идея и са отричали частната собственост като са живели в братски задруги.

Това е външната страна на високия идеал на богомилите. Вътрешната страна на този висок идеал, това е възможността, която е давало богомилското учение на човека да се издигне над обикновения живот, да придобие безсмъртния, вечния живот по пътя на една специална тренировка и дисциплина. Този път е водил богомилите до връзка с духовните същества на Космоса, която именно връзка им е давала сила и крила и ги е вдъхновявала в разпространението и приложението на учението.

Така че, това, което е давало сила и крила на богомилските идеи, е фактът, че те са били във връзка с възвишените същества на Космоса, откъдето са получавали своите идеи и че тези идеи са били пряко свързани с живота и са били прилагани във всекидневния живот, а не са били една спекулативна философия, която няма отношение към живота. Защото само едно учение, което е свързано с живота, може да стимулира и да вдъхнови хората да се жертват за него.

Така че, великата идея, високият идеал, който е вдъхновявал богомилите, е била идеята за общочовешко братство, която е идеал на човешкото развитие. Те са работили за идването

на Царството Божие на Земята, те са работили за падането на стената, която отделя физическия от духовния свят, за да влязат хората в общение с възвишените духовни същества. С други думи, те са работили за одухотворяването на живота на Земята, за да стане израз на високата Божествена идея, с което са живели. Те са притежавали едно знание, което е било достойние на всички окултни братства на миналото, с помощта на което са могли да извършват трансформация на своя живот, да го превърнат от човешки в Божествен. Морис Магр в своята книга казва: „Според албигойците възвръщането на човечеството към Божественото се извършва чрез последователни прераждания.“ И немският историк Гьорингер и други потвърждават, че богомилите са знаели и са проповядвали учението за прераждането като закон за човешката еволюция.

От всичко изложено дотук се вижда, че Богомилството е едно окултно учение, пратено всред българския народ да го повдигне в неговото развитие, за да стане авангард на европейската култура. Богомилите имали за задача да пробудят съзнанието у българите, че зад този сетивен свят има друг, духовен свят, с който трябва да влязат във връзка, за да черпят сили и енергии да обновят и одухотворят живота на Земята и с това да дадат един нов подтик на европейската култура. Те имали за задача да подтикнат човешкия ум към мисъл, за да може да проучва природата и живота и да сложи началото на една обективна наука, осветена и подкрепена от връзката с духовния свят, за да доведат хората до познаване на великата Истина, която ще ги освободи от всички заблуждения и ще ги постави в правилния път на тяхното развитие. Но тъмнината била голяма, реакцията била силна и богомилите водили героична борба в течение на три-четири века и привидно бяха победени, но само привидно, защото от жертвите, които те дадоха, избликна светлина, която озари Запада и породила Ренесанса и Възраждането и положи основите на Западноевропейската наука и култура. По такъв начин Богомилството като феникс възкръсна от пепелищата на кладите в нова форма още по-мощно и по-крепко, за да бъде факлоносец на пробуждащото се човечество, което ще потърси Светлината и Истината. Богомилството се прероди в Розенкройцерството, което стана център, от който излязоха всички подтици за развитието на Западноевропейската култура

За да имат пози висок идеал и да разполагат с това знание и сила, които притежавали, богомилите имали пробудено едно по-друго съзнание от обикновеното — те имали връзка с разумните същества на духовния свят и същевременно тяхното съзнание било надхвърлило границите на обикновеното само-съзнание, в което живее съвременният човек в своя буден живот. За да разберем по-добре състоянието на тяхното съзнание, ще цитирам един пасаж от Щайнер, в който той обяснява състоянието на тяхното съзнание от окултно гледище. Той казва:

„При събуждането си съвременният човек не осъзнава етерното си тяло, през което минава, и осъзнава направо физическото тяло. Човек бързо преминава през усещането на етерното тяло — просто не забелязва етерното си тяло и веднага се потопява долу във физическото тяло.

Съзнанието на хората от ранното християнско време не е било като съзнанието на съвременните хора, а е било по-друго. Когато са се събуждали от сън, те са имали ясно следното схващане: Аз влизам в едно двойствено същество — етерното тяло и физическото тяло. Те са знаели, че най-напред човек преминава през осъзнаване на етерното тяло и след това влиза във физическото. Така те са имали много картини от техния минал земен живот. Те по-другояче са гледали на природата и все още са виждали етерните сили, които са обгръщали растенията и астралната аура на животните. Навсякъде във външната природа те все още са възприемали работата на духовните същества.

Когато съвременният човек заспива и Азът и астралното тяло напускат етерното и физическото тяло, Азът много набързо абсорбира астралното тяло. И когато Азът застане лице с лице срещу Космоса без никаква подкрепа и бидейки неспособен в настоящия си стадий да възприеме нещо, човек като заспи, престава да получава възприятия. И малкото, което изскача като сънища, е твърде разпиляно. Това, обаче, не е било така във времената, за които сега говоря. Азът веднага не е абсорбирал, астралното тяло. То е продължавало да съществува, независимо в собствената си субстанция дори и след като човешкото същество е заспивало. И до известна степен това е продължавало цялата нощ. И така, на сутринта човешкото същество не се е събуждало от абсолютна тъмнина на съзнанието, но с чувството: *аз съм живял в един свят, изпълнен със светлина, в която всевъзможни неща се случват*. Човекът от онова време е имал едно междинно усещане между съня и събуждането. Това усещане е било леко, интимно, деликатно,

но то все пак е съществувало. Това състояние продължило до началото на 14-ти век, когато това състояние напълно се прекратява у цивилизованото човечество. Когато човекът от онези времена е заспивал, астралното му тяло не е било веднага абсорбирано от Аза. При такова състояние самото астрално тяло се е изпълвало със звуци и при събуждането човек е имал твърде реалното усещане: *тези звуци са езикът на духовните същества в изпълненото със светлина пространство на Космоса, в което и аз бях между моето заспиване и моето събуждане.* След като са минавали през вратата на смъртта и докато са били още в етерното тяло, те са имали чувството, че в целия духовен свят, който обгръща нещата и процесите в Природата, Словото на Бога Отца говори. След няколко деня, когато етерното тяло вече бъде изоставено и човек започва да живее в астралното тяло, той е усещал онова, което астралното тяло е изпитвало всяка нощ през време на земния си живот и си казва: *Ето в това мое астрално тяло живее Христос.* Тогава човек е знаел, че дотогава докато трябва да се връща на земята Христос не ще го изостави, защото Христос е бил в неговото астрално тяло.

Друго последствие на всичко това е било, че човек е гледал на природата като на проява на Славата на Бога Отца. И той е чувствал: *този свят по времето, когато се явил Христос на Земята, е имал належаща нужда от Него.* Това била нуждата Христос да бъде приет в субстанцията на Земята за благо на човечеството. По отношение на всички процеси на Природата и на цялото царство на Природата човек все е имал чувството за живия Христов Принцип. Но това, което той е могъл по този духовен начин да види, е било вземано за истина. И тази истина е, че невинността царува в царството на Природата.

Но друго нещо, което той е чувствал вътрешно — чувство, което имал след събуждането — че в съня си той е бил в един свят на светлина и на звучащи духовни същества — той е имал чувството, че там са могли да обитават добри или зли същества. Той е чувствал, че когато звуците са излизали от дълбочината на духовните същества, говорили са добрите духове, но и лошите духове също са говорили. Той е чувствал, че добрите духове са искали само да повдигнат на по-високо ниво невинността на Природата и да я запазят. Но злите духове са искали да фалшифицират невинността, невинните сили на Природата.

Навсякъде, където са живели такива християни, каквито ви описах сега, те са чувствали силите на доброто и злото чрез

самия факт, че когато човек е спял, техният Аз не е привличал и абсорбирал астралното им тяло. Но не всички, които по онова време са наричали себе си *християни*, или които по някакъв начин са били близо до Християнството, са били с такова състояние на душите си. Но все пак, имало е много хора, живеещи в южните и средните райони на Европа, които са казвали: *Наистина, моето вътрешно същество, което живее своя независим живот от момента, когато заспя, докато се събудя, принадлежи на областта, където живеят добрите и лошите същества.* И хората дълбоко са размишлявали върху силите, които са носили доброто и злото в човешката душа. В иай-първите векове на Християнството такива усещания и преживявания са били още на лице в южните и средните области на Европа, като в петото и шестото столетие те започнали да се проявяват все по-често и по-често, особено сред онези, които са получавали знанието и обучението си от Изтока /както знаем такива учения от Изток са идвали по много пътища/. Тези настроения на душите се събуждали и това е било особено много разпространено в онази област, на която се е дало името *България*, след време по странен начин името продължило да се употребява, въпреки че доста различни народи са населявали тази област. И така, в по-късните векове и в действителност за много дълго време в Европа онези, у когото това настроение на душата е било силно развито, били наричани *българи*, което значи *свързани с Бога*. *Българите* бяха човешки същества, които най-силно биваха засягани от тази опозиция на доброто и злото като космични духовни сили. По цяла Европа намираме името *българи* да се дава на хората, като тези, които описах. Душите, за които говоря били в по-голяма или по-малка степен точно в това душевно състояние.

Тези души са били наистина последните в европейската цивилизация, които са запазили поне малко от това ясно схващане за етерното и астралното тяло в будно състояние в сън. Познавайки се едни други по тези странни качества на своя вътрешен живот, обикновено те са живеели в братски общества.

Но всред другите християни, които все повече се привързвали към Рим, те се считали за еретици. Еретиците тогава не са се осъждали така строго, както в по-сетнешните векове. И все пак те са били считани за еретици. Другите винаги са ги гледали с известна тайнственост и дори с ужасяващо чувство. Те все още имали чувството, че тези хора са виждали повече отколко-

то останалите. Като че ли те по друг начин са били свързани с Божественото, поради факта, че са възприемали състоянието на сън по друг начин, отколкото хората, всред които са живели. Защото тези другите отдавна са били загубили тази си способност и са били съвсем близо до душевното състояние, което станало всеобщо в Европа през 14-ти век.

Когато тези човешки същества, които са имали ясни възприятия за астралното и етерното тяло, са преминавали през вратата на смъртта, и тогава те били по-различни от другите хора. Така, както ние отгук гледаме на небето, така между смъртта и новото раждане човек гледа надолу от този свят към Земята. След времето, което току-що описахме, християнският свят в Европа поддържаше своето съществуване при предположението, че човек вече няма никакво знание за своето астрално и етерно тяло. Християнството се подготвяше да говори за духовния свят, без да бъде вече в състояние да има конкретно познаване за него.

Когато душите, на които все още е могло да се говори с живото слово, минавали през вратата на смъртта, те гледали отново надолу към Земята и виждали вечерния здрач на Живото Слово долу. След техния живот в седмото, осмото и деветото столетие или може би по-рано, когато отново са преминавали през вратата на смъртта и са поглеждали надолу към Земята, те са чувствали: там долу на Земята е вечерен здрач на Живия Логос и в техните души е живяло Словото: *И Словото стана плът и живя между нас*. Но човешките души все по-малко и по-малко са били в състояние да предложат дом на Словото, което трябва да живее в плътта, което трябва да живее на Земята. Това е било доминиращото чувство всред тези души, когато са живели в духовния свят между седмото и деветото столетие. Те, които са били дамгосани като еретици през земния си живот, това чувство оставало у тях и през време на пребиваването им в духовния свят след смъртта на тялото и тези човешки души виждали от духовния свят, че на земята е бил загубен...* Дух."

От всичко гореказано можем да заключим, че още преди появата на Богомилството в България имало готови души, които са имали съзнателна връзка с духовния свят и когато се явява импулсът на Богомилството, те с готовност посрещат новото послание, което се праща от Слънцето. На това се дължи онзи силен устрем и готовност за жертва, които са имали бо-

** в оригинала не се чете*

гомилите. От тази жива опитност е произтичал техният висок идеал и непреклонна воля за подвиг и борба, за тържеството на идеята за любовта и братството между хората и народите. В тези редове ни е показано, какво е било тяхното душевно състояние, както когато са били в път, така и когато са напускали при смъртта тялото си и са живели в духовния свят.

ЗА ВЛИЯНИЕТО, КОЕТО ОКАЗАЛО БОГОМИЛСТВОТО НА ЗАПАД

Знае се, че повечето мистични братства на Запад са произлезли по един или друг начин от Розенкройцерството, а понеже последното е произлязло от Богомилството, значи косвено и от Богомилството. От друга страна се знае, че розенкройцерите и другите окултни братства са играли много важна роля в историята на човечеството, понеже оттам са излезли, пряко или косвено, всички импулси, подтици, всички онези нови идеи, които са действали ползотворно за прогреса на човечеството.

Розенкройцерите със своите идеи са проникнали във всички области на живота и навсякъде са действали обикновено като са вдъхновявали различни философи и учени, поети и художници и общественици. За такъв вид дейност Морис Магр пише: „Християн Розенкройц беше по всяка вероятност тайнственият посетител на Жак Таулер /прочут мистик/. Последният беше най-значимият богослов по онова време. Ученият европейски свят отиваше да слуша неговите лекции в Страсбург. Веднъж го посетил един светски човек, чието име той никога не разкрил, който му разкрил една мистична философия, чийто идеал бил проникване на човека в Божествения живот, Той пази две години мълчание и после влиза в обществото *Божите приятели*. Това общество било по характер като Албигойството.“

Също така един непознат прави посещение на немския общар Якоб Бьоме и се разговаря с него и от този момент той добил просветление по много въпроси и започнал да пише произведения, епохални в духовния живот на човечеството.

Много учени, философи и велики художници са били запознати с езотеричните идеи чрез богомилите и розенкройцерите. Така се знае, че Данте е бил запознат с езотеричната наука, което се вижда от неговото мистично съчинение *Божествена комедия*, която е построена на седморния ключ на Кабалата. Изследване в това отношение е направил френският окултист Папюс, което е изложил в своето съчинение *Методично изложение на окултната наука*. В друга глава споменах, че друг един френски изследовател на албигойството е изследвал *Божествената комедия* и намира в нея отразени и предадени Древните Мистерии.

Също така от ръкописите на Леонардо да Винчи и от неговите гениални творби се вижда, че той е бил запознат с окултната наука, с езотеричното учение на албигойците и на гностиците. Това личи между другото и от неговите загадъчни думи: „Аз отново ще се върна на тази земя.“

Хелчицки, духовен баща на *Чешките братя*, за него Толстой казва, че той е учил това, което са учили богомилите. От обществото на *Чешките братя* излиза знаменитият педагог Коменски, който също е бил запознат с езотеричните идеи. За него по-подробно ще се спра, когато разглеждам Розенкройцерството, защото той е бил розенкройцер.

Лайбниц и Спиноза също са били под влияние на розенкройцерските идеи. И за тях също ще кажа повече, когато разглеждам Розенкройцерството.

Лесинг също е бил във връзка с розенкройцерите и в своето съчинение *Възпитание на човечеството* изнася идеите на розенкройцерите. Той по собствен логичен път е дошъл до идеята за прераждането. За всички тези творци на европейската култура ще говоря по-подробно, когато разглеждам Розенкройцерството. Сега само споменавам, за да се види как се е проявило богомилското влияние в развитието на европейската култура.

Чрез Розенкройцерството Богомилството простря своето влияние и в Англия, където е работил Роберт Флуд, виден розенкройцер. Той е същинският изобретател на барометъра. Писал е много книги върху окултната наука, специално върху Розенкройцерството. От него има астрология, геомансия и др. И за него по-подробно ще говоря при разглеждане на Розенкройцерството.

Уилям Максуел е ученик на Флуд и е работил през 17-ти век. Той е написал важната книга *Магнетична медицина*, в която в някои неща е изпреварил съвременната медицина с няколко века. С това си съчинение се явява като предшественик на Меснер по разбиране на жизнения магнетизъм.

Също така Франциск Бекон, който е работил през 17-ти век и който е внесъл индуктивния метод в науката, също е бил знаменит розенкройцер.

Клод дьо Сен Мартен във Франция, знаменит мистик и окултист, е бил пряко или косвено във връзка с албигойците и розенкройцерите. Може да кажем, че обществото на мартинистите е родено от Розенкройцерството, а понеже последното е родено от Богомилството, от това следва, че и в мартинизма

трябва да виждаме влиянието на Богомилството. А се знае, че Мартинизмът е играл голяма роля в културното развитие на Европа.

Лафатер, прочут физиогномист и френолог в Германия, в края на 18-ти и началото на 19-ти век е бил във връзка с окултните братства. А се знае, че Гьоте е бил приятел на Лафатер, следователно, и той е бил запознат с окултните идеи.

За Гьоте се знае, че е бил запознат с окултната наука. Неговото съчинение *Фауст* има голяма мистична дълбочина. Приказката на Гьоте *Приказка за зелената змия и бялата лилия* също е с дълбока мистична основа.

Месмер е бил член на едно мистично окултно братство и е присъствал на един негов конгрес в Париж.

Кеплер, един от най-видните астрономи, също така е бил запознат с окултните идеи, Той казва някъде в своите съчинения: „Аз на времето изучавах астрология в Египет, а сега продължавам работата, която тогава напуснах.“ И в сегашното си прераждане като Кеплер той е бил голям астролог. И е предсказал Тридесетгодишната война по астрологичен път.

Гладстон също така е бил във връзка с окултно-мистичните движения на Запад.

Рихард Вагнер и Паганини също са били във връзка с розенкройцерското движение.

Тези исторически сведения за разпространение на Богомилството и връзката му с различните окултни братства на Запад вземам от книгата на брат Боян Боев *Мисията на Богомилството във връзка с мисията на славянството*. На края на този разбор на книгата има едно писмо от едно мистично братство в Германия, което се явява като непосредствен наследник на Богомилството, затова ще предам това писмо. То е получено лично от брат Боев. Ето извадки от това писмо: *"Получихме по Божие нареждане адреса на вашето братство и някои съчинения относно вашето учение. Ние благодарим на Всемогъщия, че в тази страна, от която нашите предшественици са получили зова за духовна свобода чрез Никита / един от апостолите на Богомилството/, отново се явяват ученици на Богомилството. Нашето малко общество в Германия е единственото останало от стотиците и хиляди анабаптисти и розенкройцери, които загинаха при преследване от официалната църква.*

Нашето общество има силно желание да получи сведения за вас – нашите братя в светлината на гнозиса. Прилага-

ме тук един списък, който ни е предаден от нашите предшественици. Този списък показва по-добре, отколкото дългите изложения, близкия контакт, който е съществувал между богомилите в България и нашето общество в Германия.

17 октомври 1932 година"

В бележка към писмото се споменава, че Никита е починал в 1186 година. В тази бележка се изброяват много окултни движения на миналото. Те датират от времето на евангелист Йоан досега и са били във връзка едно с друго. В списъка се споменават: *Богомилството, Албигойството, Розенкройцерството, Божиите приятели, Братята на Азия, Братята на Ефрат, Братята на свободния дух, Филадельфийци, Серафимски братя, езотерично общество* и др.

Това те пишат по архивите, които са запазени у тях. Това още един път показва генетичната връзка между богомили и розенкройцери от една страна, а от друга страна — езотеричният и окултен характер на Богомилството.

От всичко гореказано се вижда, че всички възвишени духовни импулси в Западна Европа идват по линията на Богомилството, по линията на окултната наука на Бялото Братство, което ръководи човечеството. По-подробно на този въпрос ще се спра, когато говоря за розенкройцерите.

От всичко гореказано се вижда, че Богомилството произхожда от Третия клон на Бялото Братство, а не от някакви секти и религиозни групировки на миналото. От същия клон произхожда и Манихейството, което също представлява окултно движение със специална мисия. Но нито едното, нито другото са дуалистични учения, а са окултни учения.

БОГОМИЛСКИТЕ СТЕПЕНИ

Първоначално богомилското общество е било формирано вътре в самата църква. Както е известно и от официалната история презвитер Богомил е бил служител на тази църква. Но богомилите разбирали Християнството в неговата вътрешна същина като дълбоко мистично учение и живеели според това учение. По това се отличавали от останалите верующи. Но те не давали външен израз на своята вътрешна вяра.

От летописите от онова време се знае, че и сам Козма казва в своята беседа *Йеремия* или както е записан от Симеон Антипа в неговата *История* архиепископ Богомил, водач на движението, не се е делил формално от църквата и до самата си смърт е останал презвитер на външната църква.

Така че богомилите не се делели от църквата, наричали се като всички *християни*, но образували религиозна община с най-строга организация вътре в самата църква.

Основното разделение на степени, което е съществувало в първото християнство, е било запазено и у богомилите: *оглашени, вярващи и свършени*. *Оглашени* са били онези, у когото е било силно религиозното чувство, но предаността им към учението не е била изпитана още. Те били още слушатели. Те се водели от някои от *верните* или *верующите*. Онзи, който е довел един оглашен, отговаря за него не само докато е оглашен, а на вечни времена. Негова е заслугата, че е довел при Христа една изгубена овца от лутащото се стадо.

За да влезе в стадията на *избраните*, на *свършените*, верният е трябвало да доведе поне трима оглашени и да ги настави и *огласи* със звуците на учението.

При огласяването на оглашения от верния — негов духовен баща — последният го поръсвал с вода и му поръчвал да бъде послушен.

Когато оглашеният придобие първата добродетел — пазене на тайната и кръстителят разбере, че той може да бъде доверен и че не ще измени на Словото, въвеждали го в събранието на верните, дето ръководителят му приемал обещанието за вяност, като възлагал ръце върху него и му разкривал части от учението, като му давал при това и легендите на Бояна. Оттогава той посещавал събранията, слушал богослужението и се приобщавал към другите.

Верните работят вече върху себе си, като изучават закона на концентрацията и медитацията, с което организират духовното си тяло и развиват органите си в него.

Силно израсналите в духовно отношение верни били приемани в първата степен на *свършените*, в така наречените *избрани*. *Избраните* се наричали още *презвитери* и давали особено строго обещание и носили печат върху лявата си ръка с името на Христа, проповядвали в събранията, извършвали богослужения.

Те са ръкополагани от напредналите *свършени* като *избраните* произнасят молитви, за да се свържат със Светия Дух и да приемат Неговата Светлина. Също така са слагали на главата им *Евангелието на Йоана*, чели от него известни места и всички казвали *Амин*.

Богослужението се състояло в четене на *Писанието*, на книгите на Богомилството, проповеди и молитва. Събранията свършвали с обща братска вечеря, наречена *вечеря на Любовта*, дето ръководителят чупел хляба и всички пиели от една чаша по една глътка вино. Чашата се пазила в олтаря и с нея се извършвала в тържествени дни литургия. На литургията се преосвещават хляба и виното с магически молитви и жестове и се раздава на *верните*, *избраните* и *свършените*.

Свършените били ръководители и апостоли на Богомилството. Те носили черни раса с качулка, малка пентаграма на гърдите и пръстен от злато на левия показалец. Те били уединени, малко общували с външните и се явявали в събранията с покривало от черен плат. При откриването на събранията *верните* и *избраните* искали благословението им и те го давали с молитва, нечудо произнесена.

Както във всяко тайно общество особените празници, магично свързани, и церемониите на вътрешния ритуал са били установени здраво. За тях не може да се говори открито. Не може да се говори и по *Малките* и *Големите Мистерии*, за които има ясно указание у Симеон Антипа, у Михаил Унгарец и особено в правилата на архиепископ Богомил. Даже в *Синодика* на Борила — паметник от 1210 година намираме сведения за тях. Ето какво е казано там: „На онези, които на деня 24 юни, на рождения ден на Йоана Кръстителя, извършват вълшебства и влачене на плодове и елика в тая нощ скверни извършват тайнства и елинство и подобни служби.“

Като говори по това място Марин Дринов казва, че под *елинство* се разбира елевзийския култ — елевзийските Мистерии с всички обреди, които се извършват срещу Еньовден, което е още едно доказателство, че богомилите са окултно общество, защото елевзийските Мистерии са дело на окултната школа.

БОГОМИЛСКАТА ШКОЛА И БОГОМИЛСКОТО ПОСВЕЩЕНИЕ

Окултните школи съпътстват развитието на човечеството и го ръководят в пътя на неговото развитие. Всяка една школа се явява със специфична мисия и задача и оттам и методите, с които работи, са различни. Принципите са едни и същи, но методите са различни. Това може да се провери исторически, като се проследят методите, с които са работили различните школи в течение на човешкото развитие. Няма да се спирам на методите, с които са работили школите в миналото преди християнската епоха, но ще кажа, че богомилите, като окултна християнска школа, са имали свои специфични методи, които са се основавали на християнските принципи.

Почти всички автори споменават, че богомилите са отдавали голямо значение на *Евангелието на Йоана*. То им е било настолна книга. Но *Евангелието на Йоана* е една дълбоко мистична книга, която може да служи за ръководство на учениците на една окултна християнска школа. Богомилите не само са чели това *Евангелие*, но са работили с него като с помагало. Защото там са дадени ред методи, по които ученикът може да работи, за да влезе във връзка с възвишените същества и с Христа. Те са вземали определени стихове от *Евангелието* и са размишлявали върху него и с четене и размишление върху тези стихове те са организирали астралното си тяло и са изработвали органите в него. Но преди да направят това, те са работили за придобиване на морална чистота, за пречистване на астралното тяло, за която цел са употребявали ред методи. Най-първо те са били вегетарианци — хранели са се с чиста храна, хранели са ума си с чисти мисли и не са допускали в сърцата си нечисти чувства. Те са подхранвали в сърцето си всички благородни и възвишени чувства на любов към Бога, любов към ближния и към всичко живо, развивали са мило-сърдие, благоговение, пожертвователност и прочее. С това те са постигали това, което се нарича *катарзис*, пречистване на сърцето или на астралното тяло, откъдето на Запад са наречени *катари*. След като са пречистили своето сърце и след като са постигнали контрол на мислите си, да не допускат никакви отрицателни мисли в ума си, те са пристъпвали към следващия етап на развитие — медитирали са върху образа на Христа, да-

ден в *Евангелието на Йоана* и са се стремили този образ да стане жив в тяхното съзнание. Колкото повече този образ е оживявал в тяхното съзнание, толкова по-реално са чувствали те присъствието на Христа в себе си. Когато по този начин са се свързвали с Христа, Неговите сили и енергии, Неговата любов и светлина са прониквали в техните души и са ги издигали по-високо в развитието. По този начин те са намирали Христа в своята душа, а когато Христос влезе в човешката душа, Той я прави безсмъртна.

След тези бележки ще разгледам по-отблизо и по-конкретно окултната школа на богомилите.

Общи Бележки за богомилската школа

В своята сказка *Християн Розенкройц и Буда Щайнер* между другото казва: „На западния бряг на Черно море, на юг от Одеса през 10-ти век е имало окултна школа, където са идвали да проповядват Християн Розенкройц и Буда.“ По-нататък ще видим какво са поучавали тогава. Тук Щайнер има предвид окултната школа на богомилите, защото от всичко гореказано установихме, че Богомилството е едно окултно учение. Щом като е окултно учение, то има и своя окултна школа, както всички окултни учения от древността до сега. Част от принципите на окултната школа на богомилите са изложени в така наречения *Катарски требник*, а също така някои от тях са изнесени и от техните противници.

В *Катарския требник* се казва, че според учението на богомилите имало три степени последователи, наречени: *слушатели* /оглашени/, *верующи* и *свършени*. Същото твърдят и техните противници. *Слушателите* са най-външният кръг, след това идват *верующите* и най-после *свършените*. За тези степени говорих в главата *Богомилски степени*.

Това разпределение на последователите също показва, че Богомилството е окултна школа, защото такова разпределение на последователите е съществувало във всички окултни школи. И Учителя казва, че има три степени на окултно ученичество, които той нарича също *слушатели*, *вярващи* и *ученици*. Това в различни форми се подчертава във всички окултни школи. Така средновековните розенкройцери и Щайнер са разделяли процеса на обучението на три степени, които са наричали съответно: *подготовка*, *озарение* и *посвещение*, които отговарят на богомилските *оглашени*, *вярващи* и *свършени*. Същото

деление е имало както в школите на Хермес в Древен Египет, така и в школите на Пифагор и на есеите и в християнските окултни школи и въобще във всички окултни школи. И Христос е имал три категории слушатели: външният народ, на когото е говорил с притчи — това са *слушателите*. Седемдесетте и двама ученици, които отговарят на *вярващите* и дванадесетте ученици, които са *съвършените, посветените*. В кръга на 12-те има още два по-тесни кръга — от трима и четирима ученика. За тези неща съм говорил по-подробно в книгата *Християнството като окултна школа*. Богомилството като окултна школа, както вече видяхме, е приемало изцяло Новия Завет и го е имало като основа на своето учение и живот. Защото то е християнска окултна школа. Но като окултна школа богомилите са знаели, че освен външна, екзотерична страна, *Писанието* има и вътрешна, езотерична страна и затова са отдавали по-голямо внимание и значение на езотеричната страна на учението, което е същината и духа, но не са пренебрегвали и екзотеричната страна, която е дрехата, в която се облича учението.

Като най-главен метод за работа те приемали молитвата, размишлението и медитацията върху стихове от *Евангелието на Йоана* и най-вече върху първата глава. Те признавали молитвата *Отче наш* като единствена молитва, като не произнасяли други молитви, създадени от църковните отци. И те много се молели, по няколко пъти на ден и през всяко време на деня и нощта били в молитва, защото знаели, че молитвата е общение с Бога и метод за развиване на вътрешните качества на душата. Те наричали тази молитва *Святата молитва* и според тях и ангелите се молели с тази молитва на Бога. И Учителя казва, че *Отче наш* е най-добрата молитва. Наред с нея стои *Добрата молитва*, за която Учителя казва, че с нея се молят всички ангелски чинове.

Богомилите също така практикували *братската вечеря* като спомен за *Тайната вечеря*. Това е една традиция на Бялото Братство, която се практикува във всички окултни школи. Учителя казва, че този обичай е бил въведен в Братството преди десет хиляди години. За случая *съвършените* богомили са благославяли хляба и като прочитали молитвата *Отче наш*, разчупвали го и раздавали на всички. Това правели всеки месец при влизането на Слънцето в нов зодиакален знак, с което енергиите претърпяват известно видоизменение и специално в началото на всеки сезон, началото на пролетта, в началото на

лятото, в началото на есета и в началото на зимата, които са били празници за тях.

Както ни предава професор Йордан Иванов богослужението у богомилите било много опростено. Правили са молитвени събрания, благославяне на хляба на *братската вечеря*, посвещение в учението и духовно кръщение. Това са били току речи всички обредни служби. При тези обреди, извършвани от един или няколко от *свършените*, имало проповед с обяснение на евангелските истини, произнасяне на молитвата *Отче наш*, четене на *Евангелието*, благославяне и прощално целуване. Но не са имали специални пастири и проповедници.

Презвитер Козма споменава откъслечно за богомилските обреди и служби. Той казва, че богомилите, като отхвърляли всички тайнства и служби на православните, не признавали и литургията, защото тя не е оставена от апостолите, а е била измислена от Йоан Златоуст. Богомилите устройвали своите молитвени събрания и срещи в своите къщи и там се молели, служейки си предимно с молитвата *Отче наш*. Те нямали храмове и не признавали духовната йерархия, проповядвали сами помежду си както мъже, така и жени.

Изказвания на византийските критици за богомилската школа

Зигавин /византийски критик на Богомилството/ ни дава кратко описание на обреда *духовно кръщение* у богомилите със следните думи: „Кръщението, което се извършва у нас, православните, с вода, те го наричат *Йоаново*, а своето кръщение наричат *Христово кръщение*, защото им се струва, че се извършвало с Духа Затова те прекръщавали оно-гова, когото приемали в своето общество, като преди всичко му отреждали време за покаяние, очищение и продължителна молитва. После, като полагали *Евангелието на Йоана* на главата му, призовавали техния Свети Дух като пеели молитвата *Отче наш*. Подир това кръщение те пак му определяли време за строго поведение, за най-възвишен живот и най-чиста молитва. Сетне изисквали от него да засвидетелства, че всичко е опазил и изпълнил ревностно. И като засвидетелствал това, мъже, както и жени, го отвеждали на прословутото *посвещение*. И тогава, като го поставят с лице към изток, пак полагат *Евангелието на Йоана* на главата му, а присъстващите мъже и

жени полагат на него ръцете си, като пеят благодарствен химн задето посветеният е съхранил предаденото му."

От тази мисъл на Зигавин, враг на богомилите, се вижда, че в тяхното учение и практика няма нищо дуалистично, нито еретично, а чисто християнска практика, както е практикувано от апостолите и първите християни. И в такъв случай сектанти и еретици са тези, които са отстъпили от първоначалното учение и практикуват друго, свое, измислено от тях. Също и в думите на Козма не проличава нищо, което да ги обвинява в дуализъм или еретичество, а напротив, изкарва ги такива, каквито са били първите християни. От мисълта на Зигавин се вижда, че богомилите са прекарвали своите ученици и последователи през всички степени на ученичеството, *подготовка*, в която ученикът придобива морална чистота, след това *озарение* от Светия Дух, което иде отвътре, а не отвън и най-после *посвещение*. Това обяснение е предадено и в *Катарския требник*.

Патриарх Теофилат говори също за три вида богомили. На първо място била една група от най-активни богомили, които били проповедници на учението. На второ място са такива, които не са могли да разберат напълно учението, но все пак са го приели. След това следва една трета група, които са само слушатели. В *Катарския требник* тези три групи са наречени *слушатели*, *вярващи* и *свършени*. Също и Зигавин говори за три вида богомили.

„На слушателите богомилите не разкривали цялата своя идеология, но главно ги учили на истинското християнство" — казва Зигавин. В своята *Паноплия догматика* Евтимий Зигавин казва следното: „Отначало богомилите наставлявали слушателите, като ги увещаваха да вярват в Отца и Сина и Светаго Духа и да знаят, че Христос е приел човешка плът и е дал на светите апостоли священото *Евангелие*. Те ги съветвали да спазват евангелските повели, да се молят, да постят, да бъдат чисти от всякакви пороци, да говорят истината, да се обичат помежду си — изобщо ги поучавали на всякакво добро. Така те ги примамват с поучението на полезни неща и постепенно ги завладяват и неусетно ги водят към гибел. След известно време те започват да сеят към житото и бурени."

От тази мисъл ясно се вижда, че богомилите са се придържали и са проповядвали учението, изложено в *Евангелието*, а колкото до това, че с това те само са примамвали хората, това е субективно тълкуване на Зигавин. Важен е фактът, че проповядвали Христовото учение и учили хората да водят чист и разумен живот, учили ги на висша етика. Това се отнася до слу-

шателите, които работят за придобиване на морална чистота и след като я постигнат им се разкриват вътрешните страни на Християнството, за което Зигавин казва, че били бурени.

Същият Зигавин обяснява по-нататък защо богомилите постъпвали така, като казва: „В своята практика да не разкриват всичко, а да започват само с някои възгледи, богомилските проповедници се ръководели от евангелското Слово: „Не давайте светите неща на кучетата и не хвърляйте бисерите на свинете." *Свято нещо* – пише той – те наричали своята непоковарена вяра, а *бисери* – тайнствените и скъпоценни правила на своето учение. Кучета и свине наричали нас – правоверните." Тук Зигавин много добре е разбрал, че на неподготвени хора не се дават свещени работи. При това е практика, която се практикува във всички школи – докато ученикът не укрепи духовно, докато не добие морална чистота, не му се разкриват дълбоките истини на учението.

Същото твърди и Евтимий от Акмония. Според него разпространението на евангелското християнство е била първата фаза на проповедническата дейност на богомилите и първата точка от цялостната програма за привличане на последователи. Въз основа на *Евангелските писания* те обяснявали пред слушателите своите философско-религиозни, социални и етически схващания, като изтъквали, че те са най-чистите последователни тълкуватели и изпълнители на християнската религия."

По-нататък продължава: „За да може *слушателят* да стане *вярващ*, било необходимо той да започне една предварителна подготовка, която била определена и ръководена от *съвършените*. Тази подготовка се свеждала главно в по-пълно усвояване на богомилските възгледи, без обаче кандидатът да бъде посветен във всички тайни на учението. Същевременно той бил задължен да води един по-въздържан и скромен живот, изпълнен с пост и молитва. /Това се практикува във всички окултни школи в първата фаза на обучението и се нарича *придобиване на морална чистота* или *катарзис*. Това също показва, че богомилите са окултна школа./ След като тази подготовка завърши, било определяно на кандидата време за изповед и очищение и след това се пристъпвало към обряда за приемането му в кръга на *вярващите*. Според богомилите това приемане предшествовало *второто кръщение* и то е истинското, тъй като става чрез Светия Дух, за разлика от първото, водното, което било дадено от Йоана Кръстителя и нямало такова значение. Това *второ кръщение* се извършвало като върху главата

на кандидата било поставяно *Евангелието на Йоана* и били четени неговите уводни текстове: „В начало бе Словото...” и пр. Събраните наоколо членове на Братството изпявали след това молитвата *Отче наш* и с това целият ритуал приключвал.”

Тези сведения, предадени от Зигавин и Евтимий от Акмония и от други много правилно предават първите стъпки в живота на богомилската школа. Това е подробно описано в *Катарския тревник* от Лион, практикувано от катарите. Кандидатът за *вярващ* трябва да премине определен период на въздържание, както това ставало и при богомилите. След това той се явява пред *добрите хора*, т.е. *свършените* и най-главният от тях, старейшината му прочитал отделни текстове от *Евангелията*, от *Посланията на Павел*, след това му дава напътствия от нравствен характер и заедно с него прочитали молитвата *Отче наш*. Обредът завършвал с обгцо изпяване на тази молитва от страна на присъстващите членове на Братството.

С получаването на степеня *вярващ*, възможностите за напредване не се изчерпвали и желаещият можел да се домогне и до последната най-висша степен на *свършените*. Пътят за получаването на тази степен бил продължителен и твърде тежък. Според Евтимий от Акмония той траел от една до две години. Според книгата на Константин Хризомола от средата на 12-ти век, последната изгорена богомилска книга, в която той излага богомилското учение, подготовката за приемане в степеня *свършен* траела три години. При подготовката за свършен кандидатът бил въвеждан още по-пълно в богомилското учение и му били изяснявани и нови подробности. Вероятно тогава той се запознавал с главните схващания от космогонично и есхатологическо естество, с алегоричното тълкуване на *Евангелията* и т.н.

Наред с теоретичната подготовка кандидатът за *свършен* трябвало да се въведе постепенно в един суров и аскетичен живот. Той трябвало да се моли по седем пъти през деня и нощта, да размишлява върху определени текстове от *Евангелието на Йоана*, да съзерцава и да медитира, да се облече само с една риза, да няма повече от една дреха, да изпълнява определените му пости и въздържание. След като продължителната и трудна подготовка била приключена, могло вече да се пристъпи към получаването на степеня *свършен*, което ставало чрез специален обред. Това е така нареченото *посвещение*, при което кандидатът се поставя във връзка с невидимия свят и неговите обитатели и неговото съзнание се разширявало. Този обред

започвал, според описанието на Зигавин, с това, че кандидатът трябва да даде доказателства, че е спазил всичко, изисквано от него, и че се е борил ревностно, за да се покаже достоен за новото си призвание. След като засвидетелства това, едновременно мъже и жени, пише Зигавин, го въвеждали към прословутото *посвещение* — обръщали го на изток и полагали върху главата му *Евангелието на Йоана*. Присъстващите мъже и жени го докосвали с ръцете си и пеели молитви за посвещение. На друго място се споменава, че посвещенията обикновено се извършвали в деня на пролетното равноденствие. И аз мисля, че истинските обреди, които се извършват при посвещението, не са изнесени навън, но все пак това, което разправя Зигавин, е част от тях. Обредът за посвещение в степента *съвършен* е била възприета и от западните последователи на богомилите, като получило там названието *утешение* или *духовно кръщение*.

Главният резултат от посвещението в степента *съвършен* била, според учението на богомилите, това, че в новопосветения се изливала благодатта на Светия Дух, дошла чрез полагане върху главата му ръцете на *съвършените*. А това водело до една пълна вътрешна промяна и прераждане на цялото му естество. /И Платон казва някъде, че след като човек мине през *посвещението*, той съвършено се изменя, става съвършено нов човек, става истински Човек./ Всички предишни грехове на новия *съвършен* се заличавали, изгорени като в огън и той ставал вече неподатлив към злото. Чрез него говорел вече Светият Дух, т.е. Словото на Христа и това му давало възможност да поучава хората, да пръска между тях истинската реалност. Получавал също така способността да предсказва бъдещето и да съзерцава Божествените видения, т.е. ставал ясновидец.

Поради своето изключително положение *съвършените* богомили се наричали с различни епитети, взети предимно от *Евангелието* като *богородици*, *полски лилии*, *сол на земята*, *апостоли* и пр. Твърдели, че само те образуват истинската Христова църква.

Голямото предимство, което богомилското учение определя на *съвършените*, като хора, скъсали с греховете, които ставали способни да поучават другите, да имат Божествени видения и откровения и пр. трябвало да бъдат изкупени с цената на твърде суров и аскетичен живот. *Съвършените* живели строг и прост живот. Не се женели, хранели се съвсем просто и били пълни вегетарианци — не употребявали никакви животински продукти, даже мляко, сирене, яйца и не пиели вино. Нямали никаква собственост и никакви семейни връзки. Обличали се

много просто, като носили отгоре тъмно монашеско облекло с качулка. Това било символ на дискретност, на пазене на тайна, на откъсване от външния свят и пълно вглъбяване в себе си. Главното призвание на *свършените* било за обикалят по села и градове като Христовите апостоли и да набират последователи на своето учение. А за скромната им прехрана и облекло се грижели техните привърженици, които ги снабдявали с всичко необходимо. При тези сурови изисквания броят на *свършените* богомили бил сравнително малък. Според Иречек през 12-ти век те били около четири хиляди.

Презвитер Козма казва за тях: „Еретиците са външно като овце, кротки и смирени, мълчаливи, на глед лицата им са бледи от лицемерен пост, дума не продумват, не се смеят с глас, не любопитстват и се пазят от чужд поглед. Външно правят всичко да не ги отличават от правоверните християни, а вътрешно са вълци и хищници. Като виждат тяхното тъй голямо и тъй особено смирение, и като мислят, че те са правоверни и способни да напътстват към спасение, хората се приближават към тях и ги запитват за спасението на душите... Учат, че месото и виното отдалечавали от Бога.“

„Свършените не се гневят, никога не лъжат, не се кълнели, отричали убийството, били против войната и смъртното наказание. Често се молели и живели аскетичен живот. Те казвали: „Ние прекарваме суров, скитнически живот. Преминаваме от град в град като овце посред вълци. Нас ни гонят като апостолите и мъчениците. Но това е леко за нас, защото ние принадлежим на друг свят.“ /из *Катарски требник*/

Свършени могли да бъдат както мъже, така и жени, но по доброволно съгласие да живеят по учението на Христа и да се отрекат от всичко долно, извращаващо душата.

Простите богомили, както и самият народ, уважавали *свършените* и смятали за щастие срещата и разговора с тях. *Свършените* служели като образец на обикновените богомили. И всички се стремели да бъдат като тях.

Свършените са тези, които в окултната наука наричат *посветени*. Те са на различни степени, в зависимост от степента, до която са достигнали в развитието на вътрешните си сили. Посветените са пробудили висшето Аз в себе си, което е Светият Дух, за което говорят християните и богомилите. Затова те могли да кажат, че чрез тях говори Светият Дух, говорят възвишените духовни същества, с които те са били в съзнателна връзка.

Катарският требник

Катарският требник, за който споменах, е единствената оригинална катарско-богомилска книга, която съществува понастоящем. *Требникът* е писан и употребяван от провансалските богомили, познати под различни имена: *катари, албигойци, българи, новоманихейци* и др. Требникът е написан на православен език от 13-ти век и принадлежи на катарското братство. Понеже откъслечните вести, които имаме за обредността на богомилите и за трите степени се посрещат със съответните места от *Катарския требник*, от което можем да заключим, че той е просто превод или преработка на богомилски требник.

Катарският требник се предхожда от молитвословия, формули, употребявани при службата, от молитвата *Отче наш* и от *Йоановото евангелие*, преведено на латински.

Требникът се състои от пет части, отнасящи се до следните пет неща:

1. Службата на богомилите
2. Приемане на слушател за верующ
3. Посвещение на верующ в свършен /духовно кръщение/
4. Молене при различни случаи
5. Духовно кръщение на болен вярващ

При всички тези случаи те си служели с молитвата *Отче наш* и с пеенето на духовни песни, още и с различни формули и стихове от *Евангелието на Йоана*. Ето някои от техните формули:

- Благословете, пощадете ни •
- Да ни бъде според Словото Ти, Господи •
- Отец, Син и Дух да опростят всичките ни грехове •
- Да се поклоним на Отца, на Сина и на Светия Дух •
- Благодатта на Господа нашего Иисуса Христа да бъде с всички нас •

При всички случаи са прочитали отделните стихове или първата глава от *Евангелието на Йоана* и са размишлявали върху тях.

От всичко това, което съдържа *Требникът* се вижда, че няма място за никакъв дуализъм, а едно чисто християнство, такова, каквото е практикувано от първите християни.

СЕДЕМТЕ ХРИСТИЯНСКИ СТЕПЕНИ

Както казах, в *Требника* са описани три степени на Богомилството и начините за преминаване от една степен в друга, както ги предадох по описанието на Зигавин, който сравнително вярно ги е предал, затова сега няма да се спирам повече върху тях.

Трите степени, за които се говори при богомилите, се наричат в съвременната западна окултна наука *подготовка, озарение и посвещение*. Тези три степени на Богомилството и на окултната наука в първоначалното Християнство са били диференцирани в седем степени, за които съществуват две системи, по които са описани. Едната ни е предадена от Учителя, а другата – от Щайнер. Ще изложа и двете и след това ще предам розенкройцерския начин на обучението, понеже споменах, че Буда и Християн Розенкройц са предавали в школата на богомилите. Тези седем степени, през които минава обучението на ученика, са били разкривани и прилагани в езотеричните кръгове и богомилите, като представители на езотеричното християнство, са ги прилагали в своята работа като ученици.

Задачата на ученика на всяка окултна езотерична школа е да работи за превръщането на всички отрицателни сили в себе си в положителни, творчески и организиращи, с което той завладява и онези духове, които стоят зад тях. Защото всички сили в Природата и живота са свързани с известни категории същества, които са техни господари. И да стане човек господар на своя живот, той трябва да се научи да управлява тези духове, които стоят зад енергиите, които пораждаат различните състояния на човека. Учителя казва, че в Християнството има седем степени, през които ученикът трябва да мине, за да стане господар на лошите духове. Той казва буквално следното: "Седем стъпки има, които трябва да извървите, преди да можете да властвате над лошите духове. Нечистите духове ги е страх от светлината и докато човек е обърнат с гръб към Бога, той няма светлина, защото светлината иде от Бога и тогава той е уязвим от лошите духове. Тези седем стъпки са следните:

1. Обръщане към Бога

Затова първото нещо, което човек трябва да направи, е да се обърне към Бога. Вие сега сте обърнати с гръб

към Бога и затова във вашия свят има тъмнина. Трябва да се обърнете с лице към Бога. Без обръщане към Бога не може. В процеса на обръщането към Бога човек трябва да обърне ума и сърцето си и да ги очисти от всякакъв прах, който се е наслоил по тях. *Обръщането е от Бога.* Човек не може да се обърне към Бога, към духовния живот, преди Бог да го е свързал отвътре. И затова Христос казва: *Никой не може да дойде при Мене, подразбирайки никой не може да влезе в духовния път, ако Отец не го привлече. И никой не може да отиде при Отца, ако Аз, т.е. Мъдростта, не му посоча Пътя.*

При *обръщането* се образува правилна връзка между физическото и астралното тяло и светлината на духовния свят може по-правилно да осветява пътя на човека.

2. Покаяние

Второто необходимо нещо е покаянието. То е преглеждане, ликвидирание на старите сметки. Човек си прави равностметка на досегашния живот и намира, че така, както е живял досега, е задлъжнял и не може да излезе от това положение. Като не може да се справи с това положение, той трябва да се моли на своя кредитор, в случая Бог, да му отпусне нов кредит. Това е *покаяние*. Ще си признаеш пред Бога, че си пропуснал добрите възможности и си проиграл всичките си капитали и ще се молиш за нов кредит. Тогавя Бог ще ти даде нов кредит и ще те прати в света да учиш отново. *Покаянието е от самия човек.*

3. Спасение

Третата степен е *спасението*. При спасението двете горни неща са свързани. Спасението настъпва, след като човек е преминал *обръщането* и *покаянието*. Спасението седи в това, че Бог дава на човека нов кредит и го праща в света да учи и работи. *Спасението е от Бога.* При *спасението* се образува правилна връзка между астралното и умственото тяло — умът и сърцето се хармонизират.

Ясно се вижда, че в първите три степени е включена първата степен на богомилите — *слушателите* на окултната наука — подготовка, когато ученикът работи за своето морално преобразяване. Това се извършва именно през първите три степени.

4. Възраждане

Четвъртата степен е наречена *възраждане*. *Възраждането* е процес, подобен на цъфтенето и завързването на плодовете. След като човек се спаси, той е посаден като семе в земята, пониква, израства, разцъфтява се и дава плод. Той се възражда за нов живот. *Възраждането е от човека* и иде след *спасението*. Той се възражда за нов живот. *Възраждането* отговаря на *озарението* и на степенята *вярващ* при богомилите.

5. Новораждане

Петата степен е наречена *новораждане*. То иде след *възраждането*. При *новораждането* човек се освобождава от кармичния закон на причини и последствия. Тогава той става свободен гражданин на Природата и господар на своя живот и никой не може да владее над него. Само когато влезе в тази степен, човек може да владее над лошите духове, само тогава човек може да бъде в истинския смисъл на думата *ученик* на Христа. А то е велико нещо да бъде човек ученик на Христа. Христос даде на Своите ученици власт над лошите духове и ги изпрати в света да изцеляват болни и да възкресяват мъртви. Това показва, че Христовите ученици са били изминали първите четири степени и са се намирали в петата степен на своето духовно развитие — били са *новородени*. Тази власт над лошите духове не може да бъде дадени преди *новораждането*. При *новораждането* се образува правилна връзка между умственото и причинното тяло и умът и душата се хармонизират и душата започва един нов път на развитие.

От казаното за *новораждането* се вижда, че това е началото на третата степен на богомилите и окултната наука — *съвършенство* и *посвещение*. В тази фаза има три степени — три степени на *посвещение*, които обхващат петата, шестата и седмата степен на първите християни.

Преди да дойде до петата степен, става голяма промяна в човека, стават такива промени, които не стават при другите степени. Понеже е пред *посвещение*, тук: човек минава през големи страдания и изпитания. Като наближава петата степен, наближава една буря за човека — става вихрушка в него. След като дойде *новораждането*, след като мине през него, което е първата степен на *посвещението*, няма нищо вече да го безпо-

кои, няма да мисли за къщи, за прехрана и т.н. Той знае, че има това, което се нарича *вяра*, но не вярва в обикновен смисъл на думата. А щом човек има тази вяра, при каквото и положение да се намира, той знае, че всичко това е за негово добро. При *новораждането* всички връзки няма да се скъсат, но се видоизменят.

При *новораждането*, както казах, човек минава през големи страдания и изпитания, които са символ на новото, което се ражда в човека. Преди човек да се новороди, той се намира в големи страдания и мъчнотии. Тези страдания са преди всичко дълбоко вътрешни страдания. Човек, който се намира пред *новораждане*, усеща като че светът се събаря...

Новораждането е от Бога. В петата степен връзката с Бога никога не се губи, защото човек придобива абсолютната Вяра, Вяра над всички условия.

6. Посвещение

При тази степен се навлиза в окултното развитие на волята. Преди това умът и сърцето трябва да са постигнали хармония, а тук, в шестата степен, се дават тайни методи, по вътрешен път, при които се развива волята. И когато волята се развие, тя може да екове всяка опасност и всяка фаталност. В тази степен се осъществява истинската медитация, защото истинската медитация произлиза от дълбокия и духовен начин на живот. Т.е. медитацията трябва да стане начин на живот. Тук се осъществява истинското вглъбяване в Словото, а на езика на посвещението това означава, че вглъбяването в Словото е вглъбяване в Тайните на Живота и Битието. Тук ученикът е в постоянна и мистична връзка със Словото.

Посвещението е от човека, то не зависи от Бога, човек сам си го изработва. В тази степен се навлиза в Тайната на Словото и Словото се изявява като чисто битие, а това е образът на Прачовека. В тази степен ученикът се посвещава да служи на Бога и от ученик той се превръща в служител. Служител на Бога може да бъде само този, който има методи, не който търси методи и правила, а който ги е намерил. Според окултната наука, в шестата степен се разкриват ключови тайни на Природата и ученикът става *посветен*. В тази степен става изключителна трансформация на съзнанието и се влиза в друга, специфична област на съзнанието. Тук няма

карма за изплащане, а ученикът носи кармата на човечеството и затова трябва да мине през Голгота, за да дойде до седмата степен. В тази степен за окултния ученик не съществува такова страдание, което той да не може да превърне в радост и светлина — това става в шестата степен.

В шестата степен има много видове дарби, но не както се разбира в църквите. Всяка дарба е свързана със специфичен род енергии и същества във Вселената. Тя не е лично притежание, тя идва от друго място. Дарбите са специфични енергии, чрез които Космическият Принцип излива една част от себе си в определено човешко същество, за да може то да помогне на хората да се включат в духовното развитие на човечеството и Вселената. Окултната наука казва, че освен явни, има и тайни дарби, те имат по-дълбока окултна мисия. Задачата на тези дарби е да организират един по-вътрешен и духовен космос, а самите те работят в по-вътрешни светове и измерения, в невидимите полета на живота и на Духа.

7. Възкресение

Това е последната степен на Земята, тук се завършва човешката еволюция. *Възкресението е от Бога*, то не зависи от усилията на човека, защото той трябва да е направил вече всичко, каквото е зависело от него. В тази степен Бог въвежда човека в Космичното Съзнание, това е подготовка за осмата степен */Възнесението/*. Той се подготвя с това да стане съработник на Бога — и на Земята, и отвъд — и то в най-висшия смисъл на думата. При възкресението долните тела — физическото, етерното, астралното, менталното и причинното — се свързват с Божественото тяло в много силен синтез.

Това са седемте степени, които показват колко е силен Пътят на ученика, той дойде до числото *седем*. Това е високият връх, в който ученикът ще извоюва своята свобода, в която той ще бъде зависим само от Бога. Това означава, че възкресението е връщане към Божествения свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

Трите импулса на Бялото Братство.....	5
Богомилството като християнско окултно учение.....	7
Предговор.....	9
Въведение.....	19
Бялото Братство и неговата дейност.....	27
Първите прояви на Третия клон в България.....	31
Произход на Богомилството.....	35
Боян Мага - основател на Богомилството.....	37
Изказвания на различни писатели за Боян Мага.....	43
Боян Мага - Велик посветен.....	51
Първи стъпки на движението.....	55
Начало на конфликта.....	71
Разпространение на Богомилството в България и извън нейните предели.....	79
Основания, които показват, че Богомилството е окултно учение.....	101
Богомилството като християнско учение - Космогонично учение.....	125
Богомилството, както е предадено в апокрифната книжнина.....	137
Тайната доктрина на богомилите - Богомилската космогония.....	145
Кратки бележки за древните космогонии.....	145
Богомилска космогония.....	153
Дуализмът на Богомилството.....	154
Принципът на полярността - основа на <i>Легендата за Сатанаил</i>	155
Двата Принципа - двете Ръце на Бога.....	156
Двата Принципа като необходимост за изграждане на формите.....	163
Основи на окултната космогония.....	164
Първичната творческа енергия - Синът Божий.....	165
Двете Начала - Отец и Синът - Любовта и Мъдростта.....	168
Двете творчески йерархии - обединени в Божествения Дух.....	169
Бялото и Черното Братство.....	170
Богомилска космогония.....	171
Космогонията на Мойсей и християнската космогония.....	172
Богомилската легенда за Сатанаил.....	175

Авенир - Абадон - Сатанаил.....	177
Богомилското разбиране на библейските легенди - Легендата за двете Дървета в Рая и дейността на Каин.....	180
Нравствените възгледи на богомилите.....	185
Социалните възгледи на богомилите.....	195
Високият идеал на богомилите.....	203
За влиянието, което оказало Богомилството на Запад.....	211
Богомилските степени.....	215
Богомилската <i>школа</i> и богомилското <i>посвещение</i>	217
Общи бележки за богомилската школа.....	218
Изказвания на византийските критици за богомилската школа.....	220
<i>Катарският требник</i>	226
Седемте християнски степени.....	227

Влад Пашов

БОГОМИЛСТВОТО ПЪТ НА СЪВЪРШЕНИТЕ

Българска, първо издание
формат: 16/70/100
печатни коли: 14,75

Издателство: • АВИР •
www.novaepoha.com

ISBN: 987 -954 -92058 -3-1

“Истинският човек може да се роди само в своята собствена дълбочина, а в тази дълбочина той винаги е бил самата Истина.”

“Дълбоко в мен Ти си написал Свещения Си закон. Той е: Любов необятна.”

“Когато човек познае душата си като Светилище, тогава Незнайното идва да царува в нея.”

“Трябва да увеличаваш в себе си Непознаваемото.”

Боян Мажът

Различните автори разглеждат Богомилството всеки от свое лично гледище, според своето разбиране, като изхожда от това, което враговете на богомилството са казали за него. Едни го разглеждат като социално учение, други го разглеждат като някаква религиозна секта, произхождаща от Изток, рядко някой го разглеждат като етично религиозно учение, но почти никой досега не го е разглеждал като окултно учение, каквото то е било в действителност.

ISBN 978-954-92058-3-1

9 789549 205831